

Colectia
Clepsidra

Ștefan Zidăriță
Te salut, Fidelitate

EDITURA EMINESCU

Colecția Clepsidra

Ilustrația copertei :

Dumitru Negrea

ȘTEFAN ZIDĂRIȚĂ
TE SALUT,
FIDELITATE!

Colecția Clepsidra

EDITURA EMINESCU
București 1981

...Și dacă, schimbînd cu bună știință numele
reale ale eroilor acestor întîmplări, vreunul va
cunosce ce numele pe care îl purtați de fapt și
de drept, scotiți-o ca pe o nereușită glumă a
Petrivei și nicidecum a autorului, pentru că el
s-a ferit de nedorite asemănări, pe cît i-a stat
în putere.

Autorul

— Ce dorești ?

Niciodată nu i-a plăcut să-i dea buzna pe ușă cineva. Nu de alta, dar îl poate surprinde când este într-o dispută cu el însuși. Și cum nu are o părere prea bună despre propria-i persoană, care adeseori se delasează de spirit, dincoio de masa de lucru și mestecă mentă dintr-o bombo-nieră fără smalt, vă imaginați ce impresie deplorabilă putea face. În plus, când individul nepoftit mai are și o muiură de șoarece, cu fața ascuțită și cu o blestemată de mustață plasată cu o jumătate de centimetru mai jos decît îi este locul firesc, atunci omenirea poate înregistra o catastrofă.

— Nu dumneata ești reporterul Nicoară, Toader Nicoară ? întrebă musafirul, încercînd să fie cît mai amabil. Dar efectul se produse mult pe alături.

— Presupunînd că eu aș fi — spuse Nicoară, scurt și întărit — cui ar trebui să dau socoteală ?

Și i-a trimis, din privire, un impuls ca de laser.

„Nu dumneata ești“... Auzi vorbă ! El, sigur că el. Bărbat în vîrstă de 43 de ani, de statură potrivită, slab și deșirat. O față liniștită — să zici că nu îl interesa nimic, afară de aerul pe care îl respiră. Purta părul tuns scurt, cu cărare pe dreapta unde pîdea din umbră, gata să iasă într-o clipă de neatenție, luna bărbaților peste care unii

pun, zice-se, o foarte frumoasă tichie de mărgăritar. Pentru moment nu era însă nici o primejdie de slujire, și Nicoară nutrea speranța că mai putea face impresie bună vreo cîțiva ani, dacă nu va rămîne cumva fără scalp în cine știe ce acțiune întreprinsă pe cont propriu. Pentru că le cam căuta.

Era calm, dar se aprindea repede ; inteligent, dar adeseori făcea pe naivul ; prietenos, nu însă și sentimental ; serios, dar și puținel răsfățat ; îndrăzneț, însă meticulos în a-și pregăti reușita ; calculat, dar bani avea arareori. Doar idei. Și cum nu totdeauna ideea este și monedă de schimb...

— Sînt nenorocit ! suspină nesuferitul, agățîndu-și umbrela de marginea biroului și lăsîndu-se moale pe un scaun, fără să mai aștepte invitația gazdei.

Asta a pus sare pe rană. Ce vrea individul ? Să se instaleze comod, pentru o săptămînă întreagă, ca omul aflat în detașare ?

— Dumneata, nenorocit ? Fii serios, nu te prinde ! Eu știu cum arată nenorocirea. Ciungă. Față slută. Șontoroagă. Ce știi dumneata ! ?

— Sînt de-a dreptul nenorocit, pe legea mea ! — contră, precipitat, lunganul, căutîndu-se prin buzunare după țigări.

— Voia dumitale ! — imagină Nicoară o plecăciune, privindu-l în batjocură, pentru că lucrurile de pe tipul „nenorocit” valorau cel puțin cinci miișoare, fără pardesiul. Și la venirea musafirului era să iasă gazda, într-atît de mult invadase biroul un miros înțepător de parfum. Ceea ce însemna că dumnealui, abia sositul, nu își formase încă o clară părere despre partea bărbătească.

Pe Nicoară îl sîcîia un cîrcel la laba piciorului. Drept care azvirli pantoful, își masă piciorul cu ambele mîini

strîmbindu-se și se încălță la loc. Ca omul, acasă, cînd nu-i pasă de nimeni și de nimic.

— Mda. Și ?

— Aîm doi copii...

— Perfect, chiar mă gîndeam să trag obloanele, am și eu doi.

Încredințat că după ce și-a declarat starea civilă avea tot dreptul să ploce, Nicoară s-a ridicat dintr-o dată.

— Nu te supăra, m-a sfătuit cineva de încredere să vin la dumneata — și iată-mă.

— Ghinionul meu. Și dacă am presupune că nu sînt aici ?

— Dar ești, vezi bine că ești.

— Atunci, dă-i drumul — îl îndemnă Nicoară și cu un gest larg deschise fereastra dublu lată, a biroului.

— Ei, nu sînt chiar așa de disperat... Mai raționez, crede-mă.

— Pute a tutun, îi sesiză Nicoară, sec, revenind pe scaun, în silă. Cam care ar fi povestea, în linii mari și chiar foarte mari ?

Adăugă pentru sine : să dovedim totuși înțelegere. Dar pînă la un anumit punct. N-am chef de baliverne.

— Mai întîi — începu nenorocitul, metodic, cuibărin-du-se și mai bine pe scaun — țîn foarte mult să știu un lucru. Ce părere ai dumneata despre un bărbat înșurat care întreține relații... hai să le numim amoroase, cu o femeie măritată ?

— Ești cumva un asemenea important personaj ? — îl întrebă Nicoară, mort de curiozitate, pentru că vreme de două secole nu se mai auzise despre așa ceva.

— Să zicem că aș fi.

Nicoară îl privi cu interes sporit. Se părea că dăduse peste un caz rarism și istoria scrisă a amorului nu putea

fi lipsită de o pagină care ar tăvăni de ris lumea întreagă.

Surprinzându-l într-un asemenea moment de reflecții, vizitatorul căzu în ispița de a crede că a și trezit un interes, chiar era gala să spună ceva în privința asta, cu vocea lui iritant de subțire, cînd se văzu obligat să înghită în sec. Pentru că Nicoară spuse :

— Ai greșit, în cazul acesta. Dacă ai muștrări de conștiință — și se vede că ai — mănăstirea Cașin e la patru sute de metri mai spre sud-vest. Tramvaiul 4, stația cu același-nume, bilet la chioșc. Alege-l pe popa cu barba roșcată, ascultă ce-ți spun. Cei de felul lui sînt mai aproape de supremul adevăr și înțeleg altfel femeile. Mai cu iubire și cu uitare.

A zis și s-a ridicat din nou.

„Pe cai, cavaleri !”

La început nu-i sesizase intenția. Acum se lămurise. Tipul căzuse din pat și se trezise mult în afara casei. Se întinplă.

— Stai puțin, ce naiba — se împotrivi musafirul, ridicîndu-se pe jumătate și întinzînd mîna a implorare. Adevărul este că sîntem șantajați. Pe cuvînt că nu exagerez cu nimic. De asta am alergat într-un suflet.

Nicoară fluieră mirat, apoi o plasă :

— Cam ce crezi că aş fi eu : agenție de șters cu cîrpa numele draguțelor care își pierd tocurele de la pantofi în ograda vecinilor ? Păi mi-ar trebui un fond de retribuții !... Dar ce ziceai, că ești șantajat ?

— Asta voiam să spun, dacă mă ascuți.

— Motivul ?

— Are și ea doi copii... Soțul este...

— Nu mă interesează terța persoană. Împrejurarea. Hai s-o auzim.

— Am fost împreună într-un apartament... După aceea, ne-am plimbat prin Parcul Herăstrău. Proastă inspirație !... În fine, ne-am despărțit. Cînd s-a întors pe poarta casei — are o proprietate personală pe strada... dar asta nu contează — o oprește un individ. Îi spune că o urmărește de vrenre îndelungată și că știe lucruri care ar putea să o compromită definitiv în ochii soțului. Auzi dumneata mîrșăvie ! Apoi îi cere o întîlnire pentru a doua zi, adică pentru azi, în oraș, să discute condițiile afacerii, spunîndu-i să aibă la ea, pentru început, două mii de lei. Șantaj în toată regula ! Ea s-a speriat grozav, mititica, mai ales că individul îi știe și numărul de telefon, azi a sunat-o să-i amintească de întîlnire. Așa stau lucrurile. Recunosc, nu sînt deloc vesele.

După această foarte profundă constatare, își mai aprinse o țigară, împrumutînd un aer de om greu lovit de soartă.

Tipul ăsta e scrîntit, păreau a spune ochii lui Nicoară. Scrîntit de-a binelea, bun de balamuc. Pentru că numai un reprezentant al acestei firi dezechilibrate putea da buzna pe ușa unui ziar, anunțînd în gura mare că are legături de amor cu distinsa doamnă de peste drum.

Așa gîndi Nicoară. Însă cum tipul nu arăta a fi agresiv, ci mai degrabă ca unul care se aruncase singur în valuri și se speriasse grozav, își continuă întrebările :

— La ce oră se văd pușorii ?

— La 13.

— Și ai zis că azi ?

— Astăzi, așa am zis.

— Locul ?

— La Șosea, în fața Muzeului Antipa.

Nicoară se uită la ceas : 13. Apoi la el : fantele ! Și îl mai fierse puțin la aburii vorbelor veninoase.

— Prin urmare, să rezumăm : ai avea nevoie de un reporter care să facă un pic de scandal pe chestia asta, după cum înțeleg eu.

Insul a sărit ca ars, speriat la culme.

— Deloc ! Te rog, n-ai înțeles greșit. Cu totul greșit. Dacă nu ne poți ajuta într-un fel constructiv, să lăsăm totul baltă. Un scandal e mai periculos ca o cobră în sin.

Lui Nicoară nu îi plăcea deloc. Avea în el ceva de clovn. Se interesă pe neașteptate.

— Actor ?

— Nu, de unde !

— Funcționar la ADAS ?

— Ei !...

— Director ?

— Într-un minister.

— Plin ?

— Adjunct.

— Numele ?

— Nu se poate fără nume ? E mai prudent.

— Prudența ai scăpat-o. Care ai zis că e numele ?

— Insist, totuși...

— Rămîne cum am zis : patru sute de metri mai spre sud-vest — și Nicoară puse mîna pe servietă, hotărît să vadă de treburi situate mult în afara amorului pe furiș.

— Dionisie Penescu, îngînă celălalt cu ciudă și privindu-l de parcă ar fi vrut să se repeadă.

Smintitul !

— Și doamna ? — mai întrebă Nicoară fără să lase servieta din mînă, spre a-i demonstra că n-avea timp de fleacuri.

— Căsătorită Mălureanu. Ne ajuți acum ?, se zbătu mustăcioara, întăritîndu-l mai rău pe Nicoară și așa destul

de cătrănit. Dar se stăpîni și acum, întrebînd mai mult într-o doară :

— Ai adus, sper, o fotografie de-a doamnei, căsătorită... cum ziseși.

— Desigur, spuse Dionisie Penescu și virîndu-și mîna în buzunarul din interiorul hainei îi întinse o fotografie, după ce o mai privi o dată, ca individul dispus să se căsătorească prin corespondență.

— Te pricepi la ce trebuie — îl lăudă Nicoară, printre dinți. Ai mai fost într-o situație ca asta ? — îl chestionă mai departe, cu sarcasm, pentru că în biroul unui reporter nu te simți ca în foaierul Operetei, adică în largul tău, vînturîndu-ți coada de rîndunică de la frac.

— Niciodată.

— Mie îmi zici !

— Doar de data asta, vorbesc serios.

— Bine ar fi fost să nu te găsești nici acum.

— Ghinionul !

— Prostia !

— Vă rog !...

— Lasă fleacurile, cetățene Penescu, îl invită, moale, Nicoară privindu-l de parcă ar fi vrut să-i spună : după toate astea mai faci și pe nebunul ?

Telefonul zbîrniia de mama focului. Nicoară întinse mîna plictisit, ridicînd receptorul.

— Ce-a fost, mă Nicoară, cu chestia aia pe cer ? Nu cumva un O.Z.N. ?

— Nici vorbă — răspunse el, recunoscînd în posesorul vocii pe un amic de la Sport. Cum v-a putut trece prin minte ? A fost, după cîte cred, un N.C.S.

— Asta ce mai e ?

— Numai Curată Sminteață.

— Aha, vrei să pari spiritual. Chiar nu crezi nici un pic în existența farfuriilor zburătoare ? — se văzu interpe-lai de la celălalt capăt al firului.

— Asta e altceva — înclină steagul Nicoară. Cred cu toată ființa mea. Ascară, o farfurie dintr-astea, zburătoare, era să-mi facă un neg pe nas. I-am spus gospodinei de la etajul trei să închidă fereastra cînd își lămurește soțul cu argumente contondente. Și acum, scuză-mă, am pe cineva — și a închis, țuguindu-și buzele și scuturîndu-se, ca și cînd ar fi mîncat poroambe.

Nedrept e așezată, uneori, sarcina socială ! — gîndi el. Unii se preocupă de O.Z.N.-uri, alții de adulter ; unii discută chestiuni teoretice, spirituale, alții lucruri atît de prozaice, încît ți-e rușine să le spui. Unde-i dreapta balanță a toate ?

Nu mai cu două ore în urmă, bucureșteanul căpiase. Stătea cu picioarele răschirate și se uita pe cer. Un obiect lucios, de formă triunghiulară, plutea la o altitudine considerabilă. „Ce să fie, ce să fie...” Pînă să se fixeze cei de la Observatorul astronomic asupra naturii obiectului, generalul comandant al aviației și trimisese un turboreactor spre linia de mare tangaj. Ei bine, era un obișnuit balon meteorologic, anunțat cu cîteva zile în urmă pe plan european, lansat de un institut internațional de meteorologie. Susținătorii O.Z.N-urilor posibile s-au dezumflat. Toată povestea nu mai avea nici un haz

— Mda. Și ?

Asta însemna că Nicoară revenea la subiect.

— Nu-mi dau seama ce se poate face, recunoscuse musafirul, pe cît se părea, foarte descurajat. Tocmai de aceea sînt îngrozit de-a binelea. Ne poți întinde o mîna de ajutor ?

Ce vrea omul ăsta, ce tot spune ?

Și cită treabă avea ! Probleme de un interes larg, social, îi chemaseră pe colegii săi de meserie, acum răspinși ca potirnicile. Unul plecase să scrie despre noua zonă industrială a Vasluiului, altul despre străduințele cercetătorilor de a definitiva soluțiile tehnologice pentru punerea în fabricație a unor noi materiale de construcții. Un al treilea reporter plecase la Pitești, să scrie despre desfacerea ilegală a contractului de muncă al unui muncitor „incomod”, care spusese directorului întreprinderii, deschis, într-o adunare, că mai mult se ocupă de persoana domniei-sale decît de fabrică. Al patrulea plecase să scrie despre o experiență pozitivă a Uzinei mecanice din Sinaia (care folosea din ce în ce mai eficient capacitatea de producție, fără investiții suplimentare), iar un al cincilea bătea drumurile cooperativelor agricole de producție din județul Ialomița, în căutarea „misterului” care făcuse ca unele dintre ele să devină multimilionare într-un timp foarte scurt. Alți colegi se aflau în toate cele patru zări, ocupîndu-se tot de asemenea probleme de o însemnătate majoră. Și el... El ce făcea ? Își pierdea timpul cu un individ, ascultîndu-i oîfurile personale. Chiar foarte personale.

Asta nu-i în regulă !

Nicoară privi pe birou și rămase perplex. Bruneta din fotografie surîdea serafic și parcă-i spunea : „Ciau, dragă, ce mai faci ?” O femeie la 30 de ani, frumoasă și fină, cu un nas grecesc și cu ochii ușor codați. Frumoasă ca cea mai fermecătoare actriță din filmul încă neturnat. Ba chiar și mai grozavă. Era un mister cum de venise să se așeze la umbra acestui bananier cu mustață. Pentru că Dionisie Penescu avea, nu știu dacă am spus, o înălțime cam deochetă, chiar inutilă, și era slab ca un țipar. Mare mirare ! Dar, la drept vorbind, tot Nicoară este acela care a mai

rămas o dată înmărmurit. Asta s-a întâmplat într-un oraș transilvănean. Era acolo o femeie frumoasă după care înnebuniseră două treimi din bărbați. Ea le-a zîmbit tuturor cu superioritatea femeii absolut indiferente și a făcut un copil din flori. Cînd a văzut-o Nicoară, împingînd căruciorul, era atît de frumoasă încît, odată ajuns la hotel, a simțit imboldul de a scrie o odă, în rima doi-patru-cinci, să-și dea seama dacă mai era în toate mințile.

Așa și cu frumoasa amazoană din fotografie. De unde o cunoștea, asta nu putea preciza, însă era aproape sigur că ei doi își mai încrucișaseră privirile.

Dar ce tot îndruga individul de dincolo de masa lui de lucru ?

— N-am auzit.

Dionisie Penescu se răsuci pe scaun, asudat. Își desfăcuse nodul de la cravată, de parcă s-ar fi aflat într-un compartiment de cale ferată pe ruta București-Mîneciu.

— În dumneata ne e toată nădejdea, asta ziceam...

— Mda. Și ? Dă-mi voie, nu prea te înțeleg — îl întrepruse Nicoară, pornit binișor. În loc să ocolești ziarul cam pe la Băncasa sau pe la Piața Obor, dai buzna aici și ai fi în stare să-mi intri de-a dreptul în cerneală.

— Știi că glumești. Am toată încrederea în dumneata — se înclină ușor Dionisie Penescu.

— Adică, încrederea că voi lua apărarea unui adulter ? Mă uimești. Am impresia că vezi lumea invers, zău așa. Și află că mersul în mîini este cît se poate de incomod, nu te sfătuiesc să-l practici nici chiar atunci cînd ai o susținătoare morală în persoana unei brunete — împunse Nicoară, scăpărînd.

Limpede. De ce ne-am face o imagine idilică despre lume ?

Avea tot dreptul să se simtă ofensat. Părerile acestui domn Dionisie Penescu despre ziariști se vedeau nu numai neconforme cu realitatea, dar chiar deformate pînă la limitele absurdului. Nu știa încă cine îl trimisese la el și dealtfel nici nu-l interesa. De ajuns că își dezvăluisese opiniile, crezind și chiar insistînd să fie apărut într-o pricină care de regulă nu numai că nu se poate apăra, fără să treci barierele degradării profesionale și morale, dar se condamnă pretutindeni și cu temeinicie, atîngînd ordinea de drept. Cum să nu te simți ofensat ?

Nicoară, om la 43 de ani și cu o bunicică experiență de viață (iată că și meseria asta are ceva bun !), nu ajunsese încă la acel nedorit stadiu în care individul se identifică într-atît de mult cu profesia, încît supune orice informație celei mai practice judecăți : „se publică sau nu se publică“ — deci, mă ocup de caz sau nu mă ocup. Asemenea marii majorității a colegilor săi, mai făcea încă investiții de timp în chestiuni lipsite, cel puțin aparent, de o valoare practică imediată. Da, se mai ocupa de asemenea cazuri și probabil așa va face mereu, pentru că ziaristul este și cetățean — unii spun că înainte de toate este cetățean ! — și, prin urmare, are datoria să participe și în afara profesiei la frământările oamenilor.

Cazul Penescu putea interesa ziarul. Pe marginea lui se putea scrie un admirabil articol de etică — bineînțeles, trecînd sub tăcere numele proprii și renunțînd la orice aluzii, pentru a nu crea împricinaților dificultăți în propriile lor familii. Însă omul venea după ajutor. Și dacă nu i se putea da, atunci cu atît mai mult nu putea fi speculată pășania lui. În plus, se știe că există și un secret al profesiei. Cine nu îl păstrează pierde și stima. Aici lucrurile sînt cît se poate de limpezi.

Așadar, Penescu nu era un caz de ziar. Motiv de și mai mare necaz. Pentru că Nicoară avusese și o zi proastă. Ancheta de care se ocupa înainta destul de anevoios. Cazurile depistate nu erau semnificative. În lumea ziaristilor se spune : „Cînd ai o documentare bună, înseamnă că ancheta este deja scrisă pe jumătate”. Mersi, de unde documentare bună ? Doi distrați lasă pe birouri documente care nu sînt destinate uzului larg : unul sigilează plicul cu acte, dar uită să încuie fișetul ; altul duce cu el, acasă, acte de o însemnătate aparte. Nimic de spus, și aceste cîteva cazuri, însă lipsea exemplul frapant, a cărui simplă descriere îl și solicită pe cititor, făcîndu-l să participe, alături de reporter, la investigațiile acestuia.

O zi de rateuri pe toată linia. Și, totuși, trebuie să fii calm... calm... Motiv pentru care Nicoară, în loc să-l dea afară, pur și simplu, pe musafirul nesuferit, se pomeni spunînd pe un ton de compătinire :

— Regret, va trebui să te resemnezi și dumneata, nu ai altceva mai bun de făcut. Mi-e teamă că nu vei găsi în toată clădirea asta un avocat al apărării în chestiunea discutată. Și cu asta, propun să punem punct. Timpul costă.

Penescu și-a cuprins obraji cu palmele, într-un gest cam exagerat de diletant în arta mimetului. Dealtfel, părea să nu mai aibă nici un control pentru că trecea de la sinceritate la comedie, cu o iuțelă surprinzătoare.

— Ce se va întîmpla acum, vai de capul meu ! ?

— N-am marfă după dorința dumneata — l-a compătimit Nicoară în secunda următoare, și mai luă o bomboană de mentă.

— Mi-e teamă de copii — suspină lung Dionisie Penescu, ridicîndu-se încet de tot și pregătindu-se să plece. Înțelegea, în sfîrșit, că nu va căpăta nici un ajutor.

Copiii. Patru copii. Doi ai lui, doi ai ei... Proastă treabă — gîndi Nicoară, nemulțumit. O oră petrecută în brațele altei femei să aducă incertitudinea asupra a patru destine ? Asta nu se poate !... Sau uite că se poate.

— Pleacă sănătos — îi spuse Nicoară, de fapt trimițîndu-l la dracu. Și dacă mai dai măcar un telefon sau te mai arăți pe aici, direct în tiparniță intri ! Ia-ți și drăguța, n-o lăsa să sufere aici printre manuscrise și șpalte — și i-a întins fotografia uitată pe masă. Codată.

— Poate totuși, te vei duce — dădu musafirul ultima brîncă. Ora 18. Muzeul Antipa...

— Ba nu mă interesează nici cît îi negru sub unghie ! Lîmpede ?

Celălalt dispăru pe ușă, mai înainte ca lui Nicoară să i se fi urcat singele în cap. Nu mai era mult : (ac și gata !

În tăcerea biroului reporterul rememorează totul. Povestea asta îl intriga și îl dezgusta. Iar cutezanța individului îl scotea din sîrîte.

Ce îl putuse aduce ? Teama ? Disperarea ? Pentru ce și față de cine ?

Privindu-l, nu prea părea disperat. Mai degrabă teama era cea care pusese stăpînire pe el. Teamă pentru familie, dar mai mult ca sigur că și pentru postul pe care îl ocupa, la sobra sa instituție. Și cu cît se va fi arătat, de-a lungul anilor, mai ferm în apărarea principiilor etice, la serviciu, cu atît mai mult se va teme acum de acel bobirnac pe care îl merită cu prisosință asemenea indivizi de o falsitate exasperantă, cînd una zice și alta face, încurcînd și mai mult lucrurile pe care vrem și ne străduim să le limpezim.

Nicoară cunoscuse, cîndva, un funcționar care părea cumsecade. Avea întotdeauna un cuvînt bun despre familiile altora, iar despre propria-i familie vorbea adeseori și în termenii cei mai calzi cu putință. Pînă cînd a izbucnit

scandalul : omul serios aștepta un copil de la altă femeie. Atunci să-l fi văzut ! Ca să își motiveze înstrăinarea și să se apere, a început să-și defăimeze propria familie. Nu interesează cînd anume avusese dreptate : atunci sau acum, mai înainte de scandal sau după izbucnirea acestuia. De ajuns că o dată a încercat să trișeze. Pe alții și pe sine. Mai tirziu a căzut victimă propriei sale măsuri.

Dar nu cu asta voiam să vă rețin atenția. Ceea ce era de două ori mai respingător în afacerea funcționarului mărunt la suflet abia începe. Nu propria lui poziție în familie îl îngrijora, cum ar fi normal pentru un om normal. Se temea să nu pățească ceva la serviciu. Pentru că acolo, mai ales, se arătase a fi un om cu principii etice serioase, era pe punctul de a fi avansat — iar în neștiința lui, ca să nu-i spunem altfel, credea că, cu cît va striga mai tare împotriva soției sale, cu atît mai repede va redobîndi terenul pierdut.

Un ipocrit.

A pierdut și într-o parte și în cealaltă.

După cîte bănuia Nicoară, musafirul său de adineauri era într-o situație și mai dificilă. La o posibilă ruptură în relațiile normale dintre soți, se adăugau și acei nori plumburii care se îndreptau spre locul de joacă al copiilor. Fulgere și trăsnete ! Mai mult ca sigur că aceasta era și moneda lui forte, cu care venise întins la Nicoară.

— Nu, amice, du-te de unde ai venit — spuse Nicoară cu voce tare, surprins și el de trăsneala asta. Apoi se ridică hotărît.

Din cîteva salturi era la ușa clădirii.

La ora 4 după-amiază, strada bucureșteană din zona Combinatului poligrafic „Casa Scintei” și pavilioanelor de expoziții are un farmec aparte. Vara, în special. Atunci

parcă orașul întreg se revarsă în partea de nord a perimetrului său, într-un splendid cadru natural de verdeață și oglinzi de lac.

De o parte și de alta a Șoselei Kiseleff — arțari, zarzări, stejari, corni și castani, într-o alăturare pe cât de ciudată; pe atât de atrăgătoare, formează o deasă perdea, verde și răcoroasă, ascunzînd prin frunzișuri bănci și poteci tainice. Garduri vii de arbuști, înalte pînă la brîu, fac trecerea de la vegetația abundentă, de pădure, la asfaltul șoselei pe care circulă intens, în șase benzi, autoturismele de cele mai variate tipuri și mărci, ca la o paradă automobilistică.

Atunci, spre ora 4 după-amiază, autobuzele și troleibuzele aduc, dinspre Băneasa, grupuri compacte de fete vesele și încrezătoare în viață. Sînt muncitoare în industria ultrafină a tranzistorilor, aceste bijuterii ale electronicii care au revoluționat tehnica, în ultimele două decenii, pînă spre limita superioară a posibilităților. Îmbrăcate cu gust, cochete, purtîndu-se după un catalog parcă nelițat și cu mîinile întotdeauna îngrijite, lasă impresia că vin de la spectacol, nu de la muncă. Așa cere condiția lor de muncitoare la tranzistori. Așa le-a intrat în obișnuință.

Și mai vin, cu autobuze speciale, piloții și mecanicii aeroportului intern Băneasa, în uniformele lor bleumarin, tighelite cu galben. Vorbesc tare. Caută, probabil, o compensație: în cabină, la bordul avionului sau în hangare comunică puțin și în cuvinte profesionale. Acum sînt în largul lor — deși se spune că largul lor ar fi pe undeva, pe sus, sub imensul coviltir albastru...

Da, vara este o animație puțin obișnuită. Iar din marea, din majestuoasa clădire a Combinatului poligrafic „Casa Științei” ies în valuri tipografi, ziariști, funcționari,

poeti și prozatori — de la cotidiene, de la revistele săptămânale și bilunare și pentru tineret.

Tot acest tâvălug de oameni ia cu asalt bărcile cu rame ale primului debarcader de la lacul Herăstrău, sau se răsfiră pe aleile liniștite ale parcului.

Dar acum... acum e toamnă. Acordurile orchestrei de fete de la restaurantul „Miorița”, la margine de lac, nu mai farnică. Orchestra a plecat, mesele s-au strîns... Din stejarii parcului cade ghinda, și pe aleile asfaltate se așterne un strat de prundiș... Fetele de la electronică și-au tras în picioare cizme înalte pînă la genunchi, iau o ultimă înghețată, parcă de adio, la tonetele de lîngă pasajul subteran și se grăbesc să schimbe autobuzul spre oraș.

Lui Nicoară strada aceasta, dintre Combinatul poligrafic și Arcul de Triumf, îi evocă o seamă de întîmplări mai vechi sau mai noi, unele cu valoare de nestemate, altele cu un haz amar sau triste, triste de tot.

Cine spunea că orice stradă are o memorie a ei ?

Aici l-a cunoscut pe Labiș. Pentru Nicoară a fost o surpriză. Imaginea pe care și-o formase mai înainte despre poet, citindu-i creația literară, nu corespundea nici pe departe cu portretul viu. Poetul avea trăsături prea fine, prea dulci pentru vastul său zbucium interior — sincer vorbind, Nicoară se așteptase ca vulcanul carpatin să fi imprimat suprafeței terestre altă configurație, mai aspră și mai colțuroasă, ca relieful stîncos din munții Moldovei de Nord, dincoace de obeine, unde se formase.

Fîrav și delicat ca o fată, ieșea de la *Contemporanul*, unde publicase aproape o pagină de poezie. Vesel cum era mai întotdeauna. Secretarul general de redacție de la *Contemporanul* — pe atunci publicistul C.N.C. — l-a prezentat cît se poate de simplu : „El este Nicolae Labiș”. Și au pornit la pas, toți trei, spre Arcul de Triumf. Pe drum

li s-a alăturat un foarte cunoscut publicist (și el moldovean, de prin Fălășeni, și el cu mustață, ca Labiș). dar de care trebuia să stai la un pas depărtare, să nu îți spargă timpanele cu vocea lui de bombardă.

— Și ia mai spune ceva, măi Jenică, — îl împungea poetul. Iar Jenică, cu verva lui științietoare, cu spiritul său sarcastic, ascuțit ca un vîrf de coasă, dădea în dreapta și dădea în stînga — hîrșt, hîrșt ! — de parcă ar fi vrut să defrișeze totul pe o arie de o sută de metri.

Se amuzau după o zi de muncă.

Ciudat, nu s-a vorbit nimic despre poezie. Despre poezia modernă vreau să zic, pentru că versuri populare s-au depănat multe. Labiș părea cucerit de versurile unor vechi cîntece lăutărești și aproape tot drumul i-a purtat pe tărîmul cobzei și al lăutei. Se oprea cînd și cînd, doar să culeagă de pe trotuar o castană și s-o arunce printre copacii de pe marginea șoselei.

— Dai în critici ? — l-a apostrofat, odată, Jenică.

El l-a privit cu un interes voit exagerat.

— Uite, vezi, eu nu m-am gîndit la asta, dar admit că ideea ta este excelentă — a spus poetul în clipa următoare, rîzînd cu poftă. După care, umplîndu-și mîna cu castane, le aruncă pe toate deodată în desîșuri. Deși avea mult mai mulți admiratori decît critici !

Era tînăr, tînăr de tot, avea toată viața înaintea.

Dar oare o avea cu adevărat ?

Stradă frumoasă, stradă cu amîntiri...

La pasajul subteran, Nicoară a dat odată de bucluc. Tocmai publicase în ziar o notă de intervenție. Era necesar. Prea multă lume continua să traverseze strada pe deasupra pasajului, încurcînd mașinile. Era în asta, firește, și un risc asumat cu bună-știință de către cetățean, dar și

o urmare a obișnuinței. Cu o zi mai înainte se produsese două accidente de circulație, din fericire fără urmări grave. Așadar, în nota respectivă Nicoară insistă ca miliția Capitalei să instaleze un post fix, pînă cînd cei ce lucrau la Combinatul poligrafic se vor fi obișnuit să treacă prin pasajul subteran. Receptivă, miliția Capitalei a trimis imediat un subofițer, pentru ordine. Însă în chiar ziua publicării notei în ziar, cam cine credeți că traversa strada, otova, cu capul în nori? Reporterul Nicoară în persoană.

A auzit fluierul și a înțeles iute catastrofa. Omul în uniformă se apropia cu pași mari.

— Vă rog, buletinul dumneavoastră.

— Văd că am greșit — recunosc Nicoară, trecîndu-l apele, pentru că tocmai de asta se temea cel mai mult: să nu-i ceară actul de identitate. Da, am greșit și sînt gata să plătesc amenda.

Omul în uniformă a rămas ferm.

— Vedem noi ce facem. Deocamdată, vă rog să-mi arătați buletinul.

Strîns cu ușa, s-a supus. Omul ordinei publice a luat buletinul, l-a deschis, a tresărit, s-a uitat la Nicoară ca la o curiozitate zoologică, după care i l-a restituit odată cu respectuoasa asigurare:

— Îmi pare bine că am avut prilejul să vă cunosc. Poftiți buletinul.

Nicoară crăpa de ciudă.

— Și amenda?

— Consider că v-am și luat-o — surîse, insinuant, subofițerul.

A doua zi, ofițerii de la miliția Capitalei se prăpădeau de rîs. Pentru că povestea se întînse și se lățise. O săptămînă încheiată Nicoară s-a făcut că plouă, evitînd să se mai

ducă pe la cunoscuta instituție de pe Victoriei, colț cu Beldiman. Și oare n-avea motive s-o ocolească ?

În altă zi, un coleg îi smulse ușa biroului, strigînd :

— Fănică s-a accidentat !

— Care Fănică ?

— Ei, actorul... „Gioconda se mărită, e nuntă-n cartier...“, făcu el cîțiva pași în ritm de tango. Aici, într-un pom. Pur și simplu s-a suit cu mașina în pom.

— N-a descins tot de-acolo ? — replică Nicoară, științific. Și dacă îmi vorbești pe tonul ăsta, înseamnă că nu e grav.

Colegul a ridicat din umeri.

— Tot ce știu e că se află în spital.

Nicoară coborî. Pe șosea, în dreptul clădirii Combinatului poligrafic, cîțiva curioși adunați la locul cu pricina dezbăteau chestiunea din toate unghiurile de vedere posibile și căscau gura.

— Trebuie să fi avut peste 120 la oră — spunea cineva, profesional.

— Da, este o mașină bună. Mai exact, a fost.

Ce l-o fi apucat să gonească în halul ăsta pe o șosea pavată ? — se întrebă Nicoară, privind dezastrul. Actorii rămîn de neînțeles.

Aproape simultan începură să zumzăie telefoanele, ca la dispeceratul sesizărilor publice. Fantastic de multă lume se interesa de soarta actorului. E grav ? Nu e grav ? E schilod ? Scapă întreg ?

Pur și simplu nu mai era de trăit.

S-a dus să-l vadă la Spitalul 9. Mai întîi a căpătat asigurări din partea medicului chirurg că pacientul său va scăpa cu fața curată din buclucul în care s-a vîrît singur și cu toată rîvna, apoi a intrat la el.

Cîrpit cu o întregă bobină de ață medicinală, cu nu știu cite tampoane pe față, actorul arăta ca o mireasă după ce s-a jucat „Nuneasca”. Doar ochii i se mișcau în toate părțile, ca mărgelele pe ață.

— Aoleo, nea Nicoară, nici aici nu mă lași, bre ! ?

Dădu să se întoarcă spre perete, dar copcile, excelent de bine fixate, se împotriviră.

Făcuse aluzie la o întâmplare care îl privea foarte direct. Cu numai o săptămînă în urmă, într-o deplasare la Focșani, în loc să ofere un spectacol de calitate, se cam dăduse el în spectacol, fapt care îi garantă o apreciere realistă și publică, scrisă de cel care îl vizita acum.

— Ce-a fost, a fost, lasă astea. Am venit să liniștesc planeta. Gonesc telefoanele că nu mai poți să respiri, și în eter nu se lansează decît întrebarea : „ce e cu Fănică”. Și Fănică e bine mersi !

— Mor, nea Nicoară, de data asta s-a tras cortina definitiv — se vîită el, rămînînd fix ca o mumie.

— Ba ai scăpat tot atît de întreg pe cît ai fost — îl asigură Nicoară. Mîine anunțăm universul și împrejurimile că „Figaro va fi tot Fănică !”

— Hai s-o vîd și p-asta !

A doua zi i-au adus ziarul la pat și i-au mai redus din medicamente.

A scăpat din toate cu bine. Ulterior, la spectacolele cu „Omul care a văzut moartea”, a fost senzația anului. Chestie normală, dacă stai să te gîndești bine. Întors de pe... celălalt tîrîm, aducea imagini și informații proaspete, avea ce să comunice. Iar încăpălnirea lui de a nu rămîne... dincolo, nu putea trece neobservată. Lumea apreciază cum se cuvine aceste foarte rare reușite.

Stradă știută, stradă cu amintiri...

În serile de vară, pe la ora 8, un bărbat în vîrstă de aproximativ 50 de ani, de statură potrivită, cu fața aproape imobilă și cu privirea rătăcită, venea dinșpre oraș, se oprea în colțul trotuarului, lingă clădirea masivă de marmură și începea un lung discurs. Vorbea destul de logic pentru comportamentul și starea în care se afla. În gesturi și-n vorbe n-avea nici urmă de violență sau de jignire. Un rătăcit liniștit. Reporterii și redactorii ziarului îl auzeau din birouri, atunci cînd seara îi prindea la masa de lucru sau în tipografii. Și, vrînd-nevrînd, le amintea de dramele vieții.

Tot ce știau despre acel sărman personaj era că i se prăpădise soția într-o împrejurare tragică, iar el, zdruncinat de nenorocire și neavînd tăria să se înalțe deasupra pierderii suferite, dăduse în patima alcoolului. Cu vremea s-a liniștit. Azi vinde semințe lingă cantina combinatului. Se zice că ar fi fost tipograf. O viață ratată.

Pe Șoseaua Kiseleff se plimbă Nicoară, vara, cu Mitică Tabacu, colegul său de breaslă de la „România liberă”. O pornesc la pas de-a lungul trotuarului, pe sub arțari și castani, spre Arc. Mitică are un talent grozav de a-și imita colegii de redacție. Nici redactorul șef nu scapă. Clipe de destîndere. Se informează reciproc ce scriu, adeseori fac un ușor schimb de subiecte și de informații și mai întotdeauna conchid prin a-și exprima o dorință mai veche.

— De-am ajunge să lucrăm odată la același ziar !

Din partea lor au fost unele tentative. Zadarnice. Cîinele îndărătnic latră la lună. E și asta un mijloc de afirmare.

Cu „testele” lui publicate cînd la pagina întii, cînd la a treia, confratele îi întărita grozav. Nu numai pentru că erau foarte bune și gustate de marele lor client — cititorul. Nicoară era întăritat pentru că nu li se găsea odată un loc

stabil în pagină. Dar poate că așa era mai bine : se spune că o substanță acidă trebuie mutată din loc în loc, altminteri perforează. Iar o hîrtie de ziar, fie ea și de cea mai bună calitate, rabdă ce rabdă și...

Un coleg de la „Știință“, Tudor Călărașu, îl ajunse din urmă, smulgîndu-l din visare :

— Hai prin parc, Nicoară, pingelele se cer tocite.

— Haide. Am fumat ca un turc, prinde bine o gură de aer sub frunze îngălbenite.

Străbătura pasajul subteran, pătrunzînd în parc.

— Te așteaptă acasă cu masa ? — se mai interesă colegul, cu toate că ora prînzului trecuse de mulțisor.

— M-așteaptă.

— Nevastă-mea a renunțat de mult. Ar fi dat în gastrită. Meseria asta a noastră produce gastrită în proporții industriale. Nu crezi ?

— Ba cred — recunosc Nicoară fără chef. Eu o cresc de mică. Cel puțin nu-i contest paternitatea.

La debarcadere apa clipea, iar bărcile, de pe care se luaseră prelatele, se legănau și se loveau între ele cu zgomot de nuci sparte. Așteptau să fie trase, la remorcă, spre hangare, pentru ca în primăvara viitoare întreaga flotilă a Herăstrăului să reapară pe unda lacului, sclipitoare, abia ieșită de sub aparatele de vopsit.

Cînd s-au uitat la ceas, au trebuit să iuțească pasul. Nicoară apucă în altă direcție.

— Nu te duci la masă ? — îl întrebă colegul, surprins.

— Am o treabă la Muzeul Antipa — aruncă Nicoară peste umăr adăugînd apoi printre dinți : n-aș mai avea !

Puțin mai tirziu traversa Aleea Trandafirilor, spre Piața Aviatorilor.

— Ce zici, draga mea, de indivizii ăştia oribili ? sondă opinia soţiei sale Eugen Mălureanu, în timp ce îşi dezbrăca pardesiul. Apoi, instalându-se în fotoliul liber de lângă ea, despăturî ziarul cu care venise, dispus să susţină o conversaţie mai lungă.

Era un bărbat la 35 de ani, înalt şi plăcut la înfăţişare, semănînd foarte bine cu acel actor îndrăgit de cea mai mare parte a populaţiei societăţii noastre, actor cu un nume real, dar care aduce a pseudonim, fiind în parte floare, în parte piersică. O asemenea plăcută înfăţişare avea şi Eugen Mălureanu. Dar, spre nenorocul lui, era puţinţel miop, pentru că atunci cînd zăbovea dinaintea oglinzii, bărbierindu-se cu migală, nu făcea nimic pentru a netezi două onduleuri de păr sub care, pare-se, dădeau colţul podoabe de berbecuţ...

De felul său vesel şi plin de atenţii, cînd venea acasă nu se suia în vîrfurile patului, cu ziarul în mînă, cum fac 99,5 la sută dintre bărbaţii serioşi şi bine informaţi, ci cădea, cotidian, în greşeala de a-şi distra soţia în fel şi chip, ca unul care mai lupta încă, convins, pentru emanciparea femeii.

Îi plăcea mai ales conversaţia. De astădată avea să abordeze, în discuţie prelungită, fenomenul etic. Reveni, deci, subtil :

— Este o chestiune care interesează societatea în întregul ei, draga mea. Da, da, vorbesc serios, o problemă de maximă importanţă.

Ea citea o carte. Punînd-o pe măsuta de alături, întrebă cît putu mai natural :

— Despre ce fel de indivizi vorbeşti tu, Eugen ?

— Cei care practică şantajul, preciză soţul, cu importanţa celui care aduce o noutate senzaţională. A apărut azi în ziar o notiţă interesantă. Să ţi-o citesc.

Scena se petrecea în lumina blindă a lămpii de colț, din salonul apartamentului lor intim. Sub un bec cu cîțiva wați în plus, soțul ar fi schimbat brusc tema conversației, întrebîndu-și consoarta dacă n-a gătit cumva ciuperci fără să le fi încercat, mai întîi, cu lingurița de argint, într-atît de mult se schimbase la față Gina.

— Ascultă : *Dialog cu un necunoscut* — citi soțul. Mare noroc ai avut, domnule șantajist, că nu te-ai prezentat la întîlnirea dumitale cu „victimă” (luni, la ora 18, în fața Muzeului „Antipa”). Te așteptam și noi prin preajmă, cu miliția. Voiam să vedem cum arată un individ care are îndeletnicirea degradantă de a șantaja. Acostînd, recent, o femeie căsătorită i-ai spus că o urmărești de vreme îndelungată și cunoști lucruri care ar putea să o compromită definitiv în fața soțului. Apoi i-ai stabilit o întîlnire, să perfectăți afacerea, dar n-ai apărut. Știam că te afli totuși prin apropiere, că o „verificai”. Mare noroc că n-ai venit ! Ai fi constatat personal cum se pedepsește șantajul. Dar poate că nu-i timpul trecut... Ei, ce părere ai tu despre indivizii ăștia de nimic ? — se interesă soțul, lăsînd ziarul pe genunchi și privindu-și soția cu un interes sincer.

Ea citise ziarul încă de dimineată și, cu acest avans, avusese răgazul să-și compună un rol mai puțin riscant pentru eventualitatea că va fi obligată să susțină o conversație sau — mai rău ! — să dea explicații.

Se gîndise la o posibilitate de retragere onorabilă, în cazul cînd va fi pusă în situația de a vorbi, dacă nenorocitul ăla... Într-adevăr, despre ea era vorba. A fost somată de un individ, care născocise o poveste cu scopul de a o înfricoșa și de a-i storce bani. Trebuia pus la punct. Cum ? N-avea nici un rost să-i spună lui, soțului, pentru a nu îl supăra inutil. Dar nici individul nu trebuia lăsat să scape. Așa că s-a adresat ziarului. O atitudine fermă și publică l-ar

fi pus la punct pe individ, atrăgându-se totodată atenția asupra apariției, în gama de infracțiuni, a cazurilor de șantaj în scop material. „Asta e toată povestea, dragul meu. Găsești că am procedat corect sau nu, asta este altceva, însă te rog să crezi că n-am vrut să te amărâsc cu asemenea fleacuri.”

Cite războaie nu s-au câștigat pe cale diplomatică !

Drăguțul ei Dionisie Penescu sau Onisie, sau pur și simplu Oni, se descurcă. Are relații peste tot. Chiar și la ziare. Dragul de el !

Trebuia, totuși, să spună ceva :

— Cea mai ordinară specie — își arogă ea dreptul de decizie. Calcă în picioare condiția umană...

— Sigur că da, ai dreptate, întări soțul, bucuros că găsea în partenera lui de viață o femeie onestă și autoritară. Ai dreptate, speculează sentimentele oamenilor, greșelile lor de moment. Nu încapă îndoială că doamna despre care este vorba va fi întreținut legături de dragoste cu un alt bărbat. Cam asta ar fi explicația după mine și după alți colegi cu care am discutat azi chestiunea. Femeia este vinovată. Clar.

— Crezi ? întrebă, indignată, soția, avînd însă grijă să-și facă ceva de lucru, pentru a nu fi silită să-l privească în timpul acestei discuții. Își luase de croșetat. Degetele îi tremurau ușor.

— Mai mult ca sigur, întări Eugen Mălureanu. Avea chef de discuție, mai ales că și momentul era prielnic — copiii dormeau plăcutul somn de după-amiază.

Această scenă de familie se petrecea într-o vilă frumoasă, nu prea mare, cu un etaj, cu balcoane jos și sus, din lemn încrustat, protejate de scurte acoperișuri în olane smălțuite. Proprietate personală a doamnei Mălureanu. De la mama. Mama chiar îi spusese lui Eugen Mălureanu,

atunci cînd acesta îi ceruse mîna fiicei sale : „Gina intră în mariaj cu o casă superbă. Dumneata, tinere domn, ce aduci ?” Cum se vede, tranşa deschis şi din capul locului, ca în orice afacere serioasă. Spuse şi el că intra în viaţa de familie cu un salariu bun şi cu o dragoste puternică, însă acest argument din urmă căzu repede, odată cu o observaţie, de natură filozofică, a bătrînei doamne : „Nu este de ajuns, nu este. Dragostea despre care îmi vorbiţi vine mai pe urmă, principalul e pe ce anume se întemeiază un cămin, pe ce bază materială vreau să zic.” Dar asta a fost cu cîţiva ani în urmă, acum mama Ginei nu mai era, tînăra familie se extînsese în toată casa şi trăia fericită. Iar ei doi — ca doi porumbei pe-o cracă.

La drept vorbind, Eugen Mălureanu era mulţumit. Avea o soţie frumoasă, pe care o iubea ; avea doi copii, de şapte şi de cinci ani, la care ţinea enorm ; avea o slujbă bună şi era deosebit de înzestrat pentru ea. Ce îşi mai putea dori ? Se ştia stăpîn pe situaţie, la serviciu şi acasă. De aici şi mulţumirea pe care nu ezita să o exteriorizeze. Este ceva rău în faptul că un om se arată mulţumit ?

Gina se pregătea să reintre în serviciu, în curînd, socotind că cei doi copii s-au făcut mărişori şi puteau fi lăsaţi în seama unei tinere femei, adusă special pentru asta, de la ţară. Nu se reîncadra în specialitatea ei, la contabilitate. La insistenţele sale, Eugen Mălureanu îi găsise un post de secretară la directorul general al unei mari uzine, şi lucrurile păreau să continue pe făgaşul lor normal.

Acestea fiind zise, să reîntrăm în apartamentul de la parterul vilei Ginei Mălureanu, de unde am ieşit să dăm o clipă roată casei.

— Dar parcă femeia este apărută aici, observă soţia, arătînd ziarul de pe genunchii soţului: În orice caz, am

remarcat că nu se vorbește nimic rău despre ea. Îl condamnă doar pe individul acela...

Nu era periculos să conțină discuția pe această temă ? Se opri la jumătatea frazei, aruncă lucrul și puse din nou mina pe carte, lăsând să se vadă că subiectul îi plăcea. Dimpotrivă, soțul credea că notița din ziar merita o oarecare atenție. Spuse deci, cu un plus de însuflețire :

— Dacă nu era vinovată, de ce a acceptat să se ducă la întâlnirea cu omul acela ? — o interpelă el cu o curiozitate care Ginei Mălureanu îi păru rău prevestitoare.

— Poate că voia să-l demaște, spuse ea, cu speranță.

— Tot ce se poate. Dar eu tot cred că era vinovată. O femeie corectă nu ar fi procedat așa. În nici un caz, așa. Totul devenea insuportabil.

— Scutește-mă, te rog, Eugen, de asemenea discuții imposibile !

Glasul doamnei se ridicase cu o octavă.

— Bine, dragă, scuză-mă. Se pare că n-am fost bine inspirat, bătut el în retragere, pe tonul cel mai concesiv posibil. Dar se avîntă iar, adăugînd : Eu, totuși, cred că era vinovată. Asta e singura explicație posibilă.

— Vreo nefericită în dragoste ! — se trezi ea prinsă din nou în sarabandă. Așa se întîmplă uneori : nimerești exact în situația pe care vrei s-o ocolești. Aceasta, fie din prea multă prudență, fie din lipsa unei anumite experiențe. În sfîrșit, cînd constată și ea eroarea, nu se mai putu retrage spre liniile îndepărtate ale frontului. Așa că merse mai departe, la baionetă : Vreo nefericită în dragoste, altfel nu se explică, repetă ea, negăsind deocamdată altceva mai potrivit.

— Nu neapărat. Poate că și din spirit de aventură. Unele chiar din simplă curiozitate. Sînt cazuri, draga mea, sînt cazuri.

— Cum, fără un motiv temeinic, de ordin moral ?

— Vai, copilăroasă mai ești, fata mea naivă, — și soțul, petrecindu-și brațul pe după mijlocul ei, îi luă ușorul tremur drept dovada dragostei ce-i purta și dorințelor sale de femeie. — Află, draga mea, că unele femei discută aprins și pare-se cu convingere despre etica individului, ca o oră mai târziu să se vire în așternutul altui bărbat. Da, ascultă-mă pe mine.

Apoi se scuză că trebuise să i-o spună chiar el.

Gina Mălureanu tăcu. Omul de lângă ea, căruia nu avea nimic să-i reproșeze pentru o viață dusă împreună ani și ani, avea tot dreptul la replică. Iar Gina constată deodată că, deși avusese suficient timp să se gândească la replici, dacă situația i-o impunea, ea se prezentase mai mult decît imprudentă, poate ratînd orice posibilitate de retragere.

Avu, totuși, inspirația să abandoneze momentul de meditație și să revină la o atitudine mai activă. Discuția nu se putea încheia cu acea dezgustătoare observație a soțului. Ar fi obsedată tot timpul. Trebuia deci să vorbească, să spună ceva, îndepărtîndu-se astfel cît mai mult de eșafodul pe care se văzuse o clipă suind.

— Exagerezi, zău că exagerezi. Este oare cu putință ? Unde e, dacă nu demnitatea persoanei, cel puțin grija firească pentru igiena trupului ? Probabil că te referi la cazuri patologice, așa da, admit și eu că ar exista, Eugen. Dar hai să abandonăm discuția, dacă ești și tu de aceeași părere. Nu-i deloc un subiect agreabil.

El se grăbi să incuviințeze, de data asta categoric :

— Bine, draga mea, s-o abandonăm.

Cum ajunsese Nicoară să scrie notița aceea din ziar ?

Cu douăzeci de minute înainte de ora 18, ora întîlnirii guguștiucilor, o mașină parcase lângă bodega „Carai-

man", din apropierea Muzeului „Antipa”. Erau doi. El, Nicoară, și un locotenent de miliție îmbrăcat civil. Au tras pe dreapta și, ridicînd capota „Daciei”, și-au vîrît capul înăuntru, cu cîte o bujie în mînă, trăgînd cu ochiul pe de lături.

Locul de întîlnire era admirabil de bine ales : case situate la mare distanță, trecători puțini, liniște, posibilitate de observare pe o rază de cîteva sute de metri, pericol de surprindere minim : de retragere acoperită — toate șansele. Un alt loc mai potrivit pentru o asemenea afurișită trebușoară, nu se putea găsi în tot Bucureștiul.

— Individul își cunoaște meseria — aprecie Nicoară, stînd sub capota mașinii ca un călugăr catolic sub gluga-i imensă. Locul ăsta este foarte bine ales pentru o întîlnire de afaceri. Nu crezi ?

Locotenentul se mulțumi să aprobe în felul lui economic.

— Hm !

— Mă luați la voi ? — îl întrebă Nicoară, pe neașteptate. Spirit de observație ai, precum poți constata singur, deștept sînt...

— Pentru noi ești cam limbut — i-o reteză celălalt. Nicoară rezumă rapid :

— Invitație la tăcere. Bun. Executarea.

— Tipul ăsta nu vine — prevesti locotenentul după un timp, devenind posac. Nu vine pentru că nu-i fraier. Nu m-aș mira ca în momentul de față să fim supravegheați noi de el. Îl simt prin apropiere.

Nicoară adulmecă.

— Bate cumva vîntul dinspre el ?

În clipa aceea din bodegă apărură un chefliu. Îi captă ca prin ceață și se propti pe marginea trotuarului.

— Va să zică, nu mai mergeee ! Va să zică, trebuie să o reparăăm !

— Pleacă, omule, și vezi-ți de drum — îl sfătui liniștit locotenentul.

Cetățeanul insistă, însoțindu-și vorbele cu gesturi largi și dezordonate.

— Va să zică, un om de treabă nu poate să vorbească. Buuun !...

Era în stare să le încurce socotelile.

— Ia dă-te pe lingă el și vezi dacă miroase — îi șopti locotenentul lui Nicoară.

— Crezi că se preface ? Nu îi vezi mutra ?

— Nu te lua după aparențe. Constată.

Nicoară se duse lingă chefliu. Mirosea de trăsnea. Îi spuse încet, însă cât putu mai clar :

— Nu îl înfură pe frate-meu. Acum a ieșit din balamuc și îl duc acasă. A mai schilodit pe cineva, mai înainte. Du-te !

Omul aruncă chiștocul de țigară dintre buze și își ridică gulerul pardesiului.

— Hai că plec, nu îmi fac de lucru cu nebunii.

Locotenentul privi lung în urma lui.

— Ce i-ai spus de l-ai potolit așa repede ?

— Două versuri dintr-un poet creștin : „De nu te duci singur la dracu / noi doi te vom trimite...” Sau cam așa ceva.

— Dar parcă a pomenit de nebuni — stărui ofițerul.

Nicoară făcu pe uitucul.

— Multe zice omul la beție...

Gina Mălureanu era pe trotuar. Îi despărțeau vreo sută de metri, poate nici atît. Îmbrăcată în negru (negru face întotdeauna impresie, nu-i oare culoarea schimnici-

lor ?), stătea dreaptă lângă un lampadar, într-o așteptare mută. Nicoară își imagina că femeia tremura ca filamentul unui bec înainte de scurt-circuit și că murmură o rugăciune, jurîndu-se că, după ce va scăpa de belea, o să ocolească patul o săptămînă întreagă, ceea ce, să recunoaștem, era enorm de mult pentru o foarte simpatică brună, cu nas grecesc și cu ochi codați din naștere. Nu, Nicoară nu împărtășise niciodată teoria că criminalul ar avea o figură predestinată. În schimb, despre femeile frumoase avea o opinie strict personală. Nu le socotea pierdute cu totul. Unde mai pui că o societate dinamică poate recupera serios.

Dar ce va fi gîndit cu adevărat Gina Mălureanu, stînd singuratică lângă lampadar, ca un spirit vigilant pus de planton pe poteca dintre iad și rai ?

Ea a întors capul de cîteva ori spre locul unde se găseau cei doi bărbați. O făcuse mai mult din instinct, încă nu vorbiseră cu ea și nu se cunoșteau. Cam pe la șase și douăzeci s-a mai uitat o dată la ceasul-brățară și, săltînd din umeri, o porni spre Calea Victoriei, cu pas măsurat. Nicoară bănuia că individul în cauză îi va apărea înainte, în alt loc, pe traseul spre casă, acolo unde se va crede mai în siguranță. Însă n-avea ce face. Din garda personală a unei asemenea femei n-a făcut parte niciodată. Deși trebuie să fie al naibii de interesant !

— Așa se întîmplă cînd pornești la treabă cu amatori.

Vorba asta o rostise locotenentul. Nicoară pricepu aluzia. Ripostă însă calm :

— Și un profesionist nativ ce-ar face ?

— Ar saluta și ar face contact.

Fu rîndul lui Nicoară să își dea importanță :

— Ți-o spun eu, un profesionist, înainte de a face contactul, ar pune la loc bujia. Altminteri, rămîne tot amator.

Oșiterul n-a mai spus nimic. S-a dus ca glonțul dintr-o țeavă abia lustruită. După el plecă, pe jos, și Nicoară, gîndindu-se la notița pe care avea s-o scrie în aceeași seară.

Oare va ști vreodată cineva că el și-a întrebuițat o zi întreagă pentru a scrie doar douăzeci de rînduri în gazetă ? Adeseori omul din afară, cititorul — și din păcate nu numai cititorul ! — apreciază calificarea și competența ziaristului după dimensiunea confecției. „Ce articol formidabil scrie azi Vasilescu ! Un sfert de pagină !” Da, formidabil ! Ce nu știe însă cititorul — și din păcate nu numai cititorul ! — este aceea că mult mai greu este să scrii scurt. Dar asta este o altă poveste, care îl interesează pe el și numai pe el.

O zi pentru douăzeci de rînduri ? Nu, o zi pentru o cauză. Așa judecînd lucrurile, parcă merită.

A doua zi de dimineață (de ce atîta grabă, madam ?), smiceaua neagră a dat un telefon.

— Reporterul Nicoară ?

— Presupunînd că da, cu cine aș avea cîntea ?

— Gina Mălureanu...

— Mda. Și ?

— Voiam să vă mulțumesc din toată inima...

— Mulțumiți-l pe soț, este mai indicat.

— O, nu fiți aspru !

— Sînt practic.

Ea lansă o idee :

— Dacă v-aș explica totul, personal...

— Cred că le-am încurca și mai rău.

— Vai, spuse ea, schimbînd tonul vesel, cu totul nepotrivit subiectului discutat — vai, întotdeauna sînteți atît de ironic ?

— Nu chiar mereu, dar acum parcă ar fi cazul.

— Atunci, mă scuzați. Și dacă mai apare individul acela ?...

— N-aveți nici o grijă, nu mai apare. S-a resemnat ca un cimpanzeu în grădina zoologică — adăugă Nicoară, acru.

Și era convins. „Individul acela” își închipuia, de bună seamă, că se pusese sub observație casa, telefonul și nu mai putea risca. În orice meserie, o măsură de prevedere prinde bine. Mai ales atunci cînd te îndeletnicești cu asemenea treburi pestrice.

Întîlnirile jubiliare ale cutărei sau cutărei promoții de absolvenți din învățămîntul superior deveneau la modă. Ca haina cu rovere late de-o palmă. Ca alunița pe obrazul sau pe fruntea cîntăreței. Ca mașina personală parcată cît mai oblu pe trotuarul din fața casei.

Dar să ne întoarcem. Așadar, întîlnirile promoțiilor deveneau la modă. Nu era nimic rău în asta. Dimpotrivă. Asemenea momente, afară de plăcerea firească pe care ți-o oferă prin revederea vechilor tovarăși, poate constitui — și de fapt chiar constituie — prilej de omogenizare pe plan microsocial, verigă deloc neglijabilă în procesul unității sociale în ansamblul ei.

Pentru Nicoară, stînjenitor era altceva. La rubrica de care răspundea el anunța frecvent întîlnirile promoției H de ingineri, promoției Z de economiști, de medici, de arhitecți. Niciodată însă nu-i picase în mînă o informație privind organizarea, în perspectivă, a unei întîlniri a cine

știe cărei promoții de mecanici, bunăoară, de operatori chimiști, de muncitori electroniști sau de maiștri. Se lăsa astfel falsa impresie — prin publicitatea ce se făcea, în presă și la televiziune, în jurul întâlnirilor colegiale jubiliare — că se onora cu precădere intelectualitatea științifică, tehnică și de altă natură, când, de fapt, se știe că societatea contemporană românească este omogenă și solidară prin însăși egalitatea, materială și spirituală, de care se bucură toți cetățenii, fie că este vorba de generații, de promoții sau de îndeletniciri.

O asemenea informație se lăsa așteptată. Pe masa de lucru a lui Nicoară poposise una proaspătă, însă de celălalt fel. Ce-ar fi să inițieze el o astfel de întâlnire ? Cu foștii săi tovarăși de la uzinele „23 August“ din Capitală, muncitori care se află în alte activități. Tot zborul cadrelor se cheamă. Tot împlinire.

Ar fi grozav ! Însă i-ar trebui marea sală de marmură a Casei Scintei. Și ? A cerut-o cineva pentru o asemenea întâlnire și a fost refuzat ? Mira-m-aș !

Ideea îi surîdea. Începu un fel de listă. Va să zică, ar trebui să vină : B. General. Masiv și oacheș de parcă ar sta tot timpul la aplicații. S. Ministru, cu fața brăzdată cam de timpuriu de riduri, probabil din pricina temperaturilor înalte de la cuptoarele forjei. P. Corespondent de presă la Budapesta, înalt și osos, fruntea detașamentului ucenicilor. D. Primul secretar al unui județ, cîndva nedespărțit de ciocanul cu coadă lungă, propriu mecanicilor care lucrează la locomotive. G. Doctor inginer, care nu pricepe nici azi de ce Uzina 23 August, cu complexitate tehnică de vîrf în industria românească, este nevoită să-și facă singură șuruburile și alte mici organe de asamblare. P. Director general al unui mare combinat chimic. C. Director

de uzină. Cine nu îl cunoaște, la Buzău, pe „decanul de vîrstă” al directorilor ? V. Cercetător științific. Lui Nicoară personal, nu-i place. Nu pentru că ar avea vicii. Dar viciu poate fi și atunci cînd din onoare și din condiția de a fi om, care presupun o complexitate de atribuții și de virtuți, iei din ele numai 1/4 sau chiar 1/2 și numai dintre cele profesionale, neglijînd flagrant familia. M. Poetul care are și acum un dulce glas de mierlă, la figurat vorbind. Atunci cînd nu face texte pentru muzică ! M. Secretar al Comitetului de partid al Capitalei. V. Colonel de miliție, înalt, liniștit, cunoscut și sub numele de „organizatoric”. Apoi ofițeri superiori de marină, de aviație, profesori de catedre universitare...

Îi veni ideea să-l sune pe bătrînul Jipa, de la uzină.

— Cam cîți muncitori au plecat din uzină, în alte activități, în decursul anilor ? Ai cumva idee, ar putea exista undeva o statistică ?

— O arc Jipa — sosi liniștit de dincolo. Mai bine spus a avut-o și a dat-o mai departe. Opt sute și ceva. Dacă vrei precis, sună miine.

— Cu ce prilej s-a întocmit lista ?

— Pentru invitații, să știm cîte tragem. Cu prilejul împlinirii a 50 de ani de existență a uzinei. Ești pe listă, nu te teme.

Nicoară remarcă îmbufnat :

— În casa asta nimeni nu mai poate avea o inițiativă ca lumea ?

— Mai spune o dată, n-am prins.

— Am zis : opt sute și ceva, dar de la ce nivel s-a pornit, cînd s-a apreciat ce și cum ?

— Cum să-ți spun... Cam de la director în sus, de la căpitan, de la activist... Pentru festivitatea unei uzine, nu

dezorganizezi activitatea în țară. Cam de la nivelele astea în sus.

— Și n-o să ne înțepenească gîtul uitîndu-ne numai în sus ?

Bătrînul Jipa îl liniște cu vocea lui calmă :

— N-avea grijă. Destul ne-am tot uitat în jos. Știe Jipa ce spune.

Adevărat, recunosc Nicoară, punînd receptorul în furcă. Dar bătrîni de cumpărat nu mai sînt.

Opt sute și ceva numai de la Uzina „23 August“ ! Cite mari întreprinderi există în Capitală ? Mari și foarte mari, pe puțin o sută. Și dacă înmulțim 100 nu cu 800 și ceva, ci numai cu 500...

— ...vedem ce fel de oameni conduc societatea.

Tresări, spunîndu-și aspru : Am început să vorbesc de unul singur. Scleroza. Așa îmi trebuie dacă fac morală uneia ca frumoasa aia cu ochi codați !

Judecînd drept, cîți ar fi venit la o asemenea întîlnire, dacă s-ar fi organizat ? Probabil că nu prea mulți. Și nici atîția, din cei cu funcții mai înalte. Nu se știe cum se face, dar tocmai în asemenea situații unul are de prașilă, altul are de tăiat lemne în pivniță, un al treilea a uitat să-și scoată pantofii de la cizmar...

Rise mînzește. Nu exagera. Mai cunoștea el niște cazuri !

Își aduse aminte că nevasta gătea pește și se lumineă.

— Ar fi cazul să o roiesc.

Prea tîrziu. Era chemat la adjunct.

— Reține indicația, pentru că din clipa asta te privește direct. În achiziția de animale se comit erori...

Nicoară își lăsă limba slobodă :

— Înțeleg. Vaca luată pentru tăiere e lăsată să pască și de aici eroarea.

— Glumește după ce pleci. Ni se cere să intrăm în mecanismul achizițiilor și să umblăm puținel pe orizontală și pe verticală.

„Și de-a curmezișul dacă s-ar putea“, completă Nicoară în gând, crăpînd în două de ciuda ce-l năvălea.

— Cooperativele agricole de producție sesizează aceste anomalii. Spun că abatoarele le diminuează prețurile. Asta e. Pe cai !

Cum pe cai, cînd aici este vorba de vaci ? Și cine a încălecat vreodată o vacă ție bine ce îl așteaptă. Îndărătnică loc ! Se așază contra cu cele patru picioare, se cabrează de-i ajunge greabănul cocoasă și numai ce zvicnește scurt și des, plimbîndu-l pe îndrăzneț între coadă și coarne. Ființă imposibilă !

Nicoară ieși bombănînd. De l-ar vedea călare pe-o vacă pe șeful ăsta adjunct...

Cu ce să înceapă și din ce punct cardinal ?

Plecă la țară. Acasă. Sub un șopron găsi ceva care semăna îndeaproape cu ceea ce se cheamă o haină. Și niște bocanci scilciați, cu ținte. Iar în magazie, peste un putinei-cuib-de-paianjeni, o pălărie gri, chiar foarte gri din pricina prafului care o îmbîcsise ca pe o pîslă.

Le probă, spunîndu-și : „hai în scenă, băiatule“.

Păi cum, doar bust ? Pantaloni cine-i dă ?

Un văr îi întinse peste gard niște nădragi țesuți în casă cam prin jurul anilor 1930 și, întorcîndu-se lîngă femeia lui, îi spuse tainic :

— Gîndesc că l-a dat afară.

— Pă văr-tu ?

— Pă cine altu !

— Și ce ? Are de sapă.

Nicoară îngrămădi lucrurile într-o valiză și plecă

la Ploiești. Începea actul întâi, tabloul unu, cu rînitul la grajduri.

La Cochirleanca dintre Salcîmi urma să sosească a doua zi comisia abatorului din Cimpina, care să evalueze nouăsprezece tăurași din sectorul zootehnic al cooperativei agricole. O aștepta și Nicoară, la grajduri, mînuind o furcă destul de binișor.

— Nu te-am mai văzut p-aci.

Asta mai lipsea ! Răspunse, fără să se odihnească, celui care se apropiase fără treabă, adică de florile cucului.

— Iaca, mă vezi.

— Păi cum și de unde ?

— Păi așa, și din Buzău.

— Aha, văr cu președintele.

— De unde văr. Cumnat.

Omul clătină din cap cu totală înțelegere.

— Păi d-ai-a te-a luat. Văr, cumnat, tot un drac !

Nu îl luase președintele. Nicoară îl luase pe el. De cu seară. Îl luase deoparte, la Consiliul popular județean, sfătuiindu-l să nu facă ochii mari în dimineața următoare cînd va veni să rînească la grajduri un reporter în persoană.

La ora prînzului sosi și comisia. O conducea cu mîină sigură însuși directorul. Specialiștii abatorului se plimbară cîtinel-cătinel printre cei nouăsprezece tăurași grupați laolaltă, bătură pe spate, profesional, doi-trei, ca și cînd le-ar fi spus „lasă, c-o să fie bine“, după care hotărîră :

— Doisprezece de-a doua, șapte de-a treia.

Președintele zvîcni, însă își aduse aminte la iuțea că nu trebuia să riposteze de-adevăratalea.

— De-a-nlîia nimic ? — scăpă el, pentru că țăranul nostru a avut dintotdeauna limba ascuțită.

L-au potolit cît ai zice pește :

— Crești vaci de ieri sau de alaltăieri ?

Adică : Lasă-ne pe noi, care ne pricepem.

Au însemnat tăurașii, au încheiat actele și, adăugînd „venim mîine să-i ridicăm“, oamenii comisiei plecară fără ca măcar să bănuiască cine-i frigea din spate cu privirea.

La scurtă vreme sosca o altă comisie, din specialiști zootehniști, însă pe alte funcții. Un căpitan de la Inspectoratul județean de miliție, un activist și un tehnician de la Banca Agricolă.

Nicoară aștepta cu un interes enorm hotărîrea acestora.

— Zece de-a întia, nouă de-a doua.

— De-a treia nimic, va să zică.

— Nici urmă.

Au consemnat în carnete, l-au luat pe omul de la grajduri și s-au îndreptat spre mașină. Treaba era făcută. Oamenii abatorului nu mai puteau veni cu scuze și cu alte mofturi inutile : actele erau încheiate.

Recepționarul hotelului strigă după Nicoară, pe scări. Era prea prăpădit pentru un asemenea hotel.

— Dumneata unde te duci ?

— La 17.

— Ai pe cineva acolo ?

— Pe fratele fratelui meu.

N-a sesizat..

— N-ar fi mai bine să-l aștepți jos ?

Nu. Ar îmbătrîni așteptîndu-l.

În marginea orașului Pucioasa, pe drumul desfundat spre abatorul de vite venea un om cam lăliu, călcînd de sus și ducînd de funie o vacă „extra“. Departe, în urmă, lipăia zorînd o femeie.

— Salut ! îl întîmpină Nicoară.

— Noroc !

— La tîrg ?

— La abator. Duseși ?

Nicoară spuse că nu, dar că voia să ducă neapărat și el una.

Și au zăbovit mulțisor în drum, Nicoară, femeia și omul ei cam lăliu pentru că încăpăținarea își are, după unii, obârșia la țară. Bărbatul înclina să-i treacă funia lui Nicoară, scăpa de smuceli, însă femeia îi tot șoptea ceva la ureche. Până la urmă s-a dat bătută, dar niciodată n-a mers înainte, ci numai în urmă, ea știe de ce.

Au ajuns la abator, au intrat la rind și...

— Trei pentru o vacă ! ?

— Cam așa. Trei.

— Și credeți că luați mai mult ?

— Cît e cu dreptate, impunse femeia.

— Treceți la acte.

S-au încheiat actele, omul și femeia lui se arătară mulțumiți de preț — „noi 'ceam că luăm mai puțin“ — și tocmai se grăbeau să încaseze banii de la o agenție CEC din oraș cînd apăru un specialist în zootehnie, anunțat din vreme. Și totul se luă de la capăt.

Cînd plecară cu adevărat spre agenție, omul și femeia lui aveau în acte o sumă mai mare cu patru sute de lei. Vorbeau tare, rideau și erau fericiți. Sutele nu se bat la ciocan, ca potcoavele.

La abator ancheta continua. Specialistul își făcea datoria.

Energica primăriță a orașului era foc și pară !

— Să nu mai văd picior pe-aici, pînă nu raportați că la abator treburile sînt albe ca lumina zilei !

După apariția articolului s-au luat măsuri și ordinea a fost restabilită.

Unuia singur — director de abator — i-a trecut prin minte să riposteze, plîngîndu-se că a fost calomniat. Așa

a apărut povestea cu omul mintos care își tăia cu silință craca de sub picioare.

Într-o săptămână se adună multă corespondență. Pe birou îl aștepta un leanc de scrisori. Și cum nu s-a inventat încă un miniaparat de citit, care pe deasupra să-ți mai prezinte și sumarul fiecăreia dintre scrisori, se hotărî să le citească el.

Iată una care îl ia cu „Maestre“. O solicitare, e limpede. Tuguindu-și buzele, o puse deoparte. Solicitanții, la urmă. În primul rînd, admiratorii. Dar parcă și amicul zicea ceva despre admirație. Reluă scrisoarea, citi și deodată deveni extrem de interesat.

„Maestre, te salut și îmi scot pălăria. E bine să îți recunoști înfringerea și uite că eu mi-o recunosc. Ai lucrat inteligent“...

Exclamînd : „stai, vere“ Nicoară se repezi la plicul scrisorii. N-avea expeditor. Reveni la rîndurile așternute destul de îngrijit. Va să zică : „Ai lucrat inteligent. În cazul respectiv eu nu mai am ce căuta. O promit. Frumoasa doamnă Mălureanu să stea liniștită. Poți să i-o spui. Dar sînt atîtea păsărele ca ea, că nu trebuie decît să închizi ușa coliviei în care intră singure. Așa că am de lucru, să nu îmi duci grija. Adio, Maestre.“

P.S. Să nu uit. Știi că te cunosc ?“

Că orbul găinilor nu putea da peste tine !, murmură Nicoară, azvîrlind scrisoarea ca pe ceva slinos. Însă în clipa următoare o luă din nou în mînă. Nici un alt indiciu. Vid.

Un lucru era limpede. N-avusese de-a face cu un caz izolat. Individul își făcuse din asta o îndeletnicire, ceea ce schimba total fața lucrurilor. Nicoară se și vedea angajat într-o afacere care avea să-i macine timpul liber și nervii. Am spus timpul liber, pentru că nimeni nu și-ar fi îngăduit

să irosească timpul redacției pentru o cercetare cu rezultate îndoielnice, dar care putea fi întreprinsă cu toată garanția de succes de către organele de specialitate.

— Cine ești, Chimiță? Și ce dracu cauți în viața oamenilor?

De data asta, nu-i prea ardea de glume. Dar ce putea face?

Armele meseriei sale sînt limitate. Adică, afară de condei, nu știa ce s-ar mai putea scoate din teacă. E drept, se află într-un avansat post de observație. Și tot drept este că are de partea sa opinia publică, făuritoare a toate. Adresîndu-i-te într-o chestiune îndeobște acceptată, vei vedea cît de promptă îi este reacția pozitivă. Dar, în cazul de față, lucrurile erau ceva mai complicate. Nu știa nimic despre individul respectiv. Nici un fel de date personale. Cum să-l găsești în forfota marelui oraș?

Oare cîți îi vor cădea victime? Și cîți îi vor fi căzut?

Șantajistul este, în felul lui, un criminal. Nu-i încadrat într-un asemenea text de lege; judecătorul nu-l sancționează ca atare. Și, totuși, este un fel de criminal. Pentru că, dacă ucigașul suprimă fizic victima, șantajistul o zdrobește moral. Face, din victimă, tot ce vrea. Totul depinde de natura probelor pe care le deține. Iar dintre toate, proba infidelității, a relației extraconjugale îi este cea mai accesibilă. El prezintă, pentru societate, un pericol incontestabil.

Nicoară se gîndi la colaboratorul său de la Ministerul Justiției, om serios, în vîrstă, trecut prin pîrîuri și fluvii. Îi va face o vizită. Chestiunea trebuia discutată în amănunt, întrucît prezenta de la început cîteva serioase implicații.

Intr-una din zilele următoare o luă spre Ministerul Justiției. La un „nes“, povesti întîmplarea de la un capăt

la altul, căutînd să nu scape nimic. Consilierul juridic îl ascultă cu toată atenția. Cazul îl interesa profesional. Era de o factură aparte. Mai cunoscuse, în decursul activității sale, cazuri de șantaj, însă de ordin sentimental, neavînd ca mobil banul.

— Ce părere ai ? — îl interpelă Nicoară, observînd că celălalt întîrzia să-și declare opinia, parcă absorbit de cine știe ce gînduri în afara cauzei.

— Răspunsul meu depinde de intenția pe care o ai.

— Cum, ce intenție ? Să-l prind, dacă mă țin curelele, și să-l trimit la popreală. Merită altceva mai bun ?

— Nu ai mijloace — dezgoli adevărul consilierul juridic, și Nicoară trebui să admită fără rezerve. Lasă organele de anchetă. Adresează-te lor. Sau, mai exact, semnalează-le cazul. De ce vrei să rezolvi singur ?

— Stii bine că nu mă pot adresa organelor de anchetă — îi reproșă Nicoară, pentru că neglija implicațiile. Ar trebui să dau în vileag numele femeii șantajate și familia i s-ar duce pe copcă. Și ei, și bărbatului aceuia nesuferit.

— Atunci, pregătește-te să cauți mult și bine.

— Asta și fac. Altceva aștept să-mi spui. Din punctul de vedere al dreptului juridic, pot fi învinuit că tănuiesc și prin asta stimulez adulterul ?

— Că tănuiești ce ? — făcu mirat consilierul juridic. Fii serios ! Ai fost solicitat în calitate de ziarist pe care o ai. La fel ca medicul sau ca juristul, nu ești obligat să depui mărturie într-o chestiune ce ți-a fost încredințată de client. Firește, cită vreme asta nu contravine preceptelor morale.

Nicoară sări contrariat :

— Păi tocmai asta e. Contravine.

— Nu deforma lucrurile. Profesia pe care o ai îți dă dreptul să acționezi conform concepției etice a ziaristu-

lui. Înțeleg, aici vrei să aperi familia. Ești liber s-o faci, ba este chiar o intenție laudabilă. Scuză-mă că te întreb : să presupunem că ai să-l identifici pe individ. Cum și pentru ce ai să-l semnalezi organelor de drept ? Ai să poți ocoli numele victimelor sale ? Mi se pare că nu prea te-ai gândit și la acest foarte important amănunt. Și te previn că fără plingerea scrisă a uneia dintre victime, va fi imposibil să-l semnalezi justiției.

Nicoară tăcu incurdat. Într-adevăr, la asta nu se gândise. Deci lucrurile se complicau și mai mult. Naiba să le ia ! Plecă de la minister mai îngândurat și mai nemulțumit de sine ca niciodată.

Calcîndu-și pe inimă, o sună pe amazoană.

— Imi puteți da unele relații ? (Adică : puteți vorbi, sînteți singură ?)

— Vedeți că tot mai bine era să fi venit personal... Dar, în fine, vă stau la dispoziție oricînd și cu multă plăcere.

— Cum era îmbrăcat individul ? — o chestionă Nicoară, nu prea prietenos, întărită de insistența ei.

— A, despre asta era vorba ! ? Pălărie gri, haină de piele maron.

— Sigur că da, îi rentează. Vîrsta ?

— Ce-ați spus ?

— Vă întreb de vîrsta celui crai de ghindă — repetă Nicoară, din ce în ce mai nemulțumit.

— În jur de treizeci de ani, nu mai mult.

— Blond, brun, statura ? Am nevoie de un portret cît mai complet.

Ea se sperie sau cel puțin lăsă să se înțeleagă.

— Nu cumva vreți să îl urmăriți ? Omul ăsta ar mai putea încă să îmi facă rău, mult rău.

Nicoară o liniști :

— N-aveți nici un motiv de teamă. Repet : blond, brun, statura ?

— Șaten, cred... Da, șaten, statura potrivită.

— Alceva ?

— Cam asta.

— Vocea ?

— Cam ca a dumneavoastră, după cîte îmi pot da seama.

Doamna se amuză. Încearcă o senzație tare, scapă din năpastă și pe urmă tot cochetează, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Doamna se amuză.

Nicoară se arată plăcut impresionat de potrivire. Apelă la actul 2, scena 4, tabloul cu declarații inutile :

— Prin urmare, întrunesc unele condiții...

— O, nu, n-am zis asta — se scuza ea și rîse cristalin, poate chiar dezmierdindu-se, lipită de mîsuța telefonului sau de spătarul fotoliului, nu știu ce îl făcea pe Nicoară să creadă astfel. Era o simplă părere, dar nu renunța la ea.

A închis îndîspus.

Punea mina în foc că femeia va da din nou de bucluc.

Făcuse, prin urmare, un progres. Căuta un individ în vîrstă de aproximativ 30 de ani, șaten, statură mijlocie, cu pălărie gri și cu haină de piele maron. Cîți poate să aibă Bucureștiul ? O nimica toată, cîteva zeci de mii.

Își făcea de lucru pe viață !

O mașină cu însemne distinctive staționa pe platoul de parcare al miliției. Printre atâtea alte mașini asemănătoare, trase la peron și așezate în așa fel încît să poată demara într-o clipă, ar fi trecut neobservată. Toate erau aceeași marcă, „Dacia“, sosite cu două zile în urmă direct de pe banda de montaj a uzinei argeșene.

În mașină se aflau trei persoane. În față, lângă șoferul în uniformă — un plutonier robust, luciuriu și apatic — străluceau epoleții unui proaspăt căpitan de miliție, Cornel Retezan, în vîrstă de treizeci și cinci de ani, un adevărat atlet. Era bine dispus, privea prin parbriz la grupul șoferilor aflat în cealaltă extremitate a platoului, rezervată pentru parcare a mașinilor particulare.

Pe perna din spate a mașinii stătea, aproape lungit, un civil cam de aceeași vîrstă, însă mai scund și cu o înfățișare ce putea constitui reversul celeilalte. Dacă ofițerul era blond, cu trăsături bărbătești, aproape aspre și cu ochii albaștri, civilul de pe banca din spate a mașinii era oacheș și cu ochi de smoală, împungînd înainte cu vîrfurile ușor ridicate, ca la un țînc care dă să se obrăznicească. Altminteri, un procuror foarte apreciat, Valeriu Crișan, căruia mulți cunoscuți îi caută și îi apreciază prietenia statornică.

Căpitanul își privi ceasul de la mină, exclamînd cu aceeași voioșie pe care o arătase toată ziua :

— Încă un sfert de oră. Un sfert, nu mai mult. Se termină tura și intrăm în concediu. La revedere, omenire !

— Vorbește deslușit : cine „intrăm“ ? — îl întrebă Nicoară, care stătea în picioare, afară, dar cu capul virît prin portiera mașinii.

— Credeam că e limpede. Eu și dumnealui, Califul care stă pe banca din spate — preciză căpitanul, întorcînd un deget peste umăr.

— De nu s-ar întîmpla ceva în sfertul ăsta de oră ! — se auzi un glas prevăzător, din spate. Am mai văzut cu minuni din astea. Trei pe săptămînă.

— Adică, ce s-ar mai putea întîmpla într-un sfert de oră ? — întrebă căpitanul Retezan, întorcîndu-se repede spre procuror și încercînd să-și ascundă neliniștea. Fii optimist, bătrîne ! Sîntem ca și în concediu. Uite, mai sînt doar zece minute.

În aceeași clipă, în difuzorul aparatului de emisie-recepție, instalat la bordul mașinii, se auzi vocea dispecerului de la serviciul de intervenții :

— Alo, 202, treci pe recepție ! 202, treci pe recepție !

Pe perna din spate cineva rise cu poftă, și căpitanul Retezan putca jura, și fără să se mai uite înapoi, că acel cineva era o canalie dacă făcea haz într-un asemenea moment.

Ridică receptorul, aproape strigînd :

— Da, 202, sînt pe recepție !

Și astupînd receptorul cu palmă, adăugă : „N-aș mai fi !“

— Notați — se auzi comanda — în strada Cireșului 2, etajul întîi, s-a comis o crimă.

— Cine anunță ? — se mai interesă căpitanul, pe același ton de vădită nemulțumire. Cine transmite ?

— Bunicul defunctului — veni curînd răspunsul dispecerului inoportun.

„De l-aș întîlni acum pe bunicul ăsta !” — mormăi căpitanul, închizînd aparatul.

Cît ai clipi din ochi Nicoară se și instalează în mașină, lîngă procuror.

— Merg cu voi. Poate merită, cine știe. Și dacă nu, am să fac necrologul unui concediu nefericit.

Procurorul îl înghionți cu cotul.

— Strunțește-ți limba că ți-o leg.

Fără să-l ia în seamă, căpitanul se adresează, prin aparat, dispecerului :

— Trimite după noi medicul legist.

O clipă mai tirziu, mașina miliției gonea cu toată viteza spre locul indicat. Veselia căpitanului rămase în urmă, undeva, departe. Stătea țeapăn lîngă șofer, năpădit de gînduri. Nu mai scoase nici un cuvînt pînă ce mașina părăsi artera principală de circulație, intrînd pe o alee și oprindu-se exact în fața unui bloc nou.

Da, ei știu că a început iar caruselul — gîndi Nicoară, surizînd mucalit. Deplasarea pe teren, cercetările la locul faptei, inventarul, întrebările de strictă utilitate pentru prima fază a anchetei, procesul verbal de constatare... Vor termina abia către seară. Mersi ! În loc să fie acum acasă, invirtîndu-se de colo-colo să-și facă geamantanele — se cunoaște starea de spirit a celor care se pregătesc să plece în concediu — iată-i știindu-se băgați pînă în gît într-o cercetare de durată. Măi, ce-o să mai fie !

Căpitanul coborî din mașină, trîntind portiera.

O femeie în vîrstă stropsea florile, lîngă treptele scării. Pendula stropitoarea și privea nepăsătoare la cei ce se îndreptau spre intrare.

— Unde-i crima ? — o întrebă căpitanul, oprindu-se în cadrul ușii.

Femeia scăpă stropitoarea din mînă.

Procurorul îl împinse ușor din spate.

— Lasă oamenii în pace — îl sfătui el, calm. Urcă la etajul întâi și nu mai întreba nimic.

Ușa apartamentului era larg deschisă. Nu se zărea nici un fel de mobilă. Parchetul gol. Doar în camera din față, cu ușa de asemenea larg deschisă, se vedea o masă înconjurată de cîteva scaune. Pe unul din ele stătea un bărbat, cu spatele la intrare, cu coatele sprijinite pe masă și cu capul între palme. Tresărea des. Oare încerca să-și stăpînească lacrimile ? Sub masă se udase binișor.

Ofițerul și procurorul intrară în tăcere. În urma lor pășea Nicoară, însă cu alte simțăminte. Avea nu știu ce la baza nasului și se scărpină ușor.

Căpitanul luă inițiativa :

— Unde e... ?

Bărbatul de la masă nu-și schimbă poziția. Se mulțumi să arate cu mîna spre un colț al camerei.

Cadavrul era acoperit cu o pelerină. Căpitanul și procurorul apucară amîndoi, ca la o comandă, de colțul mai ridicat al pelerinei, sălînd-o încet.

Mai întîi se ivi un cap de purcel bine rumenit, apoi purcelul însuși, ocupînd o tavă enormă. După aceea ieșiră la lumină platouri cu sandvișuri, sticle cu vin, coșuri cu pîine — bucate pentru un ospăț de zi ploioasă.

Oamenii legii se priviră uluiți. Treptat, fețele lor se înseninară. Dumerirea era pe aproape.

— Aș putea să jur că știu cine e „asasinul” — spuse căpitanul Retezan, arătînd spre purcelul fript care începea să-i excite sucul gastric.

— Nu-i nevoie să fii expert în criminalistică — încuviință procurorul Crișan. Vinovatul se află chiar în această încăpere.

— Îl arestăm ? — și căpitanul arătă peste umăr, spre masa din mijlocul camerei.

Rupînd o bucată din purcel, procurorul ceru o pedeapsă foarte aspră :

— Zece ani muncă silnică !

Necunoscutul de la masă stătea acum comod, picior peste picior și-i privea ca la circ. Dintr-un pahar plin ochi cu vin, așezat înadins la marginea mesei, picura pe parchet : pic... pic... Lacrimile îndureratului...

Chiar și stînd pe scaun, gazda lăsa să se vadă cît era de păsărilă. Picioarele îi ajungeau dincolo de masă. Purta 44. Cu capul tras între umeri, își plimba privirea de la unul la celălalt musafir, clipind des, cu aerul că făcuse o șotie.

Și oare n-o făcuse ? Cu concursul lui Nicoară, se înțelege. Nu întîmplător se afla el, la trei fără un sfert, pe platoul miliției și taman lîngă mașina acestui agreabil echipaj.

Gazda — aparent întîmplătoare — Petre Onișor, coleg de redacție al lui Nicoară, — alergase toată ziua, ca un telegramă, să facă rost de toate cîte trebuiau pentru a asemenea festivitate de inaugurare. Iar acum, cînd vedea că și elementul surpriză era pe deplin realizat, își gusta plăcerea de a fi izbutit.

În mașina care aștepta la intrare zbîrni aparatul și imediat răsună vocea dispecerului :

— Alo, 202. Raportează !

Plutonierul trecu pe emisie.

— Aici 202. Sîntem la locul faptei. Au început cercetările — raportă el, ridicînd privirea spre balconul unui apartament de la etajul întii, avînd impresia că auzișe vocea de tunet a superiorului său. „Lua-te-ar să te ia, pramatie, ne-ai pus pe jar !“

Era el, căpitanul Retezan. Neliniștit, plutonierul închise aparatul și se grăbi să urce scările, cite trei trepte, pipăindu-se cu mîna la șold. Și ce văzu, intrînd, nu-i dispăcu deloc.

Căpitanul, procurorul, Onișor și Nicoară ciocneau veseli un pahar de vin lingă o masă plină doldora cu platouri și sticle. Altă viață ! — gîndi plutonierul, cu o mină de om aiurit.

— Trăiți ! — interveni el, din ușă. Ce să raportez, că ne sună din cinci în cinci minute.

Reveniră brusc la scopul misiunii.

— Uitasem cu totul — recunoscu căpitanul. Uite, stai aici la masă și fă-ți raportul. Ai cu ce ! Ne-a păcălit tipul ăsta afurisit, dar o să-l coste. Nimic nu lăsăm.

Procurorul Crișan se ridică să toasteze. Era într-o dispoziție excelentă.

— Pentru toți oamenii pămîntului care s-au mutat în casă nouă ! Apoi, către Onișor : Și acum, fericitul, te pomenești că te însori ! Ai ? Știu eu cum se petrec treburile astea în viață. Casa nouă cere stăpînă ? Cere. Cui să îi treacă prin minte că tu cherni din Cireșului ? Poate unul singur știa. El, Mafalda — și odată cu vorba, procurorul îl împunse cu degetul pe Nicoară. Bun de maestru de ceremonii.

— Un moment — se intercală căpitanul — mai înainte să toastăm pentru reușita concediului nostru. Miine, noi doi — arătă spre el și spre procuror — sîntem pe Valea

Prahovei. Sus paharul ! Apoi, scărpinîndu-se la ceafă : Ce naiba raportăm, să nu dăm de necaz ?

— Raportăm — hotărî procurorul, tăind o halcă din purcel — raportăm că la autopsie nu s-a confirmat febra aftoasă și asta chiar înainte de a sosi medicul. Și mai facem legămînt că, atîta vreme cît ne aflăm la oște de gală, nu discutăm treburi profesionale.

Nicoară și Onișor izbucniră în ris. Își cunoșteau prea bine amicii. La ei, asemenea jurăminte în chestiuni profesionale țin cît un strănut, cel mult două.

— Cînd plecați pe Valea Prahovei ? — întrebă Nicoară, foarte interesat.

— Dimineată pe la șapte ar fi trebuit — preciză căpitanul. Însă după cîte sarcini ne stau în față, n-o mai cred nici eu. Mai sigur, poimîine. Șapte zile nu dăm pe-acasă. De ce întrebi ?

— Am o treabă la Sinaia și poate vin cu voi.

Procurorul Crișan o plasă subtil :

— Mașina e mașină, suportă orice.

— Vă rog, fără strîmbe ! — interveni Onișor. Onorați-vă gazda. Sus paharele !

Cîteva ore mai tîrziu (un șofer venise să ia mașina), cei cinci cavaleri ai prăpădului, la care se adăugase și medicul legist, cărau, spre ieșire, rămășițele pămîntesti ale micuțului Grohălă, care se dovedise a fi deosebit de bun pe lumca aceasta.

Căpitanul Retezan conducea excelent un „Taunus” nou-nouț. Cu un an în urmă participase la „Raliul Dunării”. Zbură ca o săgeată, spre neliniștea procurorului Crișan, de fel mai cumpătat, și a lui Nicoară. Ei doi ocupau locurile din spate. Îi lăsaseră căpitanului, la dispoziție, locul din față. Să se gospodărească așa cum va crede.

Căpitanul, înalt și mușchiulos, îmbrăcase un costum gri-deschis. Croiala i se potrivea de minune. Pantaloni înguști, fără manșetă, haină la un rînd, cu reverele mari și cu tăietură la spate. Asortase la costum o cravată vișinie, în picouri. Lăsa impresia unui jucător de tenis. Procurorul, mai scund cu o palmă și, cum spuneam, oacheș, purta pantaloni bej și haină maron, de antilopă, la care pusese o cravată de un verde deschis.

Doar Nicoară părea mai demodat. O, era destul de îngrijit îmbrăcat — avea un impecabil costum de culoare închisă. Dar, lung și deșirat, lăsa impresia că dacă s-ar scutura puținel, ar rămîne gol pușcă.

— Și spui că ai mai progresat cu cercetările, viteazule reporter ? — întrebă căpitanul pe neașteptate. Ai dat de o urmă proaspătă și adulmecă, adulmecă ? — adăugă el în zeflemea.

Procurorul Crișan, care nu știa nimic, îl fripse cu privirea în ceafă.

— Ce te-a apucat ? La ce fel de cercetări te referi ?

— Amicul din stînga dumitale se joacă de-a hoții și wardiștii. Pentru vîrsta lui nu este deloc onorabil. Așa sînt unii : descoperă foarte tîrziu plăcerile copilăriei.

Nicoară n-avea chef să se lase luat peste picior. Tocmai se pregătea să-i spună căpitanului că are în față, pe șosea, o patrupeadă cornută din rasa bălțată de Dorna, și că ar fi mai nimerit să îi acorde o oarecare atenție, reducînd viteza, cînd pericolul veni din cu totul altă parte.

— Și ce urmărești, dacă nu-i un secret formidabil ? — se interesă procurorul, luîndu-și o mină cît mai hazlie. Un individ ras în cap și cu cojocul întors ?

Constatînd că Nicoară nu se hotăra să intre în sîrbă, sîtînd deoparte, prudent, căpitanul îl informă el :

— Închipuiește-ți, caută un șantajist. Nu știe nimic sau mai nimic despre el, dar s-a hotărît să-l găsească. Te întreb serios, Nicoară, ai progresat cu ceva ?

Nicoară trebui să recunoască, fie și în doi peri, că bătea pasul pe loc. Nici o pinză la orizont. Doar pescăruși și lăstuni.

— Nici nu e de mirare — îl consolă căpitanul. — După câteva săptămîni te liniștești cu totul și renunți. Dacă nu cumva ai și renunțat.

Procurorul Crișan observă cu nemulțumire :

— Treburile astea nu le poți lămuri singur, oricît de priceput ai fi.

Nicoară nu răspunse nici acum. Ce-ar fi putut spune ?

Abia trecuseră de Ploiești. Erau angajați pe șoseaua spre Cimpina cînd zăriră, tustrei, o domnișoară cochetă, fluturîndu-și mîna într-un gest binecunoscut celor de la volan.

— Hai s-o luăm, propuse procurorul, amabil. Este o faptă demnă de prima zi de concediu.

— Sigur că da — întări și Nicoară, bucuros că ieșea din zona minată. Cu o femeie alături, ei nu îl vor mai lua în răspăr.

Căpitanul frînă exact lingă față și deschise portiera din față. Dar mai iute ca el coborî procurorul, invitînd-o în spate, între el și Nicoară. Bosumflîndu-se, căpitanul Retezan trînti portiera și demară atît de brusc, încît cei trei din spate se ciocniră unul de altul.

— Mai încet, amice !, îl dojeni Nicoară. Ne faci chisăliță și nu vād ce interes ai avea. Ratezi concediul și dai explicații.

— Se pare că n-ai învățat să conduci ca lumea, observă și procurorul, eliberîndu-se din brațele fetei. Însă momentul nu fusese lipsit de oarecare plăcere.

Fata își corectă ținuta, potrivindu-și pălăriuța nostimă, stil apaș, și netezindu-și fusta. Avea gesturi delicate. De sub buclele de păr castaniu se iveau două urechi mici, de veșnică, susținând o pereche de cercei sincronizați, ca mărime și aspect, cu suportii de marmură pe care erau fixați.

Înprejurarea cerea să spună și fata ceva. Și cel mai bun lucru era să ia apărarea celui de la volan, pe umerii căruia apăsa toată răspunderea călătoriei.

— De ce îl dojeniești? Aveți un șofer foarte simpatic.

Izbucniră cu toții în râs. Și cel mai dezlănțuit dintre toți râdea șoferul.

— Simpatic ați spus? — reluă Nicoară, după ce se mai potoli puțin. Simpatic, dacă vreți, n-am să vă contrazic. Însă eu vă anunț că este un ușuratic de prima clasă. Cum vede o femeie, își pierde capul.

Ca să le-o plătească trîntorilor din spate care, după ce că nu făceau nimic, își mai și băteau joc de el, căpitanul se angajă într-o viteză excesiv de mare. Rezultatul a fost excelent. Cei trei din compartimentul sedentar al mașinii tăcură deodată, ținându-se cu mîna de spătarele scaunelor și privind sumbru la fantastica paradă a pomilor de pe marginea șoselei.

— Nu te supăra, campionule, — îndrăzni procurorul Crișan — știam că mașina asta nu-i turboreactor. N-ai vrea, rogu-te, să rămii la tracțiunea clasică?

Căpitanul nu răspunse. Și ar fi mers așa, ca un bolid, dacă un agent al circulației, apărut ca din pămînt, nu l-ar fi somat să oprească.

— De ce circulați cu viteză excesivă? — întrebă el, venind lingă portieră și salutînd scurt. Vă rog, actele dumneavoastră.

Căpitanul se supuse.

Gradul omului de la volan, menționat în acte, nu l-a impresionat pe omul circulației ordonate.

— Vă rog să respectați viteza legală — îl invită el, pe un ton respectuos dar categoric. Gândiți-vă că intrați curind într-o zonă de circulație dificilă, aveți înaintea serpentinele de la Sinaia. Iar eu vă voi semnaliza celorlalte echipe de pe traseu.

Procurorul Crișan izbucni vesel și satisfăcut de pe canapeaua din spate :

— Eime facii, omule, că îl mai dojenеști puțin. Merită. Și e chiar nostim să vezi un sergent major făcând observație unui...

Procurorul greșea. Și doar știa cum stau lucrurile. Pe șosele, la volan, nu există grade. Conducător auto și atât.

Sergentul major se simți jignit. El vorbise civilizat, nu cu „omule“.

— Dar dumneavoastră, dacă îmi este permis, cine sunteți de-mi dați lecții ?

Procurorul înghiți în sec. Da, făcuse o gafă. Însă imediat îi veni în minte o replică grozavă, dintr-o istorioară pe care o auzise doar cu câteva zile mai înainte. Spuse, deci, cit putu mai insinuant :

— Dumneata ce zici : dacă șoferul meu este căpitan, cam ce îți închipui că aș fi eu ?

Întrebarea nu era lipsită de logică. Sergentul major și-a ridicat mâna la chipiu și rostind un „Trăiți !“ s-a dat trei pași înapoi, militărește, așteptând ca mașina să o ia din loc cit mai repede.

Înfuriat la culme pentru această nouă glumă, căpitanul Retezan demară zvîcnit. Cei trei din spate se ciocniră din nou, spre mirarea sergentului major care, de data aceasta, nu mai pricepea nimic.

Întimplarea îi înveseli pe procuror și pe reporter. Numai mica pălăriuță dintre ei stătea liniștită și parcă indispusă. Spuse, ca o scuză :

— Mi se pare că am făcut o gafă cu... dinsul — și arătă spre căpitan, roșie pînă în vârful urechilor.

— De ce, că l-ați făcut șofer ? — se prefăcu mirat procurorul. Nu vă faceți griji, domnișoară, cu asta l-ați onorat din cale afară. N-ați văzut cum conduce ? Numai niște smintiți ca noi îi devin pasageri.

— Da, — întări Nicoară pe același ton prefăcut — pasagerii săi sint candidați siguri ai bătrînului Caron, care trece sufletele peste apa Stixului...

Asta ce-o mai li ?

Aproape se opriseră. Motorul scotea pe eșapament niște pîcăneli nesuferite. Mai străbătu astfel cîteva zeci de metri și se opri de-a binelea. Plăcuta lor călătorie era în primejdie.

— Pană de motor ? — se interesă procurorul, neliniștit.

În timp ce cobora, căpitanul Retezan îi răspunse simplu :

— Ai ghicit. Acum să văd eu ce face un „grad superior“.

A deschis capota, și-a virit capul înăuntru și după o scurtă vreme se întorcea îngrijorat.

— N-am ce face, trebuie să împingeți de ea. Altfel, nu mai pornește.

Procurorul se oferi primul.

— Și ce-î cu asta ? Împingem și gata.

Coborîră toți trei din spate, opintindu-se zdravîn în mașina îndărătnică ; ea nu dădea nici măcar un semn că ar fi simțitoare la înalta cinste ce i se făcea. Ba se mai și înfrîna, cînd și cînd, de la motor, julindu-le umerii.

Și au dus-o așa, cu umărul și cu brațele, toți trei, cale de vreo cîteva sute de metri, și împotriva unui vînt bunice, pînă cînd, în sfîrșit, a binevoit să se trezească, zvicnind pe neașteptate. Și dusă a fost, oprindu-se abia după alte două sute de metri.

Era o plăcere să-i vezi pe toți trei alergînd după mașină. În special, fata... Pășea repede și mărunt, pe tocurile sale cui, cu o mină ținîndu-se caraghios de pălărieuță și cu cealaltă pistonînd pe lingă corp, ca la un antrenament de box la categoria furnică. Alături alergau Nicoară, cu pas rar, de cocostîre — și procurorul Crișan, cum n-a alergat el la nici una dintre anchetele penale pe care le-a întreprins.

Observîndu-i cit de caraghioși erau, alergînd unul după altul pe fișia de asfalt, de parcă s-ar fi temut să nu-i prindă cineva din urmă, șoferul unui autocamion care venea dimpotrivă coborî geamul, strigîndu-le vesel :

— Mai încet că se strică vremea !

— Ce-a zis ? — se interesă procurorul, din goană.

— A zis că întîmplarea asta te-a mai dezmoștit puțin, i-o aruncă peste umăr Nicoară, care, datorită compasului său bine folosit, avea toate șansele să ajungă primul la start. Și a mai zis să te grăbești, pînă nu se termină covrigii.

Căzură ca frînți pe canapeaua din spate.

Motorul era oprit. Cu un calm desăvîrșit, căpitanul făcu contactul și mașina porni din loc, ca glonțul.

Cei trei se priviră intrigați.

— Spuneai că mașina s-a defectat — își aminti procurorul ghicînd ce se întîmplase. Cum și-a revenit instantaneu ?

Căpitanul îl privi prin oglinda de deasupra parbrizului, amuzîndu-se.

— Simplu de tot. Cine naiba nu are cel mai mare respect pentru un procuror și un ziarist ? Și când mașina asta se vede mîngîiată și de mîna unei femei, spuneți și voi, poate să nu dea precipitat din supape ?

Spunînd acestea, risé de se cutremură mașina. Apoi au făcut pace. Era și timpul. Dacă intrau, tot încontrîndu-se, pe serpentinele de la Sinaia, omul de la volan ar fi obținut un avantaj cert.

Fata rămase la Comarnic. Erau din nou numai ei.

— La Sinaia, ce treburi ai ?

— Un băiețel de trei ani, abandonat — vorbi Nicoară, lăsîndu-se comod pe spătarul canapelei — a întors pe dos o lume întreagă. A fost de ajuns să publicăm întîmplarea cu abandonul și s-au și repezit, la Sinaia, vreo douăzeci de familii din alte orașe, încercînd să convingă autoritățile să le dea copilul, spre înfiere. Dar știți și voi că nu se poate face nimic pînă ce nu vor fi identificați părinții copilului, cel puțin unul dintre ei. Fără consimțămîntul lor, actul înfierii nu poate avea loc.

— Și tu ce poți să faci în situația asta ?

— Personal, firește, nimic. Am fost însă informat că s-ar fi dat de urmele mamei băiatului.

— Dacă vrei să-mi cunoști părerea — interveni procurorul, întorcîndu-se spre Nicoară — mi-ar plăcea să citeșc un reportaj despre asta. Douăzeci de familii total necunoscute se bat să înfieze un copil. Asta dovedește că societatea noastră este simțitoare, că actul uman de însemnătate socială nu e deloc ceva rar.

— Mai bine te făceai reporter, spuse Nicoară fără ironie. Ai priceput repede ce mă cheamă la Sinaia.

În vremea aceasta, mașina înfășura pe cauciucuri optzeci de kilometri de asfalt pe oră, pe o porțiune de șosea destul de dificilă.

— V-am prevenit că Retezan participase la „Raliul Dunării”.

Nu s-a putut face nimic. Absolut nimic.

Sau, dimpotrivă, s-a făcut totul.

Mama — o femeie tânără și uscățivă — și-a luat băiatul în brațe și nu l-a mai lăsat.

Nici o explicație. Nici o scuză. S-a închis în ea cu buzele strânse. Și femeia din Carpați cînd vrea să tacă — tace !

Tot ce se poate spune este că femeia venise pentru câteva zile la Sinaia, cu soțul ei și băiatul lor. Ce s-a întâmplat, nu vom ști niciodată. Cum referințele cerute, din sat, de miliția din Sinaia, erau fără nici un pic de umbră, i s-a respectat tăcerea de sfîntă.

Nicoară n-a mai scris un cuvînt.

Azi, cei trei sînt tot împreună. Drama a fost îngropată în suflet. De ce am răscoli-o ?

— Un moment, să vă fac legătura cu tovarășul director general Păstorean din UCECOM...

Nicoară așteaptă. Unii umblă după legături cu limba scoasă, lui îi vin pe tavă. Legăturile.

— Îmi pare rău — interveni frontal directorul general — însă nu ne mai putem vedea mîine. Asta e situația. Sînt trimis urgent la Buzău. Mașina mă așteaptă.

— Vînt prielnic în Verga mare — îi ură Nicoară. Însă de ce oare trebuia să ne vedem noi, mîine ?

— Cum de ce ? Nu sînteți ziaristul Nicoară ?

El se pipăi cu mîna stîngă.

— Parcă, nimic nu-i exclus.

— Și nu urma să ne vedem mîine la zece ?

— Nix. Dar chestia începe să-mi placă.

Directorul general nu mai ştia ce să creadă.

— Va să zică — fabulă Nicoară, simţindu-l pe celălalt incurcat — v-a sunat la telefon fratele meu geamăn şi aţi stabilit să vă vedeţi miine la zece. Unde ?

— Aici, la mine.

— Mai mult decât perfect. Plecaţi sănătos la Buzău; însă aranjaţi să-l primească agreabil secretarul comitetului de partid în persoană. Să mă anunţaţi când soseşte. Nu mi-am văzut de mult frăţiorul, constat că umblă creanga şi face boroboafe. Am de gând să-i trimit un amic experimentat care să stabilească exact raporturile dintre noi.

A doua zi la zece punct, secretara intră pe fir.

— A venit... fratele dumneavoastră geamăn.

— Cum arată ?

— Înalt, spătos, chiar voinic...

— A luat mai mult de la mama, egoistul !

— Ce-aţi spus ?

— Nimic. Părerii de om invidios. Să nu vă dea cafeaua în foc, pentru că mai durează pînă îmi soseşte reprezentantul cu departajarea moşiilor familiei.

Isteaţă, secretara pricepu repede.

— Zbor acum s-o fac.

Zboară, sfrancioagă, zboară. Dă din aripioare.

Cinci minute mai tîrziu căpitanul Retezan se strecura cu maşina prin Bucureşti, spre o clădire monumentală din Calea Plevnei.

Să i-o luăm înaintea. Inaginar.

Ilustrul personaj tocmai dădea lovitură de birnă în porţile UCECOM-ului.

— Ce măsuri aţi luat pentru stîrpirea bacşişului în unităţile dumneavoastră ?

Era lovitura care trebuia să facă o neliniștitoare crăpătură în poarta de lemn a înaltei instituții.

Gazda — un bărbat civilizat și îndatoritor — spuse că nu-i nici o grabă. Să se servească mai întâi cafeleuța. Și o apă minerală foarte rece. Băuturi tari nu se servesc. Fac fisuri în conștiință și, deocamdată, toată lumea e afară, la apărarea porților.

Cum e vremea afară ? Cald ? Dimineată bătea vântul. Normal, e toamnă târzie. Musafirul a fost în concediu ? Nu încă ? Nici gazda. Preferă muntele sau marea ? Prin urmare, tot Delta. Amatori de pește. Amîndoi. Ca să vezi câte potriviri !

— Și ce alte probleme mai doriți să discutăm ? Poate ni le spuneți de pe acum, să ne putem gândi la ele.

Nimic altceva. Doar problema bacșișului, care este foarte gravă. Dezonorează. Sluțește. Duce la inechitate. Și, în adaos, pentru că tot se află la UCECOM, va lua două semnături pe două cereri. Le are în buzunar. Întîmplător. Două fete care n-au avut vreme să vină personal, vor să se pregătească în meseria de manichiuriste. Fără examen. Două semnături și gata, nu-i mare lucru.

— Dar asta la plecare, e timp. Deocamdată, lucrurile foarte serioase. Problema cu bacșișul. Dezonorează. Sluțește. Duce la inechitate.

Adică : vrea UCECOM-ul, firmă serioasă, să sluțească lumea ?

Cam atunci intră și căpitanul Retezan. Salută elegant, făcu cunoștință...

— Cum ați spus ?

Trebuia să afle din chiar gura lui.

— Nicoară.

— Încintat. Rudă cu gazetarul ?

Insul zimbi cît mai plăcut.

— Nu rudă. El în persoană.

„Bună ziua ți-am dat, belea mi-am căpătat“. Zicala asta de atunci datează.

Au plecat braț la braț.

Puțin mai târziu, căpitanul Retezan îl suna pe Nicoară.

— Bucureștean, 50 de ani, profesor care n-a mai dat de mult pe la catedră, opusul tău ca volum, multe cereri în buzunar, fără antecedente penale, actualmente la secția a opta. Voia să angajeze ilegal două manichiuriste.

Nicoară pufni nemulțumit :

— Și pentru asta s-a muncit să devină gazetar ! ?

Dacă voia să facă un director, mai treacă-meargă...

— Aș avea eu un nepot... lansă căpitanul un fel de sugestie.

— Bun, să dezbatem chestiunea — se învoi Nicoară. Cît dai ?

— Păi aici, la noi, se practică prețuri fixe. Patru ani, patru ani și jumătate, nu mai mult.

Se văzu obligat să amâne discuția pe altădată. În birou intrase Mierlescu, un coleg bătaios, pe cît de scund pe atîta de iute, cu vădite înclinații de a investiga, subtil, în aria comerțului. Venise să-i relateze „de la sursă“ o întîmplare petrecută cu două zile în urmă. Îl rugase Nicoară, iar el răspundea colegial.

Cum se petrecuseră lucrurile ?

Telefonul scurt ceruse atenție și redactorul șef ridică receptorul.

— Sînt ministrul...

— Bună ziua — îl întîmpină, simplu, redactorul șef. Iar celălalt reconsideră :

— De fapt, cu asta trebuia să încep. Bună ziua.

Dar cafeaua nu mai avea caimac.

— Ce doriți ?

— Sint informat că redactorul dumneavoastră Mierlescu scrie despre noi un articol foarte tare.

— Eu nu știu nimic. Înseamnă că nici nu l-a scris. Și atunci, de unde știți că va fi foarte tare sau foarte moale ?

Pauză. Și pauza, pe telefonul scurt, este totală. Nu cum... „vorbiți” ?

— Așa m-au informat colaboratorii — găsi un răspuns înaltul solicitant.

— Și eu cu ce vă pot fi de folos ?

Întrebarea era în coadă de pește.

— Știu că n-am nici un drept să mă introduc în treburile ziarului. Apelez însă la un principiu. Un principiu care este și al presei. Cred că înainte de apariția articolului, ba chiar înainte de a fi scris, ar trebui să se discute și cu mine.

— Perfect, este dreptul dumneavoastră incontestabil — recunosc prompt redactorul șef. Cînd doriți să fie la minister redactorul nostru ?

— Il aștept mîine la 9.

— Va fi acolo. Bună ziua.

Cinci minute mai tîrziu, Mierlescu, scund și rotund, își trecea greutatea corpului de pe un picior pe altul. Redactorul șef îi sesiza, din priviri, lipsa de armonie.

— Ai într-adevăr un articol tare ?

— Pulbere !

— Pulbere ar trebui să te fac eu. Văd că ai uitat. Înainte de a scrie un articol critic, pentru vîrstnici sau pentru prunci, ascuți toate părțile implicate. Pe la conducătorul departamentului, era bine dacă treceai ?

— Sigur că era bine...

— Punct. Mîine la 9 te așteaptă. Ascultă atent și confruntă cu ce ai dumneata. Asta e tot. Mîine liberă.

A doua zi la ora 9 fix, Mierlescu era lângă șeful de cabinet, așteptând întrevăderea. Însă — ghinionul cînd îl paște pe cineva, îl duce cale de-o poștă ! — la ora 9 începură să intre la șeful macrodepartamentului, rînd pe rînd, toți înalt-însărcinații, de la adjunct la directorul Direcției pentru directoratul direcțiilor. Unul ieșea, altul intra. Se lăsa impresia că treaba dintr-o întreagă lună va fi rezolvată într-o singură dimineață.

Măi, ce-ar fi !...

Nouă și treizeci... Zece...

Mierlescu ceru voie să dea un telefon. Amabil, șeful de cabinet îi formă și numărul.

Mai bine nu !

— Sînt aici, este zece și un sfert, intră tot felul de persoane și eu aștept.

— Ai mașină ? — îl întrebă, scurt, redactorul șef.

— N-am.

— Ia una de piață și grăbește-te. Ți se decontează.

Nici nu ieșise bine din clădire cînd șeful macrodepartamentului sună din nou pe telefonul scurt.

— Bună dimineața. Îmi cer scuze însă în dimineața aceasta am fost foarte prins cu treburile și redactorul dumneavoastră a plecat.

Redactorul șef spuse amabil :

— Vă înțeleg. În primul rînd, treburile care nu așteaptă. La dumneavoastră, ca și la noi. De aceea vă propun să discutăm mîine, după apariția articolului.

Clic-clanc !

Nu s-a mai discutat. Pentru că în ziua următoare cînd a apărut articolul, nu mai era loc pentru discuții gratuite.

Nicoară întinse colegului său Mierlescu bomboniera cu mentă.

— M-ai uns pe suflet cu povestea asta...

— În sfîrșit, iată-vă ! Să mă prezint. Călin Ursan, locotenent major.

Ziua asta pare să fie tare nenorocită — gîndi Nicoară. După care spuse curajos :

— Și după cine ați venit, după mine sau după colegul meu ? — și arătă cu mîna spre Mierlescu.

— La dumneavoastră.

Mierlescu se amuză, părăsi fotoliul în care se instalase comod, proiectîndu-și înaintea burtica, și părăsi biroul.

Nicoară ridicase privirea din primul moment. Văzu în ușa biroului un tînăr corpulent, îmbrăcat în civil, cu o claie de păr negru-african, simpatic și, pe cît se părea, bine dispus.

Acum înainta cu mîna întinsă.

— La mai mare ! — îl întîmpină Nicoară. Cu ce vă pot sprijini eu, ca rezervist ?

— M-ați și sprijinit de-acum și încă foarte mult.

Nicoară schimbă tonul :

— Am comis eu gafa asta ?

— Precis. Și toate legile, scrise sau nu, sînt de partea dumneavoastră.

Politicos și manierat, noul venit nu se amplasase pe vreun scaun din proprie inițiativă, cum procedează șefii cînd intră la subalterni. Preferase să aștepte invitația stînd în picioare.

Bun ! Una la mină.

— Luați loc și explicați-mi — îl invită gazda. Care va să zică, după coborîrea omului pe Lună s-a săvîrșit un al doilea eveniment epocal : un om a ajutat pe altul. Este formidabil ce aud ! Vă întreb serios : sînteți absolut sigur ?

Locotenentul major ocoli întrebarea.

— O cunoștință comună v-a descris excelent : ofensiv, ironic, greu de intrat în aria lui de respirație, dar în epicentrul a toate stă omul.

N-oi fi eu ăla ! — gîndi Nicoară. Nevastă-mea ar afla instantaneu că timp de aproape două decenii n-a stat nicidecum lîngă „indiferentul“, lîngă „toți fac și tu nu“, lîngă „hai, dovedește și tu măcar o dată că poți să rezolvi ceva“, ci chiar în preajma unui om din — cum ziseși ? — epicentru. Ceea ce înseamnă că, de fapt, a stat chiar în epicentru, pentru că nu individul contează, ci fenomenul.

Dar mai trebuia să știe ceva.

— Și cam cine a fost temerarul care a luat-o ușurel, pe șuvoiul de lavă, în amonte, spre craterul marelui Vezuviu ?

Ofițerul în civil preferă și acum o altă pistă. Și nu la trap, ci la galop.

— Văd și acum, după atîția ani scurși, nota pe care ați publicat-o. Era intitulată — ultima de jos — „Vă vorbește un elev“. Eu eram elevul. E normal să nu vă mai amintiți.

Nicoară îi confirmă că nu își amintea. La ce bun să-și frece, cu „amor“, prezumtivii nasturi de metal ? În meseria lui nu se organizează parăzi. Deși — sincer vorbind — n-ar strica. Ar vedea colegii de generație sprijinindu-se în creioane — cei mai mulți cu creioanele tocite rău, cîtiva cu ele nici măcar trecute prin gaterul ascuțitorii, aceleași de... atunci, dar admirabil manevrate în echilibristica pe sîrmă. Da, aceste biete ustensile care ne-au fost date pentru evoluție culturală și spirituală au ajuns — tragic ! — și în mîinile unor jongleuri care parcurg și azi, cu o tehnică nemaipomenită, sîrma întinsă între nimic și publicații sau între același loc de ancorare și ministere, via centralele industriale.

Unul dintre „bătrînii sprijiniți în condei“, de la excelentul reportaj „Toamnă suceveană“, publicat exact la finele deceniului al 7-lea al acestui secol, ne lasă în neștiință și acum, reținînd numai pentru sine fenomenul agricol pozitiv din largă arie de activitate a semănătorilor noștri. Poate acum, după alțiia ani, să citim o „Toamnă caraș-severincană“, apoi una teleormăneană și tot așa mereu pînă spre anul 2358 cînd vom avea dinainte ciclul complet al toamnălor din toate județele țării.

Dar, oare, ne ajung pînă atunci propriile noastre toamne ?

— Scuze și îndurare. Mă furase gîndul și eram pe de parte.

Ofițerul comprimă totul într-un fel cazon :

— Pe scurt. Eram, deci, elev. Într-a douăsprezecea. Pierdusem amîndoi părinții și, printr-o împrejurare de două ori nefericită, nu știam ce rude am și unde se află. V-am trimis o scrisoare. Pe o filă de caiet. Doream să-mi găsească rudele. Dumnezeuastă ați făcut un rezumat, l-ați dat ca titlu „Vă vorbește un elev“ — și pe urmă...

— Pe urmă, ce ? — interveni Nicoară, devenind dintr-o dată cît se poate de serios. (La naiba cu gluma ! N-avea de unde să știe că tînărul acesta îl va purta de mină spre un țărîm de purpură și de caldă omenie.)

— Două zile după publicarea articolului m-au chemat la cancelaria liceului nostru din Tîrgoviște. „Ursane, vorbește cu Bucureștiul.“ La telefon era o mătușă. „Tu ești băiatul lui Ursan din cutare loc ?“ — mă întrebă ea și primind confirmarea izbucni în plîns. „Așteaptă-ne, venim la tine mîine.“ N-a mai fost nevoie. Am zburat eu spre ei. Mă așteptau în gara Basarab. Pe urmă mi-am găsit lesne pe ceilalți unchi și toată suita de verișoare și veri,

vreo paisprezece. Cînd am sosit la rudele mele dintr-o corună din Olî, toată suflarea era în picioare.

Nicoară tăcea. Trăia momentul.

„Toată suflarea era în picioare.“ Suflarea satului nostru. A reazimului nostru. Pentru un elev dintr-a douăsprezecea ? Firește, pentru un elev dintr-a douăsprezecea. Dar și pentru ea însăși. Pentru suflarea noastră.

— Am absolvit Facultatea de drept. Dar altceva cred eu că v-ar interesa. De fapt, acesta este argumentul meu sau speranța pentru o legătură mai strînsă între noi doi. Am un geamantan cu scrisori. Din vremea aceea. M-am căsătorit între timp, am și un copil, m-am mutat dintr-o parte în alta. Însă geamantanul ăsta nu l-am lăsat din mînă. Nu puteam.

— Scrisori de la cine ?

— De la oameni din toată țara, care citiseră ziarul. Necunoscuți. Dar oameni. Poate veniți o dată să vă uitați prin ele. Este unul dintre motivele care m-au adus aici. Le-am păstrat să le citiți. Luați-le. Nu de tot. Mi-e greu să mă despart de geamantanul ăsta. Uneori, cînd vin acasă, îmi găsește soția citindu-le.

— Abia aștept să le citesc și eu — recunosc Nicoară. Scrisori de îmbărbătare, desigur.

— De îmbărbătare, de experiențe trăite, de oferte chiar. Materiale. Pe scurt, tot ce poate fi mai omenesc. Am primit și pachete. De ce mă priviți așa ?

Nicoară se uita la el, gînditor.

— Dumneata ai scris vreodată altceva decît scrisori personale ?

— Nu.

— Încearcă. Aș vrea să văd ceva scris de mîna dumitale. Și acum altceva. Foarte serios. Să cred că dragostea asta de oameni, pe care o simt la dumneata, a avut un rol în

alegerea muncii pe care o ai, de ofițer de securitate ? Nu-i secret de stat.

Tinărul surîse. Era și mai plăcut. Știa el bine ce este și ce nu este secret de stat. Curînd însă deveni foarte serios.

— Întrebarea, nu pot să n-o recunosc, mă lasă descoperit. Nu mi-am pus-o niciodată. În formula asta, desigur. Că scrisorile de atunci, ale atîlor oameni necunoscuți, m-au întărit considerabil și mi-au demonstrat pentru totdeauna ce oameni dintr-o bucată avem, o pot spune limpede de pe acum, aici socotelile sînt definitiv încheiate. În rest, nu știu. Opțiunea pentru activitatea de ofițer de securitate mi s-a conturat precis în clasa a douăsprezecea. Cu alte cuvinte, a coincis cu cele petrecute și cu avalanșa scrisorilor. O întîmplare ? O relație directă ? Lăsați-mă să mă gîndesc. Îmi voi răspunde cine știe cînd.

Lui Nicoară, tinărul îi plăcu grozav. Nu era clădit bine numai pe dinafară. Se hotărî să facă o remarcă în acest sens, însă renunță repede, din două motive. Unul — că nu prea îi intra în fire. Doi — că observase la tinărul său interlocutor o nouă încărcătură de gînduri. Întrebă simplu :

— Ce este ?

— Printre scrisori — reluă ofițerul, surîzînd parcă numai pentru el — una de o rară experiență de viață. Venea de la un român în vîrstă de 70 de ani, din străinătate. Trăiește acolo de patru decenii. M-a surprins extraordinar cînd am primit scrisoarea lui, la nici două săptămîni după publicarea micului articol. M-am lămurit, deschizînd-o. Îmi scria că este abonat permanent la ziarele din țară.

Curiozitatea lui Nicoară era fătîșă.

— Și ce scria românul în vîrstă de 70 de ani, că merită atît de mult considerația dumatăle ?

— Felicitări pentru felul cum te-ai descurcat pînă acum — îmi scria el. Dar să știi, tinere, că mai datorezi și altora. Mă gîndesc la regimul politic și social din țară, umanitar și stimulatîv, nu uita. Chiar așa îmi scria — nu uita. Și asta ofițerului de securitate de mai tîrziu. N-are copii. Un străin între străini. Se oferea să-mi trimită bani. I-am răspuns și eu cît am putut mai politicos și cu toată finețea de care eram în stare, merita măcar atîta lucru din partea mea ! Mai era în scrisoarea lui ceva, după mine fantastic. Scria bătrînul : în mica mea grădină de aici am adus de două ori pămînt, cu valiza, din țară.

Nicoară înălță capul, șocat.

— Dumneata nu glumești ?

Tînărul ofițer privi lung și puțin contrariat.

— Credeam că v-am lăsat impresia unui om serios. Pămînt cu valiza, da. Dealtfel, veți citi personal scrisoarea.

Nicoară n-a mai adăugat nimic. Ce mai rămăsese de spus ?

Au ieșit împreună.

Au stabilit să se întîlnească des.

Miine ! Miine Nicoară este numai al lui. Își aparține. Se așază la vadul vieții și citește un geamantan de scrisori.

Se pregătise s-o întîmpine politicos, și atît. Cu o cafea și cu Pepsi. N-avea ce-i face. Cauza ei era pierdută.

Dacă n-ar fi fost inventată blestemata de „relație“, de „cunoștință“, de „fă-mi un serviciu, colega, și ți-o ram-bursez și eu“, omenirea ar fi dus-o mai bine, omul ar fi mai liber în acțiunile sale și, în mod cert, mai corect cu sine și cu toți ceilalți. Dar un smintit ca acela din poveste care se tot gîndea de ani și ani cum să-și construiască o casă de sus în jos, spre a fi cît mai original și a frînge inima tîrgului, reușise să inventeze „relația“, o lansase

și, mult mai târziu, văzînd ce cumplite pîrtii de cremene provocase în conștiințe, s-a hotărît să-și ia tîlpășița, coborînd scările în neant.

Cînd ți-e lumea mai dragă, cînd te crezi tu mai curat la trup și la suflet, dai peste unul care-ți scurmă în drum și te umple de praf. „Nu mă lăsa, tu îmi ești speranța.”

Dacă ești om serios, ascuți cu toată atenția, participi cu toată ființa la necazurile amicului, iei, imaginar, în mînă o cange de abordaj și spui : „Iasă. Nae, că o să fie bine”, și, se înțelege, nu faci nimic. Nu poți să intri cu picioarele în apă fără să nu te alegi măcar cu un strănut. Partea tristă este că însuși omul serios are momente cînd nu-i. Și tocmai atunci proliferază relația.

— Nicoară, medicul stomatolog care mă chinuiește vrea neapărat să stea de vorbă cu tine. Am scăpat să-i spun că sîntem buni prieteni și de atunci nu mă mai slăbește.

Bunul prieten lucra la *Gazeta economică*. Bunul prieten se dovedea într-adevăr ca atare. Pe cine împovărezi cu lucruri inutile dacă nu tocmai pe un amic ?

— Și ce vrea omul tău ?

— Omul e o femeie. Fratele ei este închis de șase luni. Și ea susține că are dovada nevinovăției lui.

— Și tu, om bătrîn, crezi ?

— Nu cred nimic. Primește-o și atît. Și îi doresc să nu ai niciodată dureri de măsele.

Ei da, iată un argument !

Acum o aștepta. Cu cafea și cu Pepsi, hotărît să rămină om serios. Fără cange de abordaj.

Curînd apărî o femeie înaltă, dreaptă, la vreo patruzeci de ani, cu o privire deschisă și fără obișnuitul zîmbet de sfiiciune al musafirului clasic — pe scurt, una dintre acele femei care știu să emane respect, chiar înainte de a spune un cuvînt.

— Bună ziua, tovarășe Nicoară.

— Bună ziua, doctore. Luați loc. Cafeaua ne-așteaptă.

— Cred că v-a spus ziaristul Boescu despre ce este vorba — se informă ea, așezându-se.

Privind-o, Nicoară se felicita pentru hotărîrea pe care o luase de a-i spune deschis că se ostenea într-o cauză pierdută.

Fratele ei, impiegal de mișcare undeva, într-o stație de cale ferată pe ruta Brașov-Sibiu, fusese condamnat, împreună cu alți trei ceferiști, la trei ani și jumătate închisoare. Avușese loc un accident în care își pierduseră viața patru persoane.

— Da, știu. Cum de mai sperați ?

— Pentru că nu este vorba de o speranță deșartă. Mă întemeiez pe credința mea în dreptatea societății noastre. Pe observațiile mele personale și pe experiența de viață. Nu pot să greșesc.

— După cîte înțeleg — spuse Nicoară, invitînd-o cu un gest spre ceașcă — încă mai sperați că este vorba de o eroare judiciară.

— Eroare sau nu, n-o calific. Spun ce știu precis. Fratele meu este nevinovat. Și am să vă fac dovada chiar înainte de a mă atinge de cafea.

Nicoară o privi cum caută în geantă. Felul acesta de a gîndi și de a vorbi, concis și clar, nu putea să nu-i placă.

Și totuși nu se uită imediat prin hîrțile pe care le primea. Lucruri fără importanță care par, unora, capitale. Mai lansă o invitație la cafea și spuse, sorbind :

— Ați discutat chestiunea cu cineva din justiție ?

— Nu.

N-o mai întrebă de ce. Cînd știi că s-ar putea să nu ai dreptate, nu apelezi la oamenii cei mai autorizați în materie, ci la alții. Cine știe...

Cum ea privea insistent spre hîrtille aduse și care se odihneau acum pe birou, dînd să se înțeleagă că era foarte interesată în părerea gazdei asupra dovezii aduse, Nicoară lăsă ceașca din mînă, trase mai aproape filele bătute la mașină și citi.

Nu trecură nici două minute și ea întrebă :

— Am cumva impresia sau chiar vă încearcă nedumerirea ?

Nu nedumerirea. Uimirea. Dar el nu trebuia să o avenge. Mai citi o dată, încercînd să nu mai exteriorizeze simțămînte care îl asaltau.

— Vă rog să-mi dați și copia după hotărîrea judecătorească definitivă.

Ea se supuse fără nici un cuvînt.

Cînd Nicoară puse hîrtille deoparte, ceea ce însemna că își formase o părere despre toate, interveni și ea :

— Am avut sau nu serioase motive să vă deranjez ?

Nicoară se învîrți pe lingă sine. Ezita.

— Rău n-ați făcut că ați venit. Vă rog să îmi lăsați mie actele acestea. Răspund de ele.

— Le-am și lăsat. De fapt, asta și voiam. Acum termin cafeaua și dispar.

Cînd se ridică să plece, fără ca măcar să-i fi cerut părerea în chestiunea cu care venise, Nicoară o întrebă, parcă scuizîndu-se :

— Vă deranjează dacă îmi spuneți unde vă pot găsi și dacă îmi mai repetați numele ?

Atunci își îngădui și ea un zîmbet, însă avertizînd.

— Chiar la policlinica dumneavoastră lucrez. Nu v-am văzut deloc pe acolo și nu faceți bine că nu veniți la controalele preventive. În rest, Cristina Albescu.

S-a dus tot atît de simplu și de firesc precum venise. Atunci izbucni și el :

— Imposibil ! Im-po-si-bil !

Invitat urgent la el în birou și, uitându-se în hîrtii, un coleg mai tînăr, fost procuror, puse și el o mină pe bisturiu, lărgind incizia.

— Nu mai înțeleg nimic. Dacă se află... unde știu eu, fi mîncă.

Nicoară îl mai potoli.

— Te pripești. Trebuie să fie altceva. Nici un jurist din țara asta n-ar fi capabil de o asemenea omisiune. Însă ce-ar putea fi, nu-mi trece prin minte.

— Ce-ai să faci ?

Nicoară se și hotărîse.

— Mi-a dat statul un condei și nu de pomană. Am să-l folosesc chiar acum.

Fostul procuror se ridică să plece.

— Ești curajos. De greșit, nu greșești cîtă vreme n-ai să ridici tonul, formulînd opinii definitive.

— N-avea grijă — îl liniști Nicoară cu o ironie pe care celălalt n-o merita cîtuși de puțin. Isteric n-am fost nici-odată. Și cu amestecurile în treburile justiției, mai slăbește-mă ! În timpul procesului, da, n-ai ce căuta, însă după hotărîrea definitivă avem tot dreptul.

De fapt, ce anume iscase această mare controversă ? Cristina Albescu adusese, nici mai mult nici mai puțin, copie legalizată după expertiza tehnică cerută de însăși instanța de judecată. La cererea acesteia se alcătuisse o comisie de expertiză. Și nu se indicaseră persoane fizice, ci funcții. Să facă parte : directorul tehnic al regionalei de căi ferate ; șeful serviciului mișcare, tehnicianul cu... Iar comisia de expertiză astfel constituită consemna, fără echi-voc în actul înaintat instanței : impiegatul Oprișan Vasile trebuie scos de sub orice învinuire. Cum se întîmplase ca un act de mare greutate în aprecierca faptelor să fie

omis în toate fazele procesului — de la instanța de fond și pînă la înalt instanța de recurs, părea un lucru pe care nimeni și niciodată n-ar fi în stare să-l explice.

Nicoară scrisese în aceeași seară. Îl și vedea pe tovarășul P., ministru adjunct, stînd încruntat peste ziarul de pe birou. Un om de o onestitate fără reproș. Nicoară îl stima enorm. Și nutrea speranța că stima ar putea fi reciprocă. Nu întîmplător ministrul adjunct, revenind din controalele pe care le efectua în rețeaua din țară a justiției, îi semnala el însuși situații și cazuri neconforme cu legea.

La el se gîndea Nicoară atunci cînd scria atît în fa-voarea omului cît mai ales în apărarea acelei incontestabile dreptăți a justiției care putea fi grav atinsă prin neglijența cine știe cărui slujitor al legii.

În atenția înaltei noastre justiții

Sîntem în posesia unor documente care atestă că în cazul fostului impiegat de mișcare Vasile Opreșan, condamnat la trei ani și jumătate închisoare (împreună cu alți trei inculpați, pentru un accident de cale ferată în care și-au pierdut viața patru persoane), ar exista serioase circumstanțe atenuante. Pentru moment, ne abținem de la orice alte precizări și comentarii — ar fi prematur s-o facem înainte de a fi consultat întregul dosar. Cum însă această problemă este de competența înaltelor instanțe, trimitem Ministerului Justiției, cu poșta de azi dimineață, documentele de care dispunem, cu convingerea că așa cum a rezolvat, cu exigență și răspundere, cazuri mult mai complexe, tot astfel va proceda și acum, în spiritul aceleiași dreptăți care ca-

racterizează justiția și societatea noastră în întregul ei.

Vă vom ține la curent.

Reciti caseta, se întrebă dacă nu era cumva insinuantă, pentru că asta nu i-ar fi convenit deloc și, găsim că toate erau cu măsură și la locul lor, o expedie la tipografie.

Nu putea fi acuzat de imixtiune. În nici un caz. Procesul se consumase. Exista o sentință definitivă. Iar cu acel „vă vom ține la curent“, adăugat la urmă, lăsa să se vadă că se angajase în urmărirea cazului pînă la limpezire, așa cum procedează — sau cum trebuie să procedeze — omul serios aparținînd oricărei profesii. Cu siguranță că miine consilierii sau poate chiar cineva din conducerea ministerului vor cere dosarul și, cercetîndu-l filă cu filă, se vor convinge că procedura și hotărîrea sînt juste sau, dimpotrivă, vor descoperi eroarea și se vor grăbi să o înlăture.

„Vă vom ține la curent“, promitea Nicoară. Nu era cumva o greșeală de tact ? Dacă va fi constatată eroarea și el o va anunța, așa cum se angaja, nu îl vor acuza unii că n-a procedat înțelept ?

Zică se vor vrea. Se spune că dintre două rele o alegi pe aceea care este mai puțin neplăcută. Mai grav și cu posibile urmări în perspectivă nu este atunci cînd faci publică o eroare, de justiție descoperită și de ea însăși îndreptată ; mult mai nociv este atunci cînd te prefaci a nu o fi observat. Atitudinea și procedeul ministrului adjunct care revenind din controalele efectuate semnala el însuși ziarului cazuri și situații din justiție neconforme cu legea sau cu procedura legală îi întăreau lui Nicoară convingerea că, într-adevăr, mult mai nociv este atunci

cînd te prefaci a nu fi observat răul săvîrșit decît să-l faci public, pentru învățăminte ulterioare.

Dar medicul stomatolog Cristina Albescu ? Mîine, cînd va citi în ziar această scurtă relatare, cum îi va fi reacția ? Mai mult ca sigur că speranțele sale în eliberarea fratelui său vor reînvia cu o și mai mare vigoare. Și pe ce temei ?

Nicoară cîntări în minte toate aceste prezumții și ipoteze. Pentru că uneori, intervenind, poți să strici și mai mult. Mai era încă timp să renunțe la publicarea notei.

Să renunțe ? Și dacă, totuși, dreptatea este de partea celui sancționat ? La urma urmelor, Nicoară sugerează și chiar insistă să se revadă dosarul procesului. Lucru absolut normal.

Nădăjduia mult de la corectitudinea, fără reproș, a ministrului adjunct ; de la capacitatea specialistului în a sesiza procedura neconformă cu legalitatea și chiar eroarea judiciară ; de la răspunderea demnitarului pentru sentințele definitive pronunțate de instanțele departamentului pe care-l conducea.

Se reîntîlniră prin telefon în prima dimineață.

— Am ziarul în față. Despre ce acte este vorba ?

— Despre expertiza tehnică cerută chiar de instanță

— îl informă Nicoară, fără comentarii de prisos. Știa cu cine vorbește.

— Ați apucat să o trimiteți ?

— Încă nu, abia am sosit la redacție.

— Mai bine. Trimit eu un curier să o ia.

Nici urmă de Cristina Albescu. Citise ziarul. Alta în locul ei s-ar fi grăbit să o spună, adăugînd obișnuitele cuvinte care sar ca mînea în asemenea situații. Ea nu. Cu aceeași demnitate sau, mai degrabă, cu aceeași încredere în dreptatea societății, pe care o exprimase chiar de la bun

început, aştepta vestea care să-i confirme că credinţa ei era întemeiată.

Oare ce va aduce ziua de mâine ? Va întări speranţa sau, dimpotrivă, o va spulbera definitiv ?

Nicoară îşi privi ceasul. Era 14. Îi reveni brusc buna dispoziţie şi începu să coboare scările spre ieşire.

În sala de marmură a marelui combinat poligrafic avea loc un fel de recepţie. Unul dintre cotidienele de mare tiraj marca astfel serbarea împlinirii unui număr rotund de ani de la data primei sale apariţii.

Totul era numai lumină. Imensele candelabre străluceau. Cuvântul introductiv, aniversar, se consumase şi în holul fastuos de la intrare, în jurul meselor lungi rînduite la mijloc, invitaţii ciocneau o cupă de şampanie, stînd în picioare. Excelent prilej de a reîntîlni cunoştinţe mai vechi sau mai noi.

Cineva îl abordă de cum îşi făcu apariţia.

— Hei, bătrîne, ce să înţeleg din treaba aia pe care ai publicat-o azi, cu justiţia ?

Era un coleg de la un săptămînal. Masiv ca un bulldozer, lăsa impresia că nu-i merg rău treburile într-un grup vesel de vreo şase persoane, bărbaţi şi femei, toţi colegi de breaslă.

— Nimic altceva decît ceea ce se spune acolo — se eschivă Nicoară de la un răspuns mai complet, luînd un pahar cu licoare rubinie.

— Nu-i chiar aşa. În vorbe spui că ai deplină încredere în instituţia legilor, însă în subtext o critici vîrtos.

— Deformaţie profesională chestia asta cu subtextul la care te referi. Nu-i nimic întemeiat.

În sală, directorul unei mari uzine, un bărbat cam de aceeaşi vîrstă cu el, excelent inginer, autor al mai multor invenţii cu largă aplicabilitate în industria respectivă.

— Bucuros de întâlnire — declară el, apropiindu-se.

— Eu și mai bucuros — recunosc Nicoară, strângînd mîna celui alt. Spune-mi, te rog, mare director ce ești, dumneata nu obișnuiești să zîmbești ?

— În clipa asta n-o fac ?

— Da, însă aici este o festivitate. La uzină, vreau să zic. Ce rezolvăm dacă sîntem încruntați tot timpul ? Stricăm ziua de lucru a colaboratorilor. Și munca făcută cu nervi n-are nici un chichirez.

Directorul pendulă din cap, aprobativ.

— Priceput. A scris cineva.

— Și n-o fi adevărat, te pomenești !

— Din păcate, este. Am o fire sucită, ridic tonul și pe urmă îmi pare rău. Deci, să te așteptăm pe la noi.

— Nu, recunoașterea asta îmi ajunge. Înseamnă că te vei strădui să nu mai tulburi fără rost ziua celor care te înconjoară. Și acum trec la alta. Ai fost în grupul de colo. Poți să-mi spui cine-i femeia în galben-pal ?

Directorul privi într-acolo și spuse indiferent :

— Nu prea știu exact, pe soțul ei îl cunosc. Este un tip agreabil. Cel care tocmai își aprinde o țigară. E în comerțul exterior și umblă mult pe afară. Pot să te prezint dacă vrei.

— Ar fi o faptă cavalerască.

În clipa următoare, se făceau prezentările.

— Soții Mălurcanu, gazetarul Nicoară Toader...

Smiceaua neagră tresări vizibil și imprudent. Tocmai îl privea cu bunăvoință cînd îi auzi numele și nu se putuse stăpîni.

Nicoară se dezaprobă. Într-adevăr, păcătoasă mai este firea omenească ! Abia îi reproșase directorului că strică ziua de lucru a colaboratorilor săi. Și el ce făcea acum ? De

ce venise în preajmă codatei brune, ca un buldog care aduimecă prepelița ?

Frumoasă de pîrjolește pămîntul !

Nici n-a auzit prea bine ce a spus ea, întinzîndu-i mîna. Hotărîndu-se pe loc să nu-i mai tulbure liniștea, simulă vederea unei alte cunoștințe, promise revenirea și, scuzîndu-se pentru un moment, se pierdu printre invitați. Știa că gestul său va fi calificat ca lipsit de maniere și politețe, dar hotărîse s-o lase în pace pe frumoasa în galben-pal, și deocamdată asta era lucrul cel mai important.

Hotărîrea lui era tardivă.

Peste zece minute ea apărea lingă Nicoară, sprijinindu-și în palma mîinii stîngi dreapta ridicată care ținea o țigară aproape de buze.

— Cam repezior vă abandonați noile cunoștințe — începu ea un fel de acuzare, însă pe tonul cel mai încurajator.

Nicoară însăilă o scuză. O aiureală. Era surprins. Se gîndea : ce-o fi însemnînd asta, temeritate sau inconștientă ? Imposibil să nu fi înțeles că el, întîlnind-o întîmplător, optase pentru o retragere discretă, pentru ca ea să nu se simtă stînjinită. De ce îl mai căuta ?

Vrea să fie sigură de discreția mea, asta e.

Îi oferi o cupă, de pe tăvile rînduite de-a lungul meselor.

— Sala asta e splendidă — spuse ea, pentru că Nicoară tăcea ca mutul.

— Mai sînt și alte lucruri splendide pe lumea asta — completă el, închinînd discret cupa.

— De pildă ?

— Femeile în galben-pal.

Abia rostise ce avea de spus și își dădu seama că, la urma urmelor, femeile nu sînt lucruri nici chiar atunci cînd se îmbracă în culoarea paiului de griu.

Gina Mălureanu continuă să-l privească încîntată. Iată că și tipul ăsta ofensiv este capabil de un compliment. Păcat că încurcă ființele cu lucrurile...

— Mulțumesc și vă asigur că știu să iau din această apreciere globală puținul care s-ar părea că mi se cuvine.

Puținul ? Ei, aș ! Uimești lumea, îngere !

Capul sus, ținută impecabilă, mișcări line și delicate, vorba aproape șoptită și toată risipă de surîs.

Îi mărturisi că îl citea cu interes, lăudă ancheta cu dedublarea unora, pe care tocmai o publicase, ceru amănunte suplimentare despre eroii întîmplărilor și, cum timpul dinainte calculat trecuse, Gina Mălureanu îi întinse mîna, reînvie surîsul Madonei și plecă.

Știa ce voia să știe. Nici un pericol de limbuțenie din partea lui Nicoară. Se mai temea încă, după atîta vreme ? Să-i fi fost întîmplarea leac ?

Urmărind-o cu privirea o văzu reintrînd în grupul de unde se desprinsese pentru foarte puțină vreme. Gina Mălureanu se purta și se simțea în largul ei. Nimic incomod. Nici urmă de stînjeneală. Cît o fi simulînd din tot ce radiază ?

Soțul se și aplecase ușor spre ea, vorbindu-i încet. Gina îl asculta, fără să-l privească. Zimbea, cu buzele ușor întredeschise.

Poate că alta, în locul ei, ar fi cerut soțului s-o ducă acasă. Lui Nicoară i s-ar fi părut mai normal. Nu te simți bine într-o societate unde se mai află cineva care știe despre tine lucruri dezonorante. Dar Gina Mălureanu era altfel. Monumentală în inconștiența ei. În sfidarea bunului simț.

Dacă este adevărat că în viață totul se plătește, gîndi Nicoară, strămutîndu-și privirea de la grupul dominat de Gina Mălureanu, ar fi păcat ca tocmai de astă dată să se facă excepție.

El o vedea altfel. Stînd lîngă un lampadar, pe trotuar, în fața Muzeului „Antipa“, așteptîndu-și judecătorul. Pe acela care avea să hotărască dacă va mai fi Gina Mălureanu, adică fericita mamă a doi copii și, în vacanță, foarte drăgălașa soție a unui bărbat plăcut și bun — sau va fi o oarecare bîntuită de palimi și măcinată de îndoieli, pe panta de rostogolire a celor ce n-au învățat încă să meargă pe propriile lor picioare.

— Cine-i splendoarea aia cu care discutai adineauri, retrași din zona tuturor pămîntenilor ? — îl chestionă un coleg, privindu-l pizmaș, pe deasupra paharului cu șampanie cristalină. A atras toate privirile. Cine-i fantastica apariție ?

Nicoară n-avea chef de vorbă.

— Una din multele mele pupile. Ți-o fi frînt inima.

— În două. Ca pe o jimblă proaspătă, crede-mă.

— Dacă e atît de grav, du-te și o ia. Nu sînt un tată din secolul al 17-lea, să prilejuiesc drame cumplite. Grăbește-te. Bărbatul ei n-o prea păzește. Un moliu.

Ziua începea sub cele mai bune auspicii.

Dimineața sunase de la Ministerul Justiției.

— În cazul impiegatului de mișcare, conducerea ministerului a dispus recurs extraordinar în supraveghere.

Nicoară se învioră dintr-o dată.

— Excelent, însă n-am vrea să comunicăm cititorului doar atît. Prea seacă informația. Mai adăugați un amănunt-două.

— Imposibil. Nimeni nu poate vorbi în numele înaltei instanțe de judecată. S-o lăsăm să-și facă datoria.

Corect și legal. Reincepea procesul și nimeni nu se mai putea amesteca pe întregul său parcurs. Însă motive pentru reinvierea speranțelor erau destule. Din moment ce însăși conducerea ministerului hotărâse și ceruse recurs extraordinar în supraveghere, însemna că existau serioase temeiuri pentru aceasta. Altfel, s-ar fi menținut hotărârea anterioară, socotită de mult ca definitivă.

Dacă dimineata îi adusese o veste bună, ora prânzului îl găsi mai indispus și mai neliniștit ca oricând. Se adîncise în fotoliul din colțul încăperii, cu fruntea rezemată în palmă și cu picioarele aruncate înainte, de parcă n-ar fi dorit altceva decît un scurt răgaz de odihnă. Dar sub această aparentă atitudine de calm și destindere, tuna și fulgera făcîndu-și grele reproșuri pentru că se aventurase într-o afacere fără ieșire. Tîrziu, cînd părea să fi așipit, părăsi brusc fotoliul, reînstalîndu-se la masa de lucru. Se hotărîse să trimită o scurtă scrisoare tuturor „legăturilor” sale din București, colaboratori din cele mai diferite întreprinderi și instituții.

„Ne adresăm dumneavoastră, în speranța că vom intra în posesia unor informații mai detaliate care să ne permită identificarea unui șantajist. În prezent dispunem de foarte puține date. Vi le comunicăm : Vîrstă, aproximativ 30 de ani. Șaten, statură potrivită. Vocea, fără un timbru aparte, obișnuită. Pălărie gri, haină de piele maron. Cu sau fără ocupație. Ultima oară văzut în Parcul Herăstrău. Așteptăm informațiile dumneavoastră. Mulțumim.”

O trimise la multiplicat și așteptă. Însă rememorînd cazul. Nicoară descoperi, instantaneu, o altă față a lucrurilor. Ce anume generează și proliferază o infracțiune? Alte infracțiuni, desigur. Alte incorectitudini. Între oameni

corecți, cine și ce ar mai putea face? Chiar primul pas în a întreprinde ceva contrar legii comportă riscuri enorme, atunci când în jur sînt numai oameni cu foarte clare opinii despre liniștea și securitatea pe care ți le garantează guvernarea legii.

Judecînd lucrurile pe reversul lor, înseamnă că cei ce ascund ceva, chiar și o vină proprie, sînt cei mai vulnerabili. Nu-i o descoperire savantă. Nici măcar o descoperire. Numiți-o experiență de viață. A fiecăruia. Cei ce ascund ceva sînt mai întotdeauna pasibili de complicitate la infracțiune, fie prin participare directă, fie prin tănuire. Greșesc, constrinși sau de bună voie, pentru a-și ascunde propria vină.

Îi trecu prin minte să renunțe. Mai mult ca sigur că nici una dintre persoanele șantajate — cîte și dacă vor fi existînd — deci nici una dintre persoanele care au oferit individului motive de șantaj nu vor sufla măcar un cuvînt, afară, poate, de cazurile disperate. Nimic nu-i exclus.

Să mai expedieze scrisoarea sau să n-o mai trimită?

Se hotărî pentru opțiunea inițială. Adică s-o expedieze. Pentru că, de fapt, rîndurile scrise aveau dublă adresă. Chiar de nu-i vor sosi informațiile la care spera, scurtul apel își va fi îndeplinit măcar celălalt rost, deloc neglijabil, prevenind individul în cauză că se află în urmărire, cerîndu-se ajutorul opiniei publice. Și, cine știe, va renunța, dacă nu cumva a intrat mult de tot cu picioarele în mlaștină.

Căpitanul Retezan dovedi cu această ocazie calități și reflexe de admirabil anchetator profesionist.

— Văd că ai luat-o în serios. Ți-am citit apelul lansat. Ai imaginație, n-am ce zice.

— Împrumut și eu de la cunoscuți cu grade pe umăr — îi scurtă Nicoară înclinația spre zeflemea.

Căpitanul era cuirasat. Șrapnelele ricoșau. Iar obuze; cine să tragă ? !

— Și dacă te-ai grăbit ? Acum tipul va fi de zece ori mai prudent, știu eu cum se întâmplă în treburi din astea.

— Crezi, într-adevăr, că m-am grăbit ? — îl chestionă la rindu-i Nicoară, serios și neliniștit. Crezi, oare, că am stricat ? Vreau părerea ta. Și, te rog să-ți amintești de cazul asasinului copilului Eugen, de excelenta voastră colaborare cu populația în identificarea și arestarea brutei aceleia.

Era un argument „forte” și căpitanul Retezan trebuia să-i recunoască valoarea.

Atunci, în urmă cu cinci-șase ani, la apelul miliției, populația Capitalei reacționase cu o promptitudine și o angajare uimitoare, expediind zilnic avalanșe de scrisori. Se înțelege, multe conțineau informații eronate, presupuneri, speculații și alte asemenea încărcături absolut inutile, dar pe care nu le poți evita atunci când faci apel la buna-credință a cetățeanului, cerându-i să-ți comunice ceea ce știe. Cu dezvoltatul său spirit civic, cu interesul său enorm pentru dreptatea și liniștea individuală și a societății, cetățeanul — receptiv la tot ce se petrece în jur — este inclinat ca mai întâi să reșină, pentru o interpretare personală, informația care îi parvine și abia după ce-i va fi găsit un sens s-o comunice mai departe solicitantului. Cum spuneam, au fost multe informații eronate în acel potop de scrisori, însă nu puține au adus și elemente de o excepțională însemnătate pentru identificarea și arestarea periculosului individ. Iar căpitanul Retezan, ofițer de miliție, o știa mai bine decât oricare altul.

— De stricat, nu cred să fi stricat ceva — reluă el pe un ton mai încurajator. Dar nici la prea multe să nu te aștepți. E sfatul meu. De acord, colaborarea cu populația

este întotdeauna un lucru bun, însă de data asta este un caz aparte. Teamă mi-e că vei fi înecat cu scrisori de încurajare, de adeviziune, de sfaturi și nimic altceva.

Nicoară își declară nemulțumirea :

— Vreau un sfat mai de acțiune, nu vagi considerații pe marginea cazului. Ce naiba, ai experiență.

— Regret, n-am ce-ți spune. Ce sfat ți-aș putea da, când eu nu știu mai nimic despre tip ? Învață să taci și să aștepți.

— Îndatorat pe viață ! — îi mulțumî Nicoară printre dinți.

„Apă de ploaie strîng și eu, la streășină.“

— Ai și pentru ce. Și după ce mai primești o anonimă de la tipul bălțat, vino încoace cu amîndouă, poate se leagă ceva.

— Chiar crezi că va mai scrie ?

— Ceva va face el. Așteaptă.

Voia sau nu, era singurul sfat înțelept. Ce altceva mai bun putea face Nicoară ?

Domnișoara Eugenia Velcescu — Piți, cum îi plăcea să-și spună — se uită prin vizorul ușii apartamentului și, exclamînd parcă surprinsă „Vai, ați și venit !”, deschise, însă cu oarecare întîrziere. Nicoară se gîndea că această încetineală s-ar datora momentului neprielnic al vizitei, care o găsea, probabil, într-o costumație sumară. Însă odată intrat, își dădu seama că întîrzierea cu care fusese poflit în casă se datora altor cauze.

În primul rînd, avu senzația că a trecut un vînticel pe lingă el. Era Piți.

Micuța blondă, în vîrstă de 20 de ani, cu părul strîns coc și peltică, purta un halat sau mai degrabă o haină de casă extrem de scurtă, lăsîndu-i pulpele la vedere și analiză severă. Papucul cu toc, de aceeași culoare vișinie, ca și haina, o înălța și o cabra.

Lynx-lynx. Pisica sălbatică.

S-ar fi convenit ca un reporter în anchetă să fie preocupat de idee și nu de materie. Dar tot atît de adevărat este că între elementul material și cel estetic există o legătură cauzală, și că această legătură se stabilește adeseori pe cale vizuală. Așa că Nicoară, după ce își dezbracă pardesiul — ea sărise imediat să-l ajute și să i-l pună în cuier

— se așază pe scaunul oferit, privind-și gazda în voie. Piți arborase un zîmbet de sfîiciune. O prindea.

În scrumiera de pe bufet se afla o țigară. Deși strivită, continua să fumege subțire. La celălalt capăt al țigării, nu se vedea nici urmă de ruj. N-o fumase ea. În timp ce privea într-acolo, aparent dezinteresat, auzi o slabă mișcare a broastei yale de la ușa apartamentului. Și astfel își explică întârzierea cu care fusese invitat în casă.

Persoana care ieșise era, de bună seamă, un bărbat. De ce trebuise să se retragă atît de discret ?

Privi instinctiv spre ușă, apoi spre telefon. Dar în secunda următoare își rise de propria-i prudență, care, cel puțin atunci, părea neîntemeiată.

„Mda. Și ?“

Meseria nu l-a adus de prea multe ori în camera unei fete. Cînd l-a adus, totuși, s-a simțit stîngaci. Se pare că la un bărbat însurat, o asemenea încăpere degajă o atmosferă de sfîiciune și de taină. Se pare sau este cert ? Oricum, stai ca sfîinxul. Să nu se amplifice și mai mult senzația de hoț de bibelouri.

Bun ! Încamnă că mai ești capabil de o emoție.

La drept vorbind, nu simpla prezență în camera unei fete îl face neîndemînic și sîlîs — vremea adolescenței a trecut cam de mulțîșor și, odată cu ea, timiditatea în raporturile firești dintre un bărbat și o femeie. Ceea ce îl tulbură este fie prea deplinul echilibru din tot ce îl înconjoară, fie reversul acestuia, cu alte cuvinte — extremele lucrului obișnuit.

De data aceasta, nu îl încercau nici un fel de emoții. Sta liniștit, ca un urs polar adus în rezervatie, de pe vremea cînd era pui.

Se uită în jur cu ceva mai multă atenție și curiozitate, ca pentru a-și întipări în minte detalii care ar putea avea, cîndva, o însemnătate.

Domnișoara Piți se retrăsese în bucătărie, lângă ibricul de cafea, așa că musafirul avu suficient timp să studieze încăperea în care îl aduseseră evenimentele. Salonul — o încăpere cam de cinci metri pe cinci, deci destul de mare — prezenta, într-un anume fel, caracteristica unei zone de explorări arheologice, în care se suprapun adeseori citeva straturi de cultură materială. Gusturile gospodinei, dinainte și ale aceleia de acum, se detașau evident în tabloul general al salonului.

Fusese, cîndva, o încăpere mobilată cu gust. Eliminînd „stratul” superficial de mobile adunate la întîmplare, cu aspect discutabil, cu o utilitate discutabilă, care strîmto-rau spațiul salonului și îi dădeau o senzație de înăbușeală, ajungeai la ideea, bună și practică, ce stătuse la baza aranjamentului primei gospodine. Cinci piese din lemn sculptat — canapea, bufet, masă și două fotolii — constituiseră, la început, un cadru unitar și plăcut, dîndu-se încăperii senzația de adîncime și de confort. Dar peste această mobilă în stil clasic se îngrămădeau acum o sumedenie de piese și lucrușoare de bazar, dovedind lipsa oricărui gust, în afara celui ce căpătase teren în Babilon. Toți cei patru pereți susțineau cîte un tablou. Două dintre ele, înfățișînd nuduri de femei.

În fond, cine este această fată nostimă ? Și, precum s-ar părea, independentă întru toate ?

Privirea îi fugea dintr-o parte în alta, încercînd să vadă și să rețină cît mai multe, într-un timp cît mai scurt. Un obicei la care îl obligase profesia.

Într-un colț al salonului era așezat un bar care imita cărămida de ceramică zmălțuită, dealtfel o admirabilă piesă

din fabricația cooperăției meșteșugărești, dar care se potrivea cu mobila „stil“, tot așa cum s-ar potrivea, să zicem, un plasture pe obrazul unei balerine. Cîteva figurine din material plastic accentuau și mai mult nota de bazar. Adăugați la acestea covorul românesc de pe jos și veți avea cea mai absurdă combinație din cîte v-a fost dat să vedeți vreodată.

Era lesne de înțeles că apartamentul își schimbase stăpîna nu de mult și probabil în pripă, încît persoana căreia îi aparținea acum nu avusese răgazul să-l transforme radical, potrivit gusturilor sale, adăugîndu-i doar „mici detalii“ — de unde și absurda încropeală care a rezultat.

Iată și nelipsita oglindă. Se vede că o preocupă exagerat de mult. De unde se vede ? Cum de unde ? Dintre cele două taburete la fel, acesta din fața oglinzii este cel mai uzat.

Nu fi cusurgiu ! Taburetele se schimbă într-o casă, tot atît de des cum se primenește, să zicem, așternutul patului sau se deschid ferestrele. Da ! Însă cel din fața oglinzii, afară de faptul că este mai uzat, a luat și o anumită formă...

Și ce-i cu asta ? Apropo : dintre două femei, una frumoasă și alta urîță, care pierde mai mult timp în fața oglinzii ? Amîndouă. Fii serios ! Urîta. Nu, frumoasa. Urîta ajunge în fața oglinzii din obligație. În adîncul inimii, dușmănește oglinda. Pe cîtă vreme femeia frumoasă vine în fața oglinzii din plăcere. Oglinda îi spune că e frumoasă, că e adorată. Stau de vorbă ore în șir. Mm ! Mm !...

— Vă plictisiți ?, se interesă fata cu glas catifelat, din bucătărie. Numai un moment și sînt gata. O singură clipă și sînt iar a dumneavoastră.

Fata asta pare să acționeze ca un computer. Iuțeală maximă.

— Nu îți face griji cu mine, domnișoară. Privesc prin încăpere. E cât se poate de interesant la dumneata.

— Dumneavoastră și detectivii — rîse ea, vîrîndu-și capul pe ușă și agitîndu-și nostim bucele. Ce ați descoperit atît de interesant ? Sau e secret ?

— Foarte secret.

— În cazul acesta, nu mai insist.

— Vă anunț că procedați inteligent.

— Pentru că tot nu mi-ați spune.

— Exact.

Rîseră amîndoi, unul din bucătărie, altul din salon. Dar amîndoi cam fals. Nicoară mai ales. Înțelegea că era în interesul lui să destindă atmosfera și se străduia să o facă.

Din bucătărie se auzi un țipăt ușor, mai mult a cochetărie. Ca atunci cînd o domnișoară simpatică foc și peltică bine și-a pus în gînd să-i acorzi tot timpul atenție, nelăsîndu-ți nici o clipă pentru altceva.

Auzînd-o, Nicoară făcu pe îngrijoratul :

— E grav ?

— Ce vă pasă !, îi răspunse ea, bosumflată.

Următorul pas ar fi cam ăsta : să se ridice și să se grăbească spre bucătărie, pentru ca ea să înțeleagă, odată pentru totdeauna, că și apucase să stîrnească un interes enorm în încăperea alăturată, de cinci metri pe cinci. Însă Nicoară înțepenise pe scaun. Amnezic sau trac.

— Am spus ce vă pasă.

Haide drace, joacă-te, joacă-te !

Cînd reveni în salon ținea tava atît de sus, nefiresc de sus, încît micuța ei haină de casă se mai scurtase cu o palmă. Și zău dacă avea de unde !

— Discuția fără cafea parecă n-are spor — ciripi ea, înaintînd cu pas mărunt și lin. Și apoi, ca să fiu sinceră-

sinceră, mai câștig și eu timp pentru a mă obișnui. Mi-e teamă de ziariști, adăugă ea pe un ton potrivit, însă privindu-l cit putu mai provocator.

Nu prea pari infricoșată, iubire. Iar cu sinceritatea vom mai vedea.

A aprins și el o țigară, dându-i răgaz. Nu prea mult. Atita cit îi trebuie unei fete care a și început să se joace.

Dacă n-o face asta o năzbitie, să nu-mi spui Nicoară !
Mda. Si ?

— Și acum să ascultăm. Cam care ar fi chestiunea, în linii mari ?

— Îmi pare bine că ați fost punctual — spuse Piti, luându-și ceașca și așezându-se cu mișcări de Lynx-lynx pe marginea canapelei. — Așa, acum e mai bine. Adevărul este că mi s-a întâmplat și mie ceva asemănător femeii aceleia despre care ați scris prin toamnă, adică nu de mult. Știți, în fața Muzeului „Antipa“...

— Nu vorbi ! — mimă el. — Ai fost șantajată și dumneata ?

— Sînt și acum — încuviință fata, însă mutrișoara ei nu prea exprima îngrijorare. Orice, afară de asta.

O imită în aceeași manieră interpretativă.

— Serios ? Și între ce ore are loc șantajul ?

— Nu vă înțeleg.

Nicoară rîse cu voioșie împrumutată din arsenalul prefăcuților.

— Bănuiesc că nu m-ai chemat aici să-mi faci o declarație foarte serioasă, însă stînd într-o părere de îmbrăcăminte, ca pe vremea alungării din rai.

Într-atît de mult o năpădi rîsul și pe ea, încît se văzu silită să pună repede ceașca pe masă, altminteri ar fi vîrsat cafeaua pe covor. Avînd mîinile libere, își apucă un

genunchi și, dîndu-se pe spate, rîse și mai și. Ca omul la el acasă : cu poftă și cu puțină neglijență.

— Vai, sînteți prea oficial ! Ba nu, prea sever, e mai potrivit cuvîntul. Ați putea predica duminica, ba chiar cu un succes enorm.

— Nu sînt sigur că te-ai afla printre enoriași — prelua Nicoară gluma, însă ea nu sesiză ironia.

— Găsiți că ținuta mea n-ar corespunde... Da, ce anume vă dorește inima ? — schimbă ea subiectul, observîndu-i un gest.

— Pot să dau un telefon ? — întrebă Nicoară, întinzînd mîna spre aparatul aflat în imediata apropiere.

— Totul la dispoziție, garantă ea.

Nicoară formă numărul Inspectoratului miliției Capitalei, cerîndu-l pe căpitanul Retezan.

— Am ajuns, îl anunță el. Dacă într-o oră nu apar, poate treci să mă iei.

— În regulă. Dar ce, sînt motive să trec ?

— Deocamdată, nici unul. Pe loc repaus.

— Bine, Opinie Publică, s-a notat.

Pisicuța blondă se neliniște dintr-o dată, clipind des și lungindu-și gîtul.

— Să știi că sîntem singuri..?

— Știam.

— În cazul ăsta se întîmplă ceva și nu pricep ce, toarse ea, apropiindu-se periculos de Nicoară.

— Nici eu — și bărbatul oficial și sever îi arse una peste fund. Ori te acoperi ca lumea, ori te arunc în stradă, să te prindă cine o vrea.

Privirile lor se întîlniră. După expresia feței — gîndi Nicoară — n-aș zice că a priceput mare lucru.

Să-i faci morală, ar fi însemnat să cari apă cu ciurul. Cel mai nimerit lucru ar fi fost să se ridice și să plece. Dar încă nu, ceva îl reținea. Nu aflase ce voia.

Ea se amuză grozav, dându-i să înțeleagă că gestul lui grosolan nu-i displicuse.

— Ești mare șmecher ! — îl tutui ea. Fac prinsoare că îți plac. Spune că nu.

— Bineînțeles !

— Bineînțeles că ce ?

El lăsă impresia că ar vrea să spună nu, dar se răzgîndi repede.

— Că da, se înțelege.

• Piți sări satisfăcută.

— M-aș fi mirat să aud altfel. Și acum, ce ai vrea, cu ce să începem ?

— Să-mi spui de ce m-ai adus aici — îi scurtă Nicoară avîntul, stăpînindu-se să nu repete gestul de mai înainte.

Ea se eschivă de la o explicație clară.

Părea contrariată. Probabil : „Ah, bărbații ăștia la patruzeci de ani, naiba să-i mai înțeleagă. Niciodată nu știi la ce te poți aștepta de la ei. Ca dumnealui. Îl inviți în casă, te faci drăguță și el se uită pe lîngă tine“. Posibil : „N-o fi sfios ? N-o fi neîndemînat ?“

Întrebă, să mai cîștige timp :

— Vrei să fii mai explicit ?

O avertiză cu degetul.

— Ai născocit povestea cu șantajul. Pentru cine te străduiești ?

— Pentru tine, chiar nu pricepi ? — se miră ea, și învăluindu-l într-o privire caldă, veni să i se așeze pe genunchi, pășind cu mișcări de copil alintat.

Voia să-și afirme independența ? Nu. Imponderabilitatea.

Doamnele se amuză — gîndi Nicoară, luat prin surprindere. Sau, altfel spus, omul încearcă. Reușește sau nu, asta e altceva.

Dacă bărbații calcă în străchini — și unii cam calcă ! — toate acestea se întîmplă numai și numai din pricina pisicilor. Ți se catără pe neașteptate pe genunchi, ți se uită în ochi, adinc și cald și — sfirrr, sfirrr...

Ce să facă ? Deși surprins de atîta culezanță, cu o mișcare a mîini o invită să aibă răbdare.

— Stai și pe genunchii mei dacă se face curățenie în casă și n-ai loc în altă parte — spuse el, apoi păru să-și amintească instantaneu : Dar mai întîi ascultă ce îți spun. Te cheamă Eugenia Velcescu, ești funcționară la Organizația comercială locală, părinții sînt onorabili ingineri agronomi, abia de curînd plecați în județul Dimbovița... Mîine vor afla toată povestea asta stupidă.

Fata sări ca luată de vînt.

Nicoară își îngădui un suris. Bănuise dinainte efectul spuselor sale, iar acum, constatînd că nu exagerase, era mulțumit și ținea s-o arate.

Eugenia încă nu își revenise din surpriză.

— De unde știi toate astea ? — se interesă ea cînd se mai liniști, nevrînd să creadă ceea ce auzise.

— Păi, nu mi le-ai spus adineauri, la ureche ? Parcă așa am înțeles...

Privea aiurită. În clipele acelea era alta. Dar ea și nimeni altul era vinovată. Ea însăși îl adusese în casă pe tipul ăsta nesuferit, pe moiful, pe...

— Te-ai informat, nu-i așa ? — întrebă ea repezit. Graba cu care rostise cuvintele trăda spaima. Te-ai interesat la vecini sau cine știe unde.

— Se înțelege. Îți închipui că intru într-o casă străină fără să-mi culeg dinainte informațiile necesare ? Sint salul de astea.

Nu era nici o exagerare. Un reporter care lucrează într-un domeniu dificil ca acesta, și nu își ia măsuri de prevedere, este supus tentativelor calomniei de orice fel. Să zicem că sună, la ziar, o persoană oarecare. „Veniți repede, vă rog, e ceva foarte important.“ „Anunțați organele de resort, sunați la miliție“ — îi recomandă gazetarul. „Nu, de dumneavoastră, de ziar avem nevoie, nu ne refuzați“. Ce poți să faci în asemenea situație ? Există o etică profesională, există și o îndatorire fundamentală — solici-tudinea. Iar ziaristii sint la dispoziția cetățeanului și nu invers. Încrederea pe care le-o arată, chemîndu-i, onorează profesia, instituția, menirea ziaristului în societate. Dar, oare, toți cei care îl solicită o fac cu bună intenție ? Iată dovada.

Asemenea oricărui om grijuliu, ca să nu mai vorbim de experiență, își lua și Nicoară măsuri de asigurare „a spate-lui“. Ca acum. Pentru că înscenarea, intenția de a te discredita printr-o ingenioasă potrivire de lucruri și de dovezi, trebuie admise de la bun început și în meseria asta. Așa cum procedează anchetatorii de orice fel. Ori de cîte ori se ducea, în interesul profesiei, în casa unor necunoscuți, Nicoară anunța, preventiv, colaboratorii de la miliție. Să fie o treabă curată. Totodată, lăsa în sertarul biroului, sub pază bună, scrisoarea sau o altă dovadă ce emana de la solicitant. Tot ca acum. În sertarul biroului său se afla scrisoarea Eugeniei Velcescu : „Dacă vă interesează un caz similar celui relatat în săptămînile trecute, despre femeia aceea șantajată, atunci vă rog să treceți și pe la mine... (strada A, numărul B, etajul C, apartamentul D, sectorul

1). Nu știu ce mă face să cred că este vorba despre una și aceeași persoană. Eugenia V."

Dar iată că scrisoarea aceasta, la prima vedere inspirată de bună-credință, nu prea era curată.

Nicoară încercă să fie calm.

. Ce l-ar mai bruftului Păpălău, de la „etică“ !

„De ce-mi intri, amice, într-o casă necunoscută, fără a fi însoțit de reprezentantul organelor în drept ? Și de ce, în general, accepți să discuți la domiciliu și nu la redacție ? Și de ce te ocupi cu chestiuni care cad în sarcina altora ?“

De ce ! Parcă știi întotdeauna de ce procedezi așa și nu pe dincolo ?

Ce curaj și la părinții Eugeniei ! Frumos din partea lor că își redescoperiseră vocația, hotărînd să plece în agricultură, în specialitatea pentru care se pregătiseră. Sînt, o știe oricine, destui agronomi care cresc pătlăgele în balcoanele blocurilor orașenești și transmit apoi grădinarului de o viață ipoteze și concluzii privind creșterea roșiilor pătrate. Da, hotărîrea părinților de a pleca direct în agricultură era utilă și demnă de toată lauda. Dar, oare, decizia lor, cu privire la propria familie, era tot atît de rațională ? Una din două : sau o socoteau pe fată destul de formată pentru a lua viața pe cont propriu — sau voiau să o pună la încercare ; și într-un caz și în celălalt, aveau să regrete hotărîrea de a nu o fi luat și pe ea.

— Și acum, de ce plîngi ? — o întrebă Nicoară, pentru că fata plîngea într-adevăr și părea să nu contenească.

— Sînt distrusă de tot ! — mărturisi pisicuța printre lacrimi, dezarmată. Știu că nu mă crezi, dar așa este. O nenorocită !

Această cotitură în atitudinea și comportamentul fetei îl făcu pe Nicoară să încerce un sentiment de compătimire. Prevăzuse schimbarea. Descărcarea ei nervoasă i se părea

normală. Poate că rolul pe care și-l asumase nu era pentru ea. Se ostenise să și-l ducă la bun sfârșit, dar nu prea reușise, și acest sentiment de nerealizare o ducea la dispare. Nu era un rol pentru ea. Îi fusese impus.

Individul cu țigara din scrumieră — gândi Nicoară.

— Nu vorbi de o viață distrusă, la vârsta asta. Privește-te o clipă în oglindă și rîzi veselă de ce ai spus, ca de o glumă bună — o îndemnă el, încercînd să-i însufle buna dispoziție.

Eugenia își șterse lacrimile.

— Sînt logodită — suspină ea. Băiatul este un bun inginer în automatizări.

— Mda. Și ?

— N-am rezistat ispitei și m-am dăruit altuia.

— Pe o plajă, la mare ?

Ironia era evidentă. Dar Nicoară nu se putu stăpîni și nici nu era bine. Să vorbești unui străin, cu atîta dezinvoltură, la 20 de ani, despre aventuri sexuale ! Musafirul avea o vîrstă dublă. Măcar asta să-i fi amintit de pudoare.

Ea ? Firește că se gîndea tot la propria ei situație.

Știe tot. Și nici nu mă pot dezvinovăți, are scrisoarea mea în buzunar. Va scrie, sigur că va scrie. Și pe urmă ? Ce va auzi în urma ei ? „N-o știi p-aia ?...” Iar ea va trebui să se ascundă, să plece, să fugă...

Nicoară mai slăbi puțin strînsoarea :

— Prin urmare, ziceai că ți-era somn și că te-ai culcat...

— Vorbesc serios. El, care știa la ce adresă intrasem cu cineva, a început să mă șantajeze.

— Care el ? Logodnicul ?

— Altul. Un oarecare.

— Bani ?

— Și bani...

— Bine, fată înțeleaptă, de ce nu te-ai adresat miliției, procuraturii ?

Aici nu erau implicații. Aici nu erau copii.

— Parcă i-ar fi spus că a luat casa loc. Ridică spre el o privire uluită și-n glas i se desluși frica :

— Vorbești serios, chiar nu vezi de ce ? N-o puteam face pentru nimic în lume ! S-ar fi întreprins cercetări, ar fi aflat logodnicul, toți ai mei... Mă distrugeam. Praful și pulberea se alegeau din toate.

— Lasă-le încolo pe toate, când e vorba de demnitate. Este mai bine cum precedezi, mai cinstit să iubești pe unul și să trăiești cu altul ?

Fata se apropie din nou, temerară în hotărîre, încolăcindu-și brațele pe după gîtul lui.

— Dacă nu mă ajuți, sînt pierdută. Ajută-mă, scapă-mă !

I se redeșteptase mîndria de femeie ? Dimpotrivă. Dispăruse cu totul.

N-a respins-o. Avea să-i mai pună o întrebare foarte importantă și, uneori, o tresărire, un gest fac cît răspunsul cel mai limpede.

— Cine-i individul ?

— Nu știu nimic despre el. Pe cuvînt de onoare că nu știu absolut nimic — îi dădu ea asigurări cît mai convingătoare.

— Este cel care a fumat țigara din scrumiera de pe bufet.

Atunci i-a simțit zvîcnitura. L-a privit lung și speriată, apoi și-a descolăcit brațele, ca o iederă tăiată brutal la rădăcină. Nicoară continuă ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic :

— El este ?

— El.

— Ți-a cerut să mă aduci aici ?

Ea ezită privindu-l rugătoare. Sau poate dușmănoasă — sînt două nuanțe ale aceleiași atitudini într-o împrejurare dată. Cum Nicoară stăruie, repetînd întrebarea, lata izbucni :

— Nu îți spun nimic. De ce să-ți spun, pentru ca el să mă strivească, să mă desființeze cu totul ?

— Te mai întreb o dată — și Nicoară întinse mîna spre telefon. Ți-a cerut să mă aduci aici ?

Eugenia își împreună mîinile. De data aceasta nu mai avea nimic teatral.

— Te rog !

— Da sau nu ?

— Da.

Devenise nervoasă și, conștientă că slăbiciunea ome-nească s-ar putea să nu aibă leac, simulă jignirea, pentru a mai recupera ceva din miza jocului.

El o prinse de mînă.

— Și la un moment dat trebuia să între și să ne găsească îmbrățișați ?

— Da, da ! Ești nemulțumit ?

Îi trecu prin minte s-o apuce de umeri și să-i spună : „Atunci, haide. Hai să ne jucăm rolul pînă la capăt“. Se stăpîni în ultima clipă.

Teatru. Nu era furios. Îi întinseseră o cursă în care îl și vedeau cu laba prinsă. Poftim de il mai urmărește pe tip, Nicoară, tu însuți surprins în flagrant delict !...

E veche, pușor, foarte veche !

Se scurseră astfel cîteva secunde de tensiune, el... clo-cotind de furie, ea scîncind în strînsoarea mîinii sale.

Se reazăză pe scaun. Ea își mai freca încă încheietura mîinii. Spuse șoptit :

— Să n-ai nici o grijă, pentru că el nu mai vine.

Nicoară nu avusese nici înainte o prea mare încredere în tinăra lui gazdă de moment. Acum nici atât.

— De ce nu mai vine, mă rog ?

— Am stabilit un consemn, mărturisi Eugenia, privind în altă parte. L-am și avertizat că nu mai poate veni, fără să riște mult. Înțelege, asta e situația. Nu puteam face altfel.

Nicoară nu prea era omul care să fie luat prin surprindere. El se lămurise demult asupra intențiilor fetei. Însă la un astfel de pact, între ea și individul acela, nu se gândise, era prea mult.

— Știi că poți fi acționată în judecată pentru cel puțin două culpe grave ? Complicitate la șantaj și tentativă de calomniere.

N-o gândea cu adevărat. Voia doar s-o înspăimînte puțin.

Eugenia stătea pe marginea canapelei, cu obrații între palme, privind în covorul de pe parchet. Părea, într-adevăr, distrusă. Ridică ochii, implorînd :

— Fii înțeleghător. Sînt o bială fată.

— Nu pot să fiu. Taică-tău te-ar arunca pe fereastră, de la etaj. Îmi este imposibil să pricep cum de te-ai pierdut în halul ăsta.

Piți se smiorcăi din nou cu nasul în pătură. Mda. Și ? Se spune că plînsul ușurează. Deci s-o lăsăm să plîngă.

Ridică receptorul și formă un număr.

— Salut ! Plec chiar acum la ziar. Totul e în ordine, vorbim mai tîrziu.

— Știi unde mă găsești — se auzi în receptor.

Închise.

— Îmbracă-te și hai.

— Mă duci la miliție ?, întrebă ea, ridicîndu-și capul și privindu-l cu răutate fățișă. Arăta îngrozitor.

— Ai merita, zău că ai merita. Dar te duc să iei aer. Sus ! Și aranjează-te puțin. Te văd oamenii așa și cine știe ce mai îmi pun în seamă. Sus !

— Nu.

— Grăbește-te. Am atîtea treburi că nu-mi mai văd capul de ele.

N-o putea lăsa în starea în care se găsea. Are și el doi. Ar fi fost capabilă de orice. Dar Eugenia izbucni violent :

— Și dacă, totuși, nu vreau ? Și dacă stau pe loc și nu mă mișc nici un deget mai încolo ? Și dacă nu-mi pasă de tine ?

— N-ai proceda ca o fată isteată — o sfătui Nicoară.

— Mai are vreo însemnătate cum procedez ?

— Are. Sintem responsabili pentru actele noastre. Umblă mai repezător, fată.

— Spune-mi deschis, unde vrei să mă duci ?

Se gîndi să-i spună : „La taică-tu, dacă aș fi convins că nu fugi de sub escortă“, dar renunță.

— Te scot la aer curat și mai discutăm.

Eugenia ezită, privindu-l de jos în sus. Se întreba, mai mult ca sigur, dacă era bine sau nu să îi urmeze invitația. Puse condiții :

— Îmi promiți că ai să-ți repari greșeala ?

El făcu ochii mari. Zăluda !

— Poate mai tîrziu... Da, mai tîrziu.

— Și că nu mai procedezi niciodată așa ?

— Jur !

Uite că revine la starea ei normală. N-am ce-i face.

După un sfert de oră, în mașină :

— De cînd se întinde povestea asta a voastră ?

— Aproape o lună. L-am văzut de trei ori. Azi a patra.

— Descrie-mi-l. Ticuri, obiceiuri, preferințe ? Ești singura care îl cunoști mai bine.

Ea îl privi temătoare.

— Hai, te ascult. Semne particulare ?

— N-am observat...

— Păi cum rămîne cu ascuțitul spirit de observație al femeilor ?

Nu-i răspunse.

— Să-ți spun eu cum arată individul acela, se oferi Nicoară : 30 de ani, șaten, statură mijlocie, pălărie gri și haină de piele maron.

— Visezi, crede-mă. Mai mult blond, capul descoperit, palton negru.

— E în travesti, asta e sigur. Poți să-mi spui unde te-a acostat prima oară ?

— Asta de unde să mai știu ?

— Din excelenta ta memorie.

— Habar n-am.

— Ba ai, însă preferi să taci. Dar știu eu că el este.

— Îl cunoști ?

— Nu. Personal, nu.

— Și ce-am să fac dacă mai vine ? S-ar putea să se răzbune cumplit.

— Povestește-i cele petrecute — îi sugeră Nicoară, calm. Spune-i că miliția știa unde mă aflu. Și mai spune-i că îi sînt pe urme și că am să-l găsesc. Așa să-i spui și te iert de toate.

— Nu te temi de el, deloc ?

Nicoară clătină din cap, rîzînd.

— Fricoșii nu trăiesc mult.

Și, în gînd : „Curajoșii nici atît”.

Ea coborî „la Romană”. Ceru garanții de ultim moment.

— Mi-ai făgăduit că n-ai să suflî o vorbă. Ai să-ți ții făgăduiala ?

— Acum, da. Însă a doua oară fac tapaj pe două coloane, o avertiză el.

— N-o să mai ai prilejul, ți-o jur.

— Atunci e-n ordine !

— Și în ce te privește, te aștept oricînd.

Nicoară o privi trăsniț.

N-a înțeles nimic. Absolut nimic. Își pierduse timpul de pomână.

Toamna se prelungea la infinit. O toamnă urîță, înce-
loșată și rece, cu guturai și cu tuse mai ales în mijloacele
de transport în comun. Dar iarna, nu încăpea nici o îndoi-
ială, se afla pe aproape. Buletinele meteorologice o urmă-
reau cum cobora, treptat, de pe înălțimile Carpaților, spre
zonele de deal și de cîmpie.

— Cu ce te ocupi ?

Să-i fi spus „cu un remi, acasă”, nu l-ar fi captivat. Așa
că Nicoară se uită fix la țigara „Malboro”, care fumega pe
marginea scrumierei șefului și își dilată nările, ca un copoi
în preajma vînatului.

La urma urmelor, cu ce se ocupa ? Cu nimic. Urmărea
o umbră într-un codru, seara. Clar. Adică nu prea.

— Va-să-zică nu te ocupi cu nimic, conchise șeful.

— A. nu, nu, am treburi pînă peste cap, chiar și
atunci cînd stau pe scară, în vîrf. Dar cîteva zile de conce-
diu, recunosc, mi-ar prinde grozav...

— La asta mă gîndeam și eu — îi surise prietenos,
șeful. Întreprinzi o anchetă de cîteva zile, timp în care te
mai recreezi puțin. Ce spui ?

Ca și cînd mai era pe spusesea !

— Și unde este inamicul ? — întreabă Nicoară, pipăindu-se după pix.

Celălalt mai lansă în spațiu un colac poluant, căutînd ceva printre manuscrisele și spaltele de pe birou.

Telcafonul făcu trei apeluri, după care bubui vocea secretarului de tipografie :

— La materialul ăsta cu centralele industriale, de la pagina întâi, spuneai că trebuie alt titlu.

— Și dumneata ești de altă părere ? — îl interpelă șeful, continuînd să caute printre șpalte.

— Dimpotrivă, aștept titlul nou.

— N-ar fi mai bine să te gîndești decît să aștepti ?

Telcafonul blocă, degajînd ceva mai tîrziu.

— Am înțeles, vorbesc cu autorul.

— N-ai cum. E pe teren.

Nicoară înțelese încurcătura în care era pus secretarul de tipografie și vru să-i vină în ajutor. Dar se hotărîse prea tîrziu, pentru că șeful, apăsînd pe clapa telcafonului, spuse hotărît :

— Te rog să-mi faci dumncata cîteva propuneri de titlu. Aștept.

Și cu asta închise. Nicoară îl și vedea pe bietul secretar făcînd mărunțel din buze și așezîndu-se la micuța lui masă din paginație, să caute el titlul articolului pe care nici autorul nu îl găsisce. Îl compătimea sincer, însă n-avea rost să fie prea sentimental, pentru că venea și el la rînd. Șeful tocmai înălța capul dintre șpalte.

— Ni s-a cerut să facem o anchetă ziaristică în domeniul construcțiilor. Se pare că se comit nereguli la construirea apartamentelor proprietate personală, din sistemul vilă. Zboară și vezi.

Nicoară spuse înveselit :

— Chiar voiam să-i trimit salutul meu cordial directorului OCLPP, dar n-aveam mandat de aducere.

— Știi ceva ? — întreabă șeful, devenind foarte atent.

— Plutește în aer un miros de fin proaspăt cosit... Gîndesc că trec cosașii de la cîmp.

— Nu înțeleg și nici nu vreau să-mi bat capul cu aiurelile astea. Să-mi spui la ce concluzii ai ajuns. La nevoie, ai o săptămîină la dispoziție. Fă o treabă temeinică.

Acestea fiind zise, șeful scotoci din nou printre șpalte, alege unul și începu să citească, ceea ce însemna „cărare bătută și nu veni cu mîna goală că dai de mine“.

Nicoară nici nu băgă de seamă cînd ajunse la Direcția de control și revizie a Capitalei. Directorul general, un foarte simpatic om la 40 de ani, cu perciuni și mustață, îl primi radios.

— Ce mai face presa ?

— Cam stricăță, s-au spart cilindrii..?

— Nu de presa-presă vorbesc, — se amuză directorul general al temutei direcții teritoriale.

— Păi, pe cealaltă, la care te referi, nici n-o prea cunosc. Ce, parcă dumneata știi ce se întîmplă prin Capitală ?... Stai să vezi — și Nicoară îi desfăcu, în detalii, problema cu care venise zburînd. Așa că va trebui să ne îmbrăcăm în zale și să luăm cu noi un berbec. Avem de deschis porți, nu glumă !

Au trecut pe la Miliția Capitalei, unde le-a fost desemnat un contabil expert și autorizat pentru trebușoare dintr-astea afurisite și, o oră mai tîrziu, intrau toți trei în biroul directorului M. Acesta îi întîmpină pe un ton vesel :

— Bună !

Lui Nicoară îi fugi limba :

— N-aș crede !

— Păi cînd vii dumneata, n-o mai cred nici eu — încercă directorul M. să glumească, dar numai glumă nu putea fi.

Era o aluzie la faptul că Nicoară abia scrisese, cu două-trei săptămîni în urmă, despre secretara lui M. care luase mită. El, directorul, nu ştia nimic. Păzea brotăceii de pe nuferi. Poate fi acuzat pentru această paşnică indeletnicire ?

I-au adus la cunoştinţă scopul vizitei, anunţîndu-l că vecinătatea lor imediată va dura cîteva zile. Stihurile de mare talent nu se scriu uşor.

— Chiar anchetă ? — întrebă directorul Oficiului, puţinţel alarmat. Termenul îl neliniştea.

— Ei, o simplă discuţie de conaciu, cel mult o analiză literară. De pildă, rolul personalităţii în construcţia de locuinţe proprietate personală. Chestiune pur teoretică — aprecie Nicoară.

Nu voia să-l sperie. Un corb optimist este mai util decît unul care abia a scăpat caşcavalul din gură.

Audiară, rînd pe rînd, şefi de şantier, diriginţi de şantier, maiştri şi şefi de echipă ; procedară la confruntări deschise — metodă fără de care nici o anchetă din lume nu se urneşte din punctele sale moarte. Verificară acte contabile, procedînd apoi şi la o verificare pe teren, prin sondaj, vizitînd cîteva proprietăţi.

Directorul Oficiului ieşise din trac, afişînd o foarte curioasă nepăsare faţă de activitatea de documentare a celorlalţi trei nepoştiţi. Uneori chiar lansa cîte o părere optimistă :

— Veţi vedea că totul este în ordine. Eu, unul, sînt foarte liniştit.

Încetul cu încetul, se adunară probe. Ancheta înainta anevoios dar sigur. Pînă cînd lucrurile se limpeziră ca scoase din albie.

Trei zile mai tîrziu, în același birou al Oficiului de construcții de locuințe proprietate personală avea loc cea mai teoretică discuție din cîte s-au purtat vreodată pe această temă.

— Nu — protesta Nicoară la o observație a directorului Oficiului — v-aș ruga să ieșiți o clipă din sfera lucrurilor practice și să discutăm teoretic. De pildă, după ce am văzut aici atîtea documente, sînt convins că dumneavoastră neglijați un principiu. Nu știu cum se face că un apartament la vilă costă tot atît cît costă un apartament la bloc. Apartamentul din vilă se face după o rețetă învechită, din cărămidă, cu garaj la parter ; apartamentul din bloc se construiește din panouri prefabricate din beton, deci prin metode industriale și fără garaj. Prin urmare, apartamentul din bloc ar trebui să coste mai mult. Blocul e mai mare decît vila. Nivelul la care locuiesc cei din bloc este net superior. Dovadă că cei din bloc se uită tot timpul în capul celor din vilă, fapt care îi pune, pe aceștia din urmă, într-o situație de umilință. Nu credeți ?

Directorul Oficiului aprobă fără rezerve :

— Principial aveți dreptate. Tocmai de asta, în dorința de a întrona egalitatea între locatari, Oficiul face ce face și scoate la același preț și apartamentul din vilă și pe cel din bloc. Vor unii să accepte situația, umilitoare cum spuneți, de a locui în vilă — nu au decît !

— Nu fiți modest, nu fiți modest — interveni iar Nicoară. Funcționarii Oficiului — și bănuim că și dumneavoastră personal — duceți o serioasă muncă de lămurire cu cetățenii care vor un apartament în bloc, nu în vilă. Vă rog, vă rog, nu mă întrerupeți, că așa este. Există, în

om, o anume înclinație spre gigantism, o anume preferință pentru construcția masivă și stabilă. De aici și tendința spre blocuri. Dacă nu ați interveni dumneavoastră, Oficiul — și bine faceți — am rămâne cu vilele noi nelocuite. Vă imaginați ce ar fi ! Nu, omul nostru trebuie să facă și unele sacrificii. Și să fie mai modest, mai modest, să accepte și un apartament în vilă. Mai târziu, nimic de spus, va ajunge și la bloc. N-am spus bine ?

— Ba chiar gândiți admirabil — spuse directorul Oficiului, plin de respect, scoțînd un „Kent“ din sertarul biroului.

— Mersi, însă nu este cazul de complimente. Pur și simplu mă străduiesc să înțeleg și să interpretez lucrurile teoretic... Asta, spre deosebire de alții, care nici nu vor să gîndească. Va să zică, ia să vedem : dumneavoastră, directorul Oficiului, dacă ar fi să vă construiți un apartament, în ce sferă teoretică v-ați încadra ?

Directorul îl privi sincer mirat.

— Se înțelege că în „sfera vilă“.

— Perfect ! Trebuie să dați exemplu de modestie. Și acum să continuăm. Am vizitat cîteva vile noi, cu numai trei sau cinci apartamente, din cartierul Floreasca. Ei bine, dumneavoastră, Oficiul, faceți o mare greșală. La vilele acelea ne-au ieșit în întîmpinare numai soții de directori, de șefi de servicii, de direcții și de orientări etc. etc. Este oare posibil să cereți sacrificii numai din partea unor asemenea cetățeni ? Cum să locuiești tot timpul cu garaj dedesubt ? Trage. Apare guturaiul. Nu-i drept deloc, nu-i drept ! Apelați cu încredere și la alții, persoane care duc de fapt greul. Sînt sigur că se vor găsi și alți voluntari care să accepte sacrificiul de a locui în vile.

— Credeți ? ! — făcu, îndoielnic, directorul Oficiului.

— Cred. Totul e posibil, cel puțin teoretic...

— Ei, da — acceptă directorul — uitasem că discutăm în principiu.

— Păi, numai așa discutăm. Să desprindem sensuri și învățăminte.

— Revenind la chestia cu blocurile... legă timid directorul, însă Nicoară îl întrerupse :

— Știu, când locuiești în bloc ai multiple avantaje. În primul rînd, ești bine informat. Vecina de la etaj te anunță, prin tocătorul de ceapă, ce gătește și la ce oră ; vecinul din apartamentul de jos te informează și el că vrea să-și lase nevasta pentru cine știe ce aiureli : cînd auzi zdrăngănind tare o ușă în apartamentul cu care ești perete în perete, iar ai avantajul de a ști, cu o clipă mai devreme, unde vor fi noi alunecări de teren. Știu toate astea. Ce nu știu este altceva. De pildă, cum rezistați dumneavoastră, Oficiul, solicitărilor absurde ale atîtor femei drăguțe care insistă să capete un apartament la bloc. Mai nici una nu reușește. Toate se trezesc, sărmanele, mult în afara blocurilor, în cine știe ce construcție concepută fistichiu. Dacă mai luptați încă pentru femei, adică în slujba lor vreau să zic, de ce nu le acceptați și opțiunile pentru blocuri ? Motivele sînt teoretice ?

— Practice.

— Atunci, lăsați-le la o parte, să nu degradăm discuția noastră.

Directorul Direcției teritoriale de revizie și control, precum și contabilul expert nu scoaseră nici o vorbă. Probabil n-aveau curajul să se angajeze într-o asemenea discuție destul de grea și de pretențioasă. Ei rămăseseră la cifre. Și din cifre se desprindea limpede că, în timp ce la construcția de blocuri se făcea economie, la vile risipa era mișcător de mare.

— Apropo, cum explicați că la vile, deși nu sînt agreate, statul pierde ? — întrebă Nicoară, sărind de astă dată, ilogic, de la o treabă la alta. Nu mai era deloc metodie.

Directorul Oficiului tuși subțire.

— Explicații s-ar găsi. Presupun că în timpul construirii apartamentului, proprietarul cere unele modificări, unele lucrări în plus, deci necuprinse în proiect și pentru care neglijează să mai semneze devize noi de plată.

— Ați spus presupunere ? — întrebă Nicoară.

— Absolut.

— Atunci s-o admitem. Practica nu interesează. Va-să zică, așa. Am vizitat o vilă din zona Arcului de Triumf. Echipele dumneavoastră de constructori n-au nici un pic de simț estetic. Auzi dumneata : să tencuiești și să zugrăvești pivnițele ! S-a dus la naiba totul ! Păi pivnița, nenișorule, trebuie să aibă un aspect de cramă. Iar ea să fie cramă: peretele trebuie lăsat în roșu. Adică la cărămidă. Zugrăvinduo-l, i-ați stricat omului pivnița. Măcar i-ați cerut scuze ?

— Cunoșc cazul. Tovarășul este un om cumsecade și înțelegător, admite că atunci cînd se construiește enorm de mult, cum construim noi, mai avem și scăpări. Nu se supără el pentru asta.

Nicoară protestă cu vorba și cu gestul :

— Ar trebui să privim lucrurile în toată complexitatea lor. Nu protestează pentru că este un om simțit. Dar dumneavoastră, ce ați făcut ? I-ați transformat pivnițele în camere de locuit. Bătaie de joc ! Teoretic vorbind. Și mare lucru să nu vă acționeze în judecată Comisia pentru păstrarea nealterată a pivnitelor.

— Credeți că s-ar putea ? — întrebă speriat directorul Oficiului.

— Teoretic, totul e posibil.

— Ah, da...

— Să ne întoarcem la simțul estetic — propuse Nicoară, în dorința de a nu lăsa nimic pe dinafară. Știți că gardurile din fier forjat nu se mai poartă ? Știți că scările exterioare, vreau să zic cele din afara vilei, nu se mai fac din marmură albă, cu nervuri roșioare sau negre ?

Directorul Oficiului se pierdu iar în scuze :

— Vă rog să ne credeți, n-am avut alte materiale. Am considerat că mozaicul poate fi ușor înlocuit cu marmura, că tot încep amîndouă cu M.

— Iată, în sfîrșit, o idee ! — exclamă Nicoară, satisfăcut. Propun să nu o desființăm. Mai ales că și numele dumneavoastră începe, dacă nu mă înșel, tot cu M.

În vremea asta, contabilul expert făcea niște socoteli foarte alambicate și cu multe cifre, iar directorul Direcției teritoriale de control și revizie desena ceva ciudat ce mai văzuse Nicoară cîndva, dar pe care scria „urmăriți, prin-deți și înaintați“.

„Miroase a fin abia cosit“ — îi trecu lui Nicoară prin minte.

— Merg ancheta, merge ? — îl chestionă șeful, întîlnindu-l pe culoarele redacției.

— Care dintre anchete ?

— Cum care ? ? Aia cu casele.

— Au preluat-o alții și acum aleargă.

— Și, adică, nu publicăm nimic ? — întrebă șeful, contrariat.

— Ba o să publicăm. Pun mina în foc. Și curînd, foarte curînd.

A fost într-un ceas bun. Pentru că la scurtă vreme după aceea ziarele relatau despre trecera în patrimoniul

statului a unor vile construite în neconcordanță cu spiritul și litera legii.

Trecuseră cîteva zile fără să fi intervenit ceva nou, demn de atenție în cazul de șantaj, pînă cînd un telefon de la o femeie readuse brusc, în actualitate, întîmplarea. Nicoară era invitat să asiste la un proces de divorț, care avea loc chiar în după-amiaza acelei zile — procesul soților Ciubăreanu — la Judecătoria sectorului 5. „S-ar putea să dați de urmele celui pe care îl căutați“, avansa o promisiune sau, mai curînd, o speranță, interlocutoarea de la celălalt capăt al firului de telefon.

De bună seamă citise și ea relatarea din ziar și se credea în măsură să furnizeze date pentru elucidarea afacerii. De aceea sunase chiar în ziua procesului.

Nicoară zori cu treburile, puse ordine în toate, precum creatorul în zilele haosului, și iată-l în sala tribunalului, în rîndul cinci, încercînd să intre pe recepție cu părțile interesate.

Era, în fond, un foarte banal proces de divorț, ca altele, care populează sălile judecătoriilor și tribunalelor. Soțul își învinuia soția de infidelitate, de menținerea unor legături extraconjugale cu un bărbat, chipurile, identificat.

El, Ilie Ciubăreanu — un bărbat de treizeci-treizeci și cinci de ani, înalt și vînjos, însă unul dintre acei oameni pe care îi uiți repede, neavînd ceva care să-ți rețină atenția pentru o vreme mai îndelungată. Un tic nervos îl făcea să-și ridice destul de des, poate exasperant de des, umărul drept, ca și cînd ar fi schițat indiferența. Ea, Marioara Ciubăreanu — pe cît se părea, cam de aceeași vîrstă, rotofeie și plesnind de sănătate, cu un chip plăcut, cu o resemnare bine aleasă pentru momentul în care se afla.

„Nu iau în serios nimic — părea să spună femeia — soțul meu exagerează și nu știe ce face.“

El tocmai începuse să spună ceva, când președintele completului de judecată îl întrebă :

— Aveți martori în cauza dumneavoastră ?

— Nu, domnule președinte, n-am alți martori, doar o vecină de apartament, care a văzut de copii în dimineața când soția mea a lipsit de acasă ore în șir, după cum voi dovedi la timp.

— Aveți avocat ?

— N-am luat. Chestiunea e limpede.

— Vorbiți, aveți cuvântul.

— În ziua de 10 septembrie am plecat în delegație la Iași, pentru o săptămână, trimis de întreprinderea unde lucrez. Plec des în delegație, asta îmi este munca și n-am ce face. La întoarcere, am observat că soția mea era foarte agitată, parcă îmi ascundea ceva. N-am dat importanță. N-am pisat-o cu întrebări. Însă curînd după asta, cineva m-a informat că în ziua de 12 septembrie, deci la două zile după plecarea mea, soția fusese cu un bărbat într-o casă străină, la adresa pe care o menționez în plingerea înaintată. Mi s-a mai adus la cunoștință că povestea era mai veche, adică soția mea mai fusese de citeva ori, cu același bărbat, la adresa indicată. N-am vrut să cred, dar trebuia să mă conving. Am verificat și, adevărat, soția mea a lipsit de acasă toată dimineața zilei de 12 septembrie. O vecină de apartament, prietenă de-a soției, a avut grijă de copii, o pot cita ca martoră.

— Cîți ani au copiii ?

— Șapte, patru și doi. Mai mare e fata.

— Știți cine este persoana străină care v-a informat ?

— Nici n-am mai încercat să aflui. Important este că informația s-a dovedit adevărată. Ce rost are să-l mai caut ?

— Ați avut o explicație cu soția ?

— Am avut. Și nu o singură dată. Se înțelege că neagă totul. Zice, tot timpul, că este o născocire, o înscenare a cuiva de a ne distruge casa. De fiecare dată, numai asta o spune. Nu recunoaște, știe bine că s-ar condamna singură.

Dându-i-se ~ cuvîntul, Marioara Ciubăreanu se apără strașnic. Fusese la o croitoreasă, avea martori. O învățase să croiască singură. Apoi intrase la o cofetărie, ce este rău în asta ? Toată lumea se duce la cofetărie. Că povestea asta era dulce-acrișoară... Nu zăbovești o dimineată întreagă la croitoreasă și la cofetărie, cînd știi că acasă copiii stau în îngrijirea unei vecine — oricît de cumsecade ar fi această vecină.

În sala tribunalului oamenii zîmbeau jenați.

Adulterul sau — „fapta persoanei căsătorite de a avea relații sexuale în afară de căsătorie“, cum este definit în Codul Penal — se pedepsește cu închisoare de la o lună la șase luni. E drept, acțiunea începe la plîngerea prealabilă a soțului nevinovat, însă pentru aceasta adulterul trebuie dovedit, nu dedus sau constatat din auzite. Proba, în instanță, a adulterului, se poate face numai prin proces-verbal de constatare a infracțiunii flagrante sau prin scrisori care emană de la soțul vinovat. Dar în cazul soților Ciubăreanu nu exista nici un proces-verbal de prindere în flagrant delict și nici o scrisoare a soției, interceptată de el.

Procesul era pierdut. Incontestabil pierdut. Și pe drept. Unde am ajunge acceptînd desfacerea unei căsătorii aducînd drept probă în instanță telefoanele de la anonimi ?

Doi soți tineri — și cel puțin aparent serioși — care pînă la declanșarea conflictului nu se gîndiseră probabil la nimic altceva decît cum să-și crească și cum să-și oduce

copiii, cum să-și organizeze viața mai bine. Acum totul se ducea pe copcă. Relațiile firești, de încredere și respect dintre soți, se rupseseră și era puțin probabil că vor mai putea reveni vreodată la normal.

Nicoară văzu în asta „mina“ unui șantajist care întîmpinase refuzul categoric al femeii de a-i accepta condițiile materiale. O discuție cu ea ar fi fost deosebit de utilă.

L-ar fi lămurit în multe privințe. Dar în asemenea condiții, o întrevvedere nu mai era posibilă, cel puțin la inițiativa lui, fără să nu tulbure și mai mult apele.

Cine îl indemnase, telefonic, să asiste la acest proces ? Ce nădăjduia femeia necunoscută ? Să fi fost o prietenă de-a soției ? Sau poate soția însăși ? Publicitatea, în asemenea împrejurări, strică și mai mult și adeseori ireparabil.

Să fie chiar mina tipului ? Cunoșcînd caracterul acestor specimene sau, mai degrabă, lipsa lor de caracter, n-ar fi imposibil. Le plac jocurile periculoase. Își manifestă satisfacția, chiar și într-un insucces caută stimulente. Și nu se sfîșie — atunci cînd apreciază că nu-i nici un pericol — să bată monedă, așînd un pretins (sau vremelnice) avans față de urmăritor.

Nicoară cunoscuse, cîndva, un eseroc deosebit de abil. Opera în cele mai diverse maniere și în sferele cele mai deosebite. Era cînd logodnic de profesie, cînd delegat al cine știe cărei întreprinderi fantomatice. Trecea cu suplețe surprinzătoare de la o indeletnicire la alta, de la o infracțiune la alta, și de fiecare dată, încercînd o satisfacție (care pînă la urmă avea să-i fie fatală), lăsa la locul faptei o dovadă, un semn, pentru ca urmăritorii să nu-i treacă operațiunea pe seama altora, frustrîndu-l astfel de un drept al său legitim. În momentul arestării a recunoscut că se anunța autorităților, în mod conștient, pentru că pericolul

de a fi prins îi stimula imaginația. De ce n-ar fi și tipul în cauză un individ cu asemenea obiceiuri ?

Începuse să ningă. Era prima zăpadă. Plutind liniștit, fulgi mari veneau să se așeze ușor pe treptele largi ale masivei clădiri a tribunalului. Dar pământul nu era pregătit pentru visul de iarnă. Cald încă, mai întârziea marea transformare, topind zăpada la prima ei atingere. Dar mâine ? Mâine va fi totul alb ?

— Vă mulțumesc că ați venit.

Cetățeanul îl abordase pe trepte. Scund și gras, la vreo 50 de ani dacă nu mai mult, i se adresase direct, fără o altă introducere, privindu-l prin ochelarii fumurii. Ținea mâna întinsă.

Nicoară îl salută.

— Sinteți, probabil, o rudă.

— Prieten. Și sper, mai mult decît o rudă.

Se prezentă. Un nume oarecare. Mai important ce spunea.

— Sînt soțul vecinei despre care s-a amintit. Soția mea a avut grijă de copii, în dimineața cu pricina.

— Deci asta era — se dumeri Nicoară. Acum mi-e clar, soția dumneavoastră mi-a telefonat.

— Cu acordul meu.

— Ce sperați ?

— Ce speră tot omul. Pacea și liniștea familiei.

Nicoară ridică din sprîncene.

— Nu vă înțeleg. Sinteți implicat în ceva ?

— De familia lui Ciubărcanu este vorba. Personal, ce părere aveți ?

— Nu știu ce să vă spun — recunosc Nicoară. Tot ce am remarcat este că soțul a început să se îndoiască de fidelitatea soției sale și asta este lucrul cel mai rău.

— Din păcate, așa este. Totuși, căsătoria asta nu trebuie să se desfacă. Pur și simplu este o nebulie.

— Păi nici nu se desface, nu vă faceți probleme — îl asigură Nicoară. Nu s-au adus probe concludente în instanță. Nimeni nu va pronunța o hotărâre de divorț, bazându-se pe presupunerile și invinuirile fără temei ale uneia dintre părți.

— Eu vorbeam de o desfacere în fapt a căsătoriei — aduse lămuriri bărbatul cu ochelari fumurii.

Un om bun. Simțitor. Cumsecade. Nu era indiferent la situația grea în care se afla familia unui prieten. Dar ce putea face ?

— Asta este altceva. Mă tem că aici nu mai rămân multe de făcut. Totul depinde de ei doi.

— Personal, inclin să cred că el are perfectă dreptate, că soția lui este vinovată. Și totuși, când ai trei copii... Gîndesc cumva imoral ? Sînt cumva depășit ?

Poftim de-i răspunde. Ce gîndești tu, fără să trimbițezi, este altceva, însă nu poți propovădui iertarea păcatelor numai pentru a apăra pe cei mici.

Așa să fie ? Dar el, Nicoară, ce face ? Ce-a făcut în cazul frumoasei cu ochii ca murele ? A procedat cumva imoral ? Mai bine spus, n-a apărut imoralitatea admitînd astfel să... Ce să-i răspunzi ?

— Sînt, probabil că sînt — întări omul cel cumsecade. — O să-mi spună cineva că nu cu prea mult timp în urmă, vorbesc ca timp istoric, pentru un adulter dovedit femeia nu numai că era alungată de la soț, dar și stigmatizată cu fierul roșu. N-am s-o numesc primitivism. Dar o greșeală colosală, da. Acum facem alta, de altă natură, pentru că am evoluat. Pe baza dovezilor, desfacem căsătoria dintre soți, pe motiv că femeia s-a dus cu un alt bărbat sau că bărbatul s-a culcat cu altă femeie. Iar în urma familiei

dezmembrate rămâne o vraște. Operăm moral într-o parte și ne rupem în altă parte.

— Din păcate, aveți dreptate.

— Păi asta e. Am dreptate, dar nu se poate face nimic.

— Ba se poate. Să operăm mai serios pe planul conștiinței — îi sugerează Nicoară.

— Nu zic ba, s-ar putea să ajungem undeva. Dar la vîrsta mea, pot s-o spun sigur, am întîlnit mulți oameni de valoare în tot ce făceau ei, cu o breșă într-o singură direcție : femeia. Și, în celălalt caz — bărbatul. Dar asta este o discuție fără ieșire — conchise el cu o recunoaștere amară.

Nicoară se grăbi să-l aprobe și de data asta. Discuție fără rost. Societatea trebuie să fie fermă în apărarea normelor sale de viață și de organizare. Nu-i o noutate că nu tot ce este „omenesc” este și legal. Sentimentele se abat, de multe ori au un drum sinuos, însă întotdeauna în jurul axei care este legea, principiul de viață îndeobște acceptat și statuat ca atare.

— Să zicem că instanța, deși s-ar afla în posesia dovezilor de flagrantă infidelitate a unuia dintre soți, ar hotărî : întrucît la mijloc sînt copii, nu se admite desfacerea căsătoriei.

Cetățeanul onest se opuse :

— O, nu, nici așa !

Se înțelege că nici așa.

Oricum, întîlnirea lor a fost utilă amîndurora. Mai ales lui Nicoară. I-a amintit că o familie aflată în impas nu rămîne niciodată singură.

— Îmi pare rău — spuse Nicoară, întinzînd mîna pentru rămas bun. Singurii care mai pot face ceva sînteți dumneavoastră, prietenii.

— Mi-e teamă că ăsta-i adevărul — oftă omul, vădit decepționat. Și individul acela, care sfarmă totul, ride din umbră, nenorocitul. .

Nicoară reveni brusc la obsesie.

— Ce știi despre el ?

— Nimic. Nici Ciubăreanu nu l-a văzut la față.

— Dar soția lui ?

— Ea... Probabil că știe ceva. Însă nu scoate o vorbă. Preferă să-l lase deoparte, și tocmai asta mă face să cred în vinovăția ei. Să fiu sincer, știind că vă interesează un asemenea individ, mi-am zis că, asistând la procesul de astăzi, s-ar putea face o legătură.

N-ar fi fost imposibil. Dar ce dovezi existau ? Nici măcar un amănunt. Dacă soția lui Ciubăreanu se încăpățina să tacă, nu se putea avansa nici cu un pas.

— Convingeți-o să vorbească — îl îndemnă Nicoară. E singura soluție pentru a putea merge înainte. Mă interesează cum arată individul, vîrsta, îmbrăcămintea, locul unde operează, vreo zonă orășenească...

Se opri deodată, fulgerat de un gând. Gestul nu scăpă interlocutorului său.

— Ceva important ?

— Nu cred, deși s-ar putea.

Omul schiță un gest de renunțare.

— Slabă nădejde în privința nevastei lui Ciubăreanu.

— Slabă sau nu, altceva nu-i de făcut. Să discute femeile între ele și cit mai repede. Poate își fac confidențe. Aveți numărul meu de telefon.

S-au despărțit fără prea multe speranțe.

— Cum ați spus că vă numiți ?

— Măgureni. Iancu Măgureni.

— Mulțumesc și la revedere.

Am zis „zonă“ nu ? Parcă așa am zis.

Se grăbi să dea un telefon.

Dincolo ridică Lynx-lynx.

— Au adus stofe la magazin, berechet. Te-ai mai îmbrăcat, sper.

— Uf, obsedatule, ce-ai cu mine ? Mă suni să-mi spui că ai și plecat încoace ?

— Nu chiar. Nu mi-am convins nevasta. Zice să-i iau și pe ăia mici. Ascultă, frumoaso, să știi că nu îți mai merge. De ce n-ai vrut să-mi spui că tipul ți-a luat urma din Parcul Herăstrău ?

Pauză. Liniște. Încurcătură.

Știi cum se face asta ? Se ia un fir de păr din coada calului. De preferință negru. Albul bate la ochi. Maronul este și mai potrivit. Condiția : să fie cât mai lung. Se îndoaie exact la jumătate, apoi se face un nod semimarinarăsc, de unde rezultă cel mai simplu și mai eficient laț dintre toate. Și dacă te mai și pricepi să-l așezi cum trebuie, gata vrăbiuța.

Ca acum. Observați că tace. Încurcătură.

— Mersi, îmi ajung cite mi-ai spus.

— Încamă că l-ai găsit.

— Chiar vrei ?

— Vreau, mă liniștesc și eu, în sfârșit.

Greșești, fetișo, greșești — gîndi Nicoară după ce închise aparatul. Mi-e teamă că vei fi singura care va plăti.

Și o clipă mai tîrziu : Dacă n-o să ai copii pînă atunci.

La redacție era agitație, așa cum se întîmplă întotdeauna la căderea serii. Responsabilul de număr citea de zor, pictînd paginile cu creionul gros, de tipografie. Schimba titluri, indica îngroșarea unora dintre ele, muta locul unor articole. Telcafoanele zbîrniiau ca într-o zonă de front.

Redactorii de serviciu stăteau adunați peste pagini, citind totul de la un cap la altul, avînd sarcina să sesizeze formularea greșită, incompletă sau echivocă, date contradictorii, litere în plus sau în minus — știe oricine ce situații penibile poate crea o singură literă pusă aiurea, într-o clipă de neatenție sau de neîndemînare.

Era, prin urmare, o agitație tipică serilor redacției de cotidian, unde vînzoleala alcargă pe scări și pe culoare, desface ușile din clanță, bagă în draci teleimprimatoarele și tot ce este tehnică auditivă și de imprimare.

Cîțiva redactori și reporteri detașați de „munca la zi” lucrau în birourile de la etajele superioare ale clădirii, pentru ziarul din zilele următoare. Printre ei se afla și Nicoară. Abia se înapoiase de la tribunal, nu apucase nici să-și lepede pardesiul, cînd se văzu somat.

— Ce se aude cu foiletonul acela ?

Șeful de secție, un bărbat mărunț de statură, spătos și cu părul negru purtat à la Napoleon, stătea cu mîna pe clanța ușii, încrunțat și bățaios.

— Îl am în cap straturi-straturi și acum mă pregătesc să-l aștern pe hîrtie — îl informă Nicoară.

— Lasă chestia asta cu capul, că nu ține. Prefer să-l ai scris la mașină. Așa că te rog să-l scoți cît mai repede din ceea ce spuneai că se cheamă cap.

— Bun — aprobă Nicoară — așa am să și fac. După ce închizi ușa, mă apuc de scuturat.

Nu mințise. Avea, într-adevăr, foiletonul în cap. Așa că se instală comod la birou, mută scrumiera pe partea dreaptă, își scoase din buzunar chibriturile și „Mărășeștii” cu filtru și se avîntă curajos, uitînd pînă și de bomboniera cu mentă. Va să zică...

«Cine a inventat UCOMSUDA ?»

Noul venit înaintă cu mîna întinsă.

Directorul Fabricii de sfoară împletită în trei se ridică de pe scaun.

— Sînteți de la ?...

— Departamentul Treburilor Spornice — preciză musafirul.

— O ! experiența în persoană. Luați, vă rog, loc. Vă-să-zică, așa... Cine nu cunoaște departamentul dumneavoastră din...

— Mălăieți.

— Sigur că da. Mălăieți — aprobă grăbit directorul. Apropo : din deal sau din vale ?

Era prea de tot !

— Mălăieți din Mălăieți, reședință de departament. Mă uimiți ! — spuse cu nemulțumire delegatul.

Adică, uite, vere, unde s-a răsturnat carul cu ignoranță. Să întrebî unde anume se află Departamentul Treburilor Spornice echivalează cu cea mai stupidă întrebare de felul „cînd te doare capul, nu-i un semn că ai cap ?”

El, delegatul împuternicit, ar avea toate motivele să fie mulțumit. Multă vreme vegetase ca șef de sertar pînă cînd, în sfîrșit, a fost remarcat, dîndu-i-se un birou întreg. Și azi e șef de birou. Treapta următoare va fi aceea de șef de odaie. N-o rivnește. Implică preluarea gestiunii.

— Apărut prin autoînființare, departamentul nostru și-a propus să rezolve ingenios tot ce nu rezolvă prin cooperare întreprinderile — anunță cu emfază delegatul plenipotent. Economisții susțin că producția prin cooperare este cea mai avantajoasă...

— Păi așa și este — interveni timid directorul fabricii.

— Este cînd este, dar uite că nu-i. Cam mulțișoare întreprinderi nu-și respectă obligațiile contractuale, așa că departamentul nostru are treburi pînă peste cap și mult, mult deasupra.

directorii, și nici calitatea nu-i calitate." Poate așa o fi, spun delegații fantasticului departament, în schimb deveniți o firmă UCOMSUDA. De toate pentru toți. Treaptă superioară și complexă.

— Asta e toată metoda — conchise delegatul purtător de idee. Și merge.

— Excelent ! se entuziasmă directorul fabricii. Lucrarea de la fabrica de frigidere din Găiești tot de departamentul dumneavoastră este executată ?

— Cine altul ? Dacă am văzut că turnătoriile din Ploiești nu-i livrează periodic carcassele pentru compresoare, facem la Găiești turnătorie proprie.

— Laminoare pentru tablă nu le faceți ? — se miră gazda.

— În etapa a doua. Și în final, furnale. Ciclu complet.

Directorul fabricii de sfoară împletită în trei jubila. De cînd voia el să treacă la fabricația de sfoară împletită în trei și un sfert. Asta rafinament tehnic ! Acum i se deschidea o perspectivă și mai largă, nebănuit de largă — să te pierzi cu totul în ea. Spuse conciliant :

— În loc de poduri suspendate, să facem nave cu pinze, că tot avem sfoară. Navele sînt mai aproape de profilul nostru.

Delegatul împluternicit medită între două fumuri de țigară UCOMSUDA și spuse :

— T !

— Vă rugăm !

Degeaba ! Dacă ar accepta toate propunerile s-ar duce totul de rîpă și originala soluție anticooperare a departamentului din Mălăiești n-ar mai fi utilizată nici împotriva muștei „Tețe“.

— Nu și nu ! Ne încurcați programul. Nave vor construi ocoalele silvice, că acolo trebuie multă cherestea. Să

nu mai discutăm chestiunea. Rămâneți pe poduri suspendate. Gata, să semnăm minuta.

— Să semnăm, acceptă directorul fabricii.

Două zile după semnarea deciziei :

— Alo, Mălăieți ?

— Da, Mălăieți. Cine-i acolo ?

— Directorul fabricii de sfoară și altele. Dați-mi, vă rog, Departamentul Treburilor Spornice.

— Aud ? Aici e primarul.

— Vreau să vorbesc cu delegatul împuternicit, Bolovan.

— A, da, da... înțeleg. Era pe la noi, unul... Nu făcea rău. Dar ce aveți dumneavoastră cu el ?»

.

O întrebare stăruie acum mai mult ca oricând. Dacă Departamentul Treburilor Spornice nu există și dacă Bolovan s-a dovedit a fi... Bolovan, cine a inventat formidabila, celebra firmă UCOMSUDA ?

Tot un rătăcitor ?

Șeful citi foiletonul fără ca măcar să zîmbească și întreabă :

— În cine vrei dumneata să bați, în delegați ?

— Nu.

— În uzinele care se văd silite să-și facă singure ce le trebuie ?

— Nuu !

— În centralele industriale și în întreprinderile care nu își respectă sarcinile de cooperare ?

— Cum, avem și asemenea centrale și întreprinderi ? — se miră Nicoară. Uită-te, drăcie, la asta nu m-am gîndit !...

Șeful sesiză repede problema.

— Dacă nu te-ai gândit, las-o așa că e bine. Și acum, dă-mi voie să fac niște observații. Chestia asta cu Mălăieții trebuie să dispară. Știi dumneata cine este din Mălăieți ? Este directorul...

— Ba este din Mălăiești, nu din Mălăieți — ripostă Nicoară.

— Totuna. Va zice că ai dat-o cotită. Schimbi și gata. Vreau aici altă denumire. Cine știe în ce bucluc intrăm. Limpede ? Sesizezi dificultatea ?

Cum Nicoară înclină capul, semn că pricepuse în ce gravă situație era să se vîre, șeful reluă :

— Și pe urmă, precizarea asta cu Fabrica de sfoară împletită în trei. Să dispară și ea. Vrei să ne reproșeze cineva că subapreciem lucrurile mărunte ? Realitatea este că avem nevoie și de sfoară, să nu ironizăm niște oameni care muncesc...

Nicoară se simți inspirat :

— Ce-ar fi să-i spunem Fabrica de îndreptat frîghii ? Șeful pocni din buze, nemulțumit.

— Vrei să insinuezi că industria noastră nu face frîghii drepte ? Caută altceva. Apoi nici chestiunea asta cu Departamentul Treburilor Spornice nu prea ține. Toate departamentele muncesc cu spor, nu unul singur. Aici dovedești un viciu de concepție. Stai cam prost cu pregătirea dumatăle profesională.

„Mda. Și ?“

Nicoară simțea cum îi fuge singele la cap.

— Atunci să-i spunem Departamentul Treburilor Subtile — propuse el, convins că găsisese soluția.

— Da, ar fi ceva... Adică, reținem primele două cuvinte care mi se par potrivite și îl schimbăm pe al treilea. Fără subtilități. Ce se spune pe față e bun spus.

— Bine, schimb urgent și îl trimiți la tipografie — admise Nicoară, răsuflând cu ușurare.

Șeful se uită la el foarte mirat.

— Ce, foiletonul ? Păi tocmai acum voiam să-ți spun. Îl întorci pe altă problemă. Tema cooperării între întreprinderi este prea serioasă și, în consecință, nu poate fi tratată în foileton. În rest — toate bune.

Întâmplarea s-a declanșat și s-a consumat în mai puțin de o săptămână. Mai mult decât suficient pentru a zdruncina practici și nervi.

Onișor telefonă de la Alba :

— Nicoară, ți-am trimis la stenografe o casetă prăpăd. Poate îi dai drumul azi. Nu îți spun dinainte despre ce este vorba. Sînt sigur că o să te satisfacă.

— Hai că mor de curiozitate. Te sun eu dacă e cazul. O curieră îi întinse o stenogramă, spunînd veselă :

— I s-a înfundat și lui.

Nicoară luă hîrtia fără un prea mare interes. Toți au impresia că transmit chestii „bombă”. De ce ar exploda tocmai asta ?

Citi și rise strîmb. Asta chiar face ravagii !

Onișor transmitea că un foarte cunoscut cîntăreț de muzică ușoară, anunțat la Alba și figurînd „cap de afiș” în toată perioada de publicitate a spectacolului, sosise într-adevăr în oraș, dar nu și pe scenă. În seara spectacolului fusese văzut în restaurant, cîntînd cu amici ocazionali „Lume, lume, soro lume” și „Inel-inel de aur, cu piatră scumpă la mijloc”, celebre cîntece de pahar din repertoriul neuitatei Maria Tănase și al mult regretatului ei șef de taraf Fărămiță Lambru.

Nicoară citi stenograma de două ori. Scrise lăbărtat titlul „Cutărescu fugitivo” — tocmai era la modă serialul

de televiziune „El fugitivo“ — și o expedie la tipografie. A fost, după cum se va vedea, cel mai neinspirat titlu dintre toate titlurile pe care le-a dat vreodată.

Posesorul acelei plăcute voci de muzică ușoară își merita soarta. Nu trecuse nici o lună de când scăpase cu fața curată dintr-o altă încurcătură petrecută în orașul de sub Timpa. Avea acolo un lanț de spectacole. Și ca orice artist care se respecta, comandase la un atelier fotografic din București, în nu știu câte zeci de exemplare, portretul domniei-sale (cu țigara în gură) pentru autografe. Plata la primire. Pachetul sosi, mînzul de fată de la poșta centrală din Brașov rămase cu gura căscată cînd se trezi la ghișeu cu marele cîntăreț, el profită de ucigăloarea înțepătură a scorpionului, subtiliză pachetul cu fotografii și plecă fredonînd.

A doua zi a sunat directorul poștei.

— Funcționara noastră e vinovată. Va plăti. Am și dat decizia : o mie de lei în două rate. Dar întreb : este normal ca dumnealui, care încasează poate o mie pe seară, să profite în halul ăsta...

Îa vino încoace stimabile și dă socoteală !

Nicoară tocmai redactase un text scurt, dar care urma să-l treacă Dunărea încălțat cînd el, cîntărețul, prinzînd-o cine știe de unde, se prezintă cu mandatul de expediere telegrafică a sumei de una mie lei în cifre și litere.

Nicoară și-a rășchirat degetele și l-a lăsat să treacă. Absolut normal.

Acum apăruse din nou pe tamponul de sugativă. Ca musca îndărătnică. Îi deschizi fereastra, o alergi prin toată casa cu șorțul nevestii în mînă și ea tot pe lîngă tine se învîrtește. S-o omori și mai multe nu !

Va-să-zică „fugitivo“ ? Bine, ține-te tare.

A doua zi de dimineață, cînd încă nu apucase să deșerte în bomboniera de pe birou punga cu mentă din geantă, primi primul bobîrnac. Un actor de la „Național” care tocmai aterizase pe aeroportul Otopeni și cumpăraseră ziarul aburind, îl anunța că gafa este totală și ireversibilă. Se întîlnise cu Cutărescu în centrul orașului T.A. Cîntărețul era de patru zile în străinătate cu „Sincronul”.

Abdul, ai încurcat-o !

Și dacă este o glumă ?

Sună la Oficiul național pentru turneele spectacolelor artistice.

Nici o glumă. Mai rău, nici o scăpare.

Chemă Alba.

— Tălposule, pregătește-te să vii desculț pînă aici. Ia cu tine și necrologul. Pentru amîndoi.

Ziua trecu încet ca un buldozer, seara tîrîș-grăpiș, noaptea, ce să mai vorbim ! — și iată și dimineața în care n-ar fi vrut să intre nici pentru tot aurul din lume.

— Nicoară, într-o clipă să fii la redactorul șef.

„Și te-ai dus, dulce minune“...

Auzea cum bat dulgherii cuie în scindurile eșafodului.

— Stai jos și citește.

Se hotărî să rămînă în picioare. Proastă inspirație ! Pentru că citind fila „telex” simți cum se înmuia cu totul.

Blestemă cumplit tehnica aeronautică. De ce a trebuit să imprime avioanelor de poștă asemenea viteze de zbor încît să poată ajunge un ziar, într-o singură zi, din Yocusaca la Vințul de Jos și invers ?

„În atenția redactorului șef... Colectivul artistic «Sincron» este indignat de nota publicată în legătură cu“...

— Gata ?

— Da.

— Cine-i autorul ?

— Corespondentul din Alba. Titlul îmi aparține.

— Este cel puțin tot atât de nefericit ca și textul. Miine la prima oră corespondentul să fie aici. Cu documentația pe baza căreia s-a scris articolul.

Onișor veni ca din convalescență. Călătorise noaptea și acum îl bătea vântul. Nicoară îl sfătuie :

— Du-te și te rade că îl infurii și mai rău.

— Mă duc, mă duc, voiam numai să-ți spun că sînt total descoperit. O eroare grosolană, pur și simplu.

— Fantastic ! De unde ai luat tu informația ?

— Eu credeam că dintr-o sursă foarte autorizată. Uite cum s-a întîmplat. Mă cheamă cutare din conducerea județului și îmi spune : „Cînd vom înceta să privim oamenii din județe ca pe niște «provinciali» de odinioară ? Nu înțeleg cum pot unii, cu pretenții de intelectuali, să se comporte lamentabil cînd vin în județe. E cazul cîntărețului X. O săptămînă i-a stat numele pe afiș. Oamenii s-au dus să-l vadă și să-l asculte. Cînd colo, sînt informat că a preferat să stea toată seara într-un restaurant, aici la noi, fără ca măcar să vadă sala de spectacol. Indignarea este deplin justificată. Te rog să iei atitudine publică”. Asta e tot. Am luat și am nîmenit în bară.

Nicoară rămase fără grai. Mai tîrziu, avertiză.

— Șeful o să ne facă zob.

— Știe de-acum.

— Ce anume știe ?

— Cum s-au petrecut lucrurile. După ce m-ai sunat am vorbit cu împăricinatul. Un om foarte corect. A telefonat redactorului șef, relatîndu-i totul și spunîndu-i că se consideră principalul vinovat.

— Și șeful ?

Onișor clătină din cap, amărît.

— Parcă nu-l știi ! I-a mulțumit pentru corectitudine, dar a spus că asta nu mă scuză cu nimic. Un ziarist trebuie să verifice și după Pius al 7-lea.

— Aici are dreptate — recunosc Nicoară.

— Sigur că are.

Spre ora prinzului, Onișor arăta și el a om. Ieșea de la redactorul șef și lucrurile păreau limpezeite.

— Nu mi-a mai cerut să spun cum s-a întâmplat. M-a întrebat doar atît : „De cîți ani ești în meserie ?” „De șapte”. „Și în șapte ani n-ai reușit să înțelegi că verificarea faptelor este prima condiție a ziaristului ? Ce studii ai ?” „Filozofia”. „Puteam să mă aștept” — a mai zis el și m-a trimis acasă. Curînd urmează să se hotărască.

Nicoară plecă acasă. Voia să doarmă, să doarmă...

Putea scoate telefonul din priză, însă un reporter izolat, lipsit de posibilitatea unei informări operative, nu valorează nici cît o piele de capră, neargăsită.

Cînd se petrecuse catastrofa de pe Lacul Herăstrău — inundațiile din zona Colentinei — Nicoară se și afla la fața locului, imediat după dezastru. Nici primarul nu fusese încă anunțat. Zbîrniise telefonul în plină noapte : „Mor oamenii în Colentina, du-te și vezi”.

La ora șase de dimineață era cu documentarea încheiată. Nu te poți rupe de oameni ! Fără o permanentă legătură cu lumea exterioară ziaristul devine urs. Hibernează și sugă acadele din deget.

La nouă seara sosi și apelul :

— Indicație de la redactorul șef. Redactează urgent, ca miine să apară, o rectificare într-un text ceva mai larg. Toate scuzele de rigoare. Sobru. Și în final, precizarea că Onișor a fost sancționat cu retragerea semnăturii pe șase luni și retrogradarea pe trei. Nu-i nevoie să vii, transmite la stenografe.

O săptămână mai târziu se juca ultimul act din această cea mai recentă variantă a „Comediei umane“. Revenit din turneu, cîntărețul susținea un recital la televiziune. Nicoară nu îl slăbea din ochi. Un cîntec, două, trei... Și iată-l că zice :

— În final am să vă cînt, în primă audiere, melodia „M-am întors acasă“. Nu neapărat în legătură cu ceea ce au scris ziarele.

Nicoară făcu brusc o mișcare.

Să intre după el în televizor !

Medicul stomatolog Cristina Albescu, una dintre acele femei care emană considerație și respect înainte de a fi rostit un cuvînt, apăru în felul ei obișnuit, întinzînd mîna cît putu mai firesc.

— N-am venit să vă mulțumesc...

— Nici n-ați avea pentru ce, doctore.

— Dimpotrivă, am pentru foarte mult, însă nu îmi intră în fire. Dar nici nu puteam să nu vin. Între oameni, o strîngere de mînă spune mai mult decît toate cuvintele potrivite pentru a mulțumi cît mai convingător.

— Absolut de acord. Luați loc.

Și-a pus geanta pe măsuta telefonului și s-a adîncit în fotoliu.

— Știam că acesta vă este felul. V-am înțeles bine încă înainte de a ne fi cunoscut.

— Cum anume, prin ce împrejurări ? — întrebă Nicoară, lungindu-și gîtul involuntar.

— Prin scrisul său omul se dezvăluie pe de-a-ntregul. V-am citit des și nu-i de mirare că am ajuns să comunicăm înainte de a ne vedea.

Nicoară o privi admirativ.

— Mărturisesc că îmi spuneți lucruri interesante.

— Nu știu. M-ar bucura.

Erau toate atât de firești la ea — vorba, ținuta, gestul — încît Nicoară nu putu să nu constate că sfera obișnuitului Cristinei Albescu este un fel de nucleu în jurul căruia gravitează meteoriți de felul Eugeniei Velcescu de pildă, blondă peltică pe care o cunoscuse cu vreo cîteva săptămîni mai înainte.

Oare cum va fi fost Cristina Albescu la vîrsta Eugeniei ? Cum se va fi purtat și gîndit ? Oare personalitatea se conturează distinct între douăzeci și patruzeci de ani, vîrstele de acum ale Eugeniei și Cristinei ? Să fie adevărat că profesia contribuie și ea enorm la formarea personalității ?

Ați observat la medici, în general, o anume superioritate în relațiile lor cu celelalte ființe umane care populează pămîntul. Superioritate nu întotdeauna motivată. Dar nu din pricina fisurilor unei educații nedesăvîrșite. Pur și simplu din cauza profesiei. Lucrînd tot timpul cu oamenii și, mai ales, pe *oameni*, s-ar părea că medicul începe să se detașeze de semenii și prin asta de propria sa condiție, privind totul și toate cu un aer de superficialitate. De fapt, nu-i o superioritate față de om, de ceea ce presupune vasta și complexa noțiune de om, ci numai față de sărmana sa alcătuire materială, biologică și alît.

Dar și femeia dinaintea lui este medic. Ba chiar unul dintre aceia care au de-a face cu cei mai docili pacienți. Nu veți spune că după ce ați ascultat, din sala de așteptare, zumzăitul bormașinii dentare, smintit și insuportabil, intrați în cabinet fericit ca atunci cînd a născut nevasta ! V-am acuza că dumneavoastră sînteți acel șugubăț care a născocit că vulpea ar avea o coadă lungă de șapte stînjeni.

Ei bine, spuneam că și Cristina Albescu este medic. Tot cu o incontestabilă personalitate, însă pe care o

intuiești, n-o primești pe unda privirilor sau a nasului încrețit de superioritatea mimată.

— Tăcind un timp am fost nepoliticos — se scuză Nicoară, revenind la realitatea prezentului.

Ea surise puțin, încurcată probabil de ce urma să spună :

— Sincer vorbind... Am fost puțin contrariată. Dacă vă rețin din treburi, mă volatilizez. Dealtfel am și făcut ceea ce voiam. Să vă strâng mina.

— Înseamnă că totul este în ordine ?

Cristina Albescu ridică din sprincene, uimită.

— Nu știți nimic ?

— Sigur că nu, abia m-am întors de la Pitești dintr-o deplasare de patru zile. Deci totul este în ordine ?

— După cum era și normal.

— A ieșit ?

— Da. A și fost repus în drepturi. Bineînțeles, după un concediu de o lună de zile, foarte binevenit.

— Ați fost la proces ?

— Nu, eram la o foarte importantă sesiune științifică. Însă nu mă îndoiam de acest deznodământ normal.

Nicoară izbucni :

— Doctore, sînteți formidabilă ! Ați reușit să mă faceți să nu mai înțeleg nimic. Cum vine asta, erați foarte convinsă că fratele este închis pe nedrept și totuși ați așteptat șase luni încheiate ?

— Este o neînțelegere la mijloc — îl temperă ea, calm. La început n-am pus la îndoială justețea hotărîrii judecătorești. Am crezut în ea oricît de dureros am simțit sentința. Parcă mă privea direct. Dar n-am pus nimic la îndoială. Îmi fac conștiincios datoria și vreau să cred că pretutindeni sînt oameni care își îndeplinesc corect obligațiile.

De ce aş fi bănuitoare ? Este un viciu de concepţie şi mă feresc de el cât pot... De ce zîmbiţi ?

Nicoară îşi alungă surisul cu jena omului prins în flagrant delict.

— Modul ăsta de a raţiona este sigur şi indivizibil. Îi înţelegeam şi îl trăiam.

Ea trecu subit la cu totul altceva.

— Este adevărat că aţi lucrat în fabrică ?

Nicoară o privi nedumerit.

— În funcţie de răspunsul meu ar urma, din parte-vă, o observaţie personală ?

— Poate da, poate nu.

— Ei bine, informaţia dumneavoastră este exactă.

Cristina Albescu înălţă capul, privindu-l printre pleoape.

— Mulţumesc — spuse ea. Nu mai urmează nici o observaţie. Am să reiau explicaţia. La început n-am pus nimic la îndoială. Ulterior am aflat de precizarea aceea fără echivoc din actul de expertiză. Am citit actul, am făcut o copie, l-am revăzut zile de-a rîndul, l-am dezbătut cu ai mei pe toate feţele. Şi cînd mi s-a conturat limpede că este vorba de o eroare, m-am hotărît la acţiune.

— La prima noastră întîlnire v-aţi eschivat să o numiţi eroare judiciară sau altfel.

— Şi dacă nu era eroare ? Am spus-o acum pentru că a fost dovedită. Nu sînt dintre acei cunoscători întru toate care se grăbesc cu concluzii definitive, deformînd realitatea.

— Țineți atît de mult la puritatea realităţii sociale ? — o întrebă Nicoară, plăcut surprins de aceste consideraţii, mult în afara profesiei, ale Cristinei.

— Aş putea răspunde în mai multe feluri. Prefer unul. Dacă n-am ţine cu toţii la această puritate a realită-

ții noastre sociale, cum o numiți, nu ne-am mai garanta dreptatea în toate ipostazele sale. Observați că nici acum, după toate cele întâmplate, nu învinuiesc justiția. Absolut deloc. Românul spune că untdelemnul iese întotdeauna la suprafață și iată că așa este.

Nicoară se ridică de pe scaun, venindu-i mai aproape.

— Dar ce s-a întâmplat, la urma urmelor, cu fratele dumneavoastră ? Bănuiesc că acum știți destule amănunte.

— Oamenii legii s-au orientat spre o pedeapsă severă. O infracțiune nesancționată drastic deschide calea altora. Și un accident de cale ferată rămîne un accident de cale ferată. Nu ne jucăm.

— Bine-bine, înțeleg și eu lucrurile astea — obiectă Nicoară, fără să-și ascundă graba, dar aici era altceva. Exista o expertiză care îl scotea de sub orice învinuire.

Cristina Albescu îl aprobă mișcîndu-și capul foarte încet, ca și cînd ar fi vrut să-i spună : „Ușurel-ușurel, lucrurile sînt ceva mai complicate“.

— Da, exista. Am vorbit însă cu un judecător imparțial. După proces. Mi-a spus că exista, în dosar, o atît de mare încrîngătură între fapte, o atît de pronunțată sinuozitate în declarațiile inculpaților și ale martorilor, încît nici dreptatea în persoană nu se putea orienta.

— Nu-i o explicație.

— Este sau nu. Principal mi se pare faptul că s-a făcut și se face dreptate. N-ați greșit niciodată ?

Nicoară tăcu. Povestea cu Onișor, de la Alba, îi era destul de proaspătă în minte. De ce ar fi mai îngăduită greșeala de a provoca unui individ, pe nedrept, prejudicii morale, comparativ cu privarea de libertate, a altuia ?

Cristina Albescu se uită la geantă, dînd de înțeles că era pe punctul de a se retrage.

O clipă mai tîrziu se ridică.

— E vremea.

Se ridică și Nicoară.

— Bucuros de tot ceea ce mi-ați spus.

Ea se opri dreaptă și demnă, întinzându-i mîna.

— M-ați întrebat mai înainte dacă după un răspuns al dumneavoastră — știți la ce mă refer — ar urma sau nu o observație de-a mea. Sigur că urma. O spun acum. Să fiți întotdeauna dumneavoastră înșivă. În orice împrejurare.

Nicoară se înclină în fața mîinii întinse.

— Mulțumesc. Mulțumesc foarte mult.

Iar ea :

— Ei, dragă tovarășe, se inversează rolurile ? Venisem aici să mulțumesc și plec încărcată de mulțumiri ?

A fost unul dintre puținii vizitatori pe care i-a condus Nicoară pînă la treptele intrării în redacție.

Secretara directorului general era pornită. Poate nu atît de pornită pe cît voia să pară. Oricum, se străduia. Iar cel ce nu ştie să aprecieze strădania unei domnişoare secretare, într-un moment cînd în cabinetul şefului domneşte o tăcere desăvîrşită, acela este vrednic de toată compătimirea.

Andreea avea pe birou o revistă, iar în revistă, o caricatură de situaţie. Mai bine spus, o povestioară inofensivă despre secretare, comunicată nouă, muritorilor de rînd, prin linii drepte, frînte şi curbe. Dedesubt, cîteva cuvinte : „E ziua dumneavoastră ? Atunci, nu uitaţi cadoul pentru secretară !”

Hodoronc ! Cum vedeţi, o povestioară inofensivă care stîrneşte cel mult un zîmbet de îngăduinţă. Însă de data asta tindea să rupă în două, ca pe o sfoară, bătrîna noastră insulă în univers.

— Omenirea şi-a consumat, pur şi simplu, toate motivele de glumă — se avîntă Andreea cu o şi mai mare înverşunare. Omenirea şi-a rezolvat absolut toate problemele mari, terestre şi spaţiale şi acum a năpădit asupra secretarelor, găsindu-le şi pe ele perfectibile. Ce spuneţi de asta ?

Nicoară inclină grav din cap, ceea ce putea însemna aşa sau invers. Ea se făcu că nu observă.

— Ba cineva, într-un număr trecut al revistei, sugera un tabel al elementelor „nocive dar necesare”, spunea dumnealui. Și înșira în ordine : tutunul, pisicile albe și secretarele.

Aici reporterul făcu un gest, desfăcându-și larg brațele. Adică : te pui cu știința ?

— Culmea este alta — reveni Andreea, nelăsându-i nici răgazul să-și tragă sufletul, așa că Nicoară a rămas cu respirația la jumătatea sușului, să vadă mai întâi care o fi culmea. Da, culmea este că nu nevestele șefilor au dat „alarmă”, ci umoriștii. Aceste devotate plantoane ale moralei sociale au deschis ochii soțiilor neștiutoare, avertizându-le de iminența pericolului, a marelui pericol pe care îl reprezintă secretarele ! Și în loc să le liniștească parcă le-au pus piper pe buze.

Iarăși a dat din cap Nicoară, de astă dată revoltat : să-i omori, nu alta !

Zbîrnîi telefonul. Ea ridică receptorul și-l lăsă să cadă. Însemna că avea de gînd să persevereze.

— Nu mai departe, chiar aseară am văzut la televizor o scenă cam așa. Soția : uite, dragă, ți-am luat o soluție împotriva căderii părului. Soțul : vai, mă uimești, draga mea, mă îndatorezi etc. etc. Soția : bine-bine, să o dai secretarei tale, ea are nevoie — și cu un gest exagerat de grav a cules de pe reverul hainei soțului un fir de păr care ar fi putut arunca în aer un întreg bloc de garsoniere.

Nicoară și-a țuguia buzele : ei, fir-ar să fie !

— Dumneavoastră nu sînteți cumva umorist ? — a dat ea colțul, prin surprindere.

— Reporter.

Era primul cuvînt pe care îl rostise și el de la acel uzual „Bună ziua, domnișoară”.

— Reporter — a înșinat ea. Reporter... Și asta e ceva mai rău ?

— Da de unde ! Apostol în viață. Unde-l pui, acolo șade.

S-a amuzat copios, naiba știe de ce, bătînd din palme și săltîndu-se mărunț pe scaun. Nicoară era în derivă. Se gîndea : dacă nu apare mai curînd directorul general, pot să mă consider de pe acum pacient la neurologie. Dacă mai sînt locuri, firește.

Avea dinainte — mi se pare că am neglijat latura esențială — un exemplar feminin care, cu unele mici retușuri, chiar de ultim moment, putea fi considerat reușit. „Năltuță și mlădioasă“, cum spune cîntecul, ochi negri, păr blond de mai... Ei bine, la această dulce îngemănare de elemente foarte căutate în zilele noastre, deoarece par a determina existența, chipul de un alb spălăcit se potrivea, să zicem, ca nuca în peretele drept al camerei.

Povestea cu revista era un truc, un joc în care Nicoară se lăsase prins din lipsă de ocupație mai serioasă. Avusese timpul să observe că revista în cauză era cam uzată și că purta pe copertă și chiar pe pagini surprinzător de multe însemnări și numere de telefon. Dovadă că era acolo, pe birou, Dumnezeu știe de cînd. Iar revolta domnișoarei la adresa umoriștilor în viață, aducea foarte mult a prefăcătorie.

Teatru amator !

Mai tîrziu, mult mai tîrziu, Nicoară avea să afle, cu totul întîmplător, că nu fusese singurul musafir care trebuise să asculte, pînă la capăt, monologul ei despre umoriști în general. Ori de cîte ori apare cîte un delegat de la minister sau de la centrala industrială, domnișoara Andreea face ce face și îl ține lîngă ea, în antecameră, atît cît poate. Timp în care lansează în spațiu felurite unde, scurte, medii și lungi, însă cu deosebire ultracurte, cunoscută ca foarte sensibile. Nu-i un păcat. Care dintre femei nu emite pe toate frecvențele de undă, atunci cînd

vrea ? Așa stînd lucrurile din punct de vedere tehnic și tehnologic, nu e de mirare că în preajma unei femei frumoase te afli într-un permanent cîmp magnetic.

— A venit — spuse Andreea înălțînd puțin capul pentru a prinde un sunet din încăperea alăturată. — Mă duc să vă anunț.

— Excelentă idee ! exclamă Nicoară, sincer convins că fata asta avea și momente de o rară inspirație.

. O clipă mai tîrziu Andreea îl invita în cabinet.

Biroul directorului general Ion Petreanu era instalat într-o încăpere spațioasă, mobilată sumar. În afară de masa de lucru, două fotolii și un raft pentru cărți și dicționare tehnice, nu se mai găsea nici o altă mobilă. Pe perețele din fața mesei de lucru o schemă a combinatului industrial, executată de o mînă exersată, lăsa să se întrevadă dimensiunile impresionante ale halelor și instalațiilor în aer liber.

O adevărată citadelă a industriei chimice, construită în ultimul deceniu.

Nu era un loc cu totul necunoscut. Cît timp se construia combinatul și întinsa cîmpie era un imens șantier, cu mii de constructori pe schele, cu sute de vagoane în trafic, aducînd materiale de construcții și utilaje sau mari recipiente, de formă sferică, destinate a funcționa în aer liber, Nicoară vizitase adeseori aceste meleaguri, scriind despre cei ce ridicau marele combinat care avea să se impună, la scurtă vreme, în viața industrială a țării.

— În ce chestiune ați venit pe la noi ? — îl întîmpină directorul general, invitîndu-l cu un gest să ia loc într-unul din cele două fotolii.

Avea pe el halatul de lucru, un halat destul de întrebuițat, după cum putuse să-și dea seama Nicoară din

primul moment, indiciu că bătea des secțiile combinatului, de unde venea și acum. Altceva însă îl preocupa pe musafir. Omul de dincolo de masa de lucru îi aducea aminte de cineva... Cu mulți ani în urmă...

Trebuia să-l mai audă vorbind.

— M-a adus o sesizare — îl anunță, fără fasoane, Nicoară, privindu-l drept, cu încordarea omului aflat într-o adâncă așteptare.

De fapt era adevărul gol-goluț. Nicoară se afla acasă, în papuci, când sunase telefonul.

— Scuză-mă, știu că este neplăcut să fii deranjat acasă la o asemenea oră, dar n-am ce face.

Era șeful. Și șeful, chiar și atunci când nu se scuză, tot șef rămîne. Dar să vedem ce mai spunea.

— Trebuie să pleci în Moldova, mâine dimineață. Îți trimit acasă mașina cu o sesizare, delegația și banii de deplasare. Citește scrisoarea bine. Sînt indicații să curmăm din fașă orice manifestări de abuz în funcție. Restul îl știi. Am nevoie de o scurtă relatare. O transmiți telefonic. M-ai urmărit ?

Nicoară înghiți în sec.

— E-n regulă.

— Atunci, drum bun !

— Ce este ? — întrebuse soția, văzindu-și bărbatul gata să dea cu telefonul de-a zvirlița.

— Nimic. Șeful mă trimite în Moldova. Are niște rude foarte apropiate și zice să le cînt ceva la mandolină.

Și iată-l acum față în față cu directorul general.

— Cum spuneam, m-a adus o sesizare.

Directorul general lăsă creionul din mină, rezemîndu-se de spătarul scaunului.

— Prea bine. vă ascult.

— Este vorba despre inginerul Orincescu.

— Aha, nepotul meu.

— Vă este, în adevăr, nepot ?

— Sigur că da — aprobă cu o nepotrivită însuflețire directorul general. Și acum, scuzați-mă, știu restul. Da, imi este nepot și e inginer. L-am numit șef de secție, cu toate că am acolo doi ingineri mai în vîrstă și poate mai capabili. Vă confirm sesizarea.

Nicoară era surprins. Modul acesta de a spune dintr-o dată totul...

— Ce v-ar mai interesa ?

Ațiță-mă, omule, ațiță-mă !...

Derula fantastic de iute un film imaginar, spre anul 1945 și deocamdată nimic de pe lume nu îl mai interesa.

Da, asta era ! — își spusese Nicoară, ajungînd la capătul firului.

— N-ați lucrat cumva la „Malaxa“ ?

Așteptă răspunsul, încordat.

— Am lucrat și am încărcat șpan în vagoane, amîndoi. de ne-au ieșit ochii din cap — spusese înveselit celălalt, ridicîndu-se.

— Va să zică, tu erai !, și țîșni și Nicoară într-un avînt tineresc, să se stringă în brațe, în timp ce directorul general repeta :

— Eu, sigur că eu, cine altul ?

— Și m-ai recunoscut ?

— De cum ai intrat pe ușă.

— Și n-ai spus nimic ?

— Uite că o spun acum, mai are vreo importanță ?

Nu mai avea, nu mai avea !

Cu două decenii și jumătate în urmă, lucraseră împreună la uzina bucureșteană. Mecanici, într-o vreme cînd leașa te ajuta cît să-ți menții ața zilelor. Completau cu

ce ciștigau noaptea, încărcînd vagoane cu șpan, în spatele secției de mecanică ușoară și grea. Iar dinspre ziua, în toamna și iarna lui 1945, plecau grupări-grupuri, în cartierul Balta Albă să rupă afișele electorale ale partidelor de cacealma, cu însemnele lor înșelătoare (casa, ochiul și fintîna — vă mai aduceți aminte ?), și să lipească afișele cu soarele, însemnul prevestitor de istorie nouă al Blocului Partidelor Democratice.

Ce se mai tăvăleau prin colbul și mai tirziu prin omătul străzilor, cu țărăniștii și liberalii ! Dar ei aveau în mîină cîte o cheie franceză sau cîte un ciocan cu coadă lungă, de mecanic de revizie la locomotive — iar dumnea-lor, liberalii sau ceilalți, ieșeau mai întotdeauna primii la o mie de metri garduri. Cînd se lumina de ziuă vedeai în parii gardurilor cîte un tureac de pantalon ori de izmenuță, ca momîia în lanul de cînepă.

El, Petreanu, îi îndemna de la urmă : „Păzea, mă, că vin metalurgiștii !” Și rîdeau și se veseleau, după care, deși frînți de osteneală, plecau la lucru în uzină.

Cum spuneam, s-au strîns în brațe, s-au bătut pe umăr, unul — nu mai știu care — a spus „da, băiete, uite cum trec anii”, iar celălalt „și vor mai trece, că de-aia sînt ani”, după care atmosfera a devenit ceva mai prielnică pentru alte aduceri aminte.

Nicoară fu primul care deschise seria amintirilor comune.

— Îți aduci aminte cum ai petrecut iarna spre '46 fără palton, doar în haină ?

— Brîr ! parcă mi-e frig și acum.

— Măi, ce spaimă am mai tras și în noaptea aia ! Văd scena și acum, lasă-mă să ți-o amintesc. Ne culcaserăm, vreo douăzeci, în sala de ședințe a organizației de tineret. De fapt, ne culcaserăm este cam mult spus. pentru că peste

două-trei ore trebuia să plecăm în Balta Albă, să păzim afişele noastre electorale. Şi uite că cineva urlă, ne trezim cu toţii ameţiţi, tuşim care mai de care, panica sporeşte. Cineva reuşeşte să aprindă lumina, dar în zadar : nu se vedea om cu om. Atunci am alergat la ferestre şi le-am deschis... De ce rizi ?

— Pentru că aţi ris de mine cind de fapt trebuia să mă compătimiţi, pramatiilor.

— Da, cind s-a mai limpezit aerul, am văzut cu toţii că scurta ta — o scurtă, dealtfel, al naibii de frumoasă, îmblănită şi tighelită, ardea mocnit. O împinseseşi, în somn, spre soba de tablă, în jurul căreia erau adunate canapelele de lemn pe care dormeam. Şi cind am pus eu mîna pe ea, s-o trag, a izbucnit o flacără la care ne puteam încălzi binişor.

Directorul general îl avertiză cu degetul :

— Îţi arde de glumă, Nicoară. Nu tu ai dîrdiit o iarnă întreagă, numai în haină !

Nicoară reluă dintr-o bucată :

— Ei, şi ? Tot nu te-ai călit, după cîte constat.

Prefăcîndu-se a nu fi înţeles aluzia, Petreanu pedală pe aceeaşi cărare de mai înainte.

— Tu te ocupai de brigada artistică de agitaţie. Scriai textele pentru spectacole în campania electorală, memoria-bila campanie electorală din toamna lui '45 şi primăvara lui '46. Poate te va surprinde, dar eu ştiu şi azi cîteva versuri din monologul tău despre partidele istorice.

Izbucniră într-un rîs sănătos şi tineresc, ca în urmă cu atîta ani. Petreanu mai ales rîdea cu poftă nebună.

— Ce, vrei să spui că am exagerat cu ceva ? — întrebă el, cind se potoli.

— Ai o memorie bună — aprecie Nicoară, adăugînd imediat : în unele privinţe.

Petreanu se eschivă din nou de la o discuție frontală, continuînd pe același vesel ton :

— Dar fata aceea frumoasă, înaltă și blondă, care scria la mașină versurile și scheciurile tale, ce s-a ales de ea ?

— S-a ales, probabil, o mamă. Și este destul.

— Aveam impresia că voi doi...

Nicoară îl împunse cu privirea :

— Credeai. Mulți credeau. Ea însă cocheta și atît. Îi plăcea spiritul revoluționar, nu însă și purtătorii lui. Am aflat, mai tîrziu, că s-a măritat cu un contabil-șef de la o societate de import-export, care la scurtă vreme după căsătorie a fost băgat puțintel în pușcărie, pentru fapte cu caracter penal.

— Mă înșel eu sau vorbești, într-adevăr, cu părere de cău ? — întrebă Petreanu, desigur din curiozitate, dar și din dorința de a mai arunca o țepă în sacul vecinului. Dar mai bine nu se apuca de o asemenea treabă. Pentru că observația lui dădu celuiilalt prilejul de a face o incursiune mai largă în acel subiect.

— Îmi pare rău de toți cei care, în vremea aceea de sedimentare, ca să spun așa, se dovediseră oameni în toată firea, dar care mai tîrziu au evoluat în direcțiile cele mai neașteptate.

— Ca mine, vrei să zici.

— Ca tine — preciză Nicoară, privindu-l deschis. Sau ai cumva o altă părere despre tine ?

Petreanu se suci în scaun, stînjenit. O clipă mai tîrziu avansă o propunere :

— Uite ce este : hai să uităm puțin pentru ce ai venit. Avem vreme să discutăm ce și cît vrei. De acord ?

Cum Nicoară îi răspunse afirmativ, cu greu dar afirmativ, se dădură iarăși amintirilor. Se întrebă reciproc dacă au copii, ce vîrstă au, apoi cum o duc cu sănătatea —

și alte asemenea lucruri care, dacă nu interesează cu adevărat, cel puțin au darul de a urni din punctul mort o conversație. În felul acesta atmosfera se încălzi din nou.

— Dar S., mă, S. de la forjă, ce mai face, pe unde mai este ? — se interesă directorul general, venind să se așeze mai aproape, în celălalt fotoliu din fața mesei de lucru.

— E ministru, te prefaci că nu știi ?

— Deci el este. L-am văzut o dată la București. Nu l-am oprit.

— Puteai s-o faci. S-ar fi bucurat.

Surise, trecându-și mina prin păr. Un păr încărunțit. Dar ochii îi scăpărară atunci când spuse :

— Ti-l mai aduci aminte cum venea la organizație ? Drept, dîrz, cu șorțul de piele pe el, cu mânușile de forjor...

— Mi-aduc aminte, cum nu. Era secretarul organizației de tineret de la forjă. Și ori de cîte ori întreprindeam ceva, o acțiune importantă, apelam la el, începeam cu el. Mergeam la sigur.

Gazda îl bătu pe genunchi.

— Dacă te-am prins aici, să te mai întreb și de alții. De P. știu. E corespondent de presă la Budapesta. Dar B. ?

— Ofițer superior, general.

— Ce vorbești !

— La a cincizecea aniversare a uzinei „23 August” unde am fost invitat și eu, generalul a venit în lampasuri. Masiv și oacheș, părea turnat în haina militară. Auzeam șușotindu-se cu admirație în preajmă : „El este B. care a lucrat la sculărie ?”

Petrecanu clătină din cap, înveselit de aceste plăcute amintiri și făcu o observație extrem de originală :

— Cresc oamenii !

— Adevărat, recunosc Nicoară temeiul observațiilor îndelungate asupra vieții ale prietenului său — cresc, dar

partea proastă în toată afacerea asta este faptul că unii cresc cam aiurea. Fac greșeli și nu dintre cele mai mici.

— Lasă, lasă !...

— Ba n-am să las deloc.

— Să revenim la generalul B. — propuse Ion Petreanu, probabil să iasă din apă pînă nu-i intră în ghețe. Adevărat că fiecare soldat poartă în raniță bastonul de mareșal.

Nicoară îl privi neîncrezător. Nu se putu abține să nu-i spună :

— Scuză-mă, Ioane, dar viața a dat dictonului ăsta și un revers. Se pare că fiecare mareșal poartă, la rîndu-i, în baston, tresa de căprar.

— Iar începi ? — rosti celălalt nemulțumit, privind pe lîngă Nicoară.

— Nu încep nimic, doar te puneam în temă. Și mai află ceva. Mai mult ca sigur că persoana care a informat ziarul te cunoaște foarte bine. Asta ca să știi cum stai.

— Tot ce se poate — aprobă, fără chef, directorul general și o clipă mai tîrziu fu preocupat de ceva.

— Te gîndești la cine poate fi ?

— Cîtuși de puțin.

— Asta înseamnă că n-ai să-l urmărești.

— Drept cine mă iei ?

Părea sincer indignat de vina pe care i-o atribuisese prietenul de odinioară.

— Ascultă, omule, hai să lăsăm nazurile. Ți-o spun verde, nu este exclus ca cineva care a făcut odată o greșală s-o facă și pe a doua — împinse lucrurile mai departe Nicoară, pentru că venise cu o treabă și urma să lămurească lucrurile și pe fețe și pe muchii.

Gazda răspunse în doi peri :

— Da, e bine să menținem observația ta în calculul probabilităților. Nimic nu este exclus, cum bine spuneai.

— Bine, dar eu vorbeam despre tine.

— Aşa am şi înţeles.

— Şi nu te deranjează ? Nu te enervează ?

— Da sau nu, sînt obligat să discut calm şi politicos.

Mi se pare că sînt gazdă aici.

În spusele sale era şi invitaţia de a se abandona subiectul discuţiei. Dar lucrurile nu erau încă lămurite. Nicoară păstră iniţiativa.

— Condiţia meseriei mă obligă să te întreb direct : cum ai săvîrşit această... hai să-i spunem, eroare ?

— Eroarea nu se explică, se constată — contracară scurt directorul combinatului, ridicîndu-se din fotoliu pentru a se reazeza în scaunul ce-l ocupase mai înainte. Revenirea aceasta la o situaţie mai oficială, la care părea să cheme, n-avea să schimbe cu nimic atitudinea musafirului său. Dealtfel, începutul fusese făcut. Nu-i rămînea decît să continue printr-o invitaţie.

— Ai acum ocazia să te explici, să te aperi. Asta intră în procedura oricărei anchete, ştii bine. Vorbeşte, adu argumente, sînt gata să te ascult.

— Crezi că nu m-am apărat înainte de a lua decizia ? — vorbi ironic directorul general, adăugînd apoi pe aceeaşi notă : Ştii cum se spune, cel mai bun apărător eşti tu însuţi.

— Mda. Şi ? De cine, împotriva cui te-ai apărat, nobile cavalier ?

— Împotriva celui care avea să hotărască.

— Tu.

— Exact !

— Ha ! Rar atîta îndeminare în lupta corp la corp cu tine însuţi — exclamă pornit Nicoară, pentru că celălalt începea să-i calce pe umbră. Nu ai impresia că te-ai de-

tașat complet de realitate, vorbind despre tine ca despre ceva care n-ar exista ?

Întrebarea asta avea să-l arate pe Ion Petreanu și iscusit.

— Și ce vezi tu rău în asta, Nicoară ? Nu e oare o supremă realizare aceea de a te desprinde de propria ta persoană, judecînd totul cu maximum de obiectivitate ? Asta încerc și eu acum. Din păcate, momentul desprinderii de nava-mamă nu este bine ales, știu asta. Dar indiferent de moment ia, te rog, intenția, cel puțin intenția.

— Fals, fals de tot — aprecie Nicoară, fără menajamente. Intenția o raportez la moment. Iar momentul acesta este cit se poate de critic pentru tine, recunoaște asta.

Răspunsul sosi cu oarecare întirziere :

— Nu pot să știu ce fel de oameni întilnești tu, în anchetele tale. S-ar părea că numai oameni de nimic, care n-au curajul răspunderii pentru faptele lor. Din pricina asta, cum întilnești un om cumsecade, intri în derută, te vezi descumpănit.

Era sincer ? Era abil ?

Nicoară nici nu bănuise că l-ar fi putut întilni acum și aici. Auzise că era inginer, ba chiar un inginer inventator, dar nu știa unde lucra. În ce zonă sau combinat. Drumurile lor se despărțiseră atunci, de mult, și nu se mai încrucișaseră. Iar numele lui, un nume cum nu se poate mai comun, nu putea trezi atenția lui Nicoară. Cine să știe că Ion Petreanu, directorul general de acum al acestui mare combinat, era una și aceeași persoană cu mecanicul de odinioară ?

Din portretul pe care îl știa, rămăseseră puține detalii. Cel de acum prezenta un om în jur de 45 de ani, puțintel rotofei, puțintel cărunt, cu mișcări mai domoale și cu

glasul mai potolit. Anii nu iartă... Nicoară putea trece lesne pe lângă fostul său prieten, fără să-l recunoască. Dar și mai șocant era faptul că se schimbase nu numai din punct de vedere fizic. Acum vorbea despre o detașare de propria sa persoană, cînd de fapt mult mai nimerit era să și-o regăsească. De asta l-a și întrerupt Nicoară, trecînd peste circumstanțe de moment și de loc.

— Să lăsăm fleacurile. Cunoște oamenii, însă tu ești o enigmă. Te-ai întrebat ce ecou stîrnește abuzul tău în combinatul pe care îl conduci? Să-ți spun eu, oamenii gîndesc cam așa : s-a ajuns și domnul ăsta. Era om cumsecade, dar funcția l-a amețit și l-a dezorientat. Doi : dacă și un comunist...

— Termină, Nicoară, mă întărești !

— Asta și vreau. La noapte avem de încărcat două vagoane cu șpan.

Pe altul, starea lui l-ar fi impresionat. Dar Nicoară îi cunoștea aluatul. Și în plus, nu bătuse drumul pînă în Moldova doar pentru o discuție amicală. Să îl slăbească dîmnealui !

Directorul general privea în podea, puțin adus de umeri, îmbătrînit.

— Mi-am recunoscut pripeala și asta de la bum început — întoarse el fila discuției spre un capitol mai liric.

— Mda. Și ?

— Uneori este de ajuns, știu ce spun.

— Înseamnă că vei reveni asupra deciziei.

— Mai tîrziu.

— De ce nu imediat ? Din mîndrie, din teama de a nu fi știrbită cu ceva autoritatea ta de conducător al combinatului ?

Așa cum fusese formulată, dar mai ales rostită, întrebarea conținea o tonă de ironie. Nicoară era iritat.

Cînd și-a dat seama de asta a căutat să se stăpînească. Nu-i plăceau isterici. Ușurel, băiete, ușurel...

Dar tot îl rîcea nițel faptul că Petreanu sucea chestiunea pe deget.

— Fii convins că voi reveni asupra deciziei. Am eu grijă de asta cîtă vreme mai sînt director aici. Și acum, te rog, să punem punct acestei discuții.

Prietenul de odinioară i-a răspuns cu indiferență simulată :

— Cum dorești. Dealtfel, recunoașterea ta îmi ajunge.

Nicoară se uită la ceas în vreme ce directorul general, frecîndu-și bărbia, îl privea insistent. În cele din urmă, se hotări să gîndească cu voce tare :

— Dacă ai rămas același, ai să mă faci zob, știu eu. Te citesc, știu la ce să mă aștept.

— Și știi bine. Ce ai vrea, dacă s-a nimerit să vin chiar eu ?

— Nu vreau absolut nimic, fă-ți datoria.

— Mersi pentru sfat.

— Cafea nu servim aici, facem economii.

— Am și constatat. În schimb, îți avansezi nepotul în pas alergător, aici nu faci economie.

Discuția ajunsese la un punct cînd părea să se încingă din nou și cu o mai mare intensitate. N-o doreau. Fusesse și așa destul de penibilă pentru amîndoi. Cu un suspin, însemnînd el știe ce, Nicoară se ridică.

— A venit vremea să plec.

— E ora cînd putem pleca liniștiți. Te invit la mine — propuse celălalt. Acasă sînt o gazdă ceva mai primitoare.

L-a văzut stînd în cumpănă și s-a făcut vinăt la față.

— Ce este ? Ai de gînd să mă refuzi ?

Glasul îi era schimbat. Se vedea că nehotărîrea lui Nicoară l-a surprins neplăcut. Dar acesta nu putea da îndărăt.

— Te supără mult dacă n-am să vin ?

— Măcar pot să cunosc motivul ? N-ai grijă — adăugă Petreanu repede — n-am să-ți cer să lași totul baltă. Nu este în firea mea.

Trebuia să îl liniștească, altminteri îl jignează pentru totdeauna.

— Știu, știu, te cunosc, numai că nevestele au citeodată un punct de vedere propriu. Să admitem că vin la tine. Mă prezinți : uite, draga mea, un foarte vechi prieten, reporter din Capitală. Fii binevenit la noi, zice soția. Mersi ! Dar miine, cînd va citi în ziar povestea asta, ce va spune ? De asta mă tem eu. Să nu te acuze că nu ai știut să-ți alegi prietenii. N-am dreptate ? Spune și tu.

— S-ar putea să ai — recunosc Petreanu, după momentele penibile care urmară. Da, poate e mai bine așa... Tu unde servești masa ?

— Unde ! În oraș, mă descurc eu. Deplasările astea m-au îmbătrînit.

Gazda se ridică să-și lepede halatui.

— Vin cu tine — hotărî Petreanu, ceva mai bine dispus.

— Asta este altceva, admise Nicoară. Hai !

Andreea îi răspunse la salut, adăugînd de la ea o privire de măicuță de la mănăstirea Dragomirna. Cu fereală, să n-o surprindă bossul.

Coborînd scările grupului administrativ, cei doi bărbați o luară pe jos spre centrul orașului.

— De ce nu măriți fata asta ?

— Pe care dintre ele ?

— Aha, roiesc pe lîngă tine. Secretara, cine alta ?

- Ia-o tu, ți-o dau cu dragă inimă.
- Dar zestre nu ?
- Și zestre, se înțelege. Vino mâine și spune care parte a combinatului ți convine. De nord sau de sud.

În seara aceleiași zile, Nicoară transmitea telefonic, la ziar, un scurt articol. Directorul general Ion Petreanu era aspru criticat pentru abuzul său în favoarea familiei. Nicoară insista pentru înlăturarea grabnică a greșelii săvârșite și revenirea lucrurilor pe făgașul lor normal.

Cit despre vechiul său prieten, acesta se schimbase fantastic de mult. Pur și simplu nu îl mai înțelegea.

Luase troleibuzul de la Gara de Nord, spre redacție. Era dimineața. Abia așteptase să cumpere din gară ziarul proaspăt, mirosind încă a cerneală de tipar. De îndată ce își luă biletul, se așeză pe un scaun și despături ziarul, la pagina unde se aștepta să își găsească articolul.

Era reporter de aproape două decenii și, totuși, primul articol pe care îl citea, dimineata, era articolul lui. Ce gazetar care își iubește meseria nu procedează așa ?

Troleibuzul — nici prea gol, nici prea ticsit, exact așa cum și-l dorește bucureșteanul. O dorință veche însă arareori îndeplinită. Dar asta e altceva. Să revenim la firul povestirii.

Deși nu era ticsit troleibuzul, un tânăr cam plenos, în vîrstă de cel mult douăzeci de ani, se rezema comod, cînd și cînd, de umărul unui cetățean binîșor încăruntit, care sta prins cu o mină de bara de sprijin, în ceaialtă mină ținînd o sacoșă cu tirguieți.

O dată, de două ori, de trei ori.

— Fii bun, tinere și prinde-țe de ceva. Te-am dus destul în spate.

Flăcăul se hlizi. Tocmai îi povestea unui amic, cam de o seamă cu el, cum a fost „la un pahar“, cu o seară înainte, și nu îi convenea să fie apostrofat. De asta o și întoarse insolent :

— Bine că nu mă țin de pălăria dumată. Uite așa !

Vorbise destul de tare și îl auziseră mulți pasageri. Nicoară ridică și el capul. Cuvintele rostite ca și gestul care le însoțise cuprindeau o prea mare obrăznicie ca să treacă neluate în seamă.

— N-am auzit ce ai spus — reveni omul cărunt, alb la față.

— Am zis ce am zis — și tinărul îi întoarse spatele cu dispreț.

N-avea chef să discute cu oricine. Și, mai ales, nu voia să fie întrerupt din relatarea sa, privind petrecerea din seara precedentă.

În vecinătatea pasagerului în vîrstă se afla un locotenent de miliție. Părea impasibil — deși înălțase capul la replica încărcată de mojiție, a tinărului, observîndu-i și gestul.

— Sinteți bun să-mi țineți sacoșa puțin ? — spuse omul cărunt, adresîndu-se locotenentului.

Cum acesta aprobă din cap, îi trecu sacoșa, după care îi scăpără flăcăului două palme ce răsunară legat : pleosc-pleosc !... Apoi ceru șoferului să oprească, acesta se supuse fără vorbă și tinărul se văzu în stradă, proiectat de călători.

Totul se petrecu fără proteste și fără încurajări. Abia după ce troleibuzul porni mai departe, pasagerii își declarară opiniile, discutînd și rîzînd de pățania flăcăului.

Neînspirat, Nicoară povesti în redacție scena la care asistasese cu totul întîmplător, stîrnind o adevărată furtună.

— Scrie un instantaneu, ce mai stai ? — sări un vajnic condeier de la *Etică*, redactorul Păpălău. Asemenea momente nu surprinzi în fiecare zi.

Nicoară îl privi strîmb-pieziș.

— Și ce înalte opinii să comunic sărmanului cititor ?

— Milițianul, omule ! vorbi etica prin gura aceluiași apostol al său. Milițianul este oricînd și în orice împrejurare un om al ordinii publice. De ce n-a intervenit locotenentul ? Auzi, să-i țină tocmai el sacoșa și să asiste la totul, ca oricare !

— Nu-ți dai seama că gestul ăsta al lui a fost superb ? — interveni un redactor de la *Sport*. Prin asta a și cîștigat el enorm în ochii tuturor. Ar fi cea mai mare prostie să critici atitudinea ofițerului. Dimpotrivă, ar merita felicitări.

— Pentru ce, că a ținut sacoșa agresorului ? — îl înfruntă Păpălău.

— Agre... ce ?

— Ofițerul trebuia să facă ordine, nu cetățeanul — se auzi iar de sub egida eticii. Unde am ajunge dacă fiecare și-ar face dreptate singur ? — adăugă același, și în asta avea dreptate. Eu l-aș fi pus la punct pe cel care a dat palme. Gestul brutal, agresiv...

— Lasă, lasă ! Predica ta e falsă — înaintă în teren reprezentantul secției sportive. Meritul ofițerului este acela de a fi intuit că cetățenii vor rezolva afacerea fără el. Sau vezi în toate rolul funcției dinainte desemnate ?

Celălalt combatant nu se lăsă :

— Ar trebui să organizăm aici, la noi, o dezbatere pe chestiuni dintr-astea. Vom constata, sînt sigur, că raționamentele unora dintre noi nu prea răspund cerințelor unei morale solide.

Nicoară era amuzat de viesparul pe care îl stîrnise. Ştia că nu va scrie un rînd despre cele întîmplate. Era imposibil. La un moment dat chiar voise să spună : „Să fii locotenent de miliţie şi să ții sacoşa unui om vîrstnic, cînd acesta pedepseşte pe cineva pe drept, mi se pare un lucru excelent. Păcat că nu tot ce-i omenesc este şi legal.“ Însă se temuse să nu stîrnească o altă discuţie, despre omenie şi legalitate, ceea ce ar fi complicat şi mai mult lucrurile.

Bătu discret în retragere. Pe birou îl aştepta o grămadă de scrisori, unele expediate direct pe numele lui, altele trimise de secţia de corespondenţă. Lectura scrisorilor îi oferea, întotdeauna, un bun prilej de informare şi de inspiraţie pentru viitoarele lui articole.

— Unde zbori, amice ? — îl opri Păpălău, tocmai cînd Nicoară dădea să închidă uşa. — Tulburi apele şi pleci ?

Nicoară redeschise uşa larg.

— Pot să mă retrag, mi-am îndeplinit îndatorirea principală. Ca reporter de teren am adus Excelenţei Voastre Teoria fapte de viaţă, pe care să le rumege două săptămîni. Te salut, Idee !

Şi dispăru, spre marea nemulţumire a lui Păpălău, care îi aruncă din urmă superior :

— Nu toţi admit o dezbatere de idei !

Cei de faţă zîmbiră cu înţeles.

Cele mai liniştitе ore din ziua de lucru a unui ziar cotidian sînt cuprinse între 10 şi 13. În acest interval de timp, bufetul redacţiei este deosebit de animat. Reîntorşi de pe teren, din Capitală, redactorii şi reporterii vin la o cafea şi la un schimb profesional de impresii. Un moment de respiro, înaintea „atacului“ de după-amiază şi seară. La rîndul lor, gazetarii care au început să scrie încă de dimineaţă fac şi ei o pauză între orele amintite,

venind la bufet, atrași de aceeași băutură neagră, extrem de solicitată în lumea ziaristică. O singură profesie — mai exact, o singură instituție o poate întrece. Spitalul de urgență. La un spital de urgență poți reconstitui lesne starea de alertă după fazele în care se află cafelele din cabinetele doctorilor : băute pe jumătate sau neatinse. Cam la fel stau lucrurile și în redacția unui mare cotidian. Cum să mai trăiești o sută de ani ?

Dacă se întâmplă să fie și într-o zi de luni, atunci este o adevărată desfătare... Fiind început de săptămână, sosesc și reporterii trimiși în țară. Întâmplări cu duiumul. Și, deși au sacul plin, așteaptă alte noutăți. Obişnuință sau mai degrabă năravul profesiei.

Ei bine, era tocmai într-o zi de luni, cînd pe ușa bufetului apărură un bărbat nu prea vesel, slab și deșirat, cu o față liniștită, care lăsa impresia că nimic nu îl interesa afară de aerul pe care îl respira. Abia își făcuse apariția cînd șase combatanți în ale scrisului, adunați în jurul unei singure mese, izbucniră în același timp : „Salut, maestre !”, „Uite, mă, cine vine !”, „Îa fă-te încoace, că am o țigară pe cinste !” etc. etc.

Noul venit nu se lăsă rugat. Se apropie și încălecă un scaun la masa veselilor colegi, după ce mai înainte ridicase spre bufetieră un deget, tăindu-l imaginar pe jumătate. Asta însemna : „O cafea scurtă”. După această comandă făcută într-un stil foarte original, se angajă și el în discuție.

— Mda. Și ?

Un tip bine, cu alură de rugbist în rezervă, o azvîrli din prima secundă :

— Ce e nou, l-ai prins pe ăla ?

Nicoară strîmbă din nas. Subiectul nu-i convenea.

— Eu te sfătuiesc să o lași moale, n-ai nici o șansă.

Moft. Toți știau că Nicoară căuta un trăpaș mort, să facă rost de potcoave.

— ...Și cum spuneam, vine la primul secretar, în audiență, un cetățean, muncitor la o fabrică metalurgică din oraș — continuă firul relatării un reporter cunoscut ca avînd multă inițiativă. (Păcatul lui era că atunci cînd scăpa pe teren stătea în loc de două zile, cinci. Încolo, om dintr-o bucată, cum sînt mai toți cei din Valea Jiului.) — Vine omul și spune : „Am șapte copii și stăm într-o singură încăpere. E cazul să locuim și noi ca lumea.“ Primul secretar se uită la el, vede că e un om în vîrstă și-l întreabă : „Copiii sînt mari ?“ „Da, mari, doi lucrează cu mine în fabrică. Fac cu schimbul : cînd vine unul acasă, pleacă celălalt la lucru, așa că patul nu se răcește niciodată.“ A stat primul secretar, s-a gîndit, apoi l-a urcat pe om în mașină și au plecat să vadă unde locuiește. Cetățeanul nu exagerase nimic. O oră mai tîrziu, întreaga familie era transportată spre o vilă cu cinci camere, pe care și-o disputau nu știu cîți amatori cu oarecare trecere.

— Foarte bine, excelent. Dar ce a spus omul cînd s-a văzut într-o vilă ? — vru să știe mai departe rugbistul.

— S-a comportat cît se poate de normal. A mulțumit și pe urmă a plecat să-și aducă bagajele.

În clipa aceea Nicoară se văzu chemat de un coleg de la *Rețeaua locală* de corespondenți, care tocmai intrase în bufet.

— Hai să ne așezăm la o altă masă, vreau să-ți spun ceva. Să-mi comand și eu o cafea și sînt gata.

Nicoară se așeză la o masă liberă, rămînînd în așteptare. Nu era nici curios, dar nici nepăsător. Așa și așa. Abia cînd celălalt, revenind cu cafeaua, îl întrebă dacă este adevărat că urmărește pe cineva, Nicoară deveni atent.

— Da, urmăresc pe cineva. Și ce-i cu asta ?

— Ești sfătuit să te lași păgubaș, dacă nu vrei s-o pățești.

— Cine îmi trimite acest sfat înțelept ? — vru să știe Nicoară, surprins și nu prea. Să știi că nu este pentru prima oară că sînt amenințat.

— Eu îți spun ce am de spus, tu faci cum crezi — îl liniști colegul de la „Rețea” și, după ce sorbi o dată din cafeaua aburindă, continuă : Veneam la redacție. Acum o jumătate de oră. Cînd să urc scările de la intrarea în clădire, mă oprește un cetățean : „Îl cunoașteți pe reporterul Nicoară ?” „Îl cunosc, sigur că da, sintem colegi.” „Atunci spuneți-i să se păzească, se urzește ceva împotriva lui, un fel de încăierare. Am aflat întîmplător despre asta și, avînd treabă prin apropiere, m-am repezit să îi dau de veste. Se spune că ar urmări pe cineva și acest cineva îi pregătește o cotonogeaală zdravănă.”

— Cum arată acel onorabil și foarte grijuliu cetățean ?

— Destul de tînăr, mi-a făcut impresia. În jur de treizeci de ani. I-am spus să aștepte puțin, să îi comunice personal toate astea. Bănuiam că ești în redacție. N-a vrut. S-a scuzat că este presat de timp și s-a dus.

— Asta e tot ce voiai să-mi spui ?

— Da. Și sfatul meu este să îi iei măsuri de prevedere. Nicoară se ridică de la masă, calm.

— Mersi pentru informație.

Părăsi bufetul pentru a se duce în birou. Reflectînd asupra celor ce aflase, trebui să recunoască faptul că individul pe care îl căuta avea un uriaș avantaj, îl cunoștea pe Nicoară și putea să îl ocolească. Ca acum. Nu încăpea nici o îndoială că el era cel ce venise la redacție „să-l pună în gardă”. Bineînțeles, în cazul în care nu avea complice. Și era puțin probabil să aibă vreunul.

Dar din toate întîmplările, se mai desprindea o concluzie

care îl făcea pe Nicoară să fie oarecum mulțumit. Însemna că individul căutat îl lua în serios, se temea de el. Acesta era și motivul pentru care încerca să-l determine să renunțe la hotărîrea lui de a-l identifica. Degeaba. Dacă n-ar fi comis imprudența aceea, trimițîndu-i o anonimă prin care îl anunța că renunță la „afacerea Mălureanu“, nu însă și la altele, Nicoară ar fi socotit că nu era decît un caz, absolut izolat și, în consecință, l-ar fi lăsat în pace. Dar anonima schimbase total cursul lucrurilor. Individul își continua acțiunea și începea să lase urme. Cazul ulterior, al micuței peltice și blonde, apoi procesul familiei Ciubăreanu erau incontestabile dovezi că tipul lucra în stil întins. Cum să renunțe la a-l mai găsi ?

Pe Nicoară îl preocupa, de cîteva zile, ideea unei acțiuni mai energice. Încă nu finalizase nimic, n-avea un plan. Pornea de la constatarea că atît Ginei Mălureanu, cît și Eugeniei Velcescu li se luaseră „urma“ din Parcul Herăstrău. O investigație atentă în parc devenea o adevărată obsesie.

La ora 14 și 42 de minute, soneria instalată pe întinsul culoar al ziarului sună lung și nervos.

Asta nu mai era obișnuita ședință de machetă !

Foarte curînd se auzi în telcafoane glasul secretarei de la conducere. „Uncu, la redactorul șef ! Nicoară, la redactorul șef ! Marius,...“

Nicoară ieși pe culoar. Vinzoleala începuse. Vinjos și indesar, cu ceafa lui de taur (ce vrei, doar a fost ofițer de punte !). Uncu se și angajase spre zona de contact a soneriei.

— E rău — îi spuse el lui Nicoară, în trecere. Vin apele.

— Apele ? Cum ? Cînd ? Dimineață era doar Mureșul. Și puțințel Oltul. Dunărea, la Porțile de Fier, este adevărat că se ridica, însă nu primejdios. Ce se putuse întîmpla într-o singură dimineață ?

Redactorul șef era de-a dreptul întunecat. Stătea în picioare lângă masa lungă de ședințe.

— Vin apele. Situația este dramatică. Tabacu, pleci imediat spre Alexandria. Nicoară, spre Urziceni-Slobozia. Mașinile vă așteaptă. Mort-copt, ajung la destinație și transmit prin telefon, prin radio, mă interesează prin ce, până cel târziu la ora opt seara. Caz special, 9 seara. La treabă !

Zece minute mai târziu reporterii se înghesuiau la lift. Redactorul șef apărură în ușă, cu bărbia în piept.

— Aveți grijă de voi. Treceți pe acasă rapid și vă luați haine mai groase și ce trebuie.

Tabacu era în cămașă. Nicoară în haină.

Era ora 15 și zece minute.

Au sunat acasă de pe teren.

Pe Nicoară avea să-l coste imprudența.

La 8 seara transmitea de la o primărie comunală :

Încercăm să pătrundem dinspre București spre Slobozia. Dar dincolo de comuna Coșereni, la numai 5 kilometri de Urziceni, sintem imobilizați cu toții — oameni, mașini și atelaje. Mai departe nu se poate trece. Ieșind dintre maluri, râul Ialomița s-a revărsat pe întinse porțiuni inundând șosele, vii și lunuri. Pe alocuri apa are o adâncime de doi metri. Întinsele podgorii de pe partea dreaptă a șoselei naționale au apa la vârful șpalierilor.

Digul înălțat în anii din urmă, între râul Ialomița și Coșereni, își dovedește din plin utilitatea, ocrotind gospodăriile populației. Totuși, din prevedere, s-a recurs la o mare concentrare de forțe pentru înălțarea digului în zona șoselei naționale unde apele, aflindu-se în continuă creștere, ar putea forța spre așezarea comunală. Oamenii sateilor ceră pământ și materiale de construcții, muncesc cu o îndrăjire de acimăginat și dorm cu schimbul, pe echipe.

Încercăm o altă pătrundere spre Urziceni și Slobozia, prin comuna Movila. Însă la Dridu, inundațiile sînt de mari proporții. În Dridu și în satul aparținător, Moldoveni, 350 de gospodării au și fost cuprinse de ape. Oamenii au apucat să salveze totul — bunurile obștești și bunurile personale fiind puse la adăpost încă înainte de primele revărsări de ape. Locuitorii cu casele amplasate pe terenurile mai joase și, prin urmare, vulnerabile, primele amenințate, au reușit să-și strămute animalele, mobilele și toate celelalte bunuri gospodărești la consătenii lor situați în zonele mai înalte. Nu sînt victime, în schimb se află sub ape 200 de hectare cu orez, grîu și porumb.

Mai grea situația moldovenilor. Sătenii s-au refugiat în perimetrul gării și școlii. Mecanizatorii secției Dridu săvîrșesc acte de eroism. Sînt 24 de ore de cînd transportă, în condiții extrem de grele, bunurile obștești și ale sătenilor. Șeful secției a salvat el singur două motopompe luate de apă, intrînd cu tractorul periculos de mult, însă reușind să le remorcheze. Dealtfel, toți ceilalți mecanizatori, conducători auto de pe camioanele cooperativei agricole de producție, precum și șoferii de pe toate autocamioanele aflate în zonă au trecut la acțiuni organizate, ajutînd populația împotriva revărsărilor care cresc și se extind tot mai mult.

Ne întoarcem spre Coșereni. Pe vechiul dig dintre rîu și comună au și fost stivuiți o mie de saci cu nisip, ridicîndu-l cu aproximativ un metru. Va fi suficient? Se așteaptă sosirea unor mașini amfibii care să transporte spre centrul comunei populația imobilizată de ape din Moldoveni.

Forțăm din nou să pătrundem spre Urziceni.

A pătruns cu o mașină militară grea, cu senile, dar numai pînă la benzinăria de la linia de centură a orașului,

amplasată pe un teren mai ridicat înconjurat acum de ape din absolut toate părțile. Nici o breșă spre oraș.

Puzderia de oameni care lucraseră la diguri a trebuit evacuată la lumina farurilor de mașini. Digurile cedaseră.

Subofițerul care comanda echipajul mașinii militare avertiză :

— Încercăm să facem cale-întoarsă și ar fi bine să veniți cu noi. Altfel, rămâneți aici toată noaptea. Sînt sigur că în afară de acești doi tineri, de la benzinărie, nu veți mai vedea nici o figură omenească, cel puțin pînă în zori.

Nu, Nicoară trebuia să răzbată spre oraș.

Ostașii s-au întors spre Coșereni.

Telefonul benzinăriei mai funcționa. I-a răspuns primarul. Va trimite o mașină amfibie, are, e pregătit. Cum e la primărie ? Din fericire primăria și alte instituții se află în partea de sus a orașului. În rest, însă, e jale.

O oră mai tîrziu sună telefonul. Nicoară ridică receptorul. Nu mai era nimic de făcut. De trei ori încercase amfibia să pătrundă spre benzinăria din marginea orașului. În cele din urmă, s-a renunțat. Valurile de apă treceau cu o formidabilă violență pe ceea ce fuseseră străzi. Există pericolul ca mașina însăși, smucită de valuri, să dărîme casele care încă nu se prăbușiseră.

— Reluăm încercarea dimineată.

Era lună. Măcar atît.

Deodată, micul teritoriu al benzinăriei, înconjurat de apă, începu să se miște... Mii de coropișnițe hidoase, alungate din gunoiul de grajd, răspîndit pe cîmp, veneau să se cațere. Cei trei asediați făcură mături din gardul viu care împrejmuiește și azi cabina benzinăriei și pînă în zori se apărară astfel.

La lumina dimineții descoperiră și altă vecinătate. Iepuri și căprioare. La cițiva pași. Se vedea cum li se zbătea, precipitat, inima lor de sălbăticiuni.

Umezeala pătrundea în oase. Hainele erau jilave.

Putin timp după ora prînzului răzbi și Nicoară spre primărie, cu o amfibie condusă de un echipaj cutezător.

Jumătate din oraș nu mai exista.

Transmise jurnalul Urzicenilor :

Ora 6. După o nouă și deosebit de pronunțată creștere a Ialomiței (cu 1,10 m !), din cursul nopții precedente, apele scad treptat.

6,30. Cantinele încep să pregătească hrană caldă, mai ales pentru cei evacuați din zona inundată. În piață se descarcă mărfuri pentru aprovizionarea populației. Trimit comunele vecine.

7. Zeci, sute de motopompe reintră în funcțiune scoțînd apa din incinta orașului. Pe măsură ce apele scad, pagubele sînt tot mai evidente. Din cinci case, trei sînt serios avariate. Stive impresionante de mărfuri, pline de mîl, stau în fața magazinelor, abia scoase de prin subsoluri și depozite. Subsolurile sînt pline cu apă.

7,30. Raportează spitalul : „N-avem cazuri grave. Nu sînt victime. Doar ușoare răniri, din timpul intervențiilor de salvare. Medicii aflați în concediu au fost rechemăți. Stăm pregătiți cu toată capacitatea.”

8,00. Echipa de șoc, formate din militari și dotate cu autocamioane și tractoare, declanșează o grea acțiune de recuperare a mărfurilor din unitățile comerciale aflate încă sub apă, precum și a bunurilor populației. Cu oamenii din celelalte schimburi (de noapte și de după-amiază) întreprinderile încep degajarea și curățirea străzilor.

8,30. Un scurt raport : „Tovarășe primar, ni se raportează că muncitorii de la fabricile de ferite și de ceramică, de la I.T.A. și de la industria locală au refuzat să plece acasă, deși sînt nedormiți de două nopți și o zi“... Echipe de sanitari, în zonele periferice ale orașului, transportă și îngroapă cadavre de animale.

9,00. Mici formații de electricieni pleacă din casă în casă verificînd și reparînd instalațiile, pentru evitarea electrocutărilor la reîntoarcerea populației. Se lucrează asiduu la repunerea în funcțiune a oficiului de telefoane, fabricii de pîine și IREB-ului.

9,30. Dialog la primărie : „Cei din comuna Ciocirlia raportează că ne pot trimite în ajutor cîteva autocamioane.“ „Să nu facă asta ! Dimpotrivă, le vom mai trimite noi cîteva, din pușinul pe care îl avem. Recoltarea trebuie să se desfășoare cu toate forțele.“

10,00. Își încep activitatea cele două centre de vaccinare a populației. Sarcină : în trei zile, toată populația să fie vaccinată. Acțiune preventivă. Spre satul Bărbulești, puternic afectat, pornesc noi transporturi de apă potabilă, în cisterne. „Trimiteți lăzi pentru recoltarea caiselor de la Gîrbovi.“

Coșerenii, din amonte, anunță că apele scad.

11,00. Moment statistic dureros : 1 000 de case au fost afectate de apă pe nu mai puțin de 24 de străzi. Șubrezite la temelii de apa care a atins pe alocuri o înălțime de 3 m și sub greutatea acoperișurilor, alte case se prăbușesc. Într-o singură oră au căzut trei.

12,00. Forțe noi, în omeni și materiale, sînt trimise la vastele lucrări de eliberare completă din ape a instalațiilor industriale de pe șantierul Fabricii de zahăr, puternic înundat.

13,00. Raportăm : În comuna Manasia, din 45 de case cuprinse de apă, 17 s-au prăbușit. Pe cîmp, la recoltat — 408 cooperatori. Azi vom recolta 45 de hectare. Înseamnă că sîmbătă, cel mai tîrziu, terminăm recoltarea.

15,00. Alarmă ! Iar cresc apele !

O zi mai tîrziu.

Transmit din Slobozia, pînă acum apărată eroic.

Așadar, ieri, sîmbătă, ora...

22. La Slobozia, cota apelor Ialomiței a crescut primejdios de mult. Atinge 4,48 m. Digurile, consolidate cu trudă, mai pot rezista unei creșteri de cel mult 10 cm. De pe cele mai înalte clădiri ale orașului, sirenele dau alarma generală. Bărbații, vîrstnici și tineri, aleargă spre locurile de adunare dinainte stabilite.

22,30. Cei de la Combinatul chimic s-au și adunat în centrul orașului. O coloană de 400 de oameni pornește spre digurile de apărare din zona podului de fier. Alți 1 000 de oameni, mobilizați dinainte la unitățile industriale și instituții, pornesc în grupuri compacte. Claxoanele mașinilor, care și-au sporit considerabil viteza de circulație, sună fără încetare.

23. O mașină circulă pe străzi. La bord, aparat de port-voce : „Cetățeni ai orașului Slobozia ! Există pericolul inundării orașului nostru în decurs de cîteva ore. Trebuie să luptăm cu îndrăzneală pentru a apăra orașul, fabricile și căminele dumneavoastră, viețile și bunurile tuturor locuitorilor. Ieșiți neîntîrziat cu toții, cu uneltele ce le aveți la îndemînă pentru fortificarea digurilor care apără orașul. Nu întîrziati nici o clipă !”

23,30. Trec în goană, spre diguri, autocamioane cu mili-tari. O clipă mai tîrziu se ivesc detașamentele gărzilor patriotice, tot în mașini, urmate de autocamioane grele pline cu saci cu pămînt.

24. La diguri, oamenii stau umăr lângă umăr, stivind sacii cu pământ. Farurile mașinilor jăc din noaptea zi. În luncă, lângă vadul râului, e supravegheată creșterea apei, să nu-î surprindă pe cei de la diguri. Lucrătorii magazinelor astupă cu saci cu pământ ușile unităților comerciale. Toate mărfurile care pot fi ridicate pe rafturile de sus au și fost ridicate.

A început ziua de duminică.

Ora...

1. La Comitetul județean de partid, telefoanele sună continuu. „Comuna Ciocina este puternic amenințată de ape.” „Un pod plutitor, surprins chiar când lucram la demontarea lui, a fost luat de ape!” „Și nu poți face nimic, tovarășe președinte, nu poți face nimic?”

Dispoziție fulger : o grupă de genști să plece rapid în amonte și să arunce în aer podul plutitor. Altminteri, toate podurile din aval, spre Slobozia, vor fi rupte. De aici, blocarea Ialomiței și inundații catastrofale. „Luați pe cei mai buni ! Luați voluntari ! Ostași, faceți-vă datoria !”

1,30. Un activist intră la comandamentul de luptă împotriva inundațiilor : „Comitetele de partid ale orașelor Călărași și Fetești ne anunță că au mobilizat sute de oameni să ne vină în ajutor la nevoie. Ce le transmitem ?” „Roagă-i să rămână pe loc.”

2. Pe străzile orașului apar mașini-amfibii militare și autocamioane cu bărci pescărești, strămutate probabil de la Borcea. Ialomița crește. Coloanele de mașini-amfibii și de autocamioane cu bărci pescărești se pun în mișcare spre localitățile mai expuse, din amonte (Crăsani, Copuzu, Orboiești, Burdușlu, Marsilienii și Periești), în care a început, preventiv, evacuarea copiilor, femeilor și bătrînilor. Bărbații sînt cu toții la diguri.

3. Alertă. Apele continuă să forțeze spre complexul zootehnic de la „Gheorghe Doja“, în amonte de Slobozia. Membri ai gărzilor patriotice fac eforturi eroice să strămute animalele la adăpost.

5. Apa Ialomiței crește fără încetare. Pe străzile orașului gonesc spre diguri tractoare aduse din alte localități. Întreprinderile anunță sosirea altor sute de muncitori pentru acțiuni de apărare a fabricilor. „Trimiteți-ne autocamioane.“

5,30. Mari grupuri de oameni, cu cazmale și lopeți, în pas alert spre digurile de apărare.

6. Sirenele ! Aceeași mașină circulă pe străzi : „Cetățeni ai orașului Slobozia...”

Nu, apa n-a intrat în oraș. Iar în amonte de Slobozia, doar într-o singură localitate, Crăsani, au pătruns apele. În toate celelalte comune din luncă, multe la număr și direct amenințate, apele au fost zăgăzuite prin efortul a zeci de mii de oameni.

Ascară, la Slobozia apele erau din nou în creștere.

Nedormit de 48 de ore, trimisul conducerii partidului cobora scările clădirii masive a Comitetului județean de partid situată în plin centrul orașului. Un bărbat înalt și voinic. Era îmbrăcat în haine de doc și avea în picioare cizme înalte.

Nicoară se opri pe trepte, lângă ieșire, respectuos.

— Bună dimineața.

Bărbatul înalt îl privi obosit. Și vorba îi era domoală.

— Nu pare a fi prea bună, dar, în sfârșit, o putem face. Te văd activ. Ai mai trimis ceva la ziar ?

— Chiar adineauri — răspunde Nicoară urmându-l imediat și bucuros că putea da un răspuns pozitiv.

— Ce anume ?

— Elemente semnificative din starea de necesitate pe care o trăim cu toții. Ca acesta — preciză Nicoară, arătînd spre colțul clădirii masive ale cărei scări tocmai le coborîră. Imaginea s-a perpetuat toată dimineața. E tonică. Și cît se poate de concludentă.

Omul înalt privi într-acolo și ochii săi obosiți căpătară strălucire.

Vedea lucruri obișnuite, într-o situație neobișnuită.

Pe la colțul acelei clădiri se vedeau femei întorcîndu-se de la piață. Duceau sacose dolofane și cocoși mari, albi, cu crestele atîrnînd. Enorm de mulți cocoși. De unde atîția, cînd orașul era asaltat de ape ?

— Și dacă ai privit și în extremitatea aceea a parcului — spuse bărbatul încălțat cu cizme înalte, indicînd direcția cu o ușoară mișcare a capului — înseamnă că ai surprins ceea ce caracterizează, azi, orașul asediat de viiturile apelor.

În partea pe care o indicase se vedea un grup de cetățeni, masiv și foarte zorit să ajungă, cu cazmale și lopeți, la digurile orașului unde continua zi și noapte furnicarul de oameni.

Era limpede : în acele momente de încordare maximă, aprovizionarea normală, fluidă, a populației avea darul să releve organizarea, stabilitatea, certitudinea. Trimiși în localitățile neafectate, din vecinătate, activiștii de partid și de stat îndreptau spre Slobozia tot felul de alimente. Și materiale pentru diguri. Stare de necesitate.

— Sint frînt de osteneală.

Nicoară îl salută, urîndu-i odihnă bună. Însă nici nu trecuseră două ore și îl revedea suind treptele clădirii masive din centrul orașului. Cum să te odihnești ? Și cînd ?

Întregul oraș arăta ca un viespar.

Nicoară comunică ziarului :

Slobozia înconjurată de ape luptă eroic.

Îndreptîndu-se cu putere spre vechea ei mazăre, lălușica s-a ivit într-un chip primejdios din mai multe locuri deodată, prin spatele digului înălțat eroic de oameni.

Șoselele naționale care leagă Slobozia de celelalte localități au porțiuni întregi inundate. Pe unele se mai poate circula doar cu mașini grele. În Lunca Ialomiței, cu deosebire în amonte de Slobozia, mari suprafețe se află sub apă.

Iată jurnalul de ieri.

Ora 5. În zona de nord, Slobozia își mobilizează toate resursele, oameni și materiale, la digurile de apărare. Digurile construite aici au doi metri înălțime și nu-i de ajuns. Aici este centrul presiunii apelor. Sîmbătă noaptea forța doar Ialomița, acum presează, în numeroase locuri, marile acumulări de apă care au transformat zona într-o deltă. Pe alocuri, porumbul înalt, de Bărăgan, nu se mai vede ; floarea-soarelui are discul la luciul apei.

Dar oamenii luptă cu îndrăzneală să salveze rodul trudei lor de un an.

6. Pe șoseaua națională spre Tîndărei, apa a trecut prin trei puncte. Cea mai mare trecere peste șosea, cu valuri uriașe care pun în pericol circulația, chiar și a mașinilor de mare gabarit, se află la intrarea în Tîndărei. Sacii cu pămînt din digurile ridicate la rezezeală sînt dislocați. Se cer ajutoare. Camioanele cu noi saci de pămînt circulă fără întrerupere.

7. La Complexul zootehnic „Gheorghe Doja“ (60 000 porci) evacuarea continuă în ciuda greutăților.

La Crășani abia s-au retras puțin apele și locuitorii au intrat masiv să recolteze, cu secera, 150 de hectare de grâu.

8. Apa traversează șoseaua națională Slobozia-București în dreptul localității Păltiniș. Înălțimea apei — 75 cm. Intervin echipe compacte, mobilizate din împrejurini. Tipograful din Slobozia, care abia au terminat tipărirea ediției speciale a ziarului local, luptă și ei cu apele, pînă la briu, ajutînd populația Păltinișului. Peste 350 de case sînt inundate.

9. Plouă. 60 de șoferi în tranzit, blocați la Stejaru, pe aceeași șosea spre București, intră în acțiune. Nu se cunosc. Cu toate acestea formează o brigadă de o impresionantă omogenitate. Peste 100 de case sînt sub apă, cum să stai în cabina mașinii ?

— Apel telefonic : „Apa oprită de șoseaua spre Brăila s-a acumulat într-un lac imens. Acum trece peste șosea pe o porțiune de 200—300 de metri. S-o dinamităm ?” Ordin sever : „Nu spargeți nimic ! Circulația trebuie să continue normal, atît timp cît se poate !”

10. Andrășești. Comună neafectată de ape. Mecanizatorii plecați în lungi convoaie de tractoare cu remorci la Perieți salvează de ape tot griul din depozite — 150 de tone. Și 8 000 de porci. Soțiile mecanizatorilor ajută la bucătăria cantinei care abia mai face față.

11. O acțiune impresionantă la Ciochina : după ce apele s-au retras cu 80' cm., locuitorii au intrat în lanul inundat, secerînd griul de la suprafața apei. O muncă istovitoare. Sub apă, 30 hectare griu.

12. Un bătrîn de 80 de ani de la Căzănești : „Dacă comuna noastră a fost salvată, să mulțumim celor din satele vecine. Ei ne-au salvat.” Într-adevăr, vecinii celor din Căzănești au venit în număr de aproape 500. Acum, moto-pompele în funcțiune evacuează 1 500 m.c. de apă pe oră.

13. La Slobozia inconjurată de ape se fac eforturi colosale pentru a apăra oraşul, în special în partea de nord, unde primejdia creşte de la o oră la alta.

14. Continuă evacuarea populaţiei şi bunurilor din Perieşi şi Păltiniş, localităţi complet inundate. În alte cinci localităţi rurale apa ameninţă, de asemenea, să pătrundă în case. Întreaga populaţie este la digurile de apărare.

15. Slobozia. Cota apei — 4,75 m, cu 75 cm peste cota de inundaţie. Apele forţează puternic spre Amara, spre vechea albie a Ialomiţei, pînă la Crivaia. Mari grupuri de oameni sînt aduse în zonă pentru intervenţie.

15,30. În comunele judeţului Ialomiţa, cu deosebire în zonele critice, peste 30 000 de locuitori au ieşit la strînsul recoltei. Ritmul de recoltare este mai accelerat în comunele ostate în aval de Slobozia, unde pericolul creşte de la o zi la alta.

16,00. La Comandamentul judeţean de luptă împotriva inundaţiilor se întocmeşte, preventiv, planul de evacuare a populaţiei din zona de nord a oraşului Slobozia. Dar cuvîntul de ordine este : Slobozia va rezista apelor !

17,00. Îmi închei relatarea la această oră. Legătura telefonică cu Capitala se obţine tot mai greu. Pe feţele oamenilor văd aceeaşi îndîrjire care n-a slăbit de cinci zile şi cinci nopţi.

11 iulie : „Pericolul a trecut. După şase zile şi şase nopţi de tensiune, Slobozia asediată de ape stă încă pe diguri. Ca toate comunele din Lunca Ialomiţei. Apa nu mai năvăleşte în adevăratul înţeles al cuvîntului. Se retrage, chiar vizibil ; în toate punctele vulnerabile însă apar infiltraţii cu duiumul. Zeci de mii de oameni stau cu lopata în mînă în oraşele şi comunele judeţului. Pentru că de la intrarea ei pe teritoriul judeţului (la Crăşani) şi pînă

la vărsarea în Dunăre, Ialomița a ieșit din matcă pe o lățime variind între 2 și 5 kilometri.

Acum când puhoaietele se retrag, se văd proporțiile dezastrului.

Comuna Balaciu: 1 379 hectare sub apă. Culturi diferite. În satul Balaciu, din 315 case sub apă, 115 s-au dărîmat complet. Nu sînt victime omenești niciieri în județ, dar satul Crăsanii de Jos este complet distrus. Din 133 de case inundate, 122 s-au năruit. Din gruparea de case a satului Crăsanii de Sus, jumătate au fost luate de ape. Copuzu, sat al aceleiași comune Balaciu, te întîmpină cu aceleași imense pagube: din 137 de case, 92 nu mai există deloc...

Această comună, poate cea mai afectată de ape din județul Ialomița, sugerează din plin proporțiile calamității. Sanitari și echipe special instruite cară spre gropi animale și păsări moarte: 10 000 de păsări; 110 porci, oi, viței...

Să nu credeți că oamenii se raită. Au o voință și o tărie care uimesc. Oameni cu casele năruite, cu gospodăria distrusă muncesc în ape să scoată la adăpost bunurile vecinilor; oameni cu case năruite muncesc, nedormiți de zile la rînd, să scoată din zona apelor averea cooperativei agricole de producție. Pentru asemenea oameni nu vom găsi niciodată cele mai potrivite cuvinte de recunoștință.

...Trec prin comuna Albești. Bate soarele și totuși e frig. Imensa întindere de apă tulbure nu primește căldura soarelui. În răstimpuri se aude zgomotul caselor care se prăbușesc, mai ales acum, după retragerea apelor. Din cele 720 de case sub apă, s-au prăbușit aproape 60...

Stăpînindu-și durerea, oamenii din Bărăgan, chiar în această zi au împînzit cîmpurile, în număr de peste 4 000,

la strinsul recoltei cu combine, cu secerele, cu coasele, în vreme ce alte mii trudesc din greu în localitățile Ialomiței pentru diminuarea pagubelor, refăcând șoselele și drumurile, căile de acces spre complexe zootehnice, scofând apa cu motopompele sau prin canale de pe culturile inundate...

Slobozia, orașul despresurat de ape, dar avînd el însuși mari probleme de rezolvat după asaltul de șase zile și șase nopți, continuă să trimită în satele afectate echipe de muncitori — electricieni, mecanici, lăcătuși — pentru refacere. Autocamioanele, tractoarele și alte utilaje de șantier circulă pe străzi ca în orele de alarmă generală, transportînd oameni și materiale. În satele afectate de inundație, vaccinarea populației este în toi. Acțiunea a început, preventiv, și în Slobozia. În chiar toiul lucrărilor de apărare la diguri, colectivul Fabricii de produse ceramice de la Tîndărei a hotărît să realizeze, peste obligații, 4 milioane de cărămizi și 2 milioane de țigle.

Slobozia s-a apărat eroic. Iar azi trece cu toate forțele la refacere.

Slobozia, 10 iulie 1975.

Rechemat urgent la ziar, Nicoară se văzu trimis pe ruta Alba-Iulia—Deva—Lipova—Arad—Turda, unde situația era și mai critică.

Nenorocit iulie ! Dezastruoasă vară !

— Alo, Petreanu, tu ești ?

De la celălalt capăt al firului, se auzi slab :

— Eu.

— Ce, ai innebunit de-a binelea ? — trimise Nicoară pe cablu și imediat recepționează :

— Dar ce s-a mai întâmplat de ai turbat așa ?

Nicoară se așează pe colțul biroului. Era într-adevăr turbat.

Îl și vedea pe Ion Petreanu stînd la birou, îmbrăcat în halatul său uzat. Rotofei, cu tîmplele argintii, cu mișcări domoale...

— Ai dat sau nu casă, peste rînd, chimistei Aldea, sora soției tale ? Nu are rost să mai vin pînă acolo să verific. Vreau să te aud ce spui. Dă-i drumul !

Ion Petreanu rîse scurt, în felul lui, și replică în glumă :

— Măi Nicoară, voi, acolo, aveți porumbei călători ? Nici nu a apucat fata să se mute în casă și ați și aflat ?

— Lasă glumele, Ioane ! I-ai dat sau nu ?

— Păi eu așa cred...

— Să te ia cine știu eu ! — izbucni Nicoară, coborînd de pe colțul biroului și învîrtindu-se în jurul aparatului de telefon. Faci ce faci și mi te arunci sub condei. Culmea

este că tocmai mie trebuie să mi se întâmple una ca asta. Spune-mi deschis, nu îți mai place munca de director și vrei să fii schimbat cu tam-tam și cu bum-bum ?

— Ce-ai zice aflând că îmi place ?

Nicoară se înfurie la culme.

— Dacă este așa, de ce te azvirli singur pe tobogan ?
Îți mai vine să rîzi !

Petreanu rîdea într-adevăr. Este inconștient — gîndi Nicoară. Complet inconștient.

— De ce să nu mă arunc, dacă jos e nisip de plajă ?

— Ba o să fie miriște abia cosită, ascultă-mă pe mine. Pregătește-te sufletește. Este al doilea abuz în numai cîteva luni. Cîte fac alții într-o viață, că din păcate fac. Cîntă știe cîte vei fi mai făcut și tu de cînd ești director general cu nepoți și cumnate.

— Astea două și atît. Jur !

Insolentul ! Parcă ar vorbi de roșcove.

— Mai spune-mi un lucru : dumneaei, cumnățica chivernisită, fericita rudă a unui director general, avea dreptul la casă sau nu avea ?

— Avea. Dar nu cap de listă, ți-o spun eu.

Nicoară o repezi peste fileu, cu toată înverșunarea.

— Nu vorbi de cap, că nici tu n-ai.

— Atunci, cu cine și cu ce îți pierzi vremea în clipa de față ? Vezi bine că am.

Dacă ar fi intrat cineva în birou, în momentul acela, ar fi văzut un alt Nicoară, furios și întunecat, așa cum rareori i se întîmpla să fie.

În receptor se auzi un pocnet, apoi glasul operatoarei de la centrală.

— Vorbiți ?

— Da, spuse Nicoară repezit — vorbesc cu un păcătos care pleacă spre Mecea. Așteaptă doar toiagul de călătorie. I-l dă ministerul, i-l dă, să n-aibă el grija asta.

Operatoarea nu ascultase toată replica, retrăgîndu-se discret, în schimb Petreanu avansă :

— Și păcătosul acela aș fi eu ?

— Nu, Chimiță cel Șchiop !

— Aha — făcu Petreanu din nou înveselit — este cu totul altceva. Și asta între ce ani a domnit ?

— Glumește cît poțeste, dar eu te sfătuiesc să îți cum faci bagajele — îi sugeră Nicoară, prietenește.

— N-am prea multe de strîns — îi veni iute înapoi. Două-trei lucrșoare și gata mișcarea. Trenuri sînt destule.

— M-ai amărit mult, Ioane, — spuse Nicoară cu cel mai adînc ton de părere de rău. Crede-mă, încep să mă îndoiesc și de mine.

Răspunsul veni mai tîrziu și ceva mai cumpătat :

— Vorbești serios, Nicoară ?

— Nu, fac șarade. Ce altceva dovedesc abuzurile tale în favoarea familiei, dacă nu tendințe de căpătuială ?

A rămas același — gîndi Petreanu. Da, a rămas neschimbat, poate puțin violent în limbaj, auzi-l cum și ce zice. Poate s-a și înroșit la față, cine știe.

— Vorbește, de ce taci ?

Petreanu suspină, reînfocîndu-se la convorbire.

— Același om va scrie, nu-i așa ?

— Același — încuviință Nicoară, aprinzîndu-se din nou. Și să te împingă păcatul să îl urmărești. Și așa ai pus capac la toate. Mîine sau poimîine îi înșirăm toate isprăvile astea și pledăm pentru douăzeci și cinci de lovituri la spate. Înțelegi tu cam ce înseamnă asta ? Poate te trezești și revii la matcă.

— Sinteți prea aspri, voi acolo — observă directorul general. Cam tăiați în carne vie. Sinteți cumva perfecțiunea intruchipată ?

— Ce vrei, noi nu dăm lapte la prunci. Și acum te las, că habar n-ai în ce stare de spirit sînt.

— Bine, la revedere — acceptă sec celălalt.

— Să trăiești.

Continuă să privească dușmănos spre telefonul închis. Își strămută privirea și dădu peste sesizarea de pe birou. Vru s-o facă mici fărîme, dar se stăpîni.

„Păcătosule !“

Deschise plicul, citiț scrisoarea — pentru a cita oară ? — apoi o aruncă pe birou.

Scrisoarea cuprindea doar cîteva rînduri, de mîină, Nicoară le știa pe dinafară : „Stimată redacție, vă informez că directorul general al combinatului nostru, inginerul Ion Petreanu, a comis un nou abuz. Fără a ține seama de alte cazuri, mai dificile, care trebuiau rezolvate, a repartizat un apartament cumnatei sale, chimistei Aldea, sora soției. Respectiva este singură, ocupă o garsonieră și, prin urmare, nu este chiar atît de strîmtoată.“

Semnată de același : Grigore Mălin.

O împături și o puse în sertarul biroului, lîngă prima sesizare. Sînt acte justificative. Cine știe cum ai nevoie de ele, odată.

Cerem cititorului îngăduința de a strămuta locul povestirii noastre pe plaiuri moldovene și cu cîteva săptămîni în urmă.

Un telefon zbîrni într-un apartament din blocurile noi ale orașului și un glas de femeie întrebă :

— Casa Petreanu ?

Femeia care ridică receptorul spuse plictisită :

— Ce doriți ?

— Sinteți soția directorului Petreanu, nu-i așa ?

— Soția.

— Dragă prietenă, — se auzi atunci de la celălalt capăt — sinteți dispusă să mă ascultați puțin, într-o chestiune foarte serioasă ?

Oricât de neplăcut surprinsă ar fi fost, Sanda Petreanu trebui să admită că necunoscuta nu era lipsită de oarecare tact. Nu spunea într-un suflet tot ce avea de spus, ci mai înainte cerea îngăduința, aprobarea. Dar ce-i va spune ? Va auzi, cumva, că soțul ei are o altă femeie ? Ar fi penibil, ar fi...

— Promit să vă ascult, deși nu știu cine sinteți. Și s-ar putea să nu procedez bine.

— Mulțumesc — se auzi în receptor. Dacă îmi veți cere să vă spun cine sînt, o voi face. Promit. Iată despre ce este vorba. În vremea din urmă, soțul dumneavoastră a început să-și plădă o calitate esențială : aceea de a fi om drept, așa cum îl cunoaștem cu toții. Lucrez în combinație și îl apreciez foarte mult. Acum sînt complet nelămurită. Nu știu ce se întîmplă cu el și de aceea m-am hotărît să vă sun. Faptele sale din ultima vreme...

— Vă referiți și dumneavoastră la „abuzurile” lui ?

— Desigur, la acele fapte care se abat de la o etică și o echitate bine știute de el însuși.

Sanda Petreanu se lămurise. Rîse nervos.

— La urma urmelor, ce a făcut de îl condamnați cu atîta înverșunare dumneavoastră, presa și toți ?

— A săvîrșit un act de nedreptate — afirmă coolaltă — și acest lucru se va răsfrînge asupra lui, mai devreme sau mai tîrziu. Mă doare, ca veche tovarășă de muncă. Prin această bruscă avansare a tînărului Orincescu, cel puțin doi ingineri cu experiență, din secția respectivă, se vor

simți foarte jigniți. Și nu-i drept, deloc nu-i drept, dacă echitatea guvernează cu adevărat.

Sanda Petreanu o întrerupse, înțepată :

— Dar „tinărul“ acesta nu este un oarecare, probabil știți bine. Tinărul acesta îi este nepot. Înțelegeți ? Ne-pot !

Răspunsul veni prompt și neconciliant.

— Tocmai de asta lucrurile îmbracă și un alt aspect.

Ce-ar fi să-i închidă telefonul ? Ar merita, prea își dă aere de sfătuitoare.

— Exagerați. Sint simple nimicuri pe care unii, în voita lor pornire — eu nu știu ce urmăresc — le numesc abuzuri.

— Spuneți aceasta probabil din dorința de a nu fi de acord cu o persoană necunoscută, care a îndrăznit să vă sune ?

— Ba deloc — și Sanda Petreanu, pe măsură ce discuția avansa, avea tot mai mult impresia că vocea cealaltă nu-i era chiar necunoscută. Ceea ce vă spuneam este părerea mea clar formată. Dacă soțul dumneavoastră ar fi director, l-ați judeca tot atât de aspru, pentru că și-a pus nepotul în drepturi ?

Urmă o pauză, după care Sanda Petreanu fu invitată să repete întrebarea și ea se grăbi s-o facă.

— Ziceam că dacă soțul dumneavoastră ar fi directorul general al unui foarte mare combinat, tot atât de sever l-ați judeca ?

Aceeași lungă pauză interveni și de astă dată. Apoi răspunsul veni pe tonul cel mai obișnuit.

— La fel, se înțelege că la fel. Și soțul meu chiar este directorul unui combinat. Mă bucur că îl pot ajuta să rămână un om drept în orice împrejurare. Acum cred că mă cunoașteți. Tot trebuia s-o fac până la urmă.

Sanda Petreanu tăcu încurcată.

— Sinteți soția directorului Voinea, de la Uzina metalurgică ?

Glasul calm de dincolo încuviință.

— Da, dragă prietenă, eu sînt. Elena Voinea.

— Dacă spuneți așa de la început...

— Scuză-mă, am avut intenția asta. Te rog să mă înțelegi, nu voiam să fiu acuzată că mă introduc în treburile altora, dar în același timp nu vreau ca un om admirabil, cum este soțul dumitale...

Sanda Petreanu o întrerupse cu delicatețe prefăcută.

— Sigur că da, aveți dreptate, vă înțeleg.

— Sper sincer să mă li făcut înțeleasă.

— Nici o grijă, vă asigur.

— De aceea am cutezat să vă sun. Intervențiți, faceți ceva, nu se poate să nu îl ajutați.

— Am reținut, mulțumesc...

Afurisită femeie ! Sandei Petreanu nu i-a plăcut niciodată. Pretutindeni o intimidă. Femeie la 40 de ani, de o modestie calmă, cu o toaletă pe cît de simplă pe atît de plină de farmec și de bun gust, Elena Voinea demina societatea feminină mai ales prin felul firesc în care se purta și discuta chestiuni dintre cele mai serioase.

De cîte ori întîmplările au adus-o lingă această femeie — la festivități, cu reprezentanții municipalității, la spectacole sau la alte ocazii — Sanda Petreanu s-a simțit umilită pentru considerația ce i se acorda celeilalte. Iar ea, prefăcuta, ingrata, părea să nu observe nimic acolo unde toate femeile rîvneau după o atenție aparte.

Nu trecuseră nici două săptămîni de cînd îi crease un nou prilej de amărăciune. Autoritățile locale lansaseră o chemare cetățenească pentru o mai bună rînduială în zona blocurilor noi. Sigur că era bine să se sădească

arbusti și flori, sigur că trebuia făcut un pavaaj, cîl de ușor, între blocuri. Numai că unii folosesc orice prilej pentru a se evidenția. Ziarul local publicase un reportaj de la locul acțiunii, și Sanda Petreanu citise cu ochii ei că printre primii care ieșiseră la munca voluntară fusese și dumneaei, Elena Voinea. Cîtă falsitate ! Își pusese dinainte un șorț, făcuse rost de o săpăligă. Dumnezeu știe de unde — și hai să ne filmăm ! O, e mare meșteră în chestiuni din astea, e neîntrecută !

Așa a fost și atunci, cu inundațiile. A trecut cît a trecut, dar asta nu se uită. Cine se ducea cu un vraf de cîrpe să îl predea la centru, pentru sinistrați ? Elena Voinea în persoană. Ea ! Ea mai luase și o vecină, să o ajute, că leșina sub greutate. Ducea fiecare cîte un pachet cît toate zilele. L-o fi lăsat pe bărbat-su doar într-un singur pantalon, în schimb, a văzut-o lumea. O, se pricepe, se pricepe !

Și nu-i nici măcar o frumusețe ! E cam plină, picioarele sînt cam groase, mîine-poimiine apar varicele, dacă nu cumva au și apărut. Are fața fadă, probabil din pricina prea multor larduri, nici nu știe să le folosească, asta e sigur.

Toate femeile poartă o bijuterie — doar nu pentru femei sînt făcute ? Ea, nu ! O vede adeseori cînd trece sau vine de la combinat. Merge cu mîinile goale, ca o țărancă la strînsul finului. Asta tot dinadins o face. N-ar avea ce să-și pună pe brațele alea ?... Dar nu își pune pentru că vrea să treacă drept o femeie modestă. Și proștii o cred și o venerază ! Pe cîtă vreme ea, Sanda Petreanu...

La 36 de ani, înaltă, suplă, frumoasă, cum să-ți lipsească posibilitățile de a te face remarcată ? Vom mai vedea noi !

Ușa dinspre dormitor se deschise și soțul, în pijama și în papuci, veni să se așeze lângă ea, pe canapeaua din sufragerie.

— Te-am auzit de alături, draga mea. Mi-am putut da seama de totul după răspunsurile tale. Cred că ar fi trebuit să-ți păstrezi calmul.

— O nesuferită.

— Nu, o femeie tare de treabă.

— Ce-ți fi găsind la ea, nu pricep — își declară ea nemulțumirea. Hotărît lucru, nouăzeci la sută dintre bărbați n-au gusturi deloc, ar trebui să le servești la masă numai ciorbă de coacăze.

— Ești pornită, draga mea, de asta nu poți fi obiectivă.

Sanda ridică din umeri și el reluă :

— Dealtfel, asta este realitatea ; am săvîrșit o mare greșeală și a trebuit s-o repar. Eu, nu altul. E cît se poate de corect așa.

— Ce vrei să spui ? — întrebă ea precipitat, privindu-l îngrijorată.

El caută s-o calmeze :

— Ești puțin surescitată. Poate oboseala...

— Spune ce vrei să spui, n-o lua pe departe.

La drept vorbind, poate că momentul era potrivit pentru o discuție. Copiii erau plecați cu bunica, la plimbare. Da, momentul era potrivit, însă Sanda nu se afla într-o stare de spirit prea bună. Poate altă dată...

— Mă dezamăgești, Andă. Mult. Uneori mă întreb dacă nu te-ai înstrăinat cu totul de mine. Acum, de pildă, mă privești cu ochi răi.

Ea scutură din cap.

— Spune ce ai de spus ! Te întreb chiar eu : ai dat îndărăt cu nepotul tău ?

Petreanu se apără deschis :

— N-am dat îndărăt, a trebuit să recunosc netemeinicia deciziei. Ți-am spus-o la timp. Nu m-ai crezut. Acum ai confirmarea greșelii. După critica din ziar, cei de la minister m-au frecat numărul unu ! Azi am semnat decizia de numire a altui șef de secție, inginerul Burlacu. Ionel a trecut inginer principal. Înțelege și tu că nimeni nu poate face ce vrea. De câte ori să ți-o spun ?

— Înțeleg că nu ești în stare de nimic — sări ea furioasă. Ce fel de director general ești dacă nu poți să faci măcar atîta lucru pentru propria ta familie ? Nimic nu faci pentru noi, nimic !

— Te rog să judeci cu calm, Anda.

— Sînt soția ta și luîndu-ți cuvîntul înapoi ai demonstrat fără echivoc că nu mă iubești. Să-ți fie clar că îmi dau bine seama de asta.

Se ridicase de multă vreme de pe canapea și acum se plimba prin sufragerie, împreunîndu-și mîinile și desfăcîndu-le în clipa următoare.

El o urmărea cu privirea, mîhnit. Anda lui era frumoasă. Chiar și furioasă, Anda lui tot frumoasă rămînea. Păcat că nu e mai echilibrată, mai modestă. Ce bucuros ar fi el, ce fericit !...

— Ești nedreaptă — spuse el încet încă sperînd în reîntronarea calmului. Dacă toți cei ce se iubesc ar avea dreptul la greșeli, unde am ajunge, ce s-ar mai alege din toate ?

— Eu nu fac filozofie. Și nici... politică.

— Ba faci, draga mea, chiar în clipa asta le faci pe amîndouă, dar într-un mod cît se poate de distructiv.

Sanda încercă un argument teribil :

— Să vezi tu cînd o auzi mama ! Numai să vezi tu ce o să se întîmple !...

— Da, sînt încolțit în propria mea casă și constatarea asta mă rănește în suflet — spuse el cu amărăciune și se ridică de pe canapea, gata să părăsească încăperea.

— A, nu mai merge așa, domnul meu. — i-o luă ea înainte barîndu-i calea. — Ai procedat cum ai procedat ca să îmi piară cheful de a mai stărui pentru Mioara. Știu eu ce știu ! Dar ascultă-mă pe mine, tot ai să îl angajezi pe bărbatu-său, dacă vrei să mai ai zile bune cu mine.

— Este imposibil.

— Toate sînt la tine imposibile ? — strigă ea, roșie de mînie. Alții fac tot ce vor, pe cînd tu, în afară de teamă nu mai ai nici un alt sentiment ?... I-am promis fetei, i-am dat asigurări și acum trebuie !

Soțul reuși să se stăpînească și acum. Glasul său sună liniștit și calm :

— Promiți lucruri ilegale și, prin urmare, imposibile. Zău, Anda, am cîteodată impresia că depășești orice limită. La mine nu te gîndești deloc ? La demnitatea mea, la ce spun oamenii și cum mă judecă ? Am acceptat să fac lucruri nepermise, pentru a-ți demonstra că totul se plătește, că nimeni nu poate face după cum îl taie capul. Sînt și oameni corecți pe lumea asta, oameni care văd și te cheamă la ordine.

— Bine, bine, vom mai vedea noi. Deocamdată o dezamăgire îmi ajunge (aluzie la nepot). Nimeni nu este mai străin de familie ca tine.

Se opri deodată, aducîndu-și aminte de ceva.

— Ce-ai vrut să spui ? Ai acceptat, numai ca să-mi demonstrezi că nu se poate ?

Petreanu tăcu și soția lui se îndreptă grăbită spre una dintre ușile sufrageriei și dispăru, trîntind-o de zăngăni

geamul. O clipă mai târziu o redeschise cu aceeași pornire:

— L-ai căutat pe individul ăla, pe umbra la care a trimis anonimă la ziar? Pariez că n-ai ridicat un deget, am reușit să te cunosc foarte bine.

El nu îi răspunse și astfel rămase singur și decepționat. Avu totuși tăria de a se detașa de starea depresivă în care se vedea împins, reflectînd cu singe rece la cele întîmplate.

De mult voise să stea de vorbă cu ea în privința aceasta, să-i povestească de la suflet la suflet ce simțise el într-o adunare generală a oamenilor muncii, cînd, deși criticat indirect la început, toate privirile se ațintiseră asupra lui. Un muncitor foarte apreciat, om în vîrstă, fruntaș în producție, vorbise pe larg despre posibilitățile de mai bună organizare a producției, prezentase cîteva propuneri deosebit de interesante și utile, încheindu-și intervenția la dezbateri printr-un îndemn.

— Vreau să vă reamintesc, tovarăși, ceea ce dealtfel am mai spus și în alte împrejurări. Noi, muncitorii, așteptăm foarte multe și ne punem, în continuare, nădejdea în cadrele de conducere ale combinatului, mai ales în acele cadre ridicate din mijlocul nostru — ingineri, economiști, tehnicieni etc. Din păcate, cîte unul își mai permite să abuzeze de funcție. Tocmai de asta mi-am permis să reamintesc aici pretențiile noastre în special față de acele cadre de conducere care au fost cîndva muncitori.

Petreanu simțise toate privirile ațintite spre el. Nu reacționase pentru că, în sinea lui, era convins de dreptatea celui care tocmai își terminase intervenția. Însă președintele comitetului sindicatului întrebuse, neinspirat, de la masa prezidiului :

— De acord cu cele ce ați spus, dar nu putem lăsa să planeze suspiciunea asupra tuturor cadrelor de conducere din combinat. La cine vă referiți, în mod concret ?

— La directorul general — răspunse omul, preocupat.

Iată-mă și laș — gândi Petreanu, după ce hotărîse să nu intervină nici de data aceasta.

Penibile momente ! Îngrozitoare ! Dacă Sanda ar fi fost atunci în sală...

Cineva, totuși, își asumase sarcina de a-l înfrunta după adunarea generală.

— De ce ați tăcut, cînd noi toți ne așteptam să interveniți și să recunoașteți că v-ați pripit cu decizia aceea ? Nu vă mai înțeleg, tovarășe Petreanu...

Era Elena Voinea. El o privi deschis și calm atunci cînd îi spuse :

— Și eu mă dezaproab, credeți-mă.

Dar Sanda ? Ce știa ea despre toate astea !

Of, femeie îndărătnică !

O iubea. O iubea mult, aproape pătimaș, însă în felul lui. Nu își afișa iubirea ca pe un anunț publicitar care se continuă în o mie și una de variante. Căuta mereu să îi ghicească gîndurile, el premeditînd realizarea lor. Proceda cu metodă și tact, ceea ce îl arăta organizat și stabil, cunoscîndu-și bine interesele în familie.

O iubise mult și înainte de căsătoria lor — evenimentul acesta se petrecuse în urmă cu doisprezece ani — cînd ea nu era decît o răchită de pămînt arid, înaltă și slabă, cu obraji pătați și năzuroasă, poate peste măsură de năzuroasă. Dar cele două nașteri o transformaseră neînchipuit de mult. Ea însăși era conștientă de această fermecătoare împlinire și, știind că datora asta copiilor, îi înconjura cu o dragoste maternă dusă deseori pînă la limita exagerărilor.

Da, se făcuse frumoasă după cele două nașteri — un băiat și o fată („avem pereche, dragul meu, cine este mai fericit ca noi ?”) și, într-un fel, se simțea îndatorată și față de soț, om bun, onest și muncitor, care o ajutase

enorm să-și termine studiile universitare deorînd împreună cursuri întregi de istorie și de geografie, încît la un moment dat îl îmbiase și pe el gîndul de a se prezenta la examenele facultății respective.

Pe atunci, Ion Petreanu era inginer șef la același combinat. Și poate că nimic nu s-ar fi schimbat dacă el rămînea în calitate pe care o deținuse aproape șase ani. Însă în clipa cînd Sanda l-a văzut director general, deci omul „cu frînele în mină“, cum spunea ea, tot ce visase în adolescență despre feții frumoși care fac și desfac orice, care împlinesc dorințele la numai o clipă după rostirea lor, toate aceste visuri au revenit, cerîndu-și dreptul la o împlinire. Pe orice cale. Oricum.

— Tu poți să faci asta. Tu ești directorul general.

El se apăraseră din primul moment :

— Cu atît mai corect trebuie să fiu. Cu atît mai drept.

— Pe învingător nu îl trage nimeni la răspundere, să știi asta.

Citise undeva ? Era profesoară.

Pe urmă s-a petrecut ceva și mai neplăcut. Știindu-se frumoasă, și-a exagerat calitățile și puterea de înriurire crezînd, în dulcele-i gînd de leagăn, că a devenit Cleopatra și că Cezar al ei îi va depune la picioare lumea întregă.

Gînduri de femeie frumoasă dar exagerată. Devenise, într-un timp destul de scurt, director adjunct de liceu, ceea ce îi împinse și mai departe exagerarea. Nu putea înțelege că personalitatea puternică a soțului, popularitatea, spiritul lui de dreptate se răsfrînseseră pozitiv și asupra ei, determinînd în mare măsură aprecierea bună de care se bucura.

A urmat un an întreg de suplicii.

— Nepotul tău este în ultimul an de facultate. Ce ai de gînd să faci cu el ?

— Ce fac cu orice proaspăt inginer care vine la noi. O începe de la stagiar.

— Nepotul unui director general ! — se miră ea, privind-l provocator.

— Normal. Am avut la mine, cum știi, pe fiul unui ministru. Stagiara sadea.

Nu și nu !

— Poate că ministrul acela al tău nu își cunoștea interesele de familie. Interesele proprii, altminteri nu și-ar fi trimis băiatul tocmai aici.

Soțul o privi nemulțumit. Anda lui se schimba repede și, din păcate, nu în bine. Anda lui se îndepărta de ea însăși. Constatarea îl tulbură. Spuse, totuși, liniștit și cu convingere :

— Poate vrei să zici altceva, Anda. Anume că, din nefericire, nu toți oamenii cu munci de răspundere au răbdarea să-și lase copiii să urce pe scara îngăduită tuturor, prin lege și prin preceptele eticii noastre. Asta da, admit că se mai întâmplă și așa. Dar că tatăl acela care și-a trimis copilul aici, la mine, s-o ia de la capăt, își nesocotea interesele familiei, asta nu o pot admite în ruptul capului. Dimpotrivă, și le cunoștea foarte bine. Băiatul lui, garantez eu pentru asta, va fi un inginer adevărat. I-am dat referințe bune numai după ce l-am examinat personal. E plin de tehnică, m-am văzut în el. Înțelegi tu ce satisfacție am avut ?

Nu, nu putea înțelege. Nu putea sau nu voia — totuna.

Și ce serios era tânărul acela ! li spusese fără ocol : „Tata e tata, este ce este și să fie sănătos, însă eu, tovarășe director general, am venit aici să învăț meserie. Vă rog foarte mult să mă trimiteți prin secțiile cele mai importante ale procesului de producție, să pot învăța cât mai

multe. Și vă mai rog, cunoscându-vă competența și exigența, să mă examinați personal când va trebui să plec de aici." Așa îi vorbise tânărul inginer, iar el, Petreanu, simțise din prima clipă că va ajunge să-l îndrăgească.

Mai apoi îl întâlnise de câteva ori, noaptea, în combinat. „Vreau să văd pe viu cum se lucrează noaptea." Altădată, îl găsi într-o salopetă ca vai de lume, ajutînd doi muncitori să strîngă cu ranga un ventil. Când termină, Petreanu scoase din buzunarul halatului său uzat o bucată de bumbac pentru șters și i-o întinse, pentru că tânărul inginer avea miinile minjite cu unsoare. Atunci avusese loc și acel dialog de care Petreanu și toți cei de față aveau să-și amintească des.

— Nu toți directorii din combinate poartă în buzunar bumbac pentru șters pe miini — spusese tânărul și îndrăznețul inginer, iar Petreanu replicase rîzînd :

— Nu toți, e drept. Și asta pentru că nu sînt prea mulți ingineri tineri, de felul dumatăle, care să aibă nevoie de bumbac pentru șters miinile.

Cine să înțeleagă toate acestea, cînd propria ta soție te înfruntă ?

— Nu auzi ce îți spun ?

— Cum nu, te ascult.

— Alții fac ce vor, treaba lor, tu să faci ce trebuie. Nu ai să-l plimbi prin secțiile combinatului, ca pe oricine. E nepotul tău. Rîde lumea.

— Ba am să-l plimb mai mult decît pe oricare altul, draga mea. Am să-l plimb pînă ce îmi voi da seama dacă are ceva în cap. Altfel nu îl accept la mine. Să lămurim lucrurile de la bun început.

Sanda se ridicase înțepată.

— Mă jignești.

— Dimpotrivă, te stimez enorm și nu te las să exagerezi.

— Adică să-l lași să aștepte cîtiva ani pînă ajunge un amărit de șef de secție ?

El tresări ca lovit pe neașteptate :

— Te rog nu uita că am așteptat decenii ca să pot deveni inginer.

Irenia soției se dovedi cît se poate de nepotrivită, cînd spuse :

— Și pe urmă, în numai cîtiva ani ai ajuns director general.

Discuția nu mai putea continua. Ajunsese într-un impas. Ea vedea interesele familiei și atît. El ? Firește, și el se gîdea la interesele familiei, însă numai pe calea îngăduită tuturor. El însuși parcursese această cale comună, cum ar fi putut proceda altfel ?

Așadar, vremea trecu, nepotul termină facultatea și veni în combinat. Directorul general a mai rezistat cîtva timp în fața presiunilor soției și soacrei sale și pe urmă s-a întîmplat ce s-a întîmplat : unchiul își avansa nepotul în funcția de șef de secție. A fost ca un fel de șoc pentru toți. Petreanu să facă una ca asta !

Însă cineva, un ochi atent, sesizase presa.

— Să-l cauți pe nenorocitul ăla și să-l înveți minte ! — ceruse Sanda, cu un glas plin de minie și de ură, imediat după ce citise ziarul în care soțul ei era aspru criticat. Și principialitatea ziaristului tău, unde este ? De producția în valoare de o sută de milioane, dată peste plan, de ce nu suflă un cuvîntel ? Doar critică și critică. Este el puritatea în persoană ?

— Producția asta suplimentară a realizat-o colectivul, pe cîtă vreme boacăna am făcut-o eu. Să nu încurcăm

lucrurile, nu-i bine. La fel procedam și eu dacă eram trimis în anchetă. Fii rezonabilă, Anda.

Acum lucrurile reveniseră la normal. Se semnase o nouă decizie. Șef de secție era numit inginerul Burlacu, un om merituos, iar nepotul trecuse pe îngăduitul său loc.

— Și pe viitor nu vă mai lansați în avansări de acestea ilegale și abuzive — îl avertizase ministrul adjunct.

Cu tot avertismentul primit, directorul general mai săvârși un abuz, repartizînd o locuință cumnatei sale împotriva oricăror norme administrative și umanitare, deoarece în combinat existau cazuri mai grele ce se cereau rezolvate cu prioritate incontestabilă.

Se părea că Ion Petreanu ceda teren, pas. cu pas. Și — culmea ! — în mod conștient și deliberat.

...Curînd se întoarseră din plimbarea lor zilnică copiii și mama Sandei. Casa se învioră dintr-o dată.

— Ce faci tu acolo, băiatul latei ?

Puștiul, un băiețel de șapte ani (fata cinci), ținea în mînă o nuia lungă și grosioară. Desena cu ea ceva imaginari pe parchet.

— Eu sînt ziarist — spunea puștiul, umflîndu-și obrații caraghios și încruntîndu-se cît putea de tare. Eu vă fac praf pe toți. Vă dau la ziar și praf vă fac !

La început, Petreanu nu pricepu nimic. Treptat, însă, își dădu seama de tot. Mai mult ca sigur că femeile discutaseră în casă despre Nicoară, și copilul reținuse și interpretase în felul lui cele auzite.

— Eu mă fac ziarist... Eu...

— Termină odată cu prostiile, băiete, — îl opri Petreanu, blind. Spală-te și treci la masă.

Da, Nicoară procedase cu înțelepciune atunci cînd refuzase să-l viziteze acasă. Dar pe Petreanu îl luase gura

pe dinainte cînd sărise în ajutorul autorului articolului în care era criticat.

— Omul ăsta are dreptate în ceea ce scrie, lăsați-l în pace. La fel procedam și eu. Este un om serios, îl cunosc foarte bine de ani și ani.

Sanda îl ironizase imediat :

— Altfel de bine vă cunoașteți, încît el este în stare să născocească cele mai oribile învinuiri și să te ponegrească în fața întregii lumi.

Era mai bine că nu acceptase Nicoară să-i vină în casă.

Nu mult după sosire, mama Sandei pricepu că ceva nu era în ordine, că soții se certaseră din cine știe ce pricini, așa că luă copiii și intră cu ei în bucătărie.

O altă seară ratată.

Petreanu rămase pe canapea și, tot gîndindu-se la furtunoasele zile din urmă, ațipi.

Două săptămîni mai tîrziu uzina metalurgică din localitate își chema, în sala de festivități, invitații cu prilejul împlinirii unui deceniu de activitate. Urmau să vină, cu soțiile, muncitori fruntași, funcționari evidențiați, tehnicieni și ingineri. Erau așteptați reprezentanții autorităților locale și invitați de la alte întreprinderi și instituții.

Deși momentul era de mult anunțat, cînd sosi produse surpriză. „Cînd au trecut zece ani ? Cînd am îmbătrînit cu un deceniu ? La ce distanță mă aflu acum, față de atunci ?”

Oamenii uzinei se pomeniră socotind ani și etape, comparînd situații, rememorînd trepte suite.

Zece ani ! În cîmpul din marginea orașului apăruse, aproape pe neașteptate, un vagon-dormitor, din cele folosite de brigăzile de tractoriști în campaniile agricole. Numai că cei care dădeau tîrcoale vagonului de campanie

nu arau cu plugul și nici nu semănau — dealtfel terenul acela nici nu era prielnic agriculturii. Mai mult sărătură. Umblau cu jaloane lungi, măsurau, înfingeau țaruși. Curînd după aceea apăru o puzderie de autocamioane grele, aducînd materiale de construcții.

— Fericite timpuri ! Orașul ăsta n-a avut nici un fel de industrie o viață întrecăgă și uite că acum începe construcția unei mari uzine metalurgice. Și combinatul chimic intră acum pe producție. Renaște Moldova.

— Să renască. Era și timpul.

— Dar în partea de nord, ai văzut ce se petrece în partea de nord a orașului ? Începe construcția unui mare cartier. Blocuri ca la București.

Vorbe de localnici. Alinări de lungi tristeți. Împliniri de vechi dorințe. Frigurile așteptării.

Și iată că uzina metalurgică își cheamă invitații pentru a sărbători un deceniu de existență. Cînd a trecut vremea asta, cînd ?

— Noi doi vom sta la intrarea sălii de festivități, să întîmpinăm invitații. Odihnește-te o oră-două, vei avea de stat mult în picioare.

Elena Voinea înălță puțin capul, privindu-și soțul care tocmai pusese mîna pe un pîed, intenționînd să o învelească. Pentru că ea se lungise pe o canapea, lăsînd impresia că ar vrea să se culce.

— Hai, hai, taci și odihnește-te.

Erau acasă. Singuri. Ca în atîtea seri, ca în atîția ani...

Îl privi fericită. Și deodată i se strînse inima. Soțul ei albea repede. Nu împlinise încă 46 de ani și era sur. Noaptele albe, de la uzină, trebuiau să se imprime undeva. Mai ales în ultimii ani, cînd uzina avusese mari sarcini pe linia asimilării de noi produse cerute pe piața mondială. Își dezvoltase un sector de proiectare propriu, inginerii

desfășurau o amplă activitate de cercetare în domeniul produselor noi și al tehnologiilor de fabricație. Cum să îți mai rămână noaptea întreagă pentru odihnă și refacere ?

La vîrsta asta un bărbat capătă, de regulă, proporții. Se mai îngreșă puțin, devine mai greoi. El, Marin Voinea, lua calea inversă. Slăbea treptat. Rîdea și spunea că așa este mai bine.

Privindu-l, Elena se întreba : „Oare, în sinea lui, o fi mulțumit de ceea ce face și realizează, o fi mulțumit de casă ?” De casă însemna „de mine”. Ea, pe cît putea, se străduia să-i fie o soție bună și tot o bună prietenă. Dacă reușea sau nu, n-avea să știe decît din vorbele și din comportarea lui. Iar el spunea că e mulțumit. Și se purta ca un bărbat mulțumit.

O văzu privindu-l insistent și întreabă :

— Sau nu vrei să ne întîmpinăm oaspeții ?

Elena tăcu, gînditoare.

— Da, ai ceva împotrivă ? — stăruie el.

— Nu cred că e bine să facem cum spui — răspunse ea, rămînînd în poziția de mai înainte. E drept, ești tu directorul uzinei, dar nu confunda funcția asta cu „stăpînul casei”.

— Crezi că gestul nu ar fi potrivit ?

— Așa cred — întări Elena. Prea am lăsa impresia că ar fi „recepția noastră”. Și este a uzinei.

— Perfect, ce propui ? Să nu întîmpine nimeni pe invitați ?

Elena nu răspunse. La drept vorbind, n-avea încă o propunere. Firește că nu se cădea ca treptele sălii de festivități să rămînă goale cînd vor începe să sosească invitații. Cîeva trebuia să-i întîmpine la capătul scării. Dovadă de respect și considerație. Dar cine s-o facă ?

— Ce-ar fi să procedăm așa : îi întâmpinăm câte o pereche. Un muncitor cu soția, apoi un tehnician cu soția, un funcționar, un inginer... Și, printre ei, și directorul cu soția. Mai bine așa, decât să-i întâmpinăm numai noi doi, nu crezi ?

— Femeie admirabilă, — exclamă Voinea, venind să o sărute cu ochii plini de o bucurie spontană — căpșorul tău gîndește cît trei. Ideea este splendidă.

Ea surîse, bucurîndu-se că l-a putut ajuta cu ceva. Și observînd că iar voia s-o sărute, își trase pledul peste cap, lăsînd loc numai pentru un ochi. Iar ochiul acela rîdea pentru întreaga lume.

Îl auzi vorbind la telefon cu directorul administrativ al uzinei.

— N-ai de ce să mă feliciți, ideea nu îmi aparține. Recunosc însă că este cea mai bună dintre toate. Dacă o apreciezi la fel, te rog să iei măsuri.

Erau căsătoriți de douăzeci de ani. De pe vremea cînd el era tehnician. Și ea țesătoare. La Brașov. De-ar fi fost în casă și un copil... Au vrut să înfieze, dar o soră de-a Elenei i-a tot dus cu vorba că le dă unul, din patru cîți avea. Pînă la urmă n-a rupt din casă nici o bucățică. Mamă. Dar tot va înfia pe cineva. Sînt două luni de cînd Elena Voinea tot dă tîrcoale pe la Casa copilului. Vrea să aibă certitudini. Pasul este hotărîtor și răspunderea foarte mare. Urmărește în taină un mic drăcușor. Băiat. Are părul blond, parcă ar fi Voinea întreg, la vîrsta pantalo-nașilor cu crăpătură la spate.

Dacă vrea și el, domnul și stăpînul casei ? Sigur că vrea. În privința asta au discutat o dată și bine.

— Fii convinsă că am calitățile unui tată adevărat.

— Știu, știu.

Elena va coase costumase, o va aduce pe mama de la Brasov, si casa i se va umple de voieşie. Sau nu, n-o va aduce pe mama, poate „lui” nu ii convine. Lui ? ! Păi nu tocmai el a venit cu ideea asta ? Ba o va aduce. Iar vara vor pleca in concediu toti patru. Familia Voinea ! Nu perechea Voinea. Si pe urmă o să-l dea la liceu si la facultate. Iar cînd se va însura, nu vor sta cu el. Tinerii trebuie să locuiască singuri, cel puțin în primii ani de căsătorie. O, nu, ea nu s-ar viri în treburile lor, în planurile lor, asta n-ar face-o cu nici un preț, dar e mai bine așa : tinerii vor locui singuri, cel puțin un timp.

Adormi.

Si apoi veni seara, sala de festivități se umplu de invitați, începură toasturile și atmosfera deveni deosebit de plăcută.

Era vară, vara anului '76. Începuse un nou plan cincinal — cel mai fertil și mai amplu dimensionat cincinal al timpului nostru. Uzina metalurgică intra în al doilea deceniu al existenței sale cu un program de producție vast și complet. Avea ca obiectiv ca în mai puțin de cinci ani să-și dubleze capacitatea de producție, în special „prin efort propriu”, cum spun economiștii, adică prin creșterea productivității muncii și utilizarea cît mai eficientă a haelor și dotărilor tehnice existente. Aceste obligații mai mari ca oricînd aduceau în prim-plan problema omogenizării depline a colectivului de metalurgiști, pentru a se putea opera cu absolut toate forțele, concentrat sau desfășurat, după caz.

În asemenea condiții, un moment de destindere era nu numai binevenit, dar chiar necesar. Excelenți strungari de la carusele și alte mașini grele, tehnologi din sectoarele calde, șefi de echipă de la montaje, ingineri din proiectare, maiștri se aflau acum în jurul meselor așezate pe cinci

rînduri în marea sală a cantinei-restaurant, ciocnind un pahar de vin pentru cei zece ani care s-au scurs și pentru alți o mie care vor mai trece.

Impresii, glume, muzică de taraf...

— Cine stă lingă soția directorului nostru ?

— O știu. Nevasta directorului general Petreanu de la combinatul chimic.

— Și ce are, neicușorule, de stă așa, parcă ar fi înfiptă în semănături ?

— Ce știu eu ? O strîng pantofii, poate sînt de împrumut.

Cei doi metalurgiști, care vorbiseră astfel, rîseră cu poftă, împreună cu perechile lor.

„Ei, lasă că știu eu, înadins m-au așezat lingă nesuferita asta. Înadins, toți complotează împotriva mea.“

Sanda Petreanu avea ghimpi sub picioare.

Era strălucitoare, era fermecătoare, era... Poate cam exagerată în unele privințe. Un colier la gît, o broșă în piept, o brățară la mină, lingă verighetă un inel... Sanda Petreanu era, într-adevăr, o femeie de douăzeci și patru de carate. Maximum posibil pentru un singur suport în viață.

Nici el, Petreanu, nu era în apele lui. Observa, compara în tăcere și bunul simț îi confirma că era prea mult, exagerat de mult.

Îi spusese încă de la plecarea de acasă.

— Anda, ce ai tu nevoie de toate astea ? — și arătase spre bogata încărcătură de metal galben care, în concepția ei, în exagerarea ei urma să dinamiteze pe o rază de o sută de metri.

— Așa vreau eu. Dacă nu îți place, nu mai merg. Hotărâște-te. Și așa n-am chef să merg.

Acum o privea cum stătea țeapănă și îmbufnată, cu o mutrișoară acră de tot, sigur nemulțumită de vecinătatea în care se afla.

Privirile lor se întâlneau des, foarte des — lucru normal între soți — numai că ochii ei îi porunceau : „Ia-mă de aci, acum !“ Cum s-o iei fără a jigni ?

Stăteau, în ordine : Petreanu, Elena Voinea, Sanda Petreanu și Marin Voinea. Ideea acestei intercalări aparținuse primarului, care spusese tare : „Avem, azi, două mari unități industriale în orașul nostru și normal este să se afle amândouă faolaltă, cum stau și în producție.“

„Afurisită idee a avut și primarul !“

Privi pe sub gene la Elena Voinea. Cum să te porți cu o simplitate din asta, revoltătoare ? Cîtă lipsă de bun gust femeiesc și de delicatețe ! Venise și acum cu brațele goale, ca tentaculele unei... Un ceas-brățară și ăla de dimensiuni prea mari pentru o femeie. Părul tuns scurt, o rochie de un verde spălăcit... Dacă n-ar avea cu ce, ar fi altceva, dar toată lumea știe că soții Voinea au o casă bine pusă la punct, au retribuții bune și nici un copil. Oho, ce lucruri trebuie să aibă ea ! Nu le îmbracă pentru că vrea să pară modestă. I-a molipsit pe toți cu simplitatea ei de țarancă. Să le fie de bine ! Cine este prost nu are decît să o creadă și să o admire. Ea nu va cădea în greșeala asta. Ea știe să deosebească ce este fals de ce este autentic. O prefăcută !

Sanda Petreanu duse paharul la buze, pentru că și le simțea uscate. Un bărbat din fața ei o privea insistent. Ce-ar fi să cocheteze puțin ? Nu-i oare un prilej de a atrage atenția, cel puțin a unora ?

Îi zîmbi prietenos.

— Se întâmplă ceva cu dumneavoastră — îndrăzni necunoscutul, adăugînd cît putu mai politicoasă : — Nu vă simțiți bine ?

Sanda Petreanu rise forțat. Asta-i acum !

— Mă simt admirabil. Cum m-aș simți altfel în această minunată seară ?

Vorbise și prea tare. Cîțiva întoarseră capul.

Petreanu se făcu stacojiu. Se gîndi să intervină într-un fel, dar mai iute se dovedi Elena Voinea.

— Îmi pare bine că te simți admirabil, draga mea. Azi este o zi mare pentru toți cei patru mii de oameni ai uzinei. Și nu numai pentru ei, e normal.

Poftim, îndrăznește să-i și vorbească, ba chiar pe un asemenea ton. Cine s-o fi crezînd ființa asta stupidă ? Nu, a ieșit de mult din limita îngăduită de bunul simț și ar trebui pusă la punct. Poate chiar acum și aici. O vor aproba sau nu cei din jur, n-are importanță.

Tocmai cînd voia să-i spună Elenei Voinea un „mulțumesc“, dar într-un fel cum numai femeile știu să-l servească într-o garnitură care îți rămîne în gît pe veci, interveni primarul orașului.

— Ia să vedem ce părere are tovarășa Voinea. Ascultați-mă o clipă. Oamenii noștri de la „Sanitară“ au identificat două clădiri pentru noul cămin de zi. Una mare, cu un etaj, pentru aproximativ o sută de locuri — alta numai parter, cu cincizeci de locuri. Pentru care dintre ele optați ?

Primarul, om cu o personalitate remarcabilă, doctor în științe juridice și un bun cunoscător al problemelor orașului, aștepta opinia Elenei Voinea. Căzuse și el pradă fascinației acestei nesuferite ?

Orbi mai sînt bărbații !

— Avem nevoie de locuri cît mai multe — interveni, pe neașteptate, Sanda Petreanu. Decî, alegerea se impune

de la sine. Luați clădirea mare. La ce ne-am mai gândi în zadar !

— Sigur că da — întăriră și alții. Clădirea mare.

Elena Voinea continua să mediteze. N-ar fi dorit să mai intervină după ce Sanda Petreanu își spusese părerea. Bunul ei simț îi dicta să se eschiveze. Dacă ar înclina spre o altă soluție ? Însă primarul i se adresa pentru a doua oară și nu mai era nimic de făcut. Întrebă :

— Construcția pentru o sută de locuri este veche sau nouă ?

— Veche, o vilă — preciză primarul.

— Deci cu scară interioară de lemn, îngustă și în pantă repede ?

— Chiar așa ! Parcă ați fi văzut-o personal.

— Atunci nu-i potrivită pentru cămin — spuse calm Elena Voinea. O fi avînd locuri multe, dar conține și primejdii multe. Cine își asumă riscul de a amenaja un cămin de copii într-o asemenea casă ?

Primarul se întoarse, radiînd, spre colaboratorii săi.

— Vedeți, nu sînt singurul de această părere.

Apoi, către Elena : Așa am gîndit și eu.

„Ce seară nenorocită, vai, ce seară !” — gîndi Sanda Petreanu și mai pornită.

Nicoară scria chinuit. Traversa o perioadă de proastă dispoziție. Împotriva obiceiului său de a scutura scrumiera aproape după fiecare țigară fumată, de astă dată micul recipient de sticlă era plin binișor. Fuma, mormăia ca un urs și scria.

Așa l-a găsit Tudor Călărașu colegul de la Știință. Abia își virise capul pe ușă și își dădu seama cum stăteau lucrurile.

— Tu ești necăjit, Nicoară.

— Foarte. Nu pot să scriu o frază ca lumea. Mî-e silă.

— Chestia cu directorul ăla general ?

— Tot.

— S-a confirmat și noua sesizare, cu cumnata ?

Nicoară aprobă din cap și Tudor reluă :

— Este adevărat că omul ăsta, directorul general, a fost muncitor aici, în București ?

— Așa se spune...

Colegul de la Știință găsi cu cale să-i sugereze un „cap“ de articol.

— Cu asta ar trebui să începi. Scrie deschis : cum se poate ca un fost muncitor...

— Ba n-am să scriu un rînd despre asta ! — sări Nicoară, vinăt. Ce modă o mai fi și asta ca pentru toate relele pămîntului să batem unde nu trebuie ? — Îl iau în calitate în care este. Nu merită el... La drept vorbind o fi fost muncitor doar cu numele.

Tonul și violența îl surprinseseră pe Tudor în mod neplăcut. Îl știa pe Nicoară vesel, gata de o poantă și receptiv la un banc.

— Ce te-a apucat ? Am fost cumva nepoliticos, intrînd ? Dacă da, sînt gata să te las, pentru că așa nu te suport.

Spunînd astfel, Tudor puse mîna pe clanță, dar Nicoară îl opri spunînd :

— Scuză-mă, am o zi tare proastă. Am lucrat într-adevăr cu el, în urmă cu douăzeci și ceva de ani. Era altul. un om dintr-o bucată, nu seamănă nici un pic cu cel de acum. Îmi înțelegi starea de spirit.

Tudor veni să se reazeze pe scaun. Privirea lui era caldă, prietenoasă.

— De ce nu mi-ai spus așa ? Acum te înțeleg bine.

Tăcură o vreme, apoi vorbi Tudor :

— Îmi închipui că vă cunoașteți bine, că sunteți legați sufletește, cum este și normal. Nu te întrebam nimic dacă știam asta. Partea proastă — și aici te înțeleg eu foarte bine — este că tocmai tu trebuie să scrii despre el.

Nicoară îi mărturisi abătut :

— Mă gândeam să cer să fiu eliberat de sarcina acestui articol. Să-l scrie altcineva. Dar n-am putut s-o fac.

— Știu, te înțeleg.

— Dar dacă pentru mine e penibil, poate pentru el e mai bine. Sper să înțeleagă just critica. Dealtfel, nu mai am mult și e gata. Fii sigur că nu îl menajez cîtuși de puțin.

— Știe cineva că ai lucrat cu el ?

— Mulți o știu.

Din nou coborî liniștea. Fiecare se gândea la ceva. Apoi Tudor se ridică.

— Bine, Nicoară, te las. Termină articolul și pe urmă facem o plimbare pe jos, spre oraș. Fii calm, să-ți poți păstra capacitatea de a rămîne obiectiv.

Rămas singur Nicoară reciti cele scrise mai înainte, medită o vreme și apoi formulă concluziile.

Era pentru o măsură întreagă. Inclusiv destituirea.

— Așteaptă cineva la „Informații“. Un bărbat cu părul alb.

Era fata de la „Informații“.

— Un om cu părul alb poate fi mai mult decît cineva. Dați-i drumul sus.

— Camera ?

— Asta-i bună ! Lăsați-l să urce liniștit. Știu să-mi întîmpin oaspeții pe culoar.

O lăsă să protesteze singură și închise.

Din lift coborî un bărbat în vîrstă, cu ochelari fumurii.

E-n regulă. Azi vom reaborda problema stigmatizării femeii-sirenă din Evul mediu.

— Am noutăți pentru dumneavoastră — anunță triumfător Iancu Măgureni, ridicându-și ochelarii cu o mișcare specifică celor ce-i poartă, adică împingându-i pe obcina nasului cu degetul arătător.

Noutăți. S-o fi redus numărul cadinelor din haremuri. Vor fi de acum încolo în raport direct cu numărul de ani ai stăpînului. Ceea ce înseamnă că tot deandoselea rămîne.

— Intrați, intrați.

— E bine la dumneavoastră.

De binele ăsta aș fugi cît mai departe !

Iancu Măgureni se așeză.

— Am venit personal să vă anunț că s-a petrecut imposibilul.

Nicoară deveni atent.

— Au vorbit femeile între ele, și-au făcut confidențe ?

Noul venit confirmă cu importanță.

Într-adevăr s-a petrecut imposibilul. Pentru că, atunci cînd stau două femei alături, una trage hăis și alta cea. Și după ce pleacă rămîne în urma lor un morman de săgeți frînte. Femeile sînt cam slabe de inger. Normal, dacă judeci la rece. Îngerii sîntem noi, bărbații. Dacă priviți la tot ce ne-au lăsat, plastic, cei dinaintea noastră, vedeți că îngerii sînt copii preacurați dinspre partea bărbătească. Deci puritatea este de partea bărbaților. Vai, tu !

— Vă pot spune acum că soția lui Ciubăreanu este incontestabil nevinovată. A trecut cam mult pînă s-a hotărît să-i vorbească soției mele, dar, în sfîrșit, a făcut-o.

Nicoară clătină din cap. Nu prea îl interesa, însă nu putea să manifeste deschis dezinteresul său în fața unui cetățean cumsecade care își luase rolul în serios, așa cum îl rugase chiar el. Întrebă, totuși, îndatorat :

— A scăpat ceva cu privire la locul unde a fost acostată ?

— Despre asta e vorba. Însă mie locul nu-mi spune nimic — recunoscui Iancu Măgureni cu toată sinceritatea de care era în stare.

Nicoară avansă :

— Parcul Herăstrău.

Celălalt îl privi lung și mirat.

— De ce Parcul Herăstrău ? Piața Dorobanți.

Nicoară trăsă imaginar un arc de cerc. Tot p-acolo. Nu-i prea departe piața de parc.

— Vă rog să-mi relatați tot ce știți. Spuneți că este nevinovată. Cum ați ajuns la concluzia asta ? Ce argumente v-au convins ?

Musafirul recunoscui fără să ezite că nu argumentele i-au adus convingerea. A desprins-o din atitudinea soției lui Ciubăreanu. Dealtfel, ce argumente, ce dovezi putea aduce într-o asemenea împrejurare ? A plins, a iurat, asta e tot. Nici un alt bărbat n-a intrat în viața ei. Este născocirea unei minți de escroc. „Cînd va fi prins individul acesta pus pe distrugere — a precizat, cu speranță, soția lui Ciubăreanu — atunci se va vedea dreptatea mea, atunci voi fi crezută. Nu se poate să nu fie prins și eu am răbdare. Deși soțul meu ar putea să facă prostia și să ne părăsească.“

Iancu Măgureni conchise cu însufletire :

— Eu și soția mea o credem. A fost o femeie corectă toată viața ei, noi o cunoaștem bine. Și pe urmă, dacă

ar fi vinovată cu ceva, nu s-ar bucura și n-ar aștepta momentul prinderii escrocului. Nu-i logic ?

— Ceea ce îmi spuneți acum complică și mai mult lucrurile — aprecie Nicoară, lăsind fără răspuns întrebarea musafirului său ocazional. Știi și ce l-a putut determina s-o acosteze și s-o șantajeze ?

— Ea zice că din autobuz a plecat totul. S-a suit la piață. Era înghesuială și ei i-a fost teamă... Un bărbat o presa și ea și-a luat geanta în brațe, să nu rămână în pagubă. A avut loc după aceea un schimb de cuvinte între individ și nevasta lui Ciubăreanu. El a fost mai mult decît nepoliticos și pasagerii din preajmă l-au pus la punct. Nevasta lui Ciubăreanu bănuiește că el trebuie să fie.

— A urmărit-o ?

— Pînă acasă. Pare a fi făcut totul din răzbunare.

— Deci, nu-i vorba de un șantaj ?

— Nu i-a pretins nimic. Dealtfel nici nu au mai discutat ceva. El a urmărit-o de departe pînă acasă.

— Tinăr ? În vîrstă ?

— Vreo 35 de ani.

— În casă care mai este atmosfera ?

— Omul cu părul alb clătină din cap nemulțumit.

— Ciinele și pisica. Dar să sperăm că soțul va avea destulă minte să nu se rupă total de familie. Ar fi o prostie.

În clipa aceea, Tudor Călărașu de la *Știință* deschise ușa, aruncînd din prag :

— Gata, flăcăule, hai că e zor mare.

Omul cel cumsecade l-a luat drept șof, s-a ridicat greoi, Nicoară i-a mulțumit pentru osteneală, el a mai adăugat că vrea din toată inima să fie cît mai folositor în treaba asta care privea familia unui prieten și s-a dus.

Coborîră și ei. Nicoară veni cu o idee.

— Ce-ai zice de o bere ? La „Hanul Prahova“ sint umbrele de soare și cotcodăcesc printre mese cîteva perechi de găini pitice de munte. Nu te încintă ?

— Hai și acolo — aprobă Tudor, fără entuziasm. Cîntă una care zguduie porțile cerului.

— N-am eu treabă. Ne așezăm cit mai aproape de ea, cerem crap prăjit, stoarcem de sus o lămîie și s-o vezi cum tace. Dacă o ia razna, pui iar mina pe lămîie.

— Și dacă îți aruncă în cap cu ceva ?

— Grav. Atacul la persoană se pedepsește sever.

Cîntăreața de la han lipsea. Semn bun.

Șeful hanului, un bărbat de o sută douăzeci de kilograme, umbla printre mese cu o mobilitate de neînchipuit.

Berea rece. Și, de necrezut, „Papastratos“.

Tudor nu era în apele lui.

— Ce te-apasă ? — îl întrebă Nicoară, sincer interesat, însă în clipa următoare renunța pripit.

— Scuză-mă, retrag întrebarea.

Își amintise instantaneu că amicul său avea o soție cu zece ani mai mare și că, după un deceniu de viață, băgînd de seamă eroarea, începea să se închidă sub o crustă de nepăsare și tăcere. Capabil, chiar foarte capabil în meserie, în vremea din urmă înregistra și eșecuri.

Colegii admirau întotdeauna la el cămașa impecabil scrobită și călcată. Și hainele fără urmă de cute. Era limpede că soția lui avea o foarte clară opinie despre felul cum trebuie să arate un bărbat din clipa în care a ieșit pe ușa casei.

Greu pentru el, dar și mai greu pentru ea. Cînd s-au luat aveau, el 24, ea 34. Acum el împlinise 34, ea 44. Sub eroziunea timpului, malurile firicelului de apă s-au îndepărtat, iar acum, ca să-l poți traversa, trebuia să tragi serios la rame.

N-o așteaptă nimic bun. O fi convinsă de asta ?

— Ce mai știi de tembelul ăla de stricător de case ?

Tot Tudor, inimosul Tudor arăta cum se iese din cerc și Nicoară nu scăpă posibilitatea :

— Chiar voiam să te consult în privința asta. Cred că i-am descoperit perimetrul de activitate, însă nu știu cum să-l oblig să iasă la lumină.

— Poate te pot ajuta cu ceva. Am copilărit în „Tei” și cunosc destul de bine fauna asta. Ce-ai vrea să faci ?

— Mă obsedează gândul să-i vir sub nas o pereche disproporționată ca vîrstă...

Ei, fir-ar a dracului !

Tot Tudor zîmbi.

— Hai, nu îți fă probleme, continuă.

— Da, el în vîrstă, ea mult mai tină. Să se vadă de la o poștă că ar putea fi perechile altora.

— Și să-i plimbi prin zonă, cum plimbi ursul prin sat ? Glumești. Cine-i cretinul ăla care să accepte cirul ?

— Eu, n-am altă soluție.

— Păi ziceai că te cunoaște.

— Cu atît mai bine, știe că sînt înșurat.

— Stai puțin. Și pe urmă ?

— Mă vede cu o lătuță și poate face o gafă.

— Crezi că vine direct să-ți spună : maestre, sîntem chit ? Cel mult te avertizează altfel, dar tot n-ajungi să îl vezi la față. Eu amplific ideea. Dacă tot ți-a intrat în cap să faci timpenia asta, măcar organizeaz-o cu tacîmul complet. Mai caută un smucit ca tine, care să facă pe șantajistul și să acosteze perechea noastră. Dacă tipul este prin preajmă, iese el la iveală cum mă vezi și cum te văd.

Nicoară propuse încîntat :

— Nu vrei tu să fii ăla ?

— Nu, încă n-am înnebunit. Orice, afară de asta.

— Și ce te face să crezi că dă buzna la lumină ?

Tudor ceru să se facă nota de plată, mai turnă în pahare licoarea rece, dar nu îndejuns de fermentată și abia după aceea îl privi din nou pe Nicoară.

— Indivizii de teapa lui nu admit sub nici un motiv ca un altul să le incalce teritoriul unde operează ei. E tabu.

— Atunci insecamnă că nu eu risc, ci prietenul care mă ajută.

— Exact. Caută unul ceva mai solid, dacă nu vrei să rămână schilod.

— Am să mă gândesc serios la asta — îl asigură Nicoară.

— Gindește-te și poate renunți. E mai înțelept. Și acum, ascultă. Un tip pune cuiul cu floarea în perete și începe să-l bată în vîrf, cu ciocanul. Vine altul și-i zice : deșteptule, cuiul ăsta e pentru peretele din partea opusă.

— Înțeleg că e rîndul meu — sesiză problema Nicoară. Bun, să rămînă tot în domeniu. Vine un inspector sanitar la Spitalul 9. Abia intră și se vede înconjurat de tipi trăsniți. „Poftiți în vagoane“, comandă unul. Se formează la iuteală un tren, inspectorul e tras la mijloc, unul îi ia servieta din mînă și... „Uuuuu ! Fu-fu-fu...“ Trenul pornește. La scările principale frîncează și unul — probabil șeful de tren — spune : „Va să zică 15 lei biletul, 5 suplimentul de viteză, cinci căratul bagajelor, totul 25“ — și întinde mîna. Îngrozit, inspectorul plătește pe loc și dă năvală în biroul directorului. „De ce îi lăsați liberi prin curtea spitalului ?“ — tună el și relatează, gîfîind, cele întîmplate. Directorul pricepu repede. „Thii... pramatiile ! — exclamă el. Liniștiți-vă, ăștia sînt studenții veniți ieri la practică.“

Nicoară și Tudor au plătit, s-au ridicat și s-au dus.

Seara coborîse binișor. Tonetele cu înghețată, de lingă pasajul subteran, alunecau pe roți spre locul de adăpost

pe timpul nopții. Dispersată pe toată întinderea lacului Herăstrău, flotila de ambarcațiuni se concentra acum la debarcadere. Pe Șoseaua Kiseleff circulația se întetcea, stimulată de autoturismele care se întorceau în Capitală de pe rutele de interes turistic.

Combinatul poligrafic își aprinsese luminile și toți cîți se aflau în birouri și tipografii aveau o singură preocupare : să toarne calandrela cît mai repede și să se dea drumul la rotativă.

Vizitatorul din dimineața următoare era un om important. Nu atît ca funcție sau nu în primul rînd ca funcție, ci ca om. Brăilean. Fusesse recomandat de reprezentanții organelor locale. „Cu el puteți realiza un foarte bun interviu pe tema actului conducerii, a comportamentului unui conducător din economie. Este de o corectitudine și de o cinste ireproșabile.”

Răspunsese apelului și venise. Un bărbat la 45 de ani, robust însă nu prea înalt, cu o față blajină și mai tot timpul destinsă de un perfect echilibru interior.

Nicoară îi spuse de la bun început :

— Veți hotări la urmă dacă acceptați sau nu să vă menționez numele. Spun asta deoarece intenționez să vă adresez și unele întrebări care vor pătrunde mai adînc spre noi înșine. Sînteți de acord ? Dacă da, putem începe.

— Vă stau la dispoziție și aștept întrebările.

— Așadar, sînteți directorul unei întreprinderi. De 18 ani în aceeași funcție. Caz nu prea rar întîlnit. Ei bine, de ce credeți că vă iubesc oamenii ?

— Nici nu mi-am dat seama de asta... Poate că este prea mult spus. Poate că mă acceptă și alții, ceea ce ar fi cu totul altceva. Nu uitați că directorul este numit și nu ales.

— Știu ce spun. Modestia șade bine omului, dar eu repet întrebarea : de ce credeți că vă iubesc oamenii ?

— Să zicem, poate pentru faptul că îi tratez nu ca subordonați în sensul „clasic“ al cuvîntului, ci drept colaboratori la împlinirea aceluiași îndatoriri. De multă vreme am băgat de seamă că faci excepțional de bine o treabă cu oameni pe care îi privești și îi tratezi ca pe colaboratorii tăi cei mai apropiați.

— Acești colaboratori vă critică deschis ?

— Nu mă menajează.

— Ați refuzat ceva, cuiva, pentru că v-a criticat fie și neîntemeiat ?

— Cu rea intenție ?

— Cu bună intenție, nu mă refer la cei cîțiva neisprăviți.

— Tentații sînt. Însă dacă te lași pradă primului impuls, nimerești exact unde nu trebuie. Ranchiuna este cel mai josnic dintre toate simțămintele posibile. Mă vreau om întreg și lucid. Și dacă eu însumi sînt convins de utilitatea criticii și autocriticii, voi face totul să le stimulez. Este ca un fel de sprijin serios pe care ți-l dai tu însuși.

— Aveți vreun colaborator sub a cărui conducere ați fi dispus să lucrați chiar începînd de azi ?

— Am. Doi. Capabili sub toate aspectele.

— Pot fi oricînd în locul dumneavoastră ?

— Absolut.

— Asta vă bucură sau vă neliniștește ?

— Și una și alta. Dar nu-i vorba despre neliniștea că pot fi înlocuit. Fiecare trebuie să se obișnuiască cu gîndul că nu e fixat în șuruburi pe funcție. Eu mă refer la altceva. Altfel de neliniști accept. Cînd constat că sînt pe cale de a rămîne în urmă în cunoașterea și interpretarea fenomene-

lor profesiei sau de altă natură — și asta în comparație cu vreunul dintre colaboratorii mei — mă neliniștesc, mă ambiționez. Și ambiția are în sine o doză de neliniște — sau invers : neliniștea o doză de ambiție. Dacă este o ambiție ofensivă, nu constatativă. Am fost clar ?

— Fost. Spuneți adineauri : am doi colaboratori foarte buni. V-ați opune la o eventuală promovare a lor, într-un post situat undeva mai sus decât acela pe care îl ocupați ? N-ați socoti-o o mică ingratitude față de dumneavoastră ?

— Aici sînt două întrebări într-una... Una : sigur că mi-ar fi greu fără ei. Dar de opus nu m-aș opune. Înțeleg bine procesul logic al creșterii și promovării cadrelor. Eu însumi m-am bucurat de el. De cînd sînt director au fost promovați din întreprinderea noastră opt sau zece specialiști în centrală și minister. Chiar în momentul de față întocmim actele pentru promovarea altuia. Doi : dacă o simt ca o frustrare ? Adică, de ce nu m-au promovat pe mine ci pe altul dintre colaboratorii mei ? Eu, dragă tovarășe, îmi iubesc meseria. Dacă va trebui să părăsesc vreo dată biroul directorului, am s-o fac numai pentru postul de inginer-șef sau de inginer-șef de secție în chiar fabrica unde lucrez. Într-atît de mult m-am obișnuit cu ideea asta încît mă și comport și acționez de multă vreme ca inginer de producție.

— Sînteți totuși director, conducătorul întreprinderii.

— Perfect — și ? Un director ce treburi importante are, dacă nu tocmai producția ?

— Trec la altceva. Ce părere aveți despre... X, colaboratorul dumneavoastră ?

— Bună. Un om întreg. Activ și capabil în toate. Este chiar unul dintre cei doi, despre care aminteam mai înainte.

— Credeți că și el are o asemenea părere bună despre dumneavoastră ?

— Nu știu. Și chiar dacă nu, asta nu-mi va schimba cu nimic convingerea mea despre el. O părere bună sau rea, nu-i condiționată de reciprocitate...

— Tot cu privire la colaboratori. Ce vă supără mai mult la vreunul dintre ei ?

— Lipsa de opinie.

— Și dacă opinia exprimată nu vă convine ?

— Ce-i cu asta ?

— S-ar putea să însemne mult când ești director.

— Chiar și înseamnă. Te ajută să te verifici. Dacă ești om serios, chiar cauți argumente pro și contra părerii tale. De aici sinteza pentru decizie.

— Directorul este cel dintâi specialist. Sau ar trebui să fie. Are el nevoie de părerile altora ?

— N-are. Dacă nu vrea să fie director, n-are.

— Deci, sînteți receptiv la experiența celor din jur.

— Altfel nu mă ținea director 18 ani.

— Cine, statul ?

— Colectivul. Statul te desemnează, colectivul te păstrează sau nu.

— Aveți la întreprindere foarte multe femei. Este mai dificil de lucrat cu ele ?

— N-aș zice. Poate trebuie să ai ceva mai mult tact.

— Cum, adică ?

— Trateaz-o ca pe un colaborator, nu ca pe o femeie.

— Dar asta n-o poate jigni ?

— O jignești când o privești numai ca pe o femeie și altă. Este sub demnitatea ei. Se revoltă cu toată ființa și se îndepărtează.

— Totuși, femeile au sensibilitățile lor. Marile lor sensibilități. Se pare că cer mai multă stimulare, mai multă atenție...

— Ideea asta am născocit-o noi, bărbații, ca să ne motivăm într-un fel „superioritatea” și „târia de caracter”.

-- Este adevărat că asistați la cununia civilă a multor oameni din întreprindere și că vă petreceți adeseori timpul liber în mijlocul colectivului ?

-- În parte, adevărat. Ar trebui să ne găsim cât mai mult timp pentru asta.

— Ce așteptați, procedind astfel ?

— Omenescul. Nimic altceva decât omenescul.

-- Are vreo însemnătate pentru producție ?

— Enormă. Omogenizează colectivul. Menține un sănătos climat de colaborare și de interes reciproc. Umanizează relația de muncă.

— Întru totul de acord. Uneori soțiile cred că în funcțiile de răspundere pe care le au soții lor, aceștia își pot îngădui mici „aranjamente” în afara cadrului normal și legal. „Intervino pentru cutare”, spune una ; „avansează-l pe cutare”, zice alta. V-ați aflat vreodată într-o asemenea situație ?

— Da, sigur. Cu mulți ani în urmă.

— Și ați acceptat ?

— Poate așa fi acceptat. Aparent nu aduceam prejudicii nimănui. În plus, aveam și liniștea casei asigurată.

— Deci n-ați acceptat.

-- Sigur că nu.

— Pentru integritatea principiilor ?

— În fond, despre asta e vorba. Dar mai simplu, pentru a mă pune la adăpost. Cineva care a săvârșit o dată o ilegalitate „cât de mică”, cum spun unii, deși nu există ilegalitate mare sau mică, gravitatea fiind aceeași — acela,

zie, fiți sigur că va mai comite ulterior și una cît roata carului. A devenit slab și vulnerabil. Și atunci nu mai este el. Ar trebui să se mai nască o dată.

— Rămînînd dumneavoastră înșivă, ce ați cîștigat pe plan personal, familial ?

— Respectul de mai tîrziu. Niciodată în familie n-au mai fost asemenea tentative. Și am mai cîștigat pentru familie stabilitatea și echilibrul atît de necesare tuturor. Ca să ai autoritate trebuie să fii în primul rînd corect. Oricare soție atașată și bine intenționată își va ajuta soțul să fie și să procedeze corect întotdeauna. Cerîndu-i să facă ceva ilegal, ceva nedrept, va pune în pericol înseși bazele și interesele propriei sale familii. Cadrul moral al familiei contează enorm.

— Aveți în minister și în centrala industrială superiori pe care îi admirați cu adevărat ?

— Se înțelege că da. Chiar foarte mulți.

— Dar superiori pe care nu-i admirați ?

— Nu lipsesc nici ei, din păcate. Dar, mai devreme sau mai tîrziu, viața îi îndepărtează din aria primei utilități.

— Vreunul dintre aceștia din urmă a venit și la întreprinderea dumneavoastră, în control ?

— Sigur că a venit.

— Ce atitudine ați adoptat : de ignorare ? De conlucrare ?

— Ignorare ? Pentru ce ? Ar fi o enormă greșeală. Am preferat să-l ajut. Misiunea lui trebuia îndeplinită. Poate... sau nu poate, e sigur că cei care l-au trimis scontau pe ajutorul nostru.

— Nu ați încurajat astfel incompetența ?

— Credeți ?

— Întreb, cel puțin așa s-ar părea.

— Chiar dacă l-am știut sau l-am simțit slab pregătit, nu mi-am putut schimba atitudinea. Disciplina este una singură. Am văzut în el și omul și reprezentantul organului superior, nu poți despărți una de alta. Deci am conlucrat, pentru reușita misiunii, ceea ce înseamnă o implicare. Dacă mai târziu mi s-a cerut părerea despre el, n-am sovăit. Dealtfel, spre satisfacția mea, asemenea oameni insuficient pregătiți care vin în control sînt tot mai puțini.

— Ați cerut vreodată ceva, un drept care vi se cuvenea ?

— Dacă am cerut... Da, era cît pe ce, o dată. Dar n-am făcut-o și m-am felicitat. Pentru că chiar în zilele următoare mi s-a acordat acel drept fără să-l mai fi cerut eu. De aici am tras concluzia că trebuie să ai încredere. Inițiativa în acordarea oricărui drept aparține societății, după mine singura în măsură să aprecieze cu obiectivitate. Eu unul mă conformez acestui principiu.

— O ultimă chestiune. Cam ce avere personală are un om care este director de 18 ani ?

— Un apartament proprietate personală, pe care îl plătesc în rate. Mașina este a întreprinderii. Plus douăzeci de mii la CEC. Punct.

— Scuzați-mi întrebarea.

— Am și făcut-o dinainte, intuind rostul întrebării.

— Vă mulțumesc. Conform celor stabilite la începutul convorbirii noastre, vă rog acum să revedeți răspunsurile dumneavoastră și să hotăriți dacă acceptați sau nu să vă fac public numele.

(Liniște. Aprinde o țigară și citește cu un aer foarte preocupat. Nu își întrerupe lectura pînă la sfîrșit.)

— Sînt aici vreo două-trei lucruri care m-ar deranja... Sau nu, cred că puteți să-mi menționați numele, dacă asta are o însemnătate și nu se poate altfel.

— Înțeleg. Se poate și altfel. Iată cum. Voi menționa că interlocutorul meu de azi ne-a fost recomandat călduros de secretarul cu probleme economice al Comitetului județean de partid. Încă o dată, mulțumesc.

Două zile după publicarea interviului intitulat „De vorbă cu un om, despre el și noi înșine.”

— Foarte interesantă discuția cu directorul Z. — aprecie secretarul cu probleme economice. De ce însă n-ați menționat că este Erou al Muncii Socialiste ?

— Poftim, ce-ați spus ? — strigă Nicoară în receptor, uimit la culme.

— Sau nu ați știut ?

— Firește că nu. N-a scos un cuvântel despre asta.

— Așa este el, acesta e omul.

Acum îmi place îndoit mai mult, gîndi Nicoară, închizînd telefonul.

În birou erau doi bărbați.

Unul, cu alură de atlet, încă în putere, deși avea părul alb, se ridicase cu mîna întinsă din spatele unei masive mese de lucru, să-și întîmpine musafirul care îi fusese anunțat doar cu cîteva minute mai înainte.

Bărbatul cu părul alb era directorul direcției generale. Ocupa funcția aceasta de cincisprezece ani, după ce condusese alți zece ani o mare întreprindere din București. Se bucura de o foarte bună apreciere atît în minister, cît și în unitățile industriale din subordine. Cunoscut ca un adevărat om de decizie, ca un specialist cu vastă experiență, el prefera terenul, unitatea productivă, deci contactul direct cu realitatea, de unde rezultau și hotărîrile fără greș pe care le lua.

— Ivănescu ! — se recomandase el, simplu, strîngînd mîna lui Nicoară.

Dar la o masută lipită de biroul masiv al directorului se mai afla un bărbat care captase toată atenția lui Nicoară. Pentru că era lung și deșirat, mult peste măsura îngăduită unui om. Și avea o mustață plasată cu o jumătate de centimetru mai jos decît îi este locul firesc.

Nu îl recunoscuse din primul moment. Lunganul era cu spatele spre ușa pe care intrase Nicoară. Acum stăteau față în față, amîndoi slabi și lungi, ca două drepte paralele,

una prelungindu-se exasperant. Și cum Dionisie Penescu etala un fel de suris care de fapt îi schimonosea și mai mult fața prelungă, titularul biroului trase concluzia logică.

— Prin urmare vă cunoașteți și prezentările sint de prisos.

Nicoară bolborosi ceva și lunganul imaginează o mișcare aprobativă.

Se așezară toți trei. Dar aproape imediat Dionisie Penescu începu să-și strângă dosarele și hîrțile cu care lucrase, ridicîndu-se cu aceeași grabă.

— Eu m-aș retrage. Am mult de lucru și mai avansez pînă terminați dumneavoastră. Revin după aceea.

Faceți cum doriți — părea a spune directorul, desfăcîndu-și brațele. După care, convins sau din politețe colegială, adăugă :

— Poate ar fi mai bine să rămîneți. Nu știu cu ce treburi a venit tovarășul Nicoară, s-ar putea ca acestea să țină de domeniul de care răspundeți.

Nu. Dionisie Penescu nu voia să rămînă. Indispoziția pe care o deslușea el pe chipul musafirului nu prevestea nimic bun.

Cînd te întilnești întîmplător cu cineva care cunoaște lucruri neplăcute despre tine și știi că nu te agreează, e bine să nu-i rămii prea mult timp în preajmă. Firea omului este complexă. Cu manifestări neașteptate. Odată scăpără ! Pur și simplu nu pricepi ce l-a apucat.

Chiar dacă ți-a dat, cîndva, un ajutor. Nu înseamnă că îl ai alături pe viață. Nu înseamnă nimic. Oamenii se ajută între ei după cum interpretează fiecare. Adeseori este vorba de moment. De circumstanțe de loc și de timp. Ajutorul în perspectivă, în evoluție, presupune altceva. Să nu confundăm secunda cu anul,

Nicoară fierbea. Nu împotriva altora. Sau altuia. Împotriva propriei sale îngăduințe. Fusese mult prea... conciliant. Atunci. Cînd i-a năvălit în birou Dionisie Penescu insistînd, rugînd, jurînd, invocînd rătăcirea de moment. Desigur, nici asta nu este scuzabilă. Ce înseamnă rătăcire de moment? De ce anume este ea generată? De formație!? De educație!? Nu de întîmplare, de ocazie, cum se invocă adeseori. Riciie puțin sub pămîntul pe care stai și vei descoperi formații geologice și de cremene, solide și invulnerabile, dar și de lut afinat, instabil, lunecător, pe unde rădăcinile noastre străbat cu ușurință, dar care — vai! — nu ne oferă nici un fel de reazim, de rezistență împotriva valurilor aspre ale vieții.

„Omul este supus greșelii. Tu n-ai greșit niciodată?“ Este argumentul care, în închipuirea noastră, în tentativa noastră de iertare, de pacificare, trebuie să deschidă lacăte și să tragă zăvoare. Să cheme uitarea de sine și de tot. „N-ai greșit niciodată, stimabile?“

Iar noi, ființe superioare, cu natură complexă, cu gânduri și interpretări, cu virtuți și cu nevirtuți, cu prieteni și cu neprieteni, apucăm cîteodată pe cărarea de lingă drum. Nu vedem șleaul mare, pe care calcă toată lumea. Vedem cărăruia pe care s-au pierdut doi-trei. Și spunem că sîntem omenoși. Că sîntem originali. Că știm să interpretăm. Că știm să fim simțitori la rugămințile unora dintre semenii, cînd, de fapt, subminăm bazele relațiilor dintre noi, ale moralei noastre.

„Mă gîndesc la copii, ce se va întîmpla cu ei?“ — îi sugerase subtil Dionisie Penescu, „adulterinul“, cînd îi, venise în birou, nădăjduind un sprijin. Și inima a luat-o înaintea rațiunii. Nicoară a intrat de bunăvoie în năvod. Credea că scoate de acolo rechinul care înfuleca pești.

N-a reușit decît să-l sperie. A scăpat în larg. În largul lui. Cu peștii în pintece.

Directorul Ivănescu spuse pentru a doua oară :

— Vă întrebam cu ce vă putem fi de folos ?

Nicoară se scuză. Îl furaseră gîndurile.

— Știu că nu-i deloc politicos...

Bărbatul cu părul alb îi veni în întîmpinare, conciliant.

— Nu-i nimic, se întîmplă. E chiar firesc. Așadar, ce așteaptă presa de la noi ?

— Poate discutăm puțin problema promovării cadrelor. Aici, cum se procedează de regulă ?

— Aveți în vedere promovarea în munci de conducere ?

— În mod deosebit. Permiteți ? — și Nicoară ridică o țigară, indicînd și prin gest încuviințarea pe care o cerea.

— Vă rog, totul este în ordine — aprobă gazda — și eu fumez. Mă străduiesc să aprind cît mai puține. Mă conformez regulii celor trei de zece.

— Asta ce-o mai fi ?

— Nici o țigară înainte de zece dimineața, nici una după zece seara și, în total, nu mai mult de zece țigări pe zi.

— Regula celor zece ! — se amuză Nicoară, gîndindu-se că omul învață cît trăiește. Și puteți respecta regula asta ? Ar fi grozav de bine.

— Ar fi — se declară de acord directorul și oftă imediat — pentru cine poate s-o respecte. În fine. Revin la promovarea cadrelor de conducere, pentru că asta este de fapt problema. Cum se procedează ? Ca peste tot. Capacitate profesional-politică, caracter, calități organizatorice, stabilitate morală... Ca peste tot.

Nicoară propuse o discuție la concret.

— Să ne referim direct la cel care a plecat adineauri.

— La Dionisie Penescu ? — spuse directorul, mirat de alegerea pe care o făcuse Nicoară.

— Exact. Sînt informat că va fi promovat într-o mare centrală industrială din ramura dumneavoastră.

— Este drept, dar numirea încă nu s-a făcut.

— Vă este colaborator apropiat. Cum îl vedeți dumneavoastră ?

Scurta vreme de liniște care urmă întrebării lui Nicoară părea să demonstreze că bărbatul cu părul alb de dincolo de masa de lucru era nu numai un bun director dar și un om serios în ceea ce spune, măsurînd de șapte ori pînă să taie o dată.

— Inginer excelent. Specialist în domeniu. Are calitatea de a nu lăsa nerezolvate problemele cu care vine în contact. Pretinde de la colaboratori capacitate profesională, el dîndu-le exemplu. Nu îmi aduc aminte de un caz în care eu a trebuit să contramandez o dispoziție a adjunctului meu. Mă refer la el, știți că este director adjunct.

Nicoară răspunse afirmativ, așteptînd ca interlocutorul său să continue. Însă acesta se mulțumi cu aprecierile de mai înainte, și Nicoară se văzu silit să facă o observație.

— Vă deziceți ? Caracter, stabilitate morală...

— Știți dumneavoastră ceva ? — se interesă directorul, cu tact și cu prudență.

— Da, cîte ceva știu și eu. Tocmai de aceea sînt aici — preciză Nicoară și continuă prin a relata o întîmplare recentă care îl readucea în atenție pe... cunoscutul său de altădată.

Participa la o dezbatere tehnico-științifică. La minister. În sala de la etajul doi. Printre cei care au luat cuvîntul s-a aflat și Dionisie Penescu.

— Știu, știu, eram și eu de față.

— Atunci v-am văzut pentru a doua oară — îl anunță Nicoară — pentru că prima oară ne-am întîlnit la combi-

natul siderurgic de la Galați. Dar să revenim la dezbatere. Nu sînt de specialitate, însă pot să afirm cu toată certitudinea că intervenția adjunctului dumneavoastră a făcut o foarte bună impresie.

— Absolut de acord.

— Ei bine, lingă mine, un participant l-a întrebat în șoaptă pe un altul : „De ce n-o fi și serios omul ăsta ?“ Iar celălalt : „Într-adevăr, este un fustangiu de prima clasă și asta o să-i pună capăt pînă la urmă.“

— Știu la ce se refereau — își reamînti directorul Ivănescu, îndreptîndu-se din mijloc și oftînd adînc, ca unul care se eliberează de o povară. A avut aici o relație. Cazul a fost lămurit fără nici un fel de complicații.

— Se înțelege, din moment ce numirea lui este pe drum...

Ironia lui Nicoară era prea evidentă să poată trece neluată în seamă.

— Am precizat, nu-i încă un lucru hotărît. Recunosc însă că sînt unul dintre cei ce l-au susținut serios.

— Acum vă încearcă părerea de rău ? Parcă așa îmi face impresia...

— Deloc. Vreau să cred că a fost ceva accidental. La urma urmelor, este un om în toată firea, serios, vreau să spun cu copii, deci responsabil, nu se poate altfel.

Nicoară spuse parcă adresîndu-se altcuiva :

— Așa greșim noi cîteodată. Dumneavoastră l-ați susținut, eu de asemenea...

Directorul Ivănescu veni mai aproape, sprijinindu-și coatele pe birou.

— Cum așa ?

Avea în priviri curiozitate și uimire. Oare ce va afla despre colaboratorul său apropiat ? Lucruri imposibile, desigur.

— Cum și prin ce l-ați putut sprijini dumneavoastră ?

— Am făcut-o indirect, dar tot sprijin se cheamă — preciză Nicoară și adăugă îndată : pot să vorbesc câteva minute cu femeia aceea ? Continuăm discuția pe urmă. Se poate ?

— Cred că nu-i prea complicat, o invit aici, e mai bine așa — și directorul se și ridică de la masă și merge la masă de lucru, îndreptându-se spre ușă. Cu mina pe clanță, mai întrebă : este nevoie să fiu de față ?

— Poate nu-i bine — aprecie Nicoară, cu capul întors spre ușă. Nu, cred că nu-i bine deloc.

Cinci minute mai târziu intra în încăperea o femeie nu prea înaltă, suplă, cu ochi negri, mari, privind cu oarecare curiozitate pe necunoscutul care o chemase pentru cine știe ce chestiuni. De serviciu sau nu ?

O invită să ia loc pe un scaun, dincolo de masa la care se instalase Nicoară și, ca dintr-o întâmplare, se așează chiar pe locul pe care îl părăsise, nu cu mult timp înainte, bărbatul despre care urmau să discute.

— V-a încunoștiințat, probabil, directorul Ivănescu. Mă numesc Nicoară și sînt gazetar.

Ea pâli ușor. Pricepuse dintr-o dată. Sesizîndu-i starea, Nicoară se grăbi să o liniștească :

— Nu vă faceți nici un fel de probleme. Vă dau toate asigurările că discuția va rămîne doar între noi. Știu să respect ceea ce este de respectat.

— Vă mulțumesc.

Nu se liniștise. Continua să-l privească neîncrezătoare.

— Ce profesie aveți ?

— Economist.

— Ați trecut printr-o întâmplare nu prea fericită.

Ea ridică ușor din umeri. Ce să-i faci. Așa este în viață. Fericire și iluzii deșarte. Neșansa ei.

— Sînteți încă șocată ?

— Întimplări de acest fel nu se uită. Omul are și inimă și memorie. Dar, vă rog... Trebuie neapărat să mai discutăm toate acestea ?

Nicoară se scuză. Da, trebuia. Era absolut necesar. Pentru că în funcție de discuția aceasta urma să ia o hotărîre. Dar ca să poată ajunge la o concluzie întemeiată pe realitate și adevăr va trebui să-i pună și cîteva întrebări mai puțin plăcute... I-a spus-o și ea a înclinat capul.

— Cum s-a întimplat ? Vreau să zic, cum a început ?

— Într-un fel, normal. Mi-a spus că mai devreme sau mai tîrziu el tot se va despărți de soție. Erau într-un impas total. De mult timp. Deci nu eram eu cauza.

— V-a atras cumva funcția lui ?

— Nu. Fostul meu soț și-a respectat casa. Nu duc lipsă de nimic. Am și o retribuție lunară bună. Nu fac lux, însă nici nu trăiesc de azi pe mîine.

— Deci, ați fost căsătorită.

— Șase ani. El a murit într-un accident.

— Bine că nu sînt copii.

Sprîncenele se ridicară deodată și ochii săi negri și mari căpătară o strălucire aparte.

— Este inexact. Am un băiat de șase ani.

— Și l-ați fi luat și pe el, cu doi ?

— Normal. El cum m-ar fi luat cu unul ?

— Deci v-a făcut promisiuni.

Ea tăcu. Cine știe la ce se gîdea. Poate la faptul că n-ar fi trebuit să dea un răspuns afirmativ.

Nicoară intuise de mult că Dionisie Penescu era un crai. Cu seninătatea cu care îi intrase atunci în birou... „Mai întîi țin foarte mult să știu ce părere ai dumneata despre un bărbat însurat care întreține relații... hai să le numim amoroase, cu o femeie măritată” — îl întrebase

Dionisie Penescu. Cum ce părere ? Splendidă ! Colosală ! Fulminantă ! Se vedea cit de colo că individul care abia îi intrase în birou nu prea punea mare preț pe ceea ce o lume întreagă prețuiește enorm și apără cu fermitate.

— Inițiativa v-a aparținut într-un fel sau altul ?

— Multă vreme, nu.

— Dar pînă la urmă, da ?

— Mi-e teamă că n-ați înțeles — își declară ea neli-niștea, frămîntîndu-se pe scaun. Cînd credeam că l-am cunoscut mai bine și îl socoteam un om potrivit, n-am rămas indiferentă, dacă la asta vă referiți.

— Nu la asta, însă răspunsul dumneavoastră este logic. Și firese totodată — recunosc Nicoară, apreciîndu-i sinceritatea. Înțeleg că nu vă considerați o victimă.

— Ar fi nepotrivit. Îmi reproșez că mă pricep prea puțin la oameni și acesta este un lucru foarte grav pentru o femeie. La vîrsta mea mi-ar trebui mai multă înțelepciune.

La vîrsta ei ! Care vîrstă ? Treizeci de ani. Unii sînt total descoperiți chiar la o vîrstă îndoită. N-ar trebui să ne reproșăm că n-avem experiență în chestiuni dintr-astea, ci faptul că acceptăm în preajma noastră indivizi care speculează cu abilitate buna noastră credință.

— Nu sînt o femeie care vrea cu orice preț „un tată la copil”. Dorește și sper mult mai mult. Un om în toate privințele. Acasă am fost șase. Cum s-ar spune, am trăit între copii. Trei nu m-ar fi speriat.

— Sînteți sigură că legea i-ar fi dat lui copiii ?

— Se înțelege. El avea dovezi de infidelitate din partea soției.

— Ați văzut aceste dovezi, vi le-a arătat cumva ?

— Nu i-am cerut s-o facă. Poate mi le-ar fi arătat.

Clasicul procedeu. Vechea meteahnă. Să trezești mila și compătimirea pentru nefericirea-ți prezumtivă. Născocită.

Pe ușă apăru secretara, cu două cafele. Atent directorul Ivănescu ! Știa ce trebuie, mai ales la o asemenea discuție. Iar secretara, o femeie la cincizeci de ani, se retrăsese tot alit de tăcută precum apăruse.

— Scuzați-mi o întrebare. Copilul dumneavoastră, de șase ani, îl cunoaște ?

— Da, desigur. A rămas la noi câteva nopți.

„La noi...”

— Ce i-ați spus ?

— Nimic. Aveam tot timpul să i-o spun, mai tirziu.

— Ați ieșit vreodată împreună, toți trei ?

Nicoară voia să vadă cât de departe mergea cutezanța lui.

— De câteva ori, prin parc. Poate de trei-patru ori.

— Aici vă vedeți ?

— Doar întâmplător. Eu lucrez două etaje mai sus.

Întinse mina după ceașcă. Nicoară o privea cu admirație. Era sinceră. Și mândră. Degaja o impresie de perfect echilibru. Femeie și mamă.

— Ce părere aveți, acum, după toate acestea ?

Ea lăsă ceașca din mână și reflectă.

— Ce să vă spun eu... Poate că bărbații gîndesc așa : femeile care au fost căsătorite sînt cele mai vulnerabile.

Nu, bărbații nu gîndesc așa. Sau nu ar trebui să gîndească așa. Femeile nici atît. Ar însemna ca femeia care a fost odată căsătorită să nu mai poată schița nici un gest pentru a-și reface viața, din pricină că se socot „vulnerabile”. E o prostie.

— Și cînd ați aflat că nimic din ceea ce v-a spus nu era adevărat, că a născocit totul ?

Ea răspunse parcă pe un ton de scuză :

— Într-adevăr, nu prea a fost corect. Dar de ce l-aş mai invinui acum ?

Fie şi numai pentru că a lăsat unui copil de şase ani iluzia că are şi el un tătic, aşa ca toţi ceilalţi. Pentru că l-a plimbat prin parc şi i-a luat dulciuri. Pentru că...

— Vă mulţumesc pentru amabilitatea dumneavoastră — şi Nicoară se ridică întinzându-i mîna şi încredinţînd-o încă o dată : Acum, după ce v-am cunoscut, discreţia mea va fi desăvîrşită.

S-a ridicat şi s-a dus. Dreaptă şi cu capul sus.

Nicoară se hotărîse. Încă din timpul discuţiei ştia ce avea de făcut. Luni în şir îşi reproşase îngăduinţa cu care privise cazul Penescu. Însă nu avea ce face. Pur şi simplu nu avea de ce să apuce, cu ce să-l combată. Nici pe el şi nici pe drăgălaşa doamnă brună cu zestre imobiliară de la mama. Actul — deşi incontestabil imoral — se petrecuse cu acordul amîndurora. Şi al lui şi al Ginei Mălu-reanu. De data asta era altceva. Acum era atacabil. Se dovedise a fi din speţa individului căutat. A şantajiştilor. Unul practica şantajul material, altul şantajul sentimental. Unul mai nociv decît altul, şi amîndouă cazurile la fel de urite şi de condamnate de societate.

Acum putea să-l întîmpine şi să-l înfrunte pe teren moral. Era drept. Şi avea şi suficient temei să o facă. Lucrurile se schimbaseră radical. Era altceva decît în urmă cu un an şi ceva. Dacă din punct de vedere profesional, al capacităţii specialistului, locul său era indiscutabil la conducerea unei centrale industriale, importantă şi cuprinzătoare, sub aspect moral se afla mult în urmă, la o distanţă incredibil de mare, punîndu-şi el însuşi stavilă. Cum de izbutise această performanţă, numai el o poate spune. Pentru că, de regulă, formarea omului se

produce simultan, profesional și etic. O latură o condiționează pe cealaltă. Chiar dacă nu se dezvoltă cu aceeași intensitate, strict delimitată printr-o unitate de măsură, metrică sau de altă natură, cert este că nu rămâne departe una de cealaltă. Cu atât mai mult nu stagnează.

La Dionisie Penescu se petrecuse fenomenul rar. Stagnare. Profilul său moral — cel puțin sub aspectul discutat, pentru că, să fim drești, a fi specialist tot moral este, această corespunzând unei cerințe și unei necesități sociale — așadar, cel puțin dintr-un anumit punct de vedere profilul său moral era mult prea subțire, aproape estompat, ca o fotografie luată împotriva luminii soarelui, în care nu se poate desluși mare lucru.

Ce se putea înțelege? Că nu își cunoștea interesele, punându-și singur opreliști în drumul ce i se potrivea? Că nu ținea la prestigiul său? Sau că viciul era atât de adânc, de total, încât el nu mai era capabil de a se reechilibra prin propria-i voință?

Nicoară se temea să se pronunțe. Oamenii nu-i deosebești prin alb și negru.

Partea cea mai proastă este că un om bun la ceva, profesional de pildă, nu înțelege niciodată din primul moment pentru ce este apostrofat moral. Și invers. Dacă ar fi altfel, critica ar fi acceptată cu plăcere. Și se știe că nu-i chiar așa. Lasă singe. Dar vindecă trupul și primenește cugetul.

Oare Dionisie Penescu va înțelege inițiativa pe care o va lua Nicoară? Greu de spus. Mai degrabă nu o va înțelege. Probabil se și vede în funcția de director de centrală. Este bine totuși că șocul vine din afară. Din partea unuia care l-a cunoscut ca pe un oarecare, nu ca pe un director adjunct al cine știe căreia direcții generale. Când cineva primește un avertisment din interiorul insti-

tuției, este înclinat s-o pună pe seama invidiei sau răutății unora dintre colaboratori. Mai greu ajunge să pătrundă sensul criticii, obiectivitatea intervenției.

Oare o fi înțeles de ce sînt aici ? — se întrebă Nicoară, reamintindu-și graba cu care Dionisie Penescu își adunase dosarele și dispăruse pe ușă. Sigur că a înțeles. Altfel n-ar fi plecat. Mai ales după ce directorul Ivănescu îl invitasese să rămînă la discuție. A înțeles.

Și dacă-i așa, să-i fie de bine ! Cel ce se știe în culpă nu arde de nerăbdare să dea explicații și să se dezvinovățească. Face tot ce poate pentru amînarea confruntărilor de orice fel. Speră că timpul va lucra în favoarea lui. Ceea ce de fapt se și întîmplă uneori.

Directorul Ivănescu își făcu reapariția cu același imperturbabil calm de mai înainte, interesîndu-se în timp ce se așeza :

— Utilă discuția ?

— Foarte. Și pe deplin lămuritoare — aprecie Nicoară.

— Ce impresie v-a lăsat despre colaboratorul meu ?

Nicoară socoti necesar să limpezească lucrurile din vreme. Ea nu îl învinuia pe Penescu. Și nici nu se socotea o victimă. Căuta să se distanțeze de toate cîte se întîmplaseră, spre a putea judeca și aprecia cu întreaga limpezime a minții.

— În schimb, colaboratorul dumneavoastră s-a dovedit a fi ceea ce bănuiam eu de mult. Un șantajist sentimental. Un speculant de sentimente frumoase. Altfel spus, un om urît. Veți înțelege imediat cine este el dincolo de zidurile biroului. Aflați că a fost odată într-o situație foarte critică. O situație de crasă imoralitate. Adulter. De el însuși recunoscut. Ba chiar mi-a vorbit despre fapta sa cu o

iresponsabilitate de alienat. Nu știu de ce nu l-am dat afară din birou, deși fusesem doar la un pas de a o face.

La invitația directorului Ivănescu, Nicoară istorisi cu amănuntul tot ceea ce știa. Și în vreme ce vorbea, bărbatul cu părul alb continua să-l privească în ochi cu o uimire greu de exprimat în cuvinte. Se gîndea cît de puțin reușești cîteodată să îți cunoști, din toate punctele de vedere, colaboratorii, cît de riscant este să apreciezi un om după o calitate sau alta, evidentă și certă, totuși una singură în multitudinea trăsăturilor care formează și definesc un portret uman complet.

— Ce am auzit acum m-a lăsat fără grai — spuse el, rece și tăios, cînd Nicoară își isprăvi relatarea.

— Nu mă miră. Pe mine omul ăsta m-a lăsat fără liniște. Din pricina lui îmi irosesc timpul căutînd o igliță în carul cu fin.

Interlocutorul îl fulgeră cu privirea, adoptînd instantaneu o atitudine care îi descoperea și mai mult supărarea și neliniștea.

— Nu vă înțeleg. De fapt, ați venit să vă faceți autocritica pentru o îngăduință nepermisă ?

— Într-un fel, da' — recunosc Nicoară, liniștit. Să ne-o facem împreună. Pentru că din greșelile, din îngăduințele noastre, puse cap la cap, putea ieși o numire în funcția de director de centrală industrială. Eu n-am întreprins atunci nimic în direcția cea mai necesară, gîndindu-mă la copii. Dumneavoastră, la rîndu-vă, ați respins orice informație amară despre el — mă gîndesc la femeia care a fost adevineauri aici — pe motiv că îl socotiți responsabil... din moment ce are familie și copii. Aveți dreptate, sînt destule motive și pentru autocritică.

Directorul se ridică încet. Dînd ocol biroului; veni foarte aproape de Nicoară. Reușea admirabil să se stăpînească.

— Îngăduiți-mi o întrebare. Dacă n-ați fi aflat că este pe cale numirea lui în funcția respectivă, ați mai fi întreprins acest demers ?

Nicoară făcu ochii mari de tot. Directorul Ivănescu știa să pună întrebări !

— Nu știu exact — recunosc el, sincer. Mai degrabă inclin să cred că nu. Ceea ce pot să precizez ca adevăr este faptul că discuția cu femeia de adineaori m-a determinat să conturez un portret Penescu pe care nu îl știți.

— Nu mi-o luați în nume de rău — interveni grăbit directorul. Sint întru totul de acord. Aveți dreptate, e cazul să vorbim și de propriile noastre slăbiciuni.

Măsură apoi de cîteva ori încăperea, în lung și în lat, cu pas mărunt, cu miinile la subțiori, cu privirile plecate. Să afli deodată că un colaborator pe care îl apreciezi, pe care îl susții...

— Ați avea ceva împotrivă dacă l-aș invita acum, aici ?...

Nicoară înălță capul. Îi era totuna.

— Liber să procedați cum doriți.

Directorul Ivănescu se și îndrepta spre ușă, dar îi veni o altă idee. Mult mai potrivită.

— Mai bine nu. Prea ar semăna cu o confruntare. Îl chem mai tîrziu.

— Ai timp să vii pînă la mine ?

N-are. Timpul nu se dă ca leafa, să-și mai poată pune ceva deoparte. E lichid. Se scurge printre degete dacă nu bagi bine de seamă. Iar cînd ai părul alb, e tardiv. Spuse mai mult mirînd :

— N-am. Și nu-i nimeni pe-aici, să împrumut o strachină.

— Ba eu te-aș sfătui să te grăbești.

— Și mă rog, cine-oi fi dumneata ?

— Retezan. N-ai ureche ?

— Nimic nu-ți scapă, ascult în gură ca pasărea cucului. Va să zică, organizezi o recepție cu arestații. Damele de la moravuri vin în rochii de seară ? Se bea șampanie albă sau roz ?

Căpitanul rîse scurt, ca un sublocotenent.

— Tu ai să mori glumînd, Nicoară.

— Asta și vreau, nu se va dărîma lumea. Lîngă mine să se joace sirba în stacatto. Tu preferi menuetul ?

— Nici una, nici alta.

— Priceput. Ești încă la tango : unu, un-doi ; unu, un-doi... Și cu asta vrei tu să cucerești o fată electronistă ? Acum zi-i că te ascult. La ce aș veni ?

— Să vezi un tip, mă gîndesc că poate te interesează.

— S-a închis ediția — îl anunță Nicoară pe un ton oficial. Dă-i drumul și prinde-l miine.

Căpitanul rîse iar.

— Vii sau nu ? E aici la mine. Nu mă face să te aștept. Nicoară nu se grăbi. Ceru amănunte.

— Ce a realizat în viața flăcăul, de merită cu adevărat să stea la voi ?

— Nu prea multe, se află chiar la început de drum.

— Atunci, dă-l afară dacă-i novice.

— Aha, cunoști bancul — spuse căpitanul Retezan, înveselit.

— Care, că doar nu-i unul singur. Cît nisip într-o clepsidră.

— Păi, anchetatorul îi spune unui arestat : „Iar ai furat ! Ce să mă fac cu tine ?” Iar arestatul, de colo, zice : „Dați-mă afară, nu sînt bun de nimic !” E bun ?

— Mda. Se admite pentru rubrica „De toate pentru toți”, că tot n-o citește oamenii serioși. Ce-a făcut apostolul ăla ?

— A încercat un șantaj.

Nicoară rămase perplex.

— Ce ? ! Și mă ții de vorbă, cînd trebuia să fii în mașină ? Am zburat. Și altă dată nu te mai învîrți în jurul degetului ca un avion deasupra aeroportului, pe timp de ceață.

Dacă e omul lui, își pune perna sub căpătîi și doarme liniștit. Înseamnă că viața le-a rezolvat pe toate. Mai bine. S-a terminat cu telefoanele pe care le dădea săptămînal la toate secțiile de miliție din Capitală : „A apărut vreun caz de șantaj ?” Nu va trebui să se mai ducă în fiecare dimineață la serviciul „Evenimente” să citească buletinul-sinteză al întîmplărilor petrecute în ultimele 24 de ore. Sigur că este mai bine. Trage obloanele și pune

În pioneze un anunț : „Ciine rău, nu bateți că e loc pe sub ușă“ !

În sfârșit, a apărut din straturile dense ale populației, nimerind chiar în brațele cine știe cărui lucrător de miliție. Scuzați, o fi spus tipul, nu aici trebuia să nimeresc. Iar milițianul : Ba lasă-mă să te strâng la piept, mă prăpădesc dacă nu îmbrățișez măcar unul pe săptămână ca tine.

Punct la toate și de la capăt. Când colo, Nicoară dădu peste un mucos care nici nu pusese briciul pe față. Scuturâtel, e drept, adică destul de bine îmbrăcat pentru vîrsta lui, cu o figură inteligentă și chiar cu ceva bani în buzunar, de la taticu, totuși un copilandru.

Nicoară își subție buzele, nemulțumit.

— Cum ai ajuns, băiete, în asemenea treburi spurcate ?

Jumătatea de om nu răspunse. Avea ochii înroșiți. Plînsese.

— Uite-i declarația — se oferi căpitanul Retezan, întinzîndu-i o hîrtie scrisă de mînă într-o desăvîrșită ordine de școlar.

— Lasă, vreau să aud de la el — îl refuză Nicoară. Cîți ani ai, băiete ?

— Șaisprezece.

— Apreciasem bine. Ce e tatăl tău ?

— ? !

— N-am auzit, puținel mai cu vlagă.

— Colonel !

— Ce ? !

Căpitanul Retezan interveni cu sarcasm :

— Așa cum ai auzit : tata, colonel inginer — mama, farmacistă. O familie de oameni onorabili. Și intelectuali. Ca să vezi cum stăm.

Se spulbera un mit.

Trecuseră doar câteva săptămîni de la ultima conferință de presă la „Interne”. Inspectorul șef al miliției și, totodată, adjunct al ministrului, informa gazetarii și scriitorii invitați asupra stării infracționale — dealtfel în continuă scădere, ca număr și gravitate — în rîndul minorilor, împărtășindu-le preventiv măsurile preconizate, unele în fază de concept, altele gata de a fi trimise pe rețea. O recomandare a generalului atrăgea în mod special atenția. Ea suna cam așa : analiza a scos la iveală un fapt neluat în seamă pînă acum, anume acela că infracțiunea la minori nu apare numai în rîndurile celor cu familii dezorganizate, dar și în ale celor cu familii solid constituite, cel puțin aparent stabile. Așa stînd lucrurile, sociologii, anchetatorii, scriitorii și ziarisții urmau să abordeze problema și din acest unghi de vedere, căutînd cauzele generatoare, explicîndu-le și creînd un curent de opinie, favorabil unui curs normal.

Nicoară avea dinainte un asemenea caz.

Puștiul îl privea cu o teamă plină de respect. Îl lua probabil drept unul dintre anchetatori, coleg de-al căpitănului sau poate chiar un superior al acestuia.

— Sînt gazetar, îi spuse Nicoară, ca să-l mai liniștească, însă obțin u efectul cel mai nescontat. Băiatul se retrase ca ariciul sub sacul său de țepi, cînd se vede atacat.

— Ce te sperie, flăcăule ?

— Mă dați la ziar ?...

Nicoară îl bătu prietenește pe umăr.

— Hai să facem un pact. Tu îmi povestești sincer de tot și cu amănunte cum s-a întîmplat, iar eu îți promit că nu voi scrie nimic despre întreaga poveste. Iar dacă voi scrie, cîndva, n-am să dau nici un nume sau vreun amănunt care ar putea să te identifice. În ce clasă ești ?

— A zecca.

— Ei bine, facem târgul ?

Flăcăul privea neîncrezător.

— Mă dă afară din liceu și tata mă alungă...

— Eu spun una și tu alta, nu ne înțelegem.

Nicoară se întoarse spre ofițer.

— Ai motive temeinice să-l trimiți într-o școală de reeducare ?

— Nu cred că este cazul — răspunse, deschis și liniștitor, omul ordinii publice, înțelegând intenția lui Nicoară.

— Auzi, flăcăule. Hai, dă-ți drumul și fiecare să ne ținem de cuvânt.

Mai convins, mai de teamă, puștiul se hotărî să vorbească.

— Acum o lună și ceva am cunoscut un domn. Un om serios, eu nu mă duc cu pușlamalele. Sînt la noi, pe „Filantropia”. Ne-am cunoscut și m-a rugat să-i fac un serviciu. Zicea să stau în fața casei cu numărul... și să observ cînd iese de acolo o pereche, un bărbat și o femeie. Nimic altceva.

— Cine-i „domnul” acela, cum îi spune, unde stă ? îl întreabă într-un suflet Nicoară.

— Nu știu, mi-a cerut să-i spun Nelu și-atît.

— Și cum comunicai cu el ?

— I-am dat telefonul de-acasă.

— Mda. Și ?

— Și mai tîrziu el a sunat și eu i-am spus cînd a plecat perechea. La patru după-masă, după vreo trei ore.

— Ai vreo idee de ce ți-a cerut să-i spionezi ?

— Da, mi-a spus că fata era sora lui.

— Și acum, băiete, am să te încerc cît de sincer ești — îl avertiză Nicoară. Ce ți-a dat în schimbul serviciului făcut ? Pentru că e sigur că te-a mulțumit, din moment ce l-ai servit încă o dată.

— Niște poze.
— Ce fel de poze ? Nuduri ?
— Da.
— Și unde sînt acum pozele astea ? interveni căpitanul Retezan, înlocindu-se brusc spre băiat.

— Acasă.
— Dacă am să-ți cer să le aduci aici, le aduci ?, mai întrebă ofițerul.
— Sigur că da, aprobă băiatul cu o licărire de speranță în ochi.

Lui Nicoară băiatul îi plăcea. Nu era haimana.
— Și a doua oară, cum s-a întîmplat ?, reluă el.
— A doua oară a fost azi, pe la ora două... Trebuia să urmăresc aceeași pereche. Tot sora lui. Ca să nu mă vadă nimeni, m-am ascuns într-un gang, o oră, o oră și ceva, nu știu precis, pînă cînd a ieșit dintr-o casă un bărbat și m-a luat drept hoț... Am eu nutră de hoț ?, se interesă puștii, ridicînd spre el o privire plină de amărăciune.

Nicoară îl liniști :

— Nu, firește că nu. Este o aiureală. Și astăzi individul acela urmează să te sune pentru a-i comunica direct cîia vreme a stat perechea în casă ?

— Nu cred că mai mă sună — preciză băiatul. Tocmai venea pe trotuar cînd m-a luat milițianul. L-am văzut bine.

— Cum era îmbrăcat ?

— Avea o haină de piele maron. Și o șapcă gri.

— Bine, băiete, să crești mare. Dar te mai întreb ceva. Bănuiai că ceea ce îți cerea este un lucru necurat. Și atunci, de ce l-ai ajutat ? Ți-a mai făgăduit ceva ?

— Nu, pe cuvînt că nu.

Puțin mai tîrziu băiatul plecă cu o mașină, aduse pozele — niște poze îngrozitoare ! — și îl lăsară liber.

Cînd a plecat l-a privit lung și rugător pe Nicoară, așa cum se uită ciinele în ochii stăpinului său.

Promise că dacă va mai suna individul în cauză, îl va anunța pe căpitan. Dar Nicoară știa că tipul se dăduse la fund și nu spera prea mult.

— Ai să anunți părinții ? — îl întrebă el pe căpitan, cînd rămaseră numai ei doi.

— Nu și am să-ți spun de ce. Normal ar trebui. Dar tratăm și noi cazurile diferențiat. Băiatul ăsta este la primul contact cu organele de ordine publică. I-am dat cuvîntul că nu vom face demersuri și trebuie să ni-l respectăm, dacă nu vrem să aibă toată viața o impresie deformată despre noi.

Nicoară îl susținu cu convingere :

— Te aprob din toată inima, e foarte bine așa.

— Dar nici nu trebuie să ne mulțumim cu atît, adică fără să privim lucrurile în perspectiva lor — adăugă căpitanul. Hai să analizăm puțin cazul. Ce concluzii desprinzi ?

Nicoară aprobă imediat intenția de a discuta pe marginea acestui caz și spuse cu vioiciune :

— În primul rînd, tipul respectiv lucrează în stil mare. De ce n-a urmărit personal perechea aceea ? Ori era cunoscut și nu voia să fie dat în vileag, ori era ocupat cu alte cazuri. Înclin spre acest din urmă motiv. Tu ?

Căpitanul Retezan avea rezerve.

— La drept vorbind, nici nu știm precis dacă individul respectiv este sau nu un șantajist. Ce dovezi există ? S-ar putea să fi urmărit perechea aceea dintr-un motiv personal, necontrar legii. Eu altceva rețin : faptul de a răspîndi, în rîndul minorilor, asemenea fotografii — și căpitanul le respinse cu mîna pe biroul său.

Nicoară stătu în cumpănă dacă să-i spună sau nu toate cîte știa în legătură cu individul intrat subit în sfera

preocupărilor sale. Căpitanul ar fi putut să-l identifice și să rezolve întregul caz mult mai repede și mai temeinic decît o putea face Nicoară. Dar ezită și de data asta și căpitanul relua :

— Îți dai seama cît de lesne cad unii copii sub influența infractorilor ? Pornesc de la niște poze și Dumnezeu știe unde ajung. Uite ce anchetă ar trebui să scrii. Ar fi de un real folos pentru părinți.

— Cînd critici, spuse Nicoară puțin iritat, trebuie să și propui ceva. Ce propuneri le-am putea face ? Spre ce să le îndreptăm atenția ? Sper că n-ai vrea să le spunem : stimați părinți, întoarceți pe dos perna din camera copilului, răvășiți biblioteca, controlați sub pat, scoateți parchetul și vă încredințați că nu a ascuns cumva poze deocheate și literatură pornografică, țigări sau obiecte de o proveniență necunoscută. Asta ai vrea ?

— Zău că n-ar fi rău nici asta ! Dar eu la altceva mă gîndesc. La o apropiere prietenească între părinți și copii, la unele confidențe între mamă și fiică, între tată și fiu. Trebuie să le explicăm din vreme niște lucruri. Nu ocolindu-le îi ferim pe copii, ci tocmai explicîndu-le, cu calm și înțelegere. Altfel vine o vreme cînd este foarte tîrziu să o mai putem face.

— Vino mai la obiect, stimate anchetator. Altfel devin și eu savant și îmi pierd cititorii.

— Perfect, asta am să și fac — aprobă căpitanul, neluînd în seamă ironia interlocutorului. O adolescentă are somnul agitat, se frămîntă și maică-sa o cearță : „Stai liniștită, fată, te chinuie dragostea ?” În loc să-i spună că o înțelege, să-i explice cum a trecut și ea printr-o asemenea perioadă și cum a ieșit din criză ; să-i dea exemple cînd fetele, nestăpînîndu-se, nerespectîndu-se au abandonat de timpuriu, rătăcindu-și viața. Să-i explice deschis că

dacă actul sexual este necesar într-o perioadă a vieții femeii, în schimb este dezastruos în alta, cu efecte adeseori ireparabile. În cazul băiatului care a plecat, la ce-i foloseau fotografiile astea nenorocite ?

Nicoară îi spuse că a pledat bine și ca un cunoscător în materie, încredințându-i că dacă va aborda vreodată tema, va folosi exact cuvintele și aprecierile sale. Dar ofițerul nu se declară mulțumit.

— Să ne ocupăm permanent de educația copiilor, asta trebuie.

Și oare n-avea dreptate ?

Nu se puteau despărți decît cu o glumă. Mai ales că Nicoară rămăsese dator în privința asta.

— Mi-ai spus bancul cu hoțul. Hai să-ți spun și eu unul. Tot din sferă. Anchetatorul îi zice criminalului : „Cum ai comis această crimă oribilă ?“ Iar arestatul : „Permiteți să vă arăt ?“

Cînd ieși pe ușă, căpitanul încă mai hohotea.

Tot Nicoară l-a potolit. A băgat capul pe ușă, interesîndu-se de ceva.

— Tot voiam să te întreb, dar uitam de fiecare dată. Cum a fost în concediul ăla scurt, de șapte zile ?

— Concediu ! Ce și cînd ?

— Hai că ai îmbătrinit. Cum cînd ? Atunci, la Sinaia, cu procurorul Crișan...

Căpitanul Retezan făcu ochii mari, luminîndu-se.

— Mare fraier ! Crezuși. Eram în misiune și trebuia să arătăm ca doi oameni scăpați în concediu. Stai, nu pleca. Urcă pînă la șeful meu și spune-i și lui cum te-ai dus pînă și pe tine...

Și rîse din nou, amuzat la culme de mutra vinăt-cenușie a celui ce abia trîntise ușa.

Pe platoul de parcare îl opri un maior.

— Am o întimplare frumușică, poate te interesează. Dacă vrei numele respectivilor, hai să citești raportul. S-a petrecut în fața Băncii Naționale. Un cetățean coboară, deschide mașina și vrea să plece. În clipa aceea observă o hirtie sub ștergătorul parbrizului. Coboară, o ia și citește : „V-am ciocnit mașina, când am parcat. Las numele și telefonul, pentru daune.” Nu-i frumos ?

— Da — remarcă Nicoară — vizează o corectitudine după care alergăm uneori cu limba scoasă. Hai să citim raportul.

...Afară se insera. Era pe la șase. Străzile și bulevardele intens animate imbiau la o dezmoșteală pe jos, spre Piața Romană, cu un bar în colț, unde se putea bea o cafea făcută la ibrie de alamă pe nisip încins.

Într-acolo îl duceau pașii pe Nicoară.

Oare puștiul va fi ajuns acasă ? I-o ticăi inima să nu aștepte ceva părinții și școala ? Ar fi o trădare.

„Fii liniștit, băiete !”

La șase pași înainte, pe trotuarul blocului „Scala”, un ghiveci cu mușcată roșie se făcu zob. În cădere, ghiveciul ștersese fruntea unui cetățean vîrslinic și chel, lăsîndu-i un firicel de singe. O fracțiune de secundă, numai una singură de avans și ar fi fost mort.

Sus, la etajele superioare, se zăreau cîteva ferestre deschise. Mai mult ca sigur că undeva, în interiorul apartamentului, se va fi deschis o ușă, formîndu-se un curent violent. Ferestra a izbit puternic ghiveciul de pe pervaz — și gata lansarea în spațiu !

Să mori lovit de un ghiveci — ce stupid !

În jurul rănitului se adunase un grup compact. Oamenii comentau nervoși și ridicau priviri cumplite care, ele sin-

gure, ar fi putut face cioburi ferestrele de la caturile superioare ale blocului.

Nicoară se desprinsese spre orizonturi mai optimiste. Renunțând la bar, intră la „Podgoria“.

— O cafea.

— Scurtă ?

— Scurtă de apă, dar normală de cafea.

Chelnerul înălță capul, colțurile gurii îi căzură. „Încă unul care știe metehnele comerțului.“

Cu un calm de client pașnic Nicoară scoase din buzunarul hainei o scrisoare primită în ajun. O foarte lungă scrisoare, cum sînt, de regulă, destăinuirile.

Domnule, vreau să cred că nu te vei opri la jumătatea drumului. Scuză-mă că îți vorbesc astfel, trebuie să fii mult mai tânăr, eu am exact 80. Citesc, scriu cu mină proprie și nu mă plîng de sănătate.

Spuneam că nu trebuie să te oprești la jumătatea drumului. Ai atins, mai demult, o chestiune foarte importantă, din păcate cumpănit de dureroasă pentru mine. Și am să-ți solicit răbdurea să mă ascuți.

În tinerețea mea am cunoscut o femeie. Trei ani am tot făcut planuri de viitor. Apoi ne-am căsătorit, cu toată împotrivirea familiei mele. La un an după căsătorie am avut un copil, un băiat reușit, azi profesor, și dumneata nu se poate să nu îl cunoști. De aceea și semnez această scrisoare a mea cu „Un cetățean care se căiește amar“. Într-o asemenea situație și dumneata ai rămîne incognito.

Ei bine, tinere, căsătoria și fericirea mea s-au dus de parcă nici n-ar fi fost. Un mizerabil s-a introdus între noi și a distrus totul. Dacă Viața, marele nostru corector, nu l-ar fi pedepsit scurtîndu-i existența printr-o boală fulgerătoare, nu știu ce s-ar fi întîmplat cu el mai tîrziu.

Acest mizerabil, pe care îl cunoșteam bine, venea la noi în casă. Mi-a spus într-o zi : să știi că soția ta nu ți-e credincioasă. N-am vrut să mai ascult nimic și l-am palmuit. Aș fi tăbărit cu pumnii dacă nu intervenea cineva. I-am strigat să nu se mai arate în ochii mei și m-a ocolit tot restul vieții.

Citeva zile nu i-am spus nimic soției. Nu i-am reproșat un cuvânt. Dar simțeam cum mă distrug. Lucram în domeniul mecanicii, sînt inginer, însă din pricina stării mele de permanentă surescitare, pierdeam treptat din terenul profesiei. Dacă pînă atunci lucrasem degajat, ba chiar cu talent și colegii îmi pronosticau (ce expresie nepotrivită !) un viitor frumos, după aceea vedeam eu singur cum coboram treaptă cu treaptă. Nu știu dacă mă înțelegi : eu, bărbatul, proprietarul, fusesem frustrat. Sub pretexte felurite mă duceam acasă în orele cele mai nepotrivite. Ce speram ? Mă urmărești ? Măcar din respect pentru anii mei, vîrstă pe care ți-o doresc și dumitale, chiar cu un plus considerabil de ani. Fără glumă.

Cînd am văzut că sînt la picioarele eșafodului, i-am cerut soției o explicație. Nu s-a supărat. Nu s-a dezvinovățit. A stat mută. Și mută a rămas pînă m-a părăsit și n-am mai auzit nimic despre ea.

Fusese o fată săracă și eu eram într-un fel un pionier al concepției de azi, pe care o găsesc rațională și morală, aceea de a te căsători cu fata pe care o iubești și nu cu zestrea ei. Ea a renunțat însă la o bună condiție materială și s-a dus. Unde ? N-aveam să știu ani și ani de zile.

Nu m-am recăsătorit. Băiatul era mare, avea 12 ani. O femeie în vîrstă, din familia mea, avea grijă de noi și de casă. Și din nou m-am orientat spre profesiune, căutînd o compensație. Am avut, în anii următori, partide bune, dar nu m-am mai căsătorit.

Băiatul meu, acum student, devenea tot mai închis. O puneam pe seama dificultăților psihice prin care trece orice copil fără mamă. Căutam să mă apropiu de el, dar păstra distanță. Mă respecta, îmi cerea sfatul în probleme de studiu. Când voiam să-i dau sfaturi de viață, îmi răspundea cu o cutezanță ce mă supăra.

Avea, în minte ca azi, un costum și atîta tot. Nu-i făceam multe, să nu-l deformez cu „marile posibilități materiale ale lui tata”. El purta tot timpul un alt costum. Spunea că era de la bunica. De unde să știu eu că era de la maică-sa? Și cel puțin o dată pe săptămînă se ducea „la distracție cu colegii”. El tot la maică-sa era...

— Cafeaua dumneavoastră.

— Bine, îi spuse Nicoară chelnerului. adu și apă mine-rală.

Omul restaurantului puse pe masă un pahar înalt, de bar, cu o licoare colorată.

— Cinzano.

— Mda. Și?

— Un prieten vă trimite un Cinzano.

Nicoară își roti privirea prin salon. Nici un prieten.

— Ia-l dumneata, i-l oferi el chelnerului. Eu obișnuiesc să-mi plătesc întotdeauna consumația. Și tot eu mi-o comand.

Chelnerul ezită.

— Te rog să-l primești, insistă Nicoară.

— Cum doriți.. Mulțumesc.

Se îndepărtă, cu paharul pe tavă.

Foarte bine, se aprobă Nicoară, știu eu cum vine chestia asta. Mai întîi primești un Cinzano mare și pe urmă vine un individ mic să-ți spună și să te roage să te ocupi puținel și de „problema” lui. Drumuri slinoase.

Nu și-a găsit amicul.

Coborî privirea și întoarce pagina scrisorii.

...Și într-o bună zi primesc o scrisoare acasă. De la mizerabilul acela. Iartă-mă, îmi scria el de pe patul de suferință, iartă-mă, ți-am distrus familia. I-am făcut curte soției tale și ea m-a respins. O iubeam nebunește și ea m-a respins. Nu mi-am iertat-o toată viața. Am comis o nebunie.

Asta e, tinere. N-am să-ți spun starea mea de atunci. Când m-a întrebat fiul meu (terminase de-acum studenția), de ce nu te recăsătorești, tată, eu i-am spus : numai cu măică-ta, dacă ar mai vrea. Nu știam nimic de legătura lor.

Acum, firește, sînt cu ea. Dar la ce vîrstă și cu cîte renunțări în urmă ? Afecțiunea noastră e umbrită de remușcări. Un șantajist sentimental ne-a sucit pe deget. Ce prostie !

De aceea îți spun : nu te opri, nu poți să te oprești la jumătatea drumului. Cu indivizi de soiul ăsta care lovesc în familie, din indiferent ce motive și intenții, să fim necruțători.

Să te amesteci grosolan în casa unui om fie din intenții sentimentale, fie materiale, cum este cazul individului despre care am citit, echivalează, după părerea mea, cu o crimă. Am în vedere ceea ce reprezintă familia pentru societate.

Cam asta e tot, dragul meu prieten. Găsește-l pe individul acela imposibil și dă-l pe mina Justiției. Sînt alături de dumneata.

Nicoară împături scrisoarea și făcu semn chelnerului.

— Plata.

Și a ieșit din local indispus, izbind cu piciorul în gunoarele întîlnite pe drum.

Cine ia viața ușor, nu rezistă.

Se înserase binișor și bucureșteanul se grăbea spre teatru sau la ultimul spectacol cinematografic. Limuzi-
nele se țirau parcă legate unele de altele, pe bulevardul
larg. La intersecții, ochiul ciclopice al semafoarelor urmărea
forfota de oameni și mașini, privind când singuri, când
rece și inexpressiv.

Oare la ce s-o fi gîndind, la această oră, puștiul de pe
Filantropia ?

Și doamna căsătorită Mălureanu ?

Și Piți, blonda peltică ?

Și mult încercata doamnă Ciubăreanu ?

Nicoară ridică din umeri. Mofturi !

Era la Buzău. O scrisoare trimisă de un activist îi
semnala un caz interesant. Era vorba de relația dintre
ambitie și risc. Subiectul interesa cu atît mai mult cu cît
la vremea respectivă se auzeau tot mai multe glasuri în
adunările generale din întreprinderile economice, care
invocau „admiterea legală a riscului”. Nu-i greu de înțeles
unde ar fi dus această legalizare. În primul rînd, la perma-
nente încercări infructuoase. La experimente lipsite de
vaste și complete cercetări desfășurate anterior. Adică, la
îrosirea cu acoperire (legală !) a unor considerabile fonduri
materiale și bănești.

Împrecinatul era inginer. Părea revoltat că trebuia să
explice niște lucruri care pot fi lesne înțelese de oricine.

— Vă place sau nu, sînt un ambițios și o declar deschis.

I-a spus și Nicoară :

— Nimic neobișnuit. Ambiția este un sentiment ome-
nesc. De ce ne-am ascunde propriile noastre sentimente ?
Bineînțeles, cită vreme nu se lezează morala și ordinea de
drept.

Inginerul s-a prefăcut că nu înțelege. Nu-i convenea. Avea motivele sale. Ca inginer pe un șantier — chiar foarte talentat inginer — obișnuia să mai ia, în mod arbitrar, câte o măsură neconfruntată cu alte opinii, deci insuficient fondată, cu un rezultat foarte apropiat de zero. Afirma că „cineva trebuie să-și asume totuși riscul”. Poate avea dreptate. Dar riscul trebuie admis numai după ce toate calculele și variantele deciziei, ca și confruntarea de opinii absolut necesară în toate domeniile și cu atât mai mult în tehnică, dau garanții că măsura hotărâtă este cea mai rațională și cu cel mai mic grad de incertitudine. În acest caz, insuccesul — și nu riscul — va face cel mult să nu se înregistreze nici un progres. În nici un caz nu va afecta evoluția pozitivă de pînă atunci.

El, inginerul, cum procedase? A fost avertizat de la bun început.

— Tovarășe inginer, nu procedați așa — l-au sfătuit maiștrii și tehnicienii. Este foarte riscant. Să ne batem capul pînă vom găsi o soluție cu mai multe garanții.

Nu i-a luat în seamă. Era singurul inginer pe șantierul acelei întreprinderi de materiale de construcții din Pătârlagele Buzăului. Singurul inginer și — în falsa lui înțelegere a ceea ce înseamnă autoritatea șefului — urma să demonstreze că ideile sale sînt întotdeauna formidabile. S-a așezat el la trolu. Va arăta el tuturor ce înseamnă să știi să riști. Pentru că, nu-i așa, „cineva trebuie să-și asume totuși riscul”. Dar iată că puținele și grăbitele calcule s-au dovedit eronate. S-a dărîmat întreaga estacadă. O lună încheiată s-a lucrat pentru refacerea stricăciunii și reintrarea lucrărilor în grafic.

N-a tras concluziile care se impuneau firesc. Pentru că iată-l spunînd cu oarecare dispreț :

— Se pare că ambițioșii nu prea sînt agreeți !

Ne uimiți, Înălțimea-Voastră, era gata-gata să-i răspundă Nicoară, însă discuția ar fi degenerat într-o polemică absolut inutilă.

S-a stăpinit. În capul interlocutorului său era un fel de talmeș-balmeș. Sigur că nu agreăm orice fel de ambițioși. Societatea pe care am părăsit-o de mulțor, mulțindu-ne primeniți în casă nouă, era străbătută de ambiții și ambițioși. Chiar și astăzi au mai rămas destui care vor cu orice preț și prin orice mijloace să parvină, să iasă din rînd așezîndu-se sub lumina reflectoarelor, spre a atrage atenția asupra lor. Ei, acești soi de ambițioși se află într-o cursă nebună după glorie, onoruri și distincții. De ce i-am agrea, cînd, de fapt, contravin flagrant concepțiilor și aspirațiilor noastre despre om și societate ? Ambiția lor este nocivă. Infestează și contorsionează.

Cunoaștem însă și o altă ambiție. Sănătoasă, curată, necesară, fără substrat egoist, clădită monumental de spiritele înaintate ale vremii noastre. Aceasta este ambiția de a contribui cît mai substanțial la progresul general, cu rîvnă dar cu modestie, fără să bați monedă. Este ambiția de a te face cît mai util, lăsînd societății inițiativa în a te aprecia și a-ți acorda satisfacții.

Ei, inginerul, poza în victimă. Fusesse schimbat, era normal să fie schimbat și acum manifesta ofensa.

Să-i fie de bine !

Nicoară își continuă investigațiile la uzina de sîrmă și electrozi. Ingerul șef de pe atunci al acestei reprezentative uzine buzoiene, Eugen Sandu, era unul dintre cei patru realizatori ai procedului și instalației de fabricat electrozi tubulari, realizare remarcabilă în tehnica sudurii.

— După cîte știu, ideea noului procedeu vă aparține.

— Nu întotdeauna ideea este totul — spuse cu modestie inginerul.

— În timpul cercetărilor pentru elaborarea procedurii au fost momente cînd voiăți să renunțați ?

— Destule. Și chiar de la început. Primele rezultate nu erau nici măcar încurajatoare. Zero cu literă mare. Dar printre noi patru se găsea întotdeauna un ambițios care să insufle curaj. Ne avîntam iarăși !

— Dumneavoastră vă lipsea ambiția ?

— N-am spus asta. Sigur că nu îmi lipsea. Dar ambiția este una și posibilitatea alta.

— Greșesc eu sau puneți într-adevăr ambiția în raport direct cu posibilitatea, cu capacitatea individului ? — stăruirii Nicoară.

— Exact. Fiecare om are limitele sale în cunoaștere. Ambiția este egală cu capacitatea. Mai bine spus capacitatea este suportul ambiției.

— Singur nu puteați duce la capăt invenția ?

— Poate da, poate nu. Cert, nu atît de repede cum o cereau interesele, producția.

— Insist : admiteți sau nu ambiția de a rezolva singur ceva ?

Sicilitori mai sînt gazetarii ! Însă cei doi se cunoșteau mai de mult. Adăugați la asta o cunoscută politeză a gazdei și veți înțelege de ce inginerul șef-apreia discuția angajată nu ca o sicilică ci mai mult ca sigur ca ne ceva necesar și important pentru cel ce-i trecuse pragul biroului.

— Da, o admit. Chiar adaug că atunci cînd izbutești singur, satisfacția este mare. Însă nu pentru faptul că am rezolvat-o eu și nimeni altul. Pentru cu totul altceva. Mă verific, mă compar cu mine însumi. Succesul personal îmi confirmă că am mai făcut un pas înainte, spre cunoaștere, în pregătirea mea profesională. Nu spre popularitate și onoruri, asta în nici un caz !

— Vreți să spuneți că popularitatea și onorurile vă displac ?

— Ei, cum aş putea afirma asta ! Sigur că nu îmi displac, ele intră în firea noastră. Pur și simplu nu mi-am făcut un scop în viață alergînd după ele. Ar fi trist să constăți că ai luat din ambiție — acest sentiment curat și foarte necesar, propriu oricăruia dintre noi — tocmai ceea ce te înstrăinează de tine însuși. adică patima gloriei și parvenirii.

Niccară era satisfăcut. Putea pune punct. Însă îi reveni în minte acel inginer de șantier cu a lui opinie că „cineva trebuie să-și asume totuși riscul” și spuse :

— Sînteți inginer-șef, deci persoană de decizie. Cum se manifestă ambiția, în actul deciziei ?

• Celălalt dezaprobă, mișcîndu-și capul.

— Ambiția nu are ce căuta la masa unde se ia decizia. Ar fi răul cel mai mare.

— Faceți-mă să înțeleg — insistă Nicoară. Cînd intrați în ședința consiliului oamenilor muncii aveți, desigur, o părere dacă nu chiar o variantă a deciziei care urmează să fie luată. E normal să aveți, sînteți cadru de conducere. Nu vă încearcă dorința ca varianta dumneavoastră să triumfe ?

— Hai să ne înțelegem — invită inginerul șef, animîndu-se. Ce am spus înainte este bun spus. După dumneavoastră, ce este decizia ? Suma părerilor confruntate și, pe cît este posibil, verificate cel puțin teoretic. Suma experienței fiecărui. Am spus că ambiția nu are ce căuta la masa unde se ia o decizie și iată pentru ce. Un ambițios ar proceda așa : „Stimați tovarăși, eu am hotărît să procedăm așa”. Punct. Dar asta nu-i decizie. Aventură. În schimb, ambiția este cît se poate de necesară după aceasta

Pentru că decizia trebuie aplicată cu fermitate. Deci cu ambiție. Dar asta este altceva.

— Ce păcat că se mai întâmplă și altfel ! Chiar în întreprinderea aceasta.

Inginerul șef răspunse afirmativ. Știa la ce se referă Nicoară. Există la serviciul tehnic un șef, un inginer foarte capabil. Suferea însă de patima unei minții prost înțelese. Voia să lase să se înțeleagă — și pînă la urmă el însuși a crezut-o ! — că numai ceea ce spunea el era bine, corect și adevărat ; că stăpînea cerul tehnicii. Nu admitea alte păreri. Criticile ricoșau din armura sa medievală. Într-o bună zi s-a văzut izolat, apoi îndepărtat. Greșise prea de multe ori. Devenise un pericol. Ambiția egoist-pătimașă, scăpată de sub controlul moralei, te împinge pînă la ridicol.

În ancheta publicată ulterior, Nicoară conchidea : „Iată cît de puțin îi trebuie unui om să treacă pragul dintre sensurile admise și sensurile interzise ale ambiției.“

Tudor, de la Știință intră pe ușă, rădios.

— Vin din Moldova, abia am picat — încep eu, lăsîndu-se moale pe un scaun. Privind ciudat spre Nicoară, adăugă : Îți aduc o mare bucurie, una cit roata carului.

Nicoară se uită la el neîncrezător. Amicul ăsta, încărunțit la 34 de ani, plătește tribut atîtor și atîtor subtilități lansate în jur — îi trecu lui Nicoară prin minte. Temîndu-se și de astă dată de o șotie, se hotărî să-l imobilizeze.

— Și cam care ar fi bucuria pe care mi-o aduci tu din Moldova, cresc nuferi pe Siret ?

— Dacă ai ști, ai fugi repede la bufet să comanzi două cafele și două coniacuri de cinci...

— Țuica de prună se așază de-a curmezișul ? Uite ce este, frate-meu : dacă nu ai dormit bine, ia o ciorbă de

potroace. Găsești la Zahana. Dă fuga — il mai îndemnă Nicoară, luînd din nou stiloul în mînă și pregătindu-se să-și desăvîrșească opera caligrafică.

Musafirul nu dădu nici un semn că ar fi dispus să-i urmeze îndemnul. Dimpotrivă, se instalează mai bine, pune picior peste picior și bătu darabana cu degetele pe mapa de pe birou.

— Ziceam că vin din Moldova, asta nu-ți spune nimic ?

— Ba da, îmi amintește că trebuie să plec spre Oltenia.

„Ce-o fi avînd de gînd pișicherul ăsta ?“

— Și dacă vin din Moldova — reluă insinuant Tudor — am onoarea să îți comunic că am aflat acolo niște lucruri uimitoare despre un anumit director general...

Nicoară ridică repede capul. Privirea lui nu mai era deloc prietenoasă.

— Tudore, te previn...

— Lasă asta, mai bine ascultă ce îți 'spun eu. Amicul acela al tău este un om formidabil. For-mi-da-bil !

— Nu l-au dat afară ?

— Cînd ai să auzi de ce lucruri a fost în stare, ai să rămii perplex.

Nicoară strînse stiloul și îl puse pe birou. Simțea cum începea să se înfurie. Se și înroșise puțin la față de cum auzise de Petreanu. Dar și mai intrigat era de atitudinea lui Tudor, care picura vorba în loc să spună repede ce avea de spus.

— Dacă ți-a trecut cumva prin minte să faci glume pe tema asta, să știi că nu ai fost deloc inspirat. Acum spune totul și dintr-o dată.

— Hai să nu te fierb inutil — recunosc și Tudor, care n-ar fi dorit cîtuși de puțin să-și necăjească prietenul. După publicarea articolului, o comisie din minister s-a

deplasat la fața locului. Comisia urma să verifice cazurile în amănunțime și apoi să se consulte cu organele locale în vederea numirii altui director general. Când colo, în timpul cercetărilor, ce crezi tu că se constată ?

Observînd că Nicoară asculta cu o maximă încordare, Tudor renunță la joaca de mai înainte, adăugînd repede :

— Ei bine, omule, autorul sesizărilor către redacție nu era un necunoscut, ci un bun prieten al lui Petreanu, al directorului general în persoană.

Nicoară păru să nu fi priceput nimic.

— Fugi că mor ! Asta e noutatea ta formidabilă despre un om formidabil ? N-ai găsit loc la vagonul de dormit și ai stat pe culoar toată noaptea ? Și ce-i cu asta, dacă îi este prieten ? De cînd se consideră că opinia critică a unui prieten este o trădare ?

— Nu m-ai înțeles, se vede treaba că le-am încurcat eu. Directorul său general știa despre sesizări, asta voiam eu să-ți spun.

— Tu ai înnebunit de-a binelea, Tudore !

— Ba sînt într-o stare de spirit cît se poate de normală, te asigur. Însă, la fel ca tine, am rămas și eu trăsînit cînd am aflat. Ce îți spun este adevărul gol-goluț, de asta am și alergat la tine de la gară.

— De unde ai informația ?

— Am discutat cu primarul orașului. Vezi și tu că chestiunea asta este absolut sigură. Petreanu ăsta al tău, cum ți-am spus, este un om !

Nicoară se lăsă încetîșor pe speteaza scaunului, privind undeva, în covorul din încăpere, fără țintă. Tudor găsi înțelept să-i lase cîteva clipe de răgaz, atît de necesare în asemenea împrejurări. Tăcu și el. Iar cînd telefonul începu să sune, Tudor ridică puțin receptorul și îl lăsă să cadă la loc.

Cînd vorbi iar, Nicoară avea glasul schimbat. Se vedea bine că îl încerca o emoție puternică.

— Spune totul, tot ce știi, bănuiesc că ai multe amănunte, nu se poate să n-ai.

Tudor nu se lăsă rugat a doua oară. Înțelegea și el că cel puțin acum nu mai era cazul să facă pe misteriosul. Spuse, deci, că Petreanu fusese serios presat de acasă : fă cutare lucru, dregă cutare... Omul rezista cît rezista și apoi făcea pe plac familiei, însă formal, pentru că pînă la urmă revenea în fiecare caz, îndreptînd ce greșise.

— Și cum s-a constatat că directorul general cunoștea dinainte conținutul sesizărilor ? — mai întrebă Nicoară, a cărui bună dispoziție creștea văzînd cu ochii.

— Simplu de tot. Comisia a aflat de la autorul sesizărilor, vechi tovarăș de muncă al lui Petreanu.

Tudor era bucuros că el și nu altul îi adusese prietenului său o atît de plăcută veste. Pentru că Nicoară exterioriza din ce în ce mai multă satisfacție. Încă puțin și va exploda, în privința asta Tudor cunoștea bine lucrurile.

— Mi-ai spus tot-tot ?

— Mai am ceva important -- recunosc Tudor, grăbit. Comisia de anchetă s-a împărțit în două. Unii sînt de părere că Petreanu trebuie să rămînă mai departe directorul general al combinatului, alții că ar fi mai nimerit să vină la conducerea centralei industriale. Problema este încă în discuție.

— Organele locale ?

Tudor făcu un gest ca și cînd ar fi vrut să spună : aici totul este în cea mai perfectă ordine.

— Primarul orașului îmi spunea că organele locale nu îi vor da drumul. Petreanu este un bun specialist și un tot atît de bun organizator. Locul unui asemenea specialist

este în unitatea direct productivă, în combinat. Este o judecată sănătoasă.

Nicoară izbucni, în sfârșit :

— Va să zică, așa, Ioane ! Mă miram eu de ce îți venea a rîde cînd eu turbam. Mă miram de ce n-ai procedat și tu ca unii oameni mititei care își urmăresc „adversarii“ pînă în pînzele albe. Măi, afurisită pielea de pe tine !

— S-a lăsat criticat public, pentru a-și pune ordine în casă.

— Așa se pare.

— Ți-a încălzit inima, nu-i așa ? — întrebă Tudor, sincer interesat.

— Nu știu ce va fi realizat el în familie, cu toată țesătura asta de pase în propriul careu mic — spuse Nicoară dezlănțuit, — dar trebuie să recunosc că cîntea lui de om nu și-a pătat-o. Uite, Tudore, asta e Petreanu. Așa l-am cunoscut și așa a rămas. Cine naiba spune că funcția îl schimbă pe om ? Spanac ! Funcția îl descoperă pe neom, asta da ! Îl descoperă și îl dă în vileag, mai repede decît ai sparge nuca să îi vezi miezul.

— Scrie ceva despre asta, Nicoară — sugeră Tudor, mișcat de bucuria celui alt. Poftim, de ce dai din cap ? , întrebă el repede, observînd la Nicoară un gest de împotrivire. Nu e asta o temă excelentă de reportaj ?

Sigur că era o temă grozavă. Dar cum să consumi totul într-un reportaj de gazetă ? Cum să explici de ce anume Petreanu nu se putea schimba în rău ? Cum să redai, într-un scurt reportaj de ziar, un drum lung și anevoios, cu greu străbătut, în lipsuri și renunțări ? Cum să explici lupta sa interioară de mai tîrziu, pentru a-și păstra și familia și robusta lui educație de om cîstit și drept ?

— Poate voi scrie cîndva despre omul acesta — spuse Nicoară, nu prea convins. — Mai tîrziu, cînd se vor fi așezat toate în ordinea lor. Voi scrie, sigur că voi scrie.

Tudor lănsă ultima veste pe care o mai avea.

— Sînt informat că Petreanu a venit la București cu un tren înaintea mea. Caută-l. A fost chemat la minister, îl găsești ușor, nu-i o problemă.

Nicoară tăcu îngîndurat.

— Crezi că te ocolește ?

— Nu, nici pomeneală de asta — contestă Nicoară cu o grabă de înțeles. Dacă este în București, îmi dă el un semn de viață. Ai să vezi că va fi așa cum spun eu, ai să vezi.

— Ar fi frumos și corect din partea lui — conchise Tudor ridicîndu-se de pe scaun și strivind în scrumieră țigara fumată doar pe jumătate. Eu vă doresc o întîlnire plăcută. Și acum zbor, că sînt frînt de oboseală.

— Ai venit direct de la tren ?

— Nu merita ?

Nicoară îl conduse, mulțumindu-i încă o dată pentru vestea bună pe care i-o dăduse.

A doua zi, pe la ora prînzului, doi bărbați pentru multă lume necunoscuți, străbăteau rînd pe rînd marile hale ale uzinei „23 August” din Capitală. N-aveau nevoie de însoțitor. Nicoară se ducea destul de des la uzina bucureșteană, în reportaj. Cunoștea fiecare secție. Celălalt, Ion Petreanu, descoperea cu surpriză că multe din secțiile uzinei aveau aceeași organizare și amplasament ca în urmă cu două decenii și ceva. Doar producția era alta. Cu totul alta. Și oamenii.

Cînd ieșiră în spatele hălei de mecanică ușoară, spre linia transbordorului de vagoane și locomotive, Petreanu

rămase locului, descumpănit. Munții de șpan de odinioară, rezultați din extraordinar de marele volum de așchiere la strung, lipseau cu desăvîrșire.

— Înțelegi ? — întrebă Nicoară, arătînd platforma liberă.

— Tehnologiile noi.

— Sigur că da — întări Nicoară cu o voioșie cam exagerată — uzina de acum aplică cele mai moderne tehnologii. În sectoarele calde, la turnătorii și la forje, piesele ies cit mai aproape de cota finală. Mașinile așchietoare nu mai iau acum tone de șpan. Dar dacă ții neapărat să încarci un vagon cu șpan, la noapte — rîse Nicoară, dînd un ghionț însoțitorului său -- să știi că îți pot face rost, crede-mă. Am atîta trecere aici...

Petreanu spuse printre hohote de rîs :

— Lasă, lasă, am încărcat atunci și pentru acum.

În impresionanta hală de mecanică grea, cu mari strunguri Carusel, de fabricație proprie, cu strunguri, freze și raboteze nou-nouțe, unele din țară, altele din import, cîteva echipe de muncitori montau o linie de ciment de dimensiuni colosale. La cazangerie, unde cîndva pîrîiau asurzitor ciocanele pneumatice, nituind cazane de locomotivă, găsiră o liniște surprinzătoare pentru specificul unei asemenea secții. Locul mult prea zgomotoaselor ciocane îl luaseră aparatele de sudură automată. Și nu se mai confecționau cazane de locomotivă, ci mari recipiente, în unicate, pentru cele mai diferite ramuri industriale ale țării — metalurgie, chimie, energetică...

— S-a transformat fantastic uzina — observă Petreanu, cu admirație.

— Fantastic, bine ai spus. Azi are vreo cincisprezece mii de oameni. Și o tehnică ultramodernă. A fost și rămîne

una din principalele uzine ale construcției noastre de mașini.

Intrară în secția de locomotive. Petreanu făcu doar câțiva pași și se opri. Aici lucrase el. Nicoară se opri și el și amândoi priviră hală, în tăcere.

Da, iată birourile meșterilor și dispecerilor, dispuse pe latura de la intrarea în hală ; iată podurile rulante, mari și grele, mișcându-se încet pe deasupra. Și iată liniile ferate pe care se montează locomotivele. Liniile dese, pe care se văd locomotive în diferite stadii de montaj.

— Astea sînt locomotivele Diesel — hidraulice — își dădu părerea Petreanu, iar Nicoară, înclinînd capul, continuă ideea.

— Locomotivele celelalte și-au trăit traiul. Astea pe care le vezi sînt cea mai nouă expresie a tehnicii în materie de transporturi pe calea ferată. Foarte căutate la export — uzina nici nu poate să facă față cererilor.

Petreanu tăcu. Parcă îl încerca un sentiment de tristețe.

Un băietan mărunțel, pierdut cu totul într-o salopetă dintr-o bucată, de bună seamă elev la profesională, îl văzu și se apropie repezitor. Observase că Petreanu se uita în direcția unde doi muncitori robuști apropiaseră două piese de mari dimensiuni și sudorul electric le lua în primire.

— Nene — spuse puștiul cu oarecare protecție în glas — nu vă mai uitați spre flama aparatului. O pățiți.

Petreanu îl cuprinse într-o privire caldă.

— De ce, flăcăule, ți-e teamă să nu am, la noapte, nisip în ochi ?

Puștiul îl privi cu ceva mai multă considerație.

— Bine că știți.

Ce voise să spună Petreanu, cu nisipul acela din ochi ? Ceea ce de fapt știu mulți. Dacă flama de sudură electrică îți prinde privirea de două-trei ori, noaptea te perpelești

ca pe jar, cu senzația că ai în ochi numai nisip. O durere atroce, lacrimile curg șiroaie, compresa cu apă rece nu face nici două parale.

— Știu, puștiule, știu...

— Să mergem, am stat în uzină trei ore — spuse Nicoară, uitându-se la ceas.

Ieșiră din hala locomotivelor, apucînd spre poarta uzinei. În capătul aleii, spre poartă se vedea o clădire masivă, cu trei etaje, luminată de ferestre mari.

— Văd că uzina are acum un grup propriu de proiectare — și Petreanu arată spre clădirea din capătul aleii. Un adevărat institut. Atunci erau doar cîțiva proiectanți inghesuiți în birourile pavilionului administrativ. Ți-ai aduci aminte ?

Nicoară spuse că își amintește de toate, apoi întrebă pe neașteptate :

— Ce s-a hotărît cu tine, Ioane ? Mi se pare că de asta ai fost chemat la București. Rămii, în continuare, la combinatul chimic din Moldova ?

— Rămîn, sigur că rămîn.

— Asta e foarte bine.

— Și eu sînt de aceeași părere. Au vrut să mă aducă în centrală, dar am stăruit în decizia mea. N-avea rost.

— Ai procedat corect. Și acum hai să iuțim pasul. I-am spus soției mele că s-ar putea să fim acasă în jurul orei 16.

Petreanu se opri o clipă, îl privi lung și își reluă drumul.

— Asta nu. Dă-mi voie să nu accept.

— Mi-o întorci pentru atunci ? — îl zgîndări Nicoară, fără să se arate prea supărat de refuzul prietenului.

— Protestez și eu în felul meu, am dreptul ăsta.

— Înseamnă că trebuie să mergem să mîncăm la un restaurant, în oraș, nu-i așa ?

Petreanu pară și el.

— Nu ești obligat, faci cum vrei !

Apoi și unul și altul. nu se știe de ce, izbucniră în râs și luându-se de braț ieșiră pe poarta uzinei.

Petreanu plecase. Găsise bilet la un avion care decola imediat. S-au despărțit în ușa agenției de voiaj, Petreanu oprind un taxi care să-l repeadă la aeroport.

— Te aștept curînd în Moldova.

— Am să vin; nici o grijă. Salutări soției.

— La fel, din parte-mi.

Vara era pe sfîrșite. Restaurantele încă nu se retrăseseră sub acoperișurile de beton. Grădinile lor erau și acum pline de clientelă. Dar farmecul grădinilor de vară trecuse. Devenind inutile, marile umbrele zăceau îngrămadite în depozite, iar în puțină vegetație care mai rămăsese din bogatul decor verde al grădinilor de asfalt și prundiș, apăruse rugina toamnei...

Nicoară intră la „Cina“. Era după-amiază pe la 5. Mîncă vreo cîțiva mititei și mai lîncezi lîngă o halbă de bere cu guler alb, imbiator. Singur. Ceea ce înseamnă că ceva nu era în ordine în podul casei.

Un bărbat la 44 de ani nu prea este nostalgic. Încă mai are vagi păreri despre ceea ce se numește o prîsniță veritabilă. La o asemenea vîrstă nu te gîndești încă, la modul serios, cum va fi coborîrea pe celălalt versant al vieții. Și totuși, Nicoară lăsa impresia unui om acrit de toate. Sorbea fără chef și privea fără să vadă.

Motivul îl știa numai el. O auzea cîntînd pe Maria. Marea, inegalabila noastră Maria.

Pe vremea cînd ea cînta la „Cina“. în grădina de vară și în acest anotimp în care Bucureștiul are o frumusețe calmă și o caldă intimitate pînă și în zona sa cea mai centrală unde se îngărnădesc instituții de cultură și so-

cială — pe vremea aceea, cînd Maria era Maria și glasul ei magnetiza, pur și simplu, el venea adeseori s-o asculte. Se așeza la o masă mai retrasă, lăsa toate preocupările alături, ca pe un lucru inutil și se abandona în voia celui mai curat cîntec românesc pe care îl ascultase de la Gîrgoraș Dinicu încoace.

Șeful tarafului Mariei era Fărămiță Lambru, acel maestru al acordeonului și al cîntecului lăutăresc. Pe vremea aceea se mai deda vechilor sale deprinderi, cîntînd din gură un cîntec-două și supunîndu-se astfel unui efort riscant pentru sănătatea-i șubrezită. Mulți știau că Fărămiță avea să lase din mînă acordeonul mult prea curînd și definitiv. Nicoară îl întîlnise o dată pe culoarele Spitalului 10. Fărămiță i se văitase în felul lui : „Am o gheară în piept și mă tot încercă, nebuna“.

Într-o seară Nicoară venise la „Cina“ împreună cu un foarte cunoscut publicist, moldovean de fel, excelent condeier (ulterioara sa consacrare cinematografică a fost realmente o pierdere pentru publicistica românească !). Au înclinat capul discret, spre celebra cîntăreață de pe podium și s-au lăsat conduși spre o masă așezată la tulpina unuia dintre salcîmii vîrstnici care patronează în mod fericit grădina de vară.

Seara, cînd ești în doi și pus pe taclale, se bea vin. Și dacă se mai întîmplă ca ospătarul să descopere, în cine știe ce colț al încăperii frigorifice de rezervă, o potcoavă de ghiudem sau o riglă de babic, atunci vinul dispare miraculos din pahare și pacea coboară peste totul și peste toate.

Veneau bucureșteni din tradiționalele cartiere muncitorești. Maria era extraordinară ! Toți știau un lucru — că marea artistă avea o mîndrie pe măsură, neîngăduind nimănui, nu să ceară, dar nici măcar să sugereze o preferință pentru un cîntec, din repertoriul său mai întins și mai com-

plex decît al oricărui solist cunoscut vreodată. Dacă se întâmpla ca vreunul dintre prietenii cîntecului să ridice mina, în necuviință, gata să-și anunțe melodia preferată, interveneau cei din personalul grădinii, mai înainte ca marea artistă să fulgere cu privirea și să trăsnească cu vorba. Nu era pentru nimeni un secret că, pe cît îi era de vast folclorul în cîntec, pe atît de întins și de colorat îl avea și în proză. Maria era ea însăși. Sîmplă și monumentală.

Nicoară și amicul său au văzut-o venind și s-au ridicat.

— Ce mai faceți, băieți ?

I-au sărutat mina și au așteptat ca să se așeze.

— Ascultăm o voce de milioane — spuse moldoveanul.

— Care ne reamintește de obîrșie — adăugă și munteanul.

Iar olteanca :

— Nu mă simt deloc acasă. Sînt încărcată ca un car cu fin care trosnește din catravale...

N-a spus de ce anume era încărcată ca un car cu fin și ei n-au precipitat lucrurile, mulțumindu-se să aștepte și să-i respecte tăcerea. Maria a sorbit o gură de vin, a privit intrigată spre ghiudem — se gîdea, probabil, că dacă ia o felioară din ardeiul ăla nu mai cîntă toată seara — după care spuse ca și cînd Nicoară și amicul său știau precis despre ce este vorba.

— Mi-e teamă de moarte că-l pierd. Și altul ca el nu se mai află. Jumătate din mine se duce.

Moldoveanul își sui sprîncenele sus de tot, gata să întrebe ceva, însă în clipa următoare și le coborî, renunțînd. Pricepuse. Fărămiță.

Să fi aflat Maria atît de tîrziu ? Mulți, foarte mulți știau. Însă mai tîrziu, nu prea tîrziu, avea să se întîmple invers. Fărămiță o conducea pe Maria...

Dar să revenim la seara despre care își amintea acum Nicoară, stînd acru și singuratic lingă o halbă cu bere.

— Vă place toamna ? — întrebasese ea pe neașteptate și astfel, sărind brusc de la una la alta își trăda mai mult neliniștea.

— Mie, da — recunoscuse moldoveanul.

— Mie, nu prea — adăugase munteanul.

Iar olteanca :

— Eu încă nu știu. Sincer vorbind, nu știu. Cu firea mea de femeie de la țară îmi place și o aștept, ca artistă constat că mă sensibilizează grozav, pînă la neliniștile cele mai insurportabile.

Atunci se apropie și Fărămiță.

— Doamna Maria, începu el, înclinîndu-se ușor — dacă vrei să vă mai odihniți, îi dau eu drumul la o suită lăutărească.

Rar oameni care să se menajeze reciproc, cum o făceau ei doi. El — pentru că o știa și mai ales o simțea într-o zi proastă, fără ca măcar să bănuiască cine era cauza. Ea — pentru că îl știa „suflet de artist“, prin urmare puțintel nepăsător de propria-i stare.

— Bine — încuviință ea, simplu — foarte bine.

Imediat după aceea în grădina de la „Cina“ se auzea lăutăreasca melodie „Eu te-am iubit, Ionelo, dar n-am avut noroc“...

— Îl pierd — îngîmă ea din nou, și cei doi. Nicoară și amicul lui mai mult au intuit ceea ce a spus.

Dar iată că Maria se ridică de la masă, pe neașteptate, înaintînd maiestuoasă spre podiumul orchestrei. Observînd-o, Fărămiță n-a abandonat brutal cîntecul ci a început să bată tactul ca pentru o intrare în scenă și o splendidă voce reveni să încinte auzul și să încălzească inima : „O zis mama, o zis mama să mă-nsor“...

A fost, întotdeauna și oriunde, ea însăși. Cînd cînta era Maria, era Ioana, era Smărăndița, mindra femeie a satului nostru românesc din deal sau din cîmpie, din munți sau dintre obcine.

Dar vremea a trecut, s-au dus anii în zbor și doar amintirile mai stau la masă cu Nicoară, într-o grădină în care se simte foarte apropiată descinderea toamnei.

Se hotărî să ceară nota de plată și să plece cînd un bărbat respectabil, în vîrstă de 40—45 de ani, puternic bronzat și cu părul exagerat de alb pentru anii lui, se opri lîngă masă, înclinîndu-se.

— Vă adresez cuvîntul meu de salut odată cu rugămintea unei mame și a fiicei sale de a ne onora venind la masa noastră. Dacă-mi permiteți, mă numesc Valeriu Velcescu.

Nicoară îl privi surprins. Velcescu... Velcescu... În fine, n-avea chef să se mute la nici o altă masă.

— Cine sînt persoanele care îmi fac această onoare ?

— Eu, soția și fiica noastră care vă cunoaște bine — răspunse bărbatul respectabil, arătînd spre o masă oarecare.

Nicoară privi într-acolo, se lămuri numaidecît și surise. Pe femeia în vîrstă n-o văzuse niciodată în viață, însă cealaltă era Eugenia, Pisica sălbatică. Ea tocmai îi zîmbea făcîndu-i semne prietenești să dea curs invitației și să se grăbească.

Prea bine, sălbăticiune mică !

— Perfect, acum este limpede — hotărî Nicoară, ridicîndu-se. — Prin urmare, sînteți inginerul agronom Velcescu. Bucuros de cunoștință ca și de invitația dumneavoastră. Însă am să vă cer îngăduința de a mă putea retrage foarte curînd. Dealtfel, tocmai eram pe punctul de a cere nota de plată.

— Veți proceda cum doriți — încuviință inginerul.

Lynx-lynx era într-o dispoziție excelentă. Nici nu apucară cei doi bărbați să se așeze ca lumea la masă și ea dădu drumul la primul snop de alice.

— Te-am văzut de cum ai intrat, le-am spus lor că te cunosc foarte bine (sper că nu ești de altă părere...) și l-am rugat pe tata să te aducă la masa noastră pînă nu mori de singurătate și de inimă rea, că prea erai acru... Stai prost cu corăbiile, e furtună în Bosfor ?

Cutezanță, numele tău adevărat este femeie !

— Cinci corăbii s-au și scufundat, am rămas numai cu zece. Încă o furtună ca asta și am rămas în sapă de lemn.

Așa da. Redevenea el. Acreala nu-l prinde.

Mama Eugeniei, o femeie în floarea vîrstei — probabil s-au căsătorit în timpul studiilor universitare — îl privea cu interes fătîș.

— Fata noastră ne-a spus că ați ajutat-o într-o chestiune foarte importantă — interveni ea. Poate ne spuneți dumneavoastră despre ce este vorba.

Nicoară manevră cu abilitate :

— Acolo unde un membru al familiei tace, un străin nu are ce adăuga.

Piți bătu din palme, entuziasmată.

— Bravo ! De cinci, de zece ori bravo ! — exclamă ea, completînd cu o siguranță surprinzătoare : Nu te osteni în zadar cu întrebările, mamă. Dumnealui este discreția desăvîrșită, ți-o spun eu, nu scoți de la el nimic din ceea ce nu vrea să spună. Nu-i așa, iubitul ?

Nu fi atît de sigură, iubire ! Dacă zilele astea îmi iese răbdarea în încercarea din Parcul Herăstrău, ești în aer.

— Așa este, din moment ce-o spui cu atîta convingere.

O privi surizător și de fapt îl încerca părerea de rău. Eugenia era singura care avea să plătească. Singura. Pentru toți.

— Te uiți la mine într-un fel care mă neliniștește.

— Deloc. Pur și simplu privesc și atât.

În timp ce inginerul Velcescu se uita după ospătar, pentru a-i comanda un nou rînd de halbe, mama Eugeniei își strămută insistent privirile de la fiica sa la Nicoară, ca și cînd ar fi vrut să descopere cît de departe ajunseseră cei doi în relațiile lor. Pentru că schimbul de replici de pînă atunci dovedea o anume intimitate. Femeia își descoperi și mai mult gîndurile atunci cînd dori să afle dacă Nicoară era însurat.

— De mult. M-am trezit deodată cu copiii mari.

— Cîți ?

— Numai doi. N-am fost niciodată un bun comandant de pluton. La o grupă de cercetași mai merge.

— Eu nici atât — interveni tatăl Eugeniei, amuzîndu-se. Dovadă că am rămas la unul singur.

„Unul și bun, gîndi Nicoară, face boroboate cît zece.“

Discuția alunecă spre alte subiecte. Dezbătută chestiunea agrară, cu cazuri concrete din Dimbovița, apoi părinții laudară pe viitorul lor ginere, neobservînd că Eugenia își încreșea adeseori nasul, după care Nicoară ceru permisiunea să se retragă știind că îl aștepta o zi grea.

Parcul Herăstrău se întinde pe sute de hectare. Unde poate fi dibuit individul atât de mult căutat, prin ce zonă s-o fi plimbînd agale ? Şi cum o fi lucrînd. Cu mîncarea de-acasă, ca omul la cîmp, la praşila a treia ?

Dacă tot vrei şi vrei să întreprinzi ceva mai ofensiv — îl sîcîia gîndul pe Nicoară — atunci vezi ce se poate face în Parcul Herăstrău. Zile de-a rîndul şi-a spus că o acţiune pe speze proprii ar putea avea rezultate dintre cele mai bune. Şi s-a pregătit intens pentru ea. Îi plăcea s-o numească „ofensiva de toamnă“. O aiureală. Dar nu era singura !

... Se spune că iubirea adevărată luminează chipul. îl face pe om mai frumos şi mai bun. Îndrăgostiţii se cheamă şi se dăruiesc cu cel mai firesc aer din lume. Merg mină în mină, ca bătrîneii care au trăit împreună o viaţă de om. Discuţia lor este adeseori zgomotoasă şi veselă. Nu le pasă de nimeni, gînguresc şi fac planuri de viitor, între două săruturi. Le stă bine aşa şi doar moralistul cu orice preţ ar găsi, în acest foarte firesc tablou de viaţă, detalii neconforme preceptelor morale.

Dar perechea de pe banca ascunsă aproape cu totul privirilor, sub un castan de culoarea aramei, cu crengile în boltă, se comportă altfel. Un detaliu aparte, discor-

dant. în tabloul general obișnuit, despre care vorbeam mai înainte. Amîndoi sînt rezervați și stîngaci. Întorc capul ori de cîte ori se ivește pe alee cineva. Au teama în priviri. Chiar și atunci cînd se îmbrățișează, privesc peste umăr. Discuția lor lincezește. În loc de liniște sufletească ori de fericire, care să le îmbujoreze fețele, chipurile lor exprimă cu totul altceva : stînjeneala de a se arăta în public ; teama de a nu fi recunoscuți. Pentru că unul dintre ei — sau poate amîndoi — au ceva de ascuns. Starea civilă.

O altă pereche se ivește la capătul aleii. Drum deschis. Cei doi nu se țin de braț. Pășesc la o oarecare distanță unul de altul, în căutarea unei vizuini în natură care să-i ascundă privirilor lumii. El e însurat. Mai mult ca sigur. Pentru că privește de departe și insistent la cei de pe banca prin fața căreia urmează să treacă. Vrea să se încredințeze că nu va fi recunoscut, că nu îl pîndește nici o primejdie.

Ea merge obișnuit, firesc, ba chiar legănîndu-și puțin soldurile și vorbind cam tare, pentru că vrea să atragă atenția. N-o interesează prea mult bărbatul de lîngă ea.

Mult în urma lor vine o altă pereche. Și cum aleea pare a fi pustie, el încearcă s-o cuprindă de mijloc, ea se lasă, însă dînd cu ochii de prima bancă ocupată se desface brusc din strînsoare și se distanțează. E limpede, doamna se teme, doamna e prudentă. Cîțiva pași, cu un bărbat pe o alee, nu înseamnă nimic, însă cînd bărbatul te mai și strînge în brațe, cum te mai poți dezvinovăți ?

Nu-i nevoie să fii neapărat un fin cunoscător al vieții ca să-ți dai seama de asemenea lucruri. Pentru cineva care vrea să speculeze asemenea „evadări“ de moment din cadrul stării civile, al codului său moral, parcul cu aleile sale lăturalnice, cu bănci în luminișuri, este un teren potrivit. Mai bine spus pare a fi un teren prielnic. Nimic nu-i sigur.

Li telefonase din vreme căpitanului Retezan.

— Stai și ascultă. Întreprind o investigație mai aparte în Parcul Herăstrău.

— Plantezi cucută ? — sosi rapid o întrebare însoțită de cel mai înțelept sfat. Toamna nu se prinde nimic. Amână pînă în primăvară.

Nicoară o ținu pe a lui :

— Cum ziceam, însoțesc o foarte drăguță colegă. Reține, pentru orice eventualitate : Alina Gorunescu. Poate dăm peste un cuc. Ai ceva împotriva dacă te chem la o plimbare în cazul că situația o va cere ?

Răspunsul, rece și lapidar, părea transmis de pe un aisberg :

— Păzește-te.

— Dar ai să poți veni ? — stărui Nicoară, pentru că prezența unui ofițer de miliție i-ar fi fost de cel mai mare folos.

— Sună-mă. Deși n-am chef.

Nicoară se instalează pe una dintre bănci, împreună cu Alina Gorunescu, o colegă din grupul stenodactilegrafelor. Lăceau pe îndrăgostiții. Nu știau ce avea să iasă din toată povestea asta pusă la cale, însă ideea de a încerca devenise o obsesie pentru Nicoară.

Pe Alina o adusese înadins după o îndelungată perioadă de insistență. Alina este ceea ce se cheamă o femeie frumoasă. Brunetă și suplă, la 28 de ani, cu un ten admirabil, gura mică și buza de jos ușor răsfrîntă, parcă așteptînd tot timpul sărutul, lăsa în urma ei, bărbaților, multe regrete pentru faptul de a nu fi formulat, la timpul potrivit, cuvenita cerere în căsătorie. Acum era tardiv, cineva avusese mai multă minte și era pizmuit.

Perechea lor trebuia să atragă atenția. Ea frumoasă, iar el... Nu, Nicoară n-a reproșat niciodată naturii faptul

de a-l fi lăsat mai la urmă. Un prieten de-al său, care de vreo douăzeci de ani se consuina metodic în foiletoanele sale — și, culmea ! mai putea face și cîte un banc strălucit, pe de lături — îl întrebasese odată foarte interesat la ce cantină mănincă, s-o știe și s-o ocolească toată viața. O singură femeie din lume n-a ținut prea mult seama de forma concretă de încarnare a spiritului, în ideea că iarba bună crește și în mărăcini. Nicoară nu a contrazis-o niciodată, lăsîndu-i și astăzi speranța începuturilor lor optimiste.

Cit despre George Poenaru, al treilea personaj care avea să pătrundă curînd în scenă, un excelent reporter la un alt ziar, fusese zămislit, fără îndoială, în prima zi a creației materiale, cînd existau toate din belșug și la un pas, doar să întinzi mîna și să alegi ce-ți dorește inima. E drept că lipsa de experiență și-a pus și aici amprenta, pentru că produsul final a ieșit mai mult gros. Însă la reporteri și la genii asta nu se bagă de seamă. Dimpotrivă, dă certitudinea stabilității.

Tudor îi sugerase : „Caută unul mai solid, dacă nu vrei să rămîni schilod“. Și George corespundea tuturor cerințelor.

Să revenim la ceilalți doi. Îndrăgostiții de ocazie.

— Alina, fii mai drăgăstoasă cu mine, îi spusese la un moment dat Nicoară, observînd că ea nu prea voia să intre în rol. Nu cer neapărat să ne pupăm, dar nici să stăm așa, ca bolovanii aruncați de erupție.

Ea se mută mai aproape, dar cu greu, făcînd o muștrisoară acră și nostimă.

— E bine așa, pretențiosule ?

— Nu, abia acum este bine — și Nicoară o cuprinsese pe după umeri, drăgăstos, pentru că iubirile mari și totale sînt ca o singură ființă.

— Tu mă bagi în bucluc, Nicoară, — avertiză Alina:

— În aceeași măsură în care am să intru și eu, încercă el s-o liniștească, însă argumentul nu avu asupra Alinei efectul dorit.

— Hai să renunțăm — se rugă ea.

— Draga mea Alina, acum este prea târziu să mai putem renunța — și o mai cuprinse o dată pe după umeri, exact în clipa în care prietenul lor George își făcea apariția. Nicoară îl lăsă să se apropie la un pas și, de pe banca pe care stătea îi șopti: „De aici plecăm pe aleea spre Arcul de Triumf”. Pe urmă începu să-l apostrofaze cu glas tare:

— Ce te privește pe dumneata cine sîntem? Altă treabă nu ai decît să te viri în sufletul oamenilor? Vezi-ți de treabă, nu ți-ai găsit clienții...

Ieftin procedeul. Ieftină și ideea. Părea o scenă dintr-o piesă scrisă de un amator și jucată la un foc de tabără, pe șantier. Dar el, „Individul”, proceda altfel?

— Nu urla așa, zăpăcitule, cred că am roșit tot, șopti George, cu obraji în foc. Altfel o dau dracului de treabă și te las în doi timpi și trei mișcări. Descurcă-te singur.

Perechea se ridică de pe bancă, plecînd spre Șoseaua Nordului. Braț la braț. Ca toți cei ce pleacă împreună în viață, hotărîți să nu dea nici un pas înapoi.

— Și ești convins că au rost toate aiurelile astea?, se interesă Alina, dezamăgită. Un singur moment îi fusese de ajuns.

— Încercarea moarte n-are — îi reaminti Nicoară.

— Și pe aleea dinspre Arcul de Triumf, procedăm la fel? — mai întrebă ea, și Nicoară văzu în ochii Alinei altceva în loc de privirea unei îndrăgostite.

— Repetăm scena și atîta tot. Poate ceva mai bine, mai convingător, că la avanpremieră n-a prea mers, recunoaște și tu.

Alina se împotrivi :

— Pricepi tu că putem deveni cel puțin ridicoli ? Și dacă, din întâmplare, ne cunoaște cineva ? Te-ai gândit și la asta, cutezătorule ?

— Riscul meseriei, iubito. Când iubești, suferi.

— Bărbatu-meu o să-ți rupă picioarele !

— Convinge-l tu să n-o facă.

Pe Aleea Arcului de Triumf, Nicoară i-a șoptit lui George Poenaru, care se apropia : „Ne mutăm pe urmă la intrarea în parc dinspre „Casa Scinteii“ — și a repetat scena, ridicînd tonul și făcînd pe nebunul.

Au plecat și de acolo, fără să mai zăbovească. Nicoară bombănind cît mai tare. Au avut, totuși, răgazul să observe cîte ceva. O pereche i-a petrecut cu privirea, un tînăr i-a salutat în batjocură și departe, în urmă, s-a auzit o explozie de ris.

Alina era minioasă.

— Gata, du-mă la autobuz. Ce mi-a venit să te ascult, nu știu !

Nicoară o rugă să mai aștepte puțin, nu îl puteau abandona pe George ca pe o uscătură pe aleile parcului.

— După ce ne ajunge din urmă, promit că plecăm. Și eu încep să cred că m-am scrîntit de-a binelca. Tipul ăla mă exasperează.

Cînd sosi la locul indicat, George Poenaru avea un ochi umflat. Ca un boxer lăliu, la scurtă vreme după confruntarea din ring. Însemnele trecerii printr-o viață dură.

Impactul se produsese.

— Tu, cu satisfacția profesională, eu, cu cotonogeala — spuse el mai mult amuzat decît supărat de ceea ce i se întîmplase. S-a repezit la mine ca un apucat. Cred că i-am spart arcada stîngă.

— L-ai pocnit ? — întrebă Alina, speriată, sărind de la locul ei și punându-și degetele pe vinătaia lui George.

— Ba bine că nu ! Voiai să-i string mîna cordial și să-i ofer o țigară ? Un sălbatic apucat.

Nicoară contracară.

— Cît de mult face azi o vinătaie !

Alina se îndepărtă buimacă.

— Răule ! L-a lovit pentru tine. Ține minte asta. Că în ideea ta fixă ești în stare să bagi în bucluc o jumătate din omenire.

— Povestește — îl rugă Nicoară, prinzîndu-l de mîină pe George. Hai, nu mai întîrzia, pentru că ard de-a binelea.

George nu prea avea chef să povestească. Își pipăi vinătaia de la ochi și se strîmbă caraghios.

— M-a acostat după ce ați plecat voi. „Amice, zice el, de cînd lucrezi pe aici ?” „Dar tu cine ești, că mă întrebi ?” „Ăsta sînt” — și poc, mă și avansează în grad. „Iar eu, ăsta sînt” — și zbang, i-o întorc. Bine că era un loc mai dosnic și nu ne-a văzut nimeni. El s-a mai liniștit. „Dacă mai vii pe aici, e rău de tine” — m-a avertizat și cred că vorbea serios. „Bine, dacă e sectorul tău, nu mai vin, dar trebuia să mi-o spui mai cu frumosu’, nu să te repezi ca un bivoli.” „Foarte bine dacă m-ai înțeles, a zis el, și acum să-ți dau un sfat colegial. Ai grijă și nu te mai băga în gura lupului. Tipul pe care l-ai ales tu, adineauri, e ziarist și ăștia sînt mîină-n mîină cu polițaii.” „Mersi de sfat, colega”, i-am spus eu și am plecat. Asta e tot. Cînd n-o să mai am nevoie de cap, te caut din nou.

— Acum spune-mi cum arăta — stăruia Nicoară cuprins de febra neliniștei.

— N-avea nici o grijă, ai să-l deosebești după zbenghi.

— Descrie-mi-l, totuși, omule. Ce mai aștepti ?

— Statură potrivită, blond... Poartă șapcă cu carouri și fiș-fiș — preciză George în silă.

Nicoară vîntură din cap, înveselit.

— Lucrează tare ! Se primenește, are schimburi destule, îi rentează...

— Crezi că este el ?

— Sînt convins, băiete, sînt deplin convins. Dealtfel s-a dat singur de gol.

— Adică ? Ți-a trimis o beza ?

— În scrisoarea anonimă pe care mi-a trimis-o, mărturisește că mă cunoaște. Acum ți-a spus-o și ție. E limpede.

— Atunci, el trebuie să fie — conchise George, convins de temeinicia argumentului. Nu putea fi o simplă coincidență.

— Iar tu ai obligația să mă ajuți în continuare. Nu te poți eschiva.

Observînd că George face pe miratul, Nicoară adăugă cu supărare prefăcută :

— Nu tu mi-ai trimis, duhovnice, pe deșiratul ăla cu mustață ? Oare cum îi spunea ?... Penescu, îmi pare ! Da, frumosul Dionisie Penescu, în persoană. Măcar o pîrtică să-ți revină și ție din afacerea asta. Ai obligații.

George se însufleți deodată, venind mai aproape.

— Bine că ai pomenit de el. Ai aflat unde lucrează acum ?

— Habar n-am.

— Faci pe misteriosul. Vrei să mă convingi că n-ai nici o contribuție la toată afacerea asta, dar nu se prinde. Tipul lucrează într-o unitate productivă. Într-o uzină din București.

— De unde ai informația ? — întrebă Nicoară fără un prea mare interes.

— De la el personal. Nu mi s-a părut afectat.

— Ți-a comentat strămutarea asta ?

— Foarte sumar. Doar cîteva cuvinte. Voia să mă lase să înțeleg că el optase pentru o muncă în uzină, cînd eu știu bine că urma să fie avansat ca director de centrală industrială. Nu a renunțat el de bunăvoie.

Nicoară îl aprobă cu sarcasm :

— Omul tău nu renunță la nimic. Nici la metehne. Merge înainte cu gîtul în laț. În familie cum o duce, ști cumva ?

— Normal. După spusele lui, pentru că nu l-am vizitat niciodată în anii din urmă.

— Vorbiți de tipul ăla scrîntit care a venit la tine, Nicoară ?, — interveni Alina, reamintindu-și întreaga poveste. Tipul care a venit să-și relateze isprava lui și să-ți ceară ajutorul ?

— El. Formidabilul Dionisie Penescu. Și l-am ajutat, nu avea tu grijă. Uite că societatea i-a dat un bobirnac. Curînd vine și rîndul drăguței lui, minunea aia oacheșă. În viață totul se plătește. George, inima asta simțitoare mi l-a trimis pe cap.

George se strîmbă, subțindu-și buzele caraghios și îl luă peste picior :

— Mare fraier ! Și ce dacă l-am trimis la tine ? Trebuia să te bagi neapărat în mlaștină pînă la genunchi ?

— La copii m-am gîndit, băiete. Judecă și tu, e vorba de patru copii — îl invită Nicoară să reflecteze.

Alina se hotărî să-l susțină :

— Trebuia să faci ceva, vezi bine. Și tu ai fi procedat la fel, nu-mi spune mie că nu. Vă cunosc pe amîndoi.

— Asta schimbă lucrurile, recunosc George. Și întrebă imediat : Ce ai să faci în zilele următoare ? L-ai găsit. Mai departe ?

Nicoară îi mărturisii că nu ştia cum avea să procedeze în continuare. Important era că îi descoperise zona de operaţiune, perimetrul activităţii. Unul dintre lucrurile cele mai anevoioase era rezolvat. Pentru un anchetator de profesie, asta ar fi însemnat enorm.

George îşi spuse opinia, după ce păru să chibzuiască serios :

— Eu, dacă vrei să ştii, aş merge pe deferirea cazului organelor în drept. Cu toate implicaţiile de care te temi. N-are rost să-ţi asumi atâtea riscuri. Şi-n plus, nici nu ştii unde vei ajunge.

— Şi eu înclin spre asta, se grăbi să încuviinţeze Alina. Este o afacere dificilă, n-o poţi rezolva singur, băiete. Apelează la cine trebuie.

Nicoară se opuse cu înverşunare. Nici prin gând să abandoneze !

— Bine, dar pentru a transfera cazul celor în drept trebuie să furnizez date exacte şi complete. Cu alte cuvinte, să relatez istoria despre femeia aceea, căsătorită Mălureanu şi despre drăguţul ei cu mustaţa plasată aiurea. Şi are, fiecare, câte doi copii, gândiţi-vă bine, ştiţi ce complicaţii se pot ivi. Cînd l-ai trimis la mine — se adresă Nicoară lui George — nu te-ai gîndit tot la prunci ? M-aş mira să aud altceva. De ce să plătească ei greşeliile unor părinţi iubăreţi ?

George păru contrariat :

— Ştii, amice, că eşti într-o situaţie fără ieşire ? Şi într-un caz şi în celălalt vei fi acuzat. Dacă te gîndeşti la copii şi îi ocroteşti înseamnă că, implicit, acoperi adulterul ; dacă denunţi cazul, aduci prejudicii minorilor. Dracu' s-o ia de treabă ! Şi dacă este pe aşa, cel puţin mergi înainte în interesul copiilor.

Nicoară răsufală uşurat.

— Bine că te aud vorbind așa. S-a trezit înțeleptul din tine.

— Copiii sînt mari ? — se interesă Alina.

— Mici. De la zece ani în jos.

Alina se încruntă. Avea și ea doi.

— Dacă nu poți să lămurești singur lucrurile, lasă-le așa. Este sfatul cel mai bun. Sau pare a fi cel mai bun.

— Ce-mi spui ? — insistă Nicoară, văzîndu-l pe George gata de ducă.

— Hotărăște-te ce vrei să faci și anunță-mă.

— Prin urmare mă aprobi și mă ajuți în toate ?

— Bine. Și acum gata, să mergem.

Pe drum, Alina a adus vorba despre cu totul altceva, parcă despre niște pregătiri de concediu, iar George, preocupat și el de exact aceleași lucruri, se lansa în discuție.

Nicoară nu putea părăsi sfera problemei care îl preocupa tot mai mult.

În adevăr, era mai lesnicioasă calea anunțării cazului organelor de cercetare penală. El preferase să ia acțiunea pe cont propriu. Mai ales că avea de acum un indiciu sigur : cele două cazuri de șantaj își afluau originea în Parcul Herăstrău. Delimitase și zona. Cum putea să-l dibuiască pe tip decît atingîndu-l în amorul propriu ? Avusesese dreptate Tudor Călărașu atunci cînd îi sugerase înțeinarea din parc. Infractorul nu-și părăsește de bună voie zona de activitate. Ține la ea și nu admite ca cineva să încalce „teritoriul” său. Nicoară știa asta din atîtea și atîtea cazuri istorisite de infractori feluiți, aduși sub anchetă în cele mai deosebite pricini. Uitase procedeul. A trebuit să i-l amintească Tudor. Tocmai de aceea i-a plasat un „coleg” de operațiuni în persoana lui George Poenaru. Și dacă necunoscutul, alungîndu-l pe George, i-a dat totuși un sfat colegial, a făcut-o gîndindu-se numai

la sine. Un infractor care lucrează prost, ca un novice, cade repede, pune zona sub observația autorităților și, prin aceasta, creează un pericol real și pentru un „maestru” al combinațiilor, cum s-o fi socotind el. De fapt, individul își apără pielea. Însemna că avea să lucreze, în continuare, în zona parcului și probabil pe termen lung.

A doua zi abia sosise la birou, când începuse să zburdă îndrăcit telefonul.

— Cu reporterul Nicoară, vă rog.

Era un glas de bărbat. Oarecare.

— Presupunând că eu aș fi, cu cine ai avea cinstea ?

— Este el sau nu ?

Nicoară mărunți din buze.

— Mda. Și ?

— Ascultă, maestre, te-am văzut ieri cu o tipă grozavă...

Nicoară deveni atent, înțelegând cu cine vorbea.

Un ris nesuferit vibra membrana receptorului.

— Văd că te prinzi repede — atacă mai departe, îndrăznețul. Cum rămâne cu principiile dumitale, maestre ? Uite ce e, o cunosc bine pe femeie — minți intrusul. Dar am să tac. Eu tac, dumneata, maestre, nu mai ai nimic cu mine, că m-am făcut om de treabă — și toate sînt bune și la locul lor. E-n regulă ?

Tranșa deschis, ca între cei de-o teapă cu el. Lasă-mi asta, eu îți dau asta...

— Du-te și te plimbă ! — îl sfătui Nicoară și închise telefonul, lămurit pînă peste cap. Dar trebui să ridice din nou, altfel nu mai era chip.

— Mai-marele moralist, șeful dumitale, știe că îți îndulcești zilele, prin parcuri, cu brunete ?

— Las-o moartă — îl sfătui Nicoară, acru. Sau fă-te incoace, să te prezint șefului, dacă îți dă mîna. Caută o mașină de piață și grăbește-te. Pierzi prilejul.

Tipul mai sună, lung și enervant, dar Nicoară nu-i mai răspunse.

Puțintică răbdare. „maestre“, și te gălesc cu !

Avea atîta treabă că nici nu mai știa de unde să înceapă. Acțiunea luată pe cont propriu îl privea, urma s-o rezolve în particular. Nu putea să-și negligeze cituși de puțin treburile curente. Tocmai întreprinsese, în zilele anterioare, o anchetă pe mult discutata temă a vigilenței cotidiene și trebuia să se așeze odată la masa de lucru.

Avea ce comunica cititorului.

În timpul acelei anchete, un răspuns stereotip devenea supărător. „Secretul de stat ? !“ — se mirau unii. Dar cine vine în contact cu secretul de stat ? El intră în sfera de activitate a organelor securității statului, a militarilor și diplomaților. Eu, unul... Cîțiva au și spus : „Sînt om modest, n-am avut onoarea să ajung la un secret de stat“. Nicoară nu le putea pune la îndoială buna credință. Se prea poate ca ei să nu fi înțeles bine ceea ce denumim secret de stat, dînd noțiunii un sens unilateral și socotindu-l un atribut exclusiv al persoanelor cu funcții în societate.

La întreprinderea de prospectări geologice, Nicoară aflase un lucru incredibil. Cu cîțva timp înainte, un tehnician topograf pierdea 12 fotograme (fotografii luate din avion sau elicopter) ale unor zone ce interesau întreprinderea de prospectări geologice. Vă imaginați starea de alertă în care intrase întreprinderea ! Ofițeri de securitate s-au deplasat la fața locului, organizînd vaste cercetări de recuperare. Trebuia să amintească cititorului acest caz, deoarece demonstra convingător cum lipsa unor măsuri ferme, în asemenea împrejurări, slăbește vigilența pînă

la o periculoasă stare de somnolență și de iresponsabilitate. „Ce ați întreprins atunci, după pierderea fotografiilor?” — „a fost întrebare un reprezentant al conducerii întreprinderii. „L-am retrogradat pe tehnician — veni răspunsul. Sărmanul de el și astăzi primește o sută de lei mai puțin la retribuție“ !

O sută de lei, când societatea, statul puteau pierde incomensurabil ! Rezultatele acestei îngăduințe ? Trei ani la rînd s-a pierdut, la întreprinderea respectivă, cite o hartă geologică.

— Noi lucrăm în condiții speciale — căuta o scuză reprezentantul conducerii întreprinderii. Lucrăm pe teren cu hărți, fotograme și alte documente secrete. Un vîrtej, în cîmp, a smuls din mîinile unui geolog o fotogramă foarte importantă. Omul avea motocicletă și a alergat după ea cîțiva kilometri, pînă a recuperat-o.

Normal. Să fi intrat în apă, sub pămînt, să se fi făcut luntre și punte, era doar datoria lui s-o găsească. Ce importanță are, pentru societate, dacă i-a smuls-o din mînă vîntul sau... altcineva ? Un document secret rămîne un document secret. Cîntea celui care-l păstrează și compromiterea celui care-l pierde.

Și încă ceva : funcționari și ingineri conștiincioși, neajungîndu-le, în dăruirea lor, timpul de lucru în institut sau în uzină, luau lucrări și acasă. Însă, din păcate, lucru și documente cu un conținut secret. Trebuiau avertizați asupra interdicției categorice de a se scoate asemenea documente din uzină sau din institut. Rîsul este mare, nimeni n-are voie să-l subaprecieze. În chestiuni secrete se pornește de la ideea că cei cu care vii în contact sînt oameni inteligenți, însă nu toți își pun inteligența în slujba societății. La drept vorbind, multe succese din istoria spionajului mondial au pornit tocmai de la asemenea mici

îngăduințe și „scăpări“ ale celor care aveau să piardă partida.

Prin urmare, Nicoară avea ce să comunice cititorului. Se hotărî să se așeze la masa de lucru, să nu intre în criză de timp.

Seara, la plecare, s-a petrecut ceva neplăcut. Bănuia că întîmplarea va avea pentru el un oarecare ecou negativ. Și în dimineața următoare, nici nu se instalase bine la birou, cînd cineva îl luă din scurt la telefon.

— Nicoară ?

— Presupunînd că eu...

— N-ai decît să presupui ce vrei, deocamdată coboară pînă la mine.

Era șeful adjunct. Și cine afirmă că n-a alergat la chemarea șefului, sărind cîte două trepte, acela este un mic mincinos.

Nicoară sări cîte trei trepte. Numai două puteau fi un afront.

— Ce-a fost cu întîmplarea aia stupidă, de aseară ? — întrebă șeful de cum îl văzu intrînd, și Nicoară n-ar fi putut spune că îl privea încurajator. Șeful său bătea cu creionul în masă, ca unul care este obișnuit să se exprime în fraze scurte, de felul : „punctul unu“... „punctul doi“... „punctul trei“...

— O provocare, iată ce a fost. Sau o înscenare, tot una — îl informă Nicoară în puține cuvinte, așteptînd „punctul unu“...

Auzi însă, decepționat :

— Ascult, vreau detalii.

I-a relatat sumar. Plecase spre casă pe la șase seara. Mergea pe jos, pe Șoseaua Kiseleff, să se limpezească. Terminase de scris ancheta pe tema vigilenței cetățenești.

Și, ca orice om eliberat de o povară, fredona ceva... parcă „Gioni, ce grozav ești tu, cia-cia-cia“, când o femeie tină, pe care tocmai o ajunsese și era s-o depășească, începu să-l ocărăască. Il învinuia că încercase s-o acosteze. Dădu chiar și un fel de țipăt. Surprins, Nicoară o întrebase cu voce scăzută : „Ce este, madam, v-a căzut o ghindă în cap?“ Apoi se adunară vreo cîțiva cetățeni care îl sfătuiră pe Nicoară s-o lase baltă și să-și vadă de drum, e mai bine pentru el. Ceea ce a și făcut, reluînd cîntecul. Tîrziu i-a căzut fisă că nu fusese nici pe departe o simplă întimplare, ci mai degrabă...

— Te-a recunoscut cineva ?

— Am rămas, un anonim pentru toată lumea. Doar pentru apucata aia...

— Atunci, persoana care ne-a telefonat de unde știe cine ești ?

Deci asta era ! Cineva sunase.

— Bărbat sau femeie ?

— Bărbat.

— Păi tocmai asta ziceam și eu. O înscenare, e clar — și Nicoară îi relată, de data asta cu lux de amănunte, tot ce se petrecuse în ultimele luni.

— Și crezi că ai să-l descoperi ?

— Am dat de o urmă. Ba mai mult, știu precis în ce zonă lucrează.

— Individul este în stare de orice, spuse șeful, nemulțumit și el.

— A și dovedit-o — preciză Nicoară.

— Trebuie pus la punct.

— Nu incipe discuție.

— Asta nu înseamnă că poți să fii mai puțin prudent. Ca așeară.

Și asta este drept. Ba dreptul cel mai drept.

Nicoară îi dădu asigurări de precauție.

— Voi fi foarte atent pe viitor.

— Sper.

Plecă, încărcat ca un paratrăsnet pe timp de furtună.

O zi mai târziu, pe la ora prinzului, la administrația parcului Herăstrău.

— Va să zică, îmi cereți să vă dau o salopetă cât mai uzată și mai ce ?

— Un basc sau o șapcă, un măturoi de nuiele, un fâraș masiv cu coada zbirlită în sus și un tomberon — preciză meticolos Nicoară.

Era inventarul de lucru al unui om de la salubritate.

— Ce mai puneți la cale ? — ceru lămuriri administratorul, un tânăr curățel și subțirel care își abandonase frumoasa lui meserie de strungar într-o binecunoscută uzină bucureșteană, pentru a supraveghea pitpalacul și coșofana în cadrul lor natural.

— Nimic, vreau să fac curățenie în parc, pe gratis. Are administrația parcului ceva împotrivă ? Refuză să stimuleze inițiativa cetățeanului onest ? Hai, vreau să aud !

Șeful administrației parcului rîse vesel, spunînd că dacă Nicoară ar mai avea colegi... El are mături destule. Sesizîndu-i gluma cam piperată, Nicoară i-o întoarse nu prea cătrănit :

— Ascultă la mine. Să te ferească sfîntul să vină colegii mei aici, cu măturile lor ! S-ar putea ca a doua zi să fie nevoie de un alt administrator la parc. Fă bunătatea și nu uita ce îți spun eu acum.

— Dar ce, nu le plac administratorii ?

Nicoară își increți nasul de parcă ar fi mirosit o iască.

— Nu le plac parcurile neîngrijite, asta e, pricepi cam greu la vîrsta dumitale.

— Bine, bine. Am să aduc și cizme de cauciuc și un basc, garderobă completă — hotări administratorul, făcînd pe îngrijoratul. Dacă bănuia măcar intențiile musafirului său nepoftit, ar fi avut toate motivele să fie îngrijorat la modul serios.

— Mersi, bunule administrator. Rămii același om de treabă. Poate îmi aduci și o lucrătoare, cu aceleași ustensile, care să țipe la tine și să te facă mototol...

— Chiar vrei cu adevărat? — se miră administratorul, nemaîștiind ce să creadă. La început bănuia că este o glumă. Vorbiți serios, chiar vrei o lucrătoare?

— Ce mai întrebî?

— Ia stați — își aduse el aminte instantaneu. De ce să țipe la mine?

— Ai să vezi imediat. Mai întîi s-o aduci aici. Cheam-o.

— Florico, ia vino încoace! — strigă administratorul spre o încăpere vecină cu biroul lui și de care îi despărțea o ușă de sticlă.

— Da, dom' șef!, — și o femeie voinică, de vreo nouăzeci de kilograme, îmbrăcată în salopetă, se apropie încet, îndoind podelele. Își plimbă privirea, de cîteva ori, de la șeful ei la omul necunoscut și rămase pe loc, masivă și dreaptă, ca turnată în fontă.

— Ia și tu, Florico, un tomberon, o mătură și ce mai trebuie și du-te cu dînsul în parc. Îi dai ascultare și faci tot ce-ți spune.

Florica îl măsură pe Nicoară din cap pînă-n tălpi. Așa cum privești o apariție de pe altă lume. Clătinînd din cap și săltînd pușintel colțul gurii. După aceea a avut o mină decepționată.

— S-a întors lumea pe dos, dom' șef ! . —

— De ce s-a întors, Florico ?, — mai vru să știe administratorul, rizînd vesel și în cascadă, cînd, de fapt, ar fi trebuit să-și muște limba.

— Ei, lasă că știu eu — îl anunță femeia, făcînd un gest semnificativ cu mîna. Cînd s-apucă să curețe unu ca dumnealui, înseamnă că e ceva murdar...

Nicoară rise și el pe înfundate, nu atît de gluma femeii, cît mai ales gîndindu-se la surpriza pe care i-o pregătise administratorului parcului. Apoi spuse :

— Să punem lucrurile la punct. Va să zică te îmbraci în salopeta pe care ai adus-o. Încalți neapărat și cizmele de cauciuc, la salopetă nu merg pantofi împlețiți. Trăiești un moment de muncă foarte concretă.

Administratorul părea fixat în ramă.

— Sper că nu este adevărat...

— Nu îmi arde de glume. Stai și ascultă. De aici o porniți pe aleea care dă în rondul spre Arcul de Triumf, în zona fîntînilor arteziene. Bazinul ăla mare, de cît pe cît o fi, știi mai bine. Mă interesează un tînăr blond, înalt cam de 1,74 sau 1,78, singur sau în pereche, te descurci, un administrator trebuie să aibă un ochi atent. Îl recunoști după o vînătaie la ochiul stîng. Poate și-a pus un plasture. Eu nu mă pot duce pentru că m-ar recunoaște și în costum de scafandru.

Florica chicotea. Ideea părea să-i placă. Chicotea cu mîna la gură. Nu își vedea prea des șeful îmbrăcat în salopetă de lucru.

— Pare o farsă — spuse administratorul și, redevenînd mobil, din înțepenirea care îl prinsese, se așază pe scaun, ostenit.

— Ba chiar cred că e o șotie.

— Nici gînd, bătrîne. Insul pe care îl căutăm împreună

este un ticălos cum nici nu îți poți imagina. Te rog mult să-ți dai toată osteneala să-l găsești. De-l vezi, lucrează prin preajmă, supraveghează-l, și Florica să vină încoace. Eu stau aici și anunț pe cine trebuie.

Nicoară vorbise cu aerul cel mai serios. Administratorul cedă. Înțelesese, în sfârșit, că nu era vorba despre nici un fel de glumă. Dar era dreptul lui să mai pună măcar o întrebare :

— Ce-a făcut canalia asta ?

— Răul cel mai mare de pe lume. Distruge familii. Spionează oamenii și apoi îi santajează pentru greșelile lor reale sau de el inventate, n-are importanță. Și într-un caz și în celălalt, este extrem de nociv. Cînd nu obține ce vrea, cînd nu capătă bani, trece la amenințări fățișe și bagă discordie între soți.

Ce-i venise să afirme că individul mai și născocea ? N-avea nici un argument. Nici un temei. O presupunere, pe marginea cazului soților Ciubăreanu. Asistase la proces, ascultase, reflectase. Vizita ulterioară a prietenului familiei și convingerea acestuia în nevinovăția soției lui Ciubăreanu erau, deocamdată, singurele motive de referință.

Florica interveni spontan :

— Trăsni-l-ar de cîine ! Ți-l aduc în brațe. Dumneata ești de la miliție ?

— Miliția o chem după ce îl găsești. Și te rog pe dumneata să nu faci cum spui. Strici totul. Și numai eu știu cît timp mi-a trebuit să aflu unde îl pot găsi.

Fără să mai scoată o vorbă, administratorul parcului trecu în încăperea alăturată și se schimbă la iuțeală. Apoi apărură echipat în așa fel, de parcă ar fi lucrat la salubritate de un veac.

— Ia-o înainte ! — spuse poruncitor Florica de cum ieșiră pe ușă.

— Ba mergi dumneata înainte — o invită, politicoș, administratorul, neștiind prea bine cum să se comporte în noua lui situație. Iar Florica :

— De unde am să știu pe unde mă duci, dacă dumneata mergi în urmă ?

Simplu și logic — gândi administratorul parcului pornind el primul.

Și iată-i, pe amîndoi, unul după altul, hodorogînd tomberoanele prin parc, spre aleea care dă în rondul Arcului de Triumf. Nicoară îi petrecu o vreme cu privirea. N-avea de unde să știe că Florica, luîndu-și rolul în serios, îi spunea administratorului : „Nu te holba așa, dom' șef, că se prinde ala. Pune mina și dă cu mătura“.

Inimooasă femeie !

Venise iarăși toamna. Splendidele covoare de flori pe care le admiră bucureșteanul în fiecare an, vara, în plăcutele sale plimbări la Herăstrău, păleau, se răreau, dispăreau...

Pe oglinda lacului flotila de ambarcațiuni ușoare acosta la debarcadere în așteptarea ultimilor amatori de vizit. Nicoară le vedea fără să vrea. Gîndurile lui călătoreau cu totul în altă parte. Era neliniștit și încordat. Îl vor găsi... nu îl vor găsi...

Oare se află la un singur pas de rezolvarea cazului sau, dimpotrivă, la distanță nebănuit de mare, insuportabilă, foarte greu de străbătut a doua oară ?

Privea în direcția în care dispăruseră cei doi, Florica și administratorul parcului, și ochii îl dureau, pentru că scotocea cu privirea tot ce se afla în mișcare sau nemișcare.

Aprindea o țigară de la alta. „Mărășești“. „Kent“ sălbatic, după cum îi place lui să spună. Până și bufetierele de la redacție i-au deprins obiceiul. Și i-au adus la bufet un pachet enorm cu „Mărășești cu filtru“. Țigara pute de trăsnește, dar e curată.

Curată ? Cea mai bună țigară din lume este țigara pe care n-o fumezi...

Dar cine vine pe alee ? Nu-i Florica. Silueta care se profilează e prea subțire...

Da, soția lui Ciubăreanu poate este absolut nevinovată. Personal ar dori din inimă să fie așa. Schimbă asta cu ceva fondul lucrurilor ? Sigur că schimbă.

„Dacă nu îl găsesc nici acum, o dau dracului de treabă și mă liniștesc și eu...“

Vorbe. Legămintele la ananghie. Doi bani și trei parale snopul.

L-a descoperit Florica. (Administratorul avea să povestească mai târziu : „Și-a dus mina la gură, mi-a tras un picior în gleznă, a mai spus e ăla care stă singur pe bancă, da fă-te că nu-l vezi, apoi și-a luat tomberonul și a plecat.“)

Deschise ușa larg, altfel n-ar fi putut să intre.

— Gata ! Hai și ia-l.

— Ești sigură ? — o întrebă Nicoară, neîncrezător.

— El. Da nu-i așa voinic, cum spuneai. Dacă mă lăsai pe mine... Da hai să-l vezi și dumneata. Te duc eu până la cițiva pași, fără să simtă.

Nicoară nu rezistă ispitei. Dar mai întâi formă un număr de telefon, vorbe scurt și un minut mai târziu o urma pe Florica prin vegetația abundentă a parcului.

Mult-Căutatul era singur pe o bancă mai dosnică, în apropierea uneia dintre statuile care împodobesc He-

răstrăul. Se afla „în exercițiul funcțiunii”. Ținea în mîini, nu prea desfăcut și nici prea adunat, un ziar, ca și cînd ar fi citit liniștit, preocupat numai de lectură. În realitate spiona peste marginile ziarului. Victimele sale — o pereche trecuțică — erau pe banca aflată de cealaltă parte a aleii, într-un întrînd în boschete.

Blond, aproximativ 30 de ani, statură potrivită, pălărie gri, pardesiu bej. Era altfel îmbrăcat, dar nu mai putea păcăli pe nimeni. Pe arcada stîngă pusese un plasture pe care puteai să-l vezi de la cincizeci de pași. Semnul lui George.

Nicoară constată cu surprindere că îl încerca un sentiment nou, necunoscut. Mîndria de a fi izbutit? Satisfacția omului pentru experiența de viață pe care și-o descoperă dintr-o dată? Toate acestea îi crează o stare de agitație cum nu mai cunoscuse în alte împrejurări. Oare ce vor fi simțind anchetatorii de profesie în clipa cînd descoperă și arestează pe infractor? Rămîne, în continuare, un moment ca oricare altul, un gest profesional și atît? Oare să lipsească, cu desăvîrșire, emoția?

Dar ceea ce îl surprindea și mai mult pe Nicoară era constatarea că îl cunoscuse și el cîndva. Îl întîlnise într-o împrejurare nu prea fericită pentru cel căutat cu atîta slăruință. Cu vreo cîțiva ani în urmă. Prins în tren fără legitimație de călătorie, fusese condus la miliția Gării București Nord, unde se afla și Nicoară, împreună cu cei ce efectuaseră controlul. Judecîndu-l atunci după felul său prezentabil — bine îmbrăcat și, pe cît își putea da seama Nicoară, jenat de situația în care se găsea — era inclinat să creadă într-o simplă întîmplare, nicidecum într-un viciu. Tînărul declarase că este tehnician instalator pe un șantier din preajma Capitalei. Presentase și o legitimație. Nu avea antecedente penale. Părea un om de

treabă. În consecință i s-au întocmit formele de amendă contravențională și a fost lăsat să plece. Dar iată în ce neașteptată direcție evoluase tehnicianul de instalații! Sau contravenirea de pe atunci legilor Codului penal? Greu de spus. Și presupuneri de acest fel nu se pot face, fără un anume risc.

Pe trotuar, afară din pare, în apropierea Arcului de Triumf, aștepta căpitanul Retezan. Se plimba agale, cu mâinile la spate, privind absent la trecători și la toate. Pe Nicoară îl observă în clipa în care se și afla lângă el. Îi întinse mâna cu un calm imperturbabil.

— Bună — salută el amical. Ți dai seama că te-am așteptat mai mult de o oră?

Nicoară îl aprobă din cap apreciindu-i calmul.

— Iartă-mă și tu, n-am avut încotro. Îm voi ispăși eu pedeapsa într-un fel, te rog să fii sigur de asta. Deocamdată mă bucur că te văd și este cât se poate de bine că te afli în uniformă. Nu îți cer decît să mă însoțești o jumătate de oră, nu mai mult. Să ne grăbim, pînă nu-i prea târziu.

Căpitanul Retezan nici nu se clinti.

— Ușurel. Tocmai pentru că sînt în uniformă te-aș ruga mai întîi să-mi spui limpede despre ce este vorba. Văd eu după aceea dacă merg sau nu. Nu-i chiar așa cum crezi. Avem normele noastre. Spune.

Normal. Nu voia să se angajeze într-o chestiune despre care nu știa nimic. Prin urmare, era dreptul lui să ceară explicații și Nicoară îl înțelegea. Dacă ar fi fost în civil, era altceva. Uniforma obligă.

— Nu-i nimic complicat, lasă-mă să-ți spun după aceea. Sper să ai atîta încredere. Mergi cu mine o jumătate de oră, nu spui și nu faci nimic. Haide.

Căpitanul se fixă mai bine în asfaltul trotuarului.

— Ascultă, omule, încearcă să-ți deschizi capul pentru a putea pătrunde măcar o idee. Una singură. Dacă te grăbești, atunci nu mai sta, spune repede ce și cum. Altfel du-te singur și lămurește-ți treburile. Eu nu te chem să vii cu legitimația la butonieră. Ascult sau du-te. Eu unul sînt pentru inițiativa necondiționată. Hotărăște-te.

Nicoară bătu în retragere, supunîndu-se. De ce n-o făcuse de la bun început ? S-a temut ca nu cumva căpitanul Retezan să se amestece în afacerea asta și să-i strice lui socotelile tocmai acum, la două vise de țarm ?

— Bănuiam eu că despre tip este vorba— îi confirmă liniștit căpitanul — însă una este bănuiala și alta certitudinea. Vin, dar să nu te aștepti la nimic de la mine. Ți-o precizez dinainte. În cazul cînd îmi treci mie chestiunea și nu te mai amesteci, atunci lucrurile se schimbă.

— Am s-o fac și pe asta pînă la urmă, n-o să am altă soluție — îl înștiință Nicoară — însă acum lasă-mă să fac tot ce pot, ce cred eu că pot să fac. Spuneai că ești pentru inițiativă.

Intrară pe o alee, ieșind de-a dreptul la arteziene. Căpitanul prinse mișcarea dintr-o privire.

— Insul de colo ?

— El. Ochios mai ești !

„Insul“ era în același loc. Stătea ca omul fără treabă într-o grădină publică, cu un ziar dinainte, citind cu interes sau din plictiseală. Nicoară îl făcu să lase ziarul din mînă adresîndu-i-se de la cîțiva pași :

— Ce mai faci, instalatorul ? Te instruiești, te instruiești în vremuri de prielnică educație...

Surpriza părea totală. Pentru că blondul de pe bancă, livid în primul moment, în al doilea schiță o mișcare de recul, rămînînd însă cu mîinile înfipte în banca de lemn, ca și cînd ar fi vrut să se smulgă.

Se așezară și ei. Nicoară în dreapta iar căpitanul... de aceeași parte, lăsându-i amicului său să înțeleagă că lucrurile rămăneau așa cum au fost ele stabilite de la bun început. Fără nici o intervenție din partea lui. Prezență pasivă. Ori — ori, altă cale nu există în treburi dintr-astea.

Nicoară își fixase privirea pe chipul blondului care părea amuțit pentru totdeauna. Capul plecat, sprincene coborâte, ochi în pământ.

— De un an și ceva te caut. Dacă ar trebui să-mi plătești doar pingecele și tot ai da faliment. Dar osteneala îmi este răsplătită cu vîrf și îndesat. Sper că această întîlnire a noastră te bucură grozav. Eu nu mai pot de bucurie. Zău că aș ridica și un pahar, în cinstea întîlnirii noastre.

Blondul se învinețea. Era de altă părere.

— Hai s-o luăm mai domol — propuse Nicoară însă, de fapt, accelera pînă la limită, adăugînd : ți-am uitat numele, vîrsta, locul nașterii și toate celelalte amănunte absolut necesare într-o asemenea întîlnire. Și cum constat că nu vorbești, dă-mi numai buletinul de identitate, mă lămuresc și singur.

Blondul scăpără din priviri. De n-ar fi fost alături căpitanul Retezan poate s-ar fi aruncat asupra lui Nicoară ca un bolid, așa cum se aruncase și asupra lui George. Dar în situația în care se găsea acum, trebuia să stea liniștit. N-avea altceva mai bun de făcut. Și, probabil, se gîndea să nu-și agraveze situația printr-un gest necugetat.

În vremea aceasta Nicoară, scoțînd din buzunar carnetul de notițe și pixul, spuse pentru a doua oară :

— Dă-mi buletinul, mult-căutatule, să iau ce-mi trebuie. Mai repejor, că îl țin aici, de pomană, pe căpitan și are și el o mie și una de treburi, nu se plimbă toată ziua, ca tine, prin parcul ăsta fără capăt. Ascultă-mă ce-ți spun, e mai bine așa.

S-a supus fără un cuvînt.

Nicoară își notă numele, prenumele, locul și data nașterii, domiciliul, seria și numărul actului de identitate. Apoi i-l trecu căpitanului, adăugînd cu interes prefăcut :

— Ce spui ce fotografic e dumnealui ?

Știa că un specialist, cînd are în mînă un buletin de identitate, nu se uită numai la fotografie. Îl preocupă, în principal, autenticitatea actului. Dar căpitanul l-a frunzărit cu o plictiseală cruntă și fătîșă.

— Nu te contrazic — spuse el, înapoind lui Nicoară buletinul blondului. E așa cum spui, poză reușită.

Ceea ce putea însemna : „nici o grijă, nu e fals“.

Nicoară se declară mulțumit.

— Uite ce este, te aștept mîine între 10 și 12 la birou, spuse el individului cu plasture pe arcada stîngă, înapoindu-i buletinul de identitate. Să nu îmi spui că nu știi unde. Acolo unde m-ai sunat de două ori și unde mi-ai trimis epistola aia. Și unde m-ai avertizat de scandalul care se punea la cale. Trebuie să-mi dai amănunte pe care încă nu le cunosc. De acord ?

În ochii blondului se ivi o licărire de însuflețire. Pricepuse, în sfîrșit, că Nicoară nu intenționa să-l dea pe mîna ofițerului în uniformă. Renăștea în el speranța ?

Nu te bucura inutil, pasăre răpitoare !

— Am să vin — vorbi el pentru prima oară, iar Nicoară continuă cu satisfacție :

— Perfect, te aștept între 10 și 12, ține minte. Dar să nu vii cumva cu apucata aia de verișoară, sau ce îți este, parcă așa știam eu. A făcut un scandal, pe Șoseaua Kiseleff, că dacă ai fi văzut-o, în mod sigur roșei pentru ruda asta care își cam face de cap.

Blondul rîse strîmb.

— Nu știu la cine vă referiți... —

— Sînt convins de asta, sînt convins. La redacție a sunat unul despre care habar n-ai.

Impricinatul îl privi lung și cu toată dușmănia de care era în stare. Dar Nicoară își trăia triumful și nu își dădea silința s-o ascundă așa cum procedează, din bunul simț sau din mărînimie, învingătorii, pe podiumul întrecerilor sportive. Cu el era altceva. Cu totul alt simțămînt.

— Asta e, „maestre“, — continuă Nicoară cu același surîs și chiar bătîndu-l pe umăr. La drept vorbind, trebuie să îți ajuți neamurile, e firesc, nu-i așa ? Ești în măsură să știi cîte fac eu pentru ruda mea căsătorită... Mălureanu și pentru micuța aia blondă și peltică în halat de casă vișiniu, logodită, mi se pare cu un inginer...

Îl auzi mai mult șoptind. Ochiul lui căutau pieziș pe lingă Nicoară.

— Nu le-am mai văzut deloc, pe cuvînt.

Nicoară îl aprobă cu aceeași voce bună :

— Foarte bine, te cred. Eră și riscant.

Căpitanul privea aiurea, plictisit de moarte. Nu-i plăcea jocul lor de actori diletanți. Voi vă hîrjoniți la gura lupului ? Pricepuse totul de la început, dar nu avea rost să intervină. Dealtfel, memorase bine toate datele din buletinul de identitate pe care îl avusese în mînă. La nevoie...

Nicoară se suci din nou pe bancă, adresîndu-i-se individului cu plasure :

— Ce s-a mai întîmplat cu familia Ciubăreanu ? Cred că știi ceva. Soții au divorțat ?

Țintise în plin ? Țintise. Se vedea bine !

Blondul era ca pămîntul. Continua cu încăpățîinare să-i ocoblească privirea.

— S-au despărțit, deci ? — conchise Nicoară, de astă dată cu evidentă mînie.

Cum nu receptă nici un fel de răspuns, avansă în teritoriul advers, imaginîndu-și că este în armură medie-vală.

— Cum de ai putut născoci toată povestea cu vinovăția femeii ? Am verificat. Totul nu-i decît răzbunare.

În locul celui întreat, vorbi căpitanul :

— Dacă ai de gînd să mai stai... Te-am prevenit : ori-ori.

Nicoară sări neliniștit.

— O clipă și am isprăvit.

Apoi, către cel din stînga :

— Te ascult. Cum de ai putut ataca o familie pe închipiri, pe răzbunare ?

Cel întreat susură ceva. Nicoară insistă :

— Mai tare că bate vîntul.

— Era o femeie imposibilă — se desluși, în sfîrșit, din șoapta vecinului său de bancă. Eu nu sînt hoț. Nu fur gențile femeilor, în mașini.

Vai, el nu fură gențile cu acte și cu bani ! El fură altceva mult mai de preț. Liniștea. Încrederea între oameni. Sănătoasa și mult întremătoare încredere dintre soți. Nimic material. Poate învinui cineva pe unul care nu fură nimic palpabil, la care nu se găsește nici un fel de corp delict, material, concret ?

— Asta mă supără de tot — îl anunță Nicoară. Apoi, către căpitan : Să mergem, vîd că te plictisești grozav.

— Da, hai să ne ducem. E seară și mai am o groază de treburi.

S-au ridicat amîndoi.

— Pe mîine, așa cum am stabilit — îi mai spuse blondului Nicoară și apropiindu-se și mai mult îi șopti : cred că n-ai chef să transmit datele tale personale tuturor secțiilor de miliție.

S-au despărțit ca într-o situație obișnuită.

Încheiase lucrurile cu bine și Nicoară era mulțumit.

— Ce rost au toate astea, poți să-mi spui și mie ? — se interesă căpitanul Retezan, după ce luaseră o oarecare distanță. Era plictisit, se vedea că toată povestea îl indispusese.

— I-am dat o lecție. Merita. Tipul a încercat să șanta-jeze pe cineva, din răzbunare.

— A încercat numai ? Lasă fleacurile. Nu-i ăsta tipul pe care îl tot cauți de peste un an ? Vinde gogoși altuia.

Nicoară nu i-a răspuns și căpitanul Retezan n-a mai insistat. Îi era „perfect egal.“ Vorba lui.

Mai tirziu, la o cafea servită la „Bolta rece“, discutau despre cu totul altceva.

În aceeași seară, Nicoară o sună pe Eugenia Velcescu — Piți. Cînd ridică receptorul, năvăli pe fir un adevărat vacarm. Un magnetofon, dat la maximum, bombarda geamurile cu cea mai mare intensitate. Se auzeau risete și clinchete de pahare. Ea ceru liniște. Piți :

— Un moment, zurbagiilor. Liniște că n-aud nimic ! Cine ești, iubițelule ?

— Ce-i acolo, la dumneata ? Te măriți ? — o întrebă Nicoară drept introducere, intuind pe loc că n-ar fi bine să perturbeze lungimea de undă.

— Poate, rise Piți amuzată. Și dacă da, cine ar plînge după mine ?

Era un fel nou de a se interesa cine anume o suna la telefon seara și cu ce intenții.

— Eu, se înțelege — îi răspunse de îndată Nicoară. Aș plînge ca la potop. Pe urmă aș căuta un strop de apă să-mi spăl lacrimile de om părăsit și îndurerat.

— Cine eu, suflete nocturn ?

— Nicoară.

— Aaa ! — se auzi în receptor o exclamație scăpată involuntar. Și după un timp, în completare : Te-ai hotărât, în fine, să mă suni ? Pici la țanc. Vii încoace ?

Doamnele se amuză, gîndi Nicoară, căutîndu-și pe birou, pe nevăzute, bomboniera nezmălțuită. Se amuză și cînd nu trebuie, după motive și situații doar de ele cunoscute.

Piți insistă :

— Pleci încoace sau nu ?

— N-aș crede că vin. Asta nu-i o seară potrivită pentru literatură, avansă modest Nicoară.

Ea rîse cu poftă. Poate și cu poză.

— Urîciosule, asta ești. Atunci de ce mă suni, ce interes te îndeamnă ?

— Să te întreb cît se poate de serios ce îți face logodnicul, inginerul.

— L-am trimis la plimbare. Ducă-se — răspunse ea pe același vesel ton de mai înainte.

— Zău ? S-a declarat criza ?

Dincolo, probabil că Piți a scuturat din cap, înveselită.

— Dimpotrivă, cavalerie, dimpotrivă. Acțiunile mele sînt în creștere vertiginoasă. Curînd, cota maximă la bursă.

Zăpăuca ! A uitat complet de sine. Și apa e la genunchi.

— Ai grijă să nu te amețească, mai cunosc eu niște cazuri — o avertiză Nicoară stricînd boabe pe gîște. De fapt, pentru altceva te-am sunat. L-am găsit pe frumosul ăla care își lăsa la dumneata țigara aprinsă. Ți-aduci aminte. Mîine e la mine. Vine tîrîș-grăpiș. M-am gîndit că poate vrei să-l vezi. Vechile cunoștințe sînt mai întotdeauna bine venite. Sau poate nu-i așa ?

— Nici vorbă ! — se scutură ea, repezit. Cum te-ai putut gândi la așa ceva ? Nu vreau să-l văd în vecii vecilor.

Păcat ! Ar fi fost o foarte frumoasă scenă de adio. Faci cum crezi. Și în cazul acesta, am să te rog să-mi aduci mâine dimineață, nu mai târziu de ora zece, o declarație, un memoriu, cum vrei să-i zici, în care să precizezi cum s-au petrecut toate. Ce spui, frumoaso în visiniu ?

— Toate ce ?

— Povestea cu șantajul.

Tăcu o vreme, încurcată. Nicoară o luase pe neașteptate și — cine știe — poate re trăia momentele de spaimă și de incertitudine de mai înainte.

— Stai că nu prea înțeleg — îl somă Piți. La ce îți trebuie ? Spune-mi deschis, să știu ce am de făcut. Pentru ce ai nevoie de mărturia mea ?

Nicoară vorbi tot atât de limpede precum se exprimase ea. Pentru el era o dovadă de bună credință.

— Am nevoie de declarația asta ca să punem lucrurile la punct. Te întreb : vrei să dormi liniștită ?

Piți se lamentă :

— Eu, liniștită !... Înghit somnifere în cantitate industrială.

— Pentru că așa vrei. Așa te-ai obișnuit. Mi-o trimiți ?

— Ce ?

— Cum ce, declarația, fătuță. Ce altceva ?

— N-o să-mi atrag pacostea pe cap ? — mai întrebă ea, vrînd să aibă o cît de mică garanție.

Dacă și-o atrage ? Nu, abia scapă de ea.

— N-ai nici o grijă — îi garantă Nicoară, pe un ton încurajator. Mi-o trimiți ? Declarația aia...

— Să mă mai gîndesc, să mă mai gîndesc, spuse ea, revenindu-i ceva din buna-i dispoziție în care o găsisese

Nicoară. Da, să mă mai gîndesc, sper că îmi lași dreptul ăsta, recunoscut și răsrecunoscut...

— Gîndește-te, dar neapărat pînă mîine la 10. Nu mai tîrziu. În nici un caz. Pentru că poimîine, dacă întîrziîi cuniva, din cochetărie sau altfel, te privește, am să scriu eu o epistolă în ziar și mă tem că atunci acțiunile unei anumite domnișoare vor scădea la zero.

Proceda corect ? Sigur că pe drept.

O avertiza să nu se mai joace, nu-i ardea de glumă în chestiuni în care gluma n-ar avea ce căuta.

— Bine-bine, mîine o ai — admise ea, greu de tot. Numai să nu-mi semnez sentința, de asta mi-e teamă cel mai mult, și cred că tu, iubitule, mă înțelegi cel mai bine. „Iubitul“ se grăbi să o liniștească :

— Doar ți-am dat toate asigurările, fii fără grijă.

— Fie și așa — conchise ea. Ți-o aduc personal mîine la ora 10. Pa !

Nicoară închise.

Se apropiase la un pas de lămurirea întregului caz. Putea fi satisfăcut. Și, totuși, ceva îl împiedica să-și guste izbînda. Cine îi dă lui dreptul să se prevaleze de cazul Eugeniei Velcescu ? Pentru că, orice s-ar spune, seamănă a presiune. O obligă să apară în fața organelor de anchetă penală, în fața instanței... Nicoară era convins că fata va accepta mai curînd să înainteze o plîngere și să compară în instanță, decît să citească în ziar ceea ce se petrecuse cu ea în ultimul timp.

La drept vorbind, nici nu știa dacă va scrie măcar un rînd despre pățania Eugeniei. Cum să stigmatizezi pe viață o fată ? Nimeni nu are acest drept. Absolut nimeni. Oricare ar fi el și orice funcție ar ocupa.

Că se întîmplă uncori și altfel ? Cum s-o calificăm ?

În buna lor intenție, în foarte lăudabila lor intenție de a menține mereu întreagă și pură morala societății și, prin urmare, a lor înșiși, unii exagerează în interpretare și în acțiune. Își arogă calități și drepturi de judecător suprem, cu hotărâri inatacabile. Nicoară nu va pica în greșeală, atribuindu-și mai mult decît îi este îngăduit unui om în situație obișnuită.

Nu mai departe în vara care se petrecuse întîlnise într-un oraș din sudul țării un grup compact de cetățeni amuzîndu-se grozav, într-o zi de duminică, dinaintea unui panou cu fotografii instalat în plin centrul așezării urbane. S-a apropiat și el, mai mult dintr-o curiozitate profesională, să constate motivul acelei îmbulzeli din care orășenii, tineri și vîrstnici, se desprindeau discutînd aprins, unii lansînd pe trotuare glume și epitețe, alții îndepărtîndu-se cu bunul simț în ei, fără să comenteze, indignați poate de procedură.

Ce văzuseră de fapt pe ilustrul panou? Trei-patru fotografii, înfățișînd tot atîtea fete. Iar dedesubtul fotografiilor — explicații care le anunțau opiniei publice, învinuindu-le de prostituție.

Nicoară a rămas înmărmurit. Cum poți să lezezi, brutal și poate ireparabil, demnitatea unei persoane? Nu avusese loc nici un proces. Nici un fel de hotărîre judecătorească nu fusese pronunțată în această cauză. Și atunci, cine, în afara judecătoriei, a instanței juridice, se poate pronunța într-o asemenea foarte gravă speță?

Dar pînă și instanța de judecată, fie ea instanță de fond sau supremă, judecă o persoană pentru actul pe care l-a săvîrșit. Judecă fapta, nu individul. Și în nici un caz nu îl stigmatizează pe viață, prezentîndu-l societății: „acesta este, din el nu se mai poate face nimic bun“.

Cine este Eugenia, o iremediabil pierdută ? Cine o putea afirma, fără riscul de a greși ? Da, faptele sale recente o condamnau. Faptele sale din această perioadă a vieții îi umbreau existența. Dar cine s-ar fi putut pronunța în privința evoluției sale ulterioare ?

Dacă Eugenia ar refuza să-i aducă o plângere scrisă și semnată de mina ei, Nicoară s-ar afla în imposibilitatea de a întreprinde un demers eficient împotriva individului pus pe șantaj. Dar Eugenia acceptase și era puțin probabil că ar putea reveni asupra hotărârii sale. De frică sau nu, hotărârea ei era morală.

Fără ea, fără concursul ei, totul ar cădea la pământ. Naiba s-o ia de treabă !

Lynx-lynx apăru mai devreme decât se putea aștepta Nicoară. Nici nu era nouă dimineața. A intrat, s-a așezat și a spus cu glasul cel mai calm posibil :

— Mi-ai stricat toată seara. Spune-mi limpede de ce ai nevoie de hîrtia asta blestemată.

Își lăsase pardesiul pe spătarul unui scaun și se instalase în fotoliul din colțul încăperii. Cu o naturalețe dezarmantă și o sinceritate pe măsură.

Nicoară hotărîse să fie corect.

— În asemenea cazuri, procedura este aceasta : fără plîngerea scrisă a uneia dintre părțile vătămate...

— A victimci, spune mai bine așa — îl corectă ea, absolut sigură de rolul ce i se rezerva.

— A uneia dintre victime, dacă vrei. Deci, fără plîngerea scrisă a uneia dintre părțile vătămate (cum vezi, eu prefer denumirea exactă, juridică), cazul nu poate fi luat în cercetări.

— Și pentru ce tocmai eu ? De ce să plătesc eu pentru tot ? Lămurește-mă, spune-mi.

Ce-o fi însemnînd asta — revoltă sau rugămintă ? .

Nicoară o privea în frământările și neliniștile ei. Ii dădea dreptate, însă nu exista nici o altă soluție. Singura și indivizibilă.

— Mă întrebi și eu sint obligat să-ți răspund. Dealtfel, ai tot dreptul să știi. Pentru că ai un rol ofensiv. Tu ești aceea care semnalează un caz ce contravine legii. Datorită plingerii tale scrise, a atitudinii tale se va face dreptate, individul acela va căpăta ceea ce merită. Mă întrebi de ce tocmai tu ?

— Da, da, de ce eu și nu altcineva ? — insistă fata, mișcându-se neliniștită pe scaun și privindu-l în ochi. Ca să fie mai clar : de ce eu și nu, de pildă, femeia aceea despre care ai scris cîndva, parcă prin toamnă, nu mai îmi aduc aminte bine.

Se referea la Gina Mălureanu. La smiceaua neagră.

— Să n-ai nici o grijă, viața i-o va plăti — încercă Nicoară un argument facil. Și de ce te-am ales tocmai pe tine, zău dacă știu ce să-ți spun. Poate pentru faptul că te-am simțit gata să dai o mîna de ajutor. Poate că în cazul tău lucrurile sint ceva mai limpezi. Sau poate pentru toate acestea la un loc.

Fata spuse ceva mai liniștită :

— Deci, n-ai un motiv cu totul special ?

— Nu. În ce te privește, n-am. Afară de cele ce-ți spuneam mai înainte.

— Mulțumesc pentru sinceritate.

Nu era ironică. Aprecia just corectitudinea lui. Cu mișcări repezi scoase din geantă declarația scrisă de mîna și i-o întinse, așteptînd calmă ca el să facă vreo cîțiva pași.

— Dacă așa vrei tu, poftim, iat-o.

Nicoară citi declarația, aprecie că era bună și completă, o puse apoi în sertarul biroului și așteptă.

Eugenia tăcea în fotoliu. Se gîndea probabil la implicații și riscuri. Nicoară îi interpretă just tăcerea și se grăbi s-o întrebă :

— Parcă ai regreta sau am doar impresia ?

— Nu, nu ! — scutură ea din cap. Mă gîndeam, e firesc să mă gîndesc la toate cîte vor urma. Mi-a lăcut prea mult rău ca să îl mai pot scuza.

Și din nou se cufundă în tăcere. Iar el o privea și altit, pentru că nu mai avea ce să spună.

După un sfert de oră, cînd ea se ridică să plece, îi dezvălui ce gînduri o preocupaseră cît timp stătuse tăcută în colțul încăperii.

— Un lucru te rog mult de tot. I-ai cunoscut pe ai mei. Știi ce oameni sînt. Fă în așa fel să-i cruțăm. Își văd de lucru, sînt foarte satisfăcuți de ceea ce realizează în vremea din urmă. Parcă au început o altă viață. Cruță-i. Îmi promiți ?

Nicoară o privi în ochi.

— La asta mă gîndesc tot timpul, dacă vrei să mă crezi. Eugenia îi strînse mîna.

— Atunci e bine. N-am să mă consider nedreptățită.

— Nici nu trebuie — o susținu el, conducînd-o spre ușă.

— Succes ! — îi ură ea și Nicoară o liniști :

— Fii pe pace.

Nu se aștepta să-i găsească pe toți trei laolaltă : Alina Gorunescu, Nicoară și George Poenaru. Acesta din urmă mai avea vînația de la ochi iar musafirul care intrase cu aerul cetățeanului venit pentru o consultație încă nu dăduse jos plasturele de la ochiul stîng. Se uitau unul la altul — el și George — pe sub sprîncene. Ai fi zis că stau gata-gata să se încaiere din nou.

I se oferi un scaun, în mijlocul încăperii, între toți trei, ca unuia care avea de ascultat o hotărîre gravă. Nu

era prea departe de adevăr. Nicoară își invitasese colaboratorii să fie de față cînd va lua o hotărîre în privința invidiului care îi dăduse atît de mult de furcă, luni și luni de-a rîndul.

Alina era contrariată. O și mărturisise mai înainte. Se așteptase să vadă un infractor sadea, din lumea cea mai urîtă de toți, poate chiar un individ sluțit de cicatricile atîtor bătăi dintre grupuri și bande, jerpelit, slinos și cîte și mai cîte. Cînd colo, uite că se trezise dinainte-i cu un bărbat destul de plăcut la înfățișare, îmbrăcat îngrijit și, precum se părea, cu oarecare pregătire.

— Este adevărat că ești tehnician instalator ? — îl întrebase ea, privindu-l încă mirată, sub impresia primei surprize care o descumpănise.

— Adevărat. Sînt tehnician.

— Și ce ți-a venit să te apuci de treburile astea nenorocite ? — mai vru Alina să știe, sincer nedumerită de cauzele acestei stranii derive.

El nu-i răspunse. Era și greu de dat un răspuns. Privea într-o parte, parcă jenat și el. Ce putea spune ?

Cu toată smerenia lui bine regizată — cu capul ușor plecat într-o parte, căinîndu-se parcă, nu mai putea păcăli. Nicoară era sigur că tipul care abia sosise nu se gîndea decît cum să iasă, cum să scape mai repede și mai ieftin. Probabil că în mintea lui se și puseseră în mișcare toate mecanismele unei ingeniozități drăcești, să găsească portița de scăpare.

— Să discutăm deschis — propuse Nicoară, hotărît să încheie socotelile cît mai repede cu putință. Cred că știi ce te așteaptă. Cunoști articolul 194 din Codul penal ? — mai întrebă el, punînd mîna pe „cartea cărților“.

Blondul se feri să răspundă și Nicoară continuă imediat, deschizînd „cartea legii“.

— Să ne improspătăm memoria, domnule Florea. Articolul 194 : „Constrângerea unei persoane prin violență sau amenințare să dea, să facă, să nu facă sau să sufere ceva, dacă fapta este comisă pentru a dobîndi în mod injust un folos, pentru sine sau pentru altul, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani”. Și acum, te rog să fii atent la alineatul doi, îl avertizează Nicoară : „Cînd constrângerea constă în amenințarea dării în vileag a unei fapte reale sau imaginare — ești atent ? Mă gîndesc la familia Ciubăreanu unde sînt fapte imaginare, îl avertiză Nicoară. — Deci cînd constrângerea constă în amenințarea dării în vileag a unei fapte reale sau imaginare, compromițătoare pentru persoana amenințată, pentru soțul ocasei sau pentru o rudă apropiată, pedeapsa este închisoare de la 6 luni la 3 ani”. Ți-am citit paragraful acesta ca să vezi dinainte cum stai. Ești dispus să discutăm lucrurile pe față, după toate astea ?

— Să discutăm, aprobă proaspătul sosit, fără insuflețire. Cum vreți dumneavoastră. Nu prea am de ales. Aștept și ascult.

Abil dunnealui ! A adoptat atitudinea insului spășit. Bine, ține-o așa. N-ai de-a face cu începători.

— Mă gîndesc că discuția asta ar trebui să aibă loc în altă parte, spuse Nicoară, aluziv. Dar o avem aici ca să ne lămurim asupra unor lucruri mai delicate. Ai ceva împotrivă ?

Și-a înclinat capul, în semn că înțelegea perfect concesiile de care se bucura nesperat. Păstra atitudinea de mai înainte.

— Spune, cîți ai șantajat pînă azi ? Vreau să văd dacă ești sincer măcar acum.

— Putîni, vreo cîțiva — aprecie Vasile Florea, ocolind un răspuns clar.

Cel ce acuză trebuie să facă și dovada. O știa bine.

— Numai eu știu cinci, a șarjat Nicoară, pentru a-l încolți, așteptînd cu încordare ce va răspunde.

— Păi cred că nu sînt mai mulți. Poate nici atît. Dumneavoastră credeți că mai mulți ?

Se înțelege că erau mai mulți. Mult mai mulți. Dacă ți recunoștea de bună voie cinci cazuri, cîte altele nu rămîneau neștiute.

— Cazul Ciubăreanu...

Insul din mijlocul camerei pendulă repede din cap.

— Aici n-a fost un caz, am mai discutat...

— Doar invenție ?

— Dacă erai în locul meu...

Lui Nicoară i se tăie respirația.

— Eu în locul tău ? Haida-de ! Măsoară-ți cuvintele. Te întreb încă o dată : doar născocire ?

— M-a făcut de rîs în autobuz. Un bărbat nu-i luat în halul ăsta peste picior !

Un bărbat ! Era bărbat. Era sau doar semăna ?

Nicoară trasă linia de socoteală.

— Deci o născocire care a dăunat foarte grav familiei. E bine de știut asta. Mai departe. Cazul Mălureanu ? Cazul Eugeniei Velcescu ? Cazul...

— Și al dumneavoastră — interveni, insolent, insul tamponat cu platură, nădăjduind că intră în ofensivă cu garanții de succes.

Nicoară îl privi surprins și mirat.

— Te referi la mine și la colega pe care o vezi alături ? Blondul rise mînzeste. Sigur că da !

— Te-ai lăsat păcălit, profesionistule. Ademenit și păcălit, îl înștiință Nicoară, amuzîndu-se cu toată larghețea. Știam de ce ești în stare și am anunțat dinainte pe cine trebuia. Acțiunea noastră era cunoscută. Nu ne-am oferit

pe tavă cum ai nădărdit. Știa și căpitanul care a stat alături de tine, pe banca din parc. L-ai văzut cum fierbea. Dar gata cu toate. Te-am întrebat clar : ciți ai șantajat ?

Privirile Alinei invitau la realism. „Crezi că îți va spune ?” Și George părea sceptic. „Pierdere de vreme, amice.”

— Serie-le aici numele și adresa, știu că le cunoști pe dinafară — și Nicoară îi înmână un carnet, să poată serie pe genunchi. Hai, dă-i drumul, economisim timp și avansăm spre o înțelegere.

Blondul era în încurcătură. Ar fi putut înșira la iuteală cinci cazuri. Dar oare erau aceleași pe care... le știa și Nicoară ?

Se feri să intre în joc. Împinse carnetul de lângă el, spunând moale :

— Dacă sînt cunoscute, cum spuneți, atunci ce rost mai are să le menționez acum ? Lăsați-le încolo, eu le-am și uitat de mult...

— Are, sigur că are rost — i-o întoarse hotărit Nicoară, ieșindu-și din malcă. Are, pentru că noi, cei pe care îi vezi aici, întreprindem o anchetă în felul nostru. Hotărîm după aceea dacă te semnalăm sau nu organelor de specialitate. Și pentru ce vină anume. Nu te grăbi.

Musafirul de nevoie nu își mai putu reține un zîmbet răutăcios și asta avea să-i dăuneze mult și poate ireparabil.

— De ce n-ați făcut-o ieri, în parc ? Era mai lesne. Ofițerul de miliție se afla alături. Uite, tovarășe căpitan, el este individul — și gata. N-ați vrut din alte motive.

Prinsese glas, ba chiar un glas cutezător. Și atunci a înțeles Nicoară că nu mai era nimic de făcut. Îi răspunse, totuși, calm :

— Știi foarte bine de ce nu te-am dat încă pe mîna miliției. Nu voiam să se facă tapaj. Dar începe să-mi pară

rău că n-am făcut așa, crede-mă. Și n-avea grijă, tot pe căpitanul acela o să-l vezi și acum. Curînd. Foarte curînd. Cunoștință veche.

— Vă stau la dispoziție, n-am altceva de făcut.

Inconștiență, care-i numele tău adevărat ?

George nu însăilase o vorbă. Stătea deoparte, îndărătul unui birou și privea scena, dar mai ales personajul principal care se sumețea insolent, crezîndu-se în afara celei mai periculoase zone. Oare va scăpa ? — se gîndea George cu necaz, cu reproș, cu ostilitate. Va reuși să se sustragă dreptei pedepse a legii ? Ar fi o iresponsabilitate, o, nebunie. Dar se stăpîni.

Nicoară interveni din nou.

— De ce tați, Alina ?

— Cazul trebuie înaintat justiției, spuse ea scurt și cuprinzător. Aici nu se admit jumătăți de măsură. Te așteptai la o căință sinceră din partea lui ? Vezi-l cum își dă aere, se și vede stăpîn pe situație. Ba mai și amenință. Nu știi cum îl mai rabzi.

Blondul o privi cu ură. Cu cîtă înverșunare ar urmări-o și pe ea ! Faci pe judecătoarea ? Tu, frumoaso ?

— Nu văd o altă soluție, Nicoară, recunosc și colegul cu vînătaia la ochi, George. Omul sau, mai degrabă, neomul ăsta este un pericol mai mare decît ne putem închipui noi acum. Însurat fiind, ba chiar foarte grijuliu cu propria lui familie, nu ezită să năruiască alte familii. Cum să-l ierți ? Cum să te încrezi în căința lui simulată ?

Vasile Florea tresări ușor, dar gestul lui nu putu trece neobservat. L-au prins toți trei — Nicoară, Alina și George.

— Da, ești însurat — continuă George cu o violență greu de imaginat la el — credeai cumva că de ieri și pînă azi n-am avut timp să culegem informații ? Bine că n-ai copii, în situația ta e un avantaj. Pentru că roata se

întoarce. Să vedem cum va proceda soția aflînd cine ești cu adevărat și cu ce fel. de treburi te îndeletnicești. Să vedem ce va spune ea aflînd că distrugeai familii speculînd slăbiciunile unora sau inventînd vinile altora. Vreau s-o văd și pe asta. Soția dumitale este o femeie de treabă, habar n-are cu ce te ocupi. I-o vom spune noi. Să n-ai nici o grijă.

Blondul se înmuie văzînd cu ochii, uimindu-i. Aveau astfel toți trei posibilitatea să constate că individul care atentează brutal la bazele morale și legale ale unei familii, șantajînd-o și chiar ducîndu-și amenințările pînă la capăt atunci cînd nu obține ceea ce condiționează, este foarte sensibil, poate din cale afară de sensibil, cînd vine vorba de propria sa familie. Cum este posibilă această dedublare, poate că n-o vom lămuri niciodată.

Apăru în birou un fotoreporter cu „blitzul“ și Nicoară spuse ca o scuză :

— Mai întîi să facem o poză. Cine știe la ce trebuie odată și odată. Lucruri aparent inutile au cîndva o valoare certă.

Tipul cu plasture n-avea de ales și colegul lui Nicoară fulgeră din aparat de cîteva ori, față și profil. Gata treaba. Și-a strîns ustensilele și s-a dus.

— Și dacă vă asigur că mă reangajez fără întîrziere pe un șantier sau la o întreprindere... Începu acuzatul un fel de propunere de conciliere, după ce fotoreporterul închisese ușa.

— Ce garanții avem ? — îl luă Nicoară din scurt. Ai și distrus cîteva familii. Chiar și pe nedrept.

George interveni prevăzător :

— Nu-l crede, Nicoară, nu-i cade tu în plasă. Îl vezi presărîndu-și cenușă în cap ? Nu uita cu cît rafinament

a lucrat, cum s-a străduit să te calomnieze și pe tine. Ai uitat episodul cu Piți ? Mai bine cheamă pe cine trebuie chemat și pune punct. Ce-i mult, strică.

Dacă privirile blondului ar fi putut ucide, George n-ar mai fi trăit o clipă. Nicoară îl surprinse cu cită ură îl privea, gata să sară. Din momentul acela l-a știut pierdut.

— Da, așa am să fac. Cum spui tu, George, — și Nicoară întinse mina spre telefon.

— O clipă, numai un moment și pe urmă faceți ce vreți — ceru individul cu vorba și cu mina întinsă, ca pentru a interveni cu ceva foarte important. Dacă sînt arestat, dacă mă semnalați miliției sau procuraturii, vă avertizez că tapajul la care vă gîndeați pînă acum nu va mai fi ocolit. Cel puțin să-mi vînd scump pielea.

— Doamna Mălureanu ? — întrebă Nicoară. ca o completare.

— Ea. Și încă altele.

— Și familia Ciubăreanu ?

— Și ea. N-am de ales.

— Chiar nevinovată fiind ? — se mai interesă Nicoară, arzînd de indignare.

— Nu mă mai interesează nimic.

— Fără nici un fel de... credințe, după toate cîte am discutat mai înainte ?

— Fără. Eu sînt incolțitul.

Cutezător tipul !

Redevenea el însuși, ca în momentele cînd își urmărea „clientii“.

Nicoară îi răspunse simplu și liniștit :

— Pielea dumatăle este și așa destul de scumpă. Mi-am pierdut multe luni pînă cînd ți-am dat de urmă. Valorezi destul de mult, aici ai dreptate. Blană scumpă și de lux. Dar neargăsită.

— Voi face uz de toate numele familiilor și persoanelor despre care știu lucruri compromițătoare — amenință el cu nesăbuișă. N-au decît să se ducă dracului. Dumneavoastră o vreți.

Pornirea lui nu mai impresfionă pe nimeni.

— Pfi deștept și ascultă bine ce îți spun eu acum. Te predăm căpitanului Retezan, cu care dealtfel ai și făcut cunoștință, pentru un singur caz de șantaj. Cazul domnișoarei blonde și peltice, știi care. Are mai puține implicații de ordin familial și social. Reține bine : pentru un singur caz — am aici declarația scrisă de mîna fetei, mi-a adus-o chiar în dimineața asta. Cu cît vei face uz, cum spui, de mai multe nume, cu atît te vei arăta mai calificat în șantaj, prin urmare, mai periculos din punct de vedere social, iar pedeapsa va fi cu atît mai mare — i-a atras atenția Nicoară. Și consecințele le bănuiești. În loc de cîteva luni, capeti cîtiva ani. Și nu-i totuna. Pricepi odată ce-ți spun ?

Insolentul zvieni pentru a doua oară.

— Este un pact ?

— Nu știu ce o fi, pact sau altceva, însă este în interesul tău. Ocolește toate celelalte nume și cazuri reale sau inventate, pentru că altfel intri în baeluc pînă peste cap.

Nicoară sperase să aibă de-a face cu un rătăcit : cu un individ care, pus în fața primelor sale fapte neconforme cu legislația, cu normele indeobște acceptate, va fi în stare să reconsidere totul și, în urma unui serios proces de conștiință, să revină la condiția sa normală. Se înșelase. Nu mai era nimic de făcut.

Blondul a înțeles și el. Sigur că nu mai era nimic de făcut. De cînd se văzuse descoperit, în pare, nu se gîndise decît la o soluție de scăpare. Apreciase foarte bine că nearestarea lui, atunci, se datora faptului că Nicoară nu

voia să se facă zarvă în jurul unor nume. Exact pe asta își pregătise și el retragerea, amenințând că, în caz de trimitere în judecată, va face uz de toate numele persoanelor de care se ocupase. Acum era bătut, era obligat la tăcere. Sigur că nu avea chef să capete, în loc de câteva luni de închisoare, cîțiva ani. Reporterul ăsta, lung și deșirat, a ciștigat pe toată linia.

— Am să vă țin minte pe toți trei — amenință el înțelegînd, în sfîrșit, că nu mai avea scăpare.

— Mda. Și ?

— Asta e tot. Știu să plătesc.

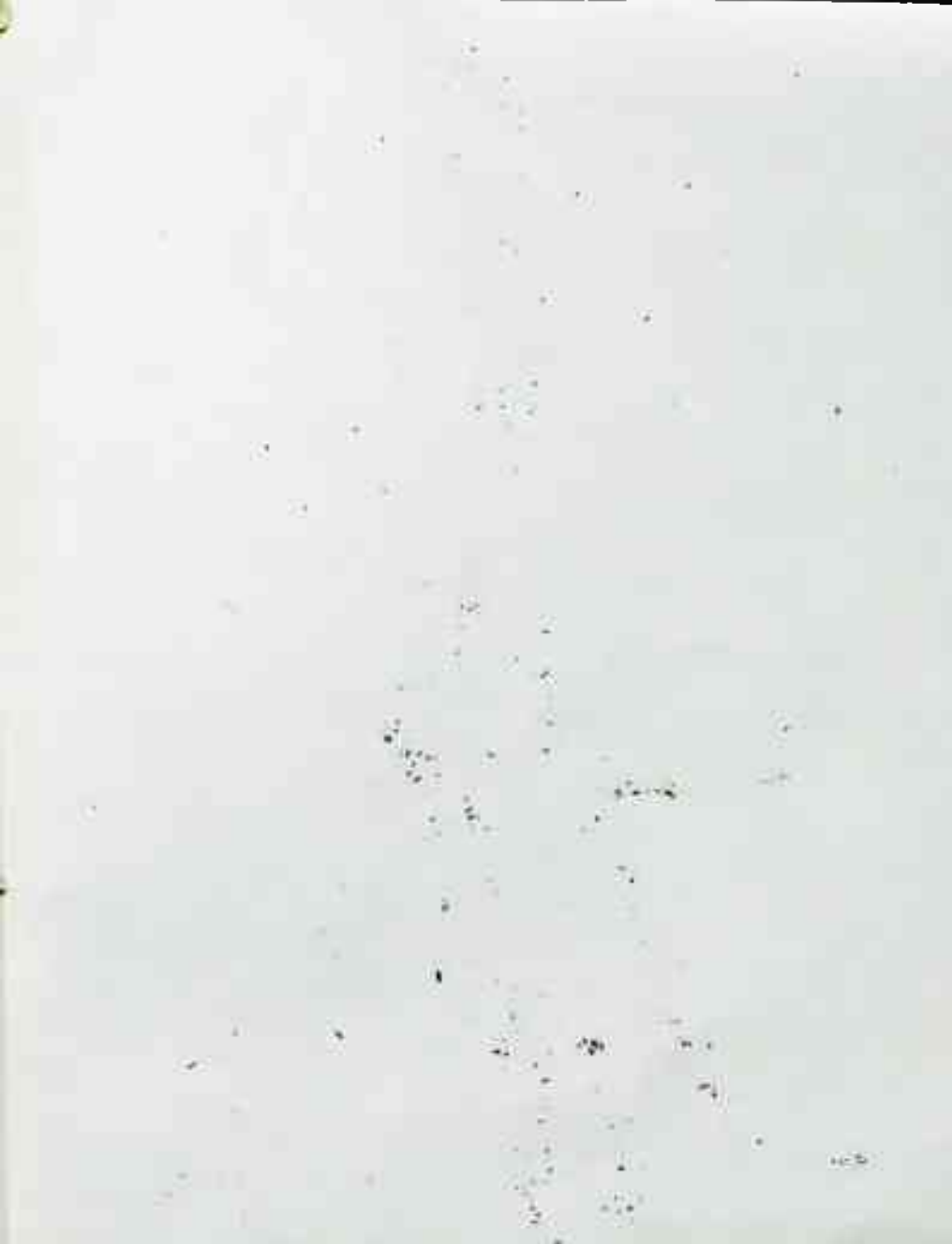
Nicoară săltă din umeri. Și ferm convins că era bine ceea ce făcea, ridică receptorul.

Lector: ELISABETA DONOIU
Tehnoredactor: AUREL BUCUR

Apărut : 1981. Bun de tipar : 25.10.1980.
Coli tipar : 10.

Comanda nr. 538
Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”
București — Piața Scintei nr. 1
Republica Socialistă România

EDITURA
EMINESCU

Lei 7,50

Colecția Clepsidra